Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr ...../...../2026
Rady Gminy Stara Dąbrowa
z dnia

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE STARA DĄBROWA

NA LATA 2027-2035

Stara Dąbrowa, grudzień 2026

Adnotacja:

Usuwanie barier i zapewnienie dostępności dla wszystkich obywateli, w tym przede wszystkich osób doświadczających trudności w mobilności czy percepcji, stanowi jedno z kluczowych zadań państwa urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027 i standardami dostępności dla polityki spójności 2021-2027. Mając na uwadze dostosowane dla osób z niepełnosprawnością wzroku tekst dokumentu nie został wyjustowany, zastosowano czcionkę bezszeryfową, odpowiednią interlinię oraz opis alternatywny do map i grafik.

Zdjęcie nr 1. Witacz w miejscowości Stara Dąbrowa

Spis treści:

Wprowadzenie....4
Metodologia opracowania Strategii....5
Podstawy prawne....6
Spójność z dokumentami strategicznymi....8
Charakterystyka Gminy Stara Dąbrowa....9
Sytuacja demograficzna....15
Ochrona zdrowia....20
System bezpieczeństwa – bezpieczeństwo publiczne....22
System edukacji....28
Instytucje kultury, zasoby kultury....33
System kart wspierających rodziny wielodzietne i osoby starsze w Gminie Stara Dąbrowa....45
Organizacje społeczne....46
Podmioty ekonomii społecznej (PES)....48
Bezrobocie....50
Podmioty gospodarcze....62
Zasoby przyrodnicze i turystyczne....67
Charakterystyka pomocy społecznej....70
Świadczenie pomocy społecznej....73
Główne powody korzystania z pomocy społecznej....76
Wsparcie w postaci dożywiania....78
Świadczenia i usługi opiekuńcze....80
Wsparcie rodziny....86
Zjawisko uzależnień i przemocy domowej....90
Punkt Konsultacyjno Informacyjny do spraw przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy....95
Problemy społeczne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych....98
Analiza SWOT (Strenghts, Weakness, Opportunities, Threats)....140
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią....147
Kierunki działań w ramach polityki społecznej....159
System zarządzania, monitoringu i ewaluacji....171
Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią....173
Spis map, tabel, wykresów i schematów....174

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 to całościowy dokument planistyczny, którego zadaniem jest rozpoznanie, analiza oraz wskazanie kierunków działań ukierunkowanych na skuteczne przeciwdziałanie i ograniczanie zjawisk takich jak wykluczenie społeczne, ubóstwo, bezrobocie, przemoc domowa, trudności zdrowotne, uzależnienia czy inne czynniki zagrażające spójności społecznej. Powstał on w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy oraz na uwarunkowania demograficzne, gospodarcze i społeczne, a także w zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi na szczeblu lokalny i krajowym.

Opracowanie strategii poprzedziła diagnoza obecnej sytuacji społecznej, przygotowana w oparciu o dane statystyczne, analizę dokumentów strategicznych oraz przeprowadzone badania społeczne wśród mieszkańców Gminy. Uwzględniono przy tym doświadczenia z dotychczasowej polityki społecznej oraz sprawdzone rozwiązania stosowane w innych samorządach.

Strategia ma charakter praktyczny – określa precyzyjne cele, kierunki działań i spodziewane rezultaty, jakie gmina planuje osiągnąć w ciągu 8 lat. Jej głównym zadaniem jest poprawa jakości życia mieszkańców, aktywizacja społeczna oraz integracja osób i rodzin zagrożonych marginalizacją. Realizacja dokumentu ma ponadto przyczynić się do zwiększenia skuteczności lokalnej polityki społecznej oraz budowania większej solidarności we wspólnocie lokalnej.

Dokument ten stanowi podstawę planowania działań samorządu w obszarze polityki społecznej, aplikowania o środki zewnętrzne (m.in. z funduszy unijnych i krajowych), a także monitorowania i oceny skuteczności podejmowanych działań. Strategia pozostaje dokumentem otwartym, możliwym do uzupełnienia i modyfikowania wraz ze zmieniającymi się potrzebami mieszkańców i warunkami zewnętrznymi.

Strategia została podzielona na dwie główne części:

1. **Uwarunkowania społeczne w Gminie Stara Dąbrowa** – przedstawiające kluczowe informacje o gminie, jej mieszkańcach, systemie edukacji, bezpieczeństwa, zasobach przyrodniczych i turystycznych, instytucjach kultury oraz rynku pracy.
2. **Charakterystyka pomocy społecznej** – zawierająca analizę funkcjonowania pomocy społecznej oraz diagnozę najważniejszych problemów, opartą na przeprowadzonych badaniach społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 obejmuje misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrożenia, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

1. wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
2. wsparcie osób z niepełnosprawnością,
3. zdrowie psychiczne,
4. profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,

5. przeciwdziałanie przemocy domowej,
6. aktywność i integracja społeczna seniorów,
7. promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
8. wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli między innymi na zapewnienie mieszkańcom Gminy Stara Dąbrowa dogodnych warunków do rozwoju.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takim jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela nr 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

LP.	ETAP	CHARAKTERYSTYKA
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno – gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych. Identyfikacja ich i określenie kompleksowych działań minimalizujących skalę ich oddziaływania zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: Opracowanie własne.

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurydyczną do opracowania niniejszej Strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 06 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018r. o ochronie danych osobowych,
7. ustawa z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa wychowaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 04 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 05 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 07 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 04 lutego 2011r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 09 czerwca 2022r. o wspieraniu u resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 13 marca 2004r. o pomocy społecznej,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
3. ustawa z dnia 20 marca 2025r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
4. ustawa z dnia 07 września 1991r. o systemie oświaty,
5. ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym,
6. ustawa z dnia 08 grudnia 2006r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
7. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych,
8. Ustawa z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,

11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023r. w spawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
14. ustawa z dnia 11 września 2015r. o osobach starszych.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019r. Prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 09 listopada 2000r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wraz z badaniami dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 jest zgodna z kierunkami polityki w sferze społecznej, zawartymi w dokumentach strategicznych, realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wraz z badaniami dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

1. **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi kluczowy dokument wyznaczający kierunki średnio- i długookresowej polityki gospodarczej Polski. Strategia określa rekomendacje dla polityk publicznych oraz stanowi podstawę do wprowadzania zmian w systemie zarządzania rozwojem kraju.
2. **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której głównym celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wykorzystanie i wzmacnianie potencjału jednostek, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i gospodarczym na wszystkich etapach życia.
3. **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030 (współdziałanie, kultura, kreatywność)**, której głównym celem jest wzmacnianie kapitału społecznego oraz podnoszenie jakości życia społecznego i kulturalnego obywateli. Strategia koncentruje się na wspieraniu współdziałania, aktywności obywatelskiej, rozwoju kultury oraz wykorzystaniu potencjału kreatywnego społeczeństwa.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

1. Strategia demograficzna 2040,
2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
5. Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
6. Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035r.),
7. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025,
8. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi wobec Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 są:

1. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030,
2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Stargardzkiego na lata 2026 - 2032,
3. Strategia Rozwoju Gminy Stara Dąbrowa na lata 2023-2030

Charakterystyka Gminy Stara Dąbrowa

Zdjęcie nr 2. Budynek Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie

Gmina Stara Dąbrowa jest gminą wiejską położoną w centralnej części województwa zachodniopomorskiego na równinie nowogardzkiej, w północnej części powiatu stargardzkiego. Siedzibą gminy jest wieś Stara Dąbrowa. Zajmuje ona powierzchnię 112km2, co stanowi 7,4% powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia wynosi 32 osoby na km2.

Gmina Stara Dąbrowa znajduje się na obszarze Specjalnej Strefy Włączenia (SSW). Jest to wyodrębniony obszar, który swoim zasięgiem obejmuje gminy zachodniopomorskie, w których występują deficyty w obszarze demograficznym, technicznym i gospodarczym. SSW obejmuje swoim zasięgiem głównie gminy po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych, gdzie rozwój gospodarczy był znacznie wolniejszy, a problemy społeczne bardziej się pogłębiły w wyniku likwidacji PGR. Gminy wchodzące w skład SSW mogą korzystać z dodatkowego wsparcia finansowego w ramach różnych działań finansowych lub współfinansowanych ze środków unijnych.

Gmina składa się z 18 miejscowości, z czego 13 ma status sołectwa. Gmina graniczy z gminami: od wschodu z Gminę Stargard oraz od północy z Gminę Maszewo. Sieć komunikacyjna na terenie Gminy Stara Dąbrowa składa się z dwóch dróg wojewódzkich: nr 142 relacji Szczecin – Lisowo oraz nr 106 łączącej Nowogard z Stargardem. Gmina Stara Dąbrowa znajduje się w niedużej odległości od Stargardu (ok. 13km), co umożliwia szybki i łatwy dostęp do jednostki miejskiej o znaczeniu powiatowym. Gmina Stara Dąbrowa znajduje się w odległości około 47 km od Szczecina, miasta o znaczeniu wojewódzkim.

Pod względem użytkowania, teren Gminy Stara Dąbrowa zdominowany jest przez użytki rolne stanowiące 81/8% całkowitej powierzchni. Tereny leśne stanowią 35,2%, a strukturę użytkowania uzupełniają tereny zurbanizowane, nieużytki, wody oraz inne.

Gminę Stara Dąbrowa można podzielić na dwie części, zachodnią i wschodnią, które rozgranicza przepływająca przez teren Gminy rzeka Giełdnica. Część zachodnia obejmuje miejscowości: Storkówko, Łęczyca, Łęczówka, Parlino, Moskorze, Tolcz, Łęczyna, Stara Dąbrowa, Stara Dąbrowa Kolonia oraz częściowo Nowa Dąbrowa. W pobliżu Parlina i Łęczycy (poza dominującymi użytkami rolnymi) zlokalizowane są większe kompleksy leśne i zbiorniki wodne: Jezioro Łęczyckie, Jezioro Parlińskie oraz Kołki. Na zachód od wsi Kicko zlokalizowane jest Jezioro Grabowskie. Część wschodnia obejmuje miejscowości Rosowo, Chlebowo, Wiry, Chlebówko, Rokicie, Białuń, Krzywnica oraz część Nowa Dąbrowa. W tym obszarze przebieg swój mają rzeki Krąpiel, Kłodna i Kania. W pobliżu miejscowości Krzywnica zlokalizowane występują hodowlane stawy rybne. Na wschód od miejscowości Rokicie i Chlebówko położony jest największy kompleks leśny w Gminie, mniejsze lasy zlokalizowane się w okolicach Wirów i Chlebowa. Obszar ten także zdominowany jest przez użytki rolne.

Głównym ośrodkiem administracyjno – usługowym Gminy jest miejscowość Stara Dąbrowa. W niej znajdują się Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury i Rekreacji, Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Noblistów Polskich w Starej Dąbrowie, Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, oddział Ochotniczej Straży Pożarnej oraz policyjny punkt obsługi interesantów.

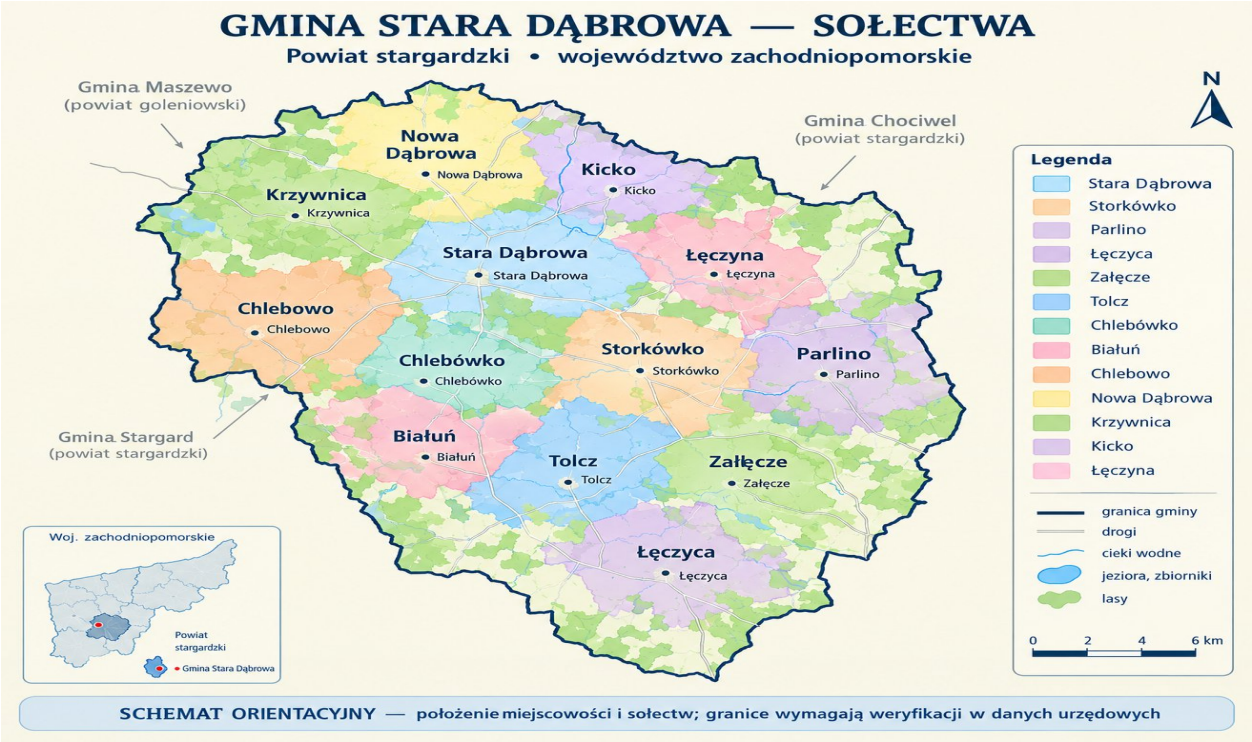
Mapa nr 1. Położenie Gminy Stara Dąbrowa na tle województwa zachodniopomorskiego

Mapa nr 2. Gmina Stara Dąbrowa na tle gmin sąsiadujących

Mapa nr 3. Sołectwa Gminy Stara Dąbrowa

Jednostkami organizacyjnymi Gminy Stara Dąbrowa są:

1. Placówki oświatowe:

   1) Zespół Szkolno Przedszkolny im. Noblistów Polskich w Starej Dąbrowie w strukturę, której wchodzą:

      A) Szkoła Filialna w Parlinie,
      B) Oddział Przedszkolny w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 3. Budynek Zespołu Szkolno Przedszkolnego w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 4. Budynek Zespołu Szkolno Przedszkolny w Starej Dąbrowie – Szkoła Filialna w Parlinie

Zdjęcie nr 5. Budynek Zespołu Szkolno Przedszkolny w Starej Dąbrowie – Oddział Przedszkolny

2) Publiczna Szkoła Podstawowa w Chlebówku

Zdjęcie nr 6. Budynek Publicznej Szkoły Podstawowej w Chlebówku

2. Samorządowe instytucje kultury:

1) Gminne Centrum Kultury w Starej Dąbrowie,
2) Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Dąbrowie.

Zdjęcie nr 7. Budynek Gminnego Centrum Kultury w Starej Dąbrowie

3. Gminny Żłobek „Dąbrusiowa Przygoda” w Parlinie

Zdjęcie nr 8. Budynek Żłobka „Dąbrusiowa Przygoda” w Parlinie.

4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie.

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Stara Dąbrowa w 2025 roku zamieszkiwało 3 480 mieszkańców (stan na dzień 31 grudnia 2025r.). Na przestrzeni lat 2020-2025 liczba mieszkańców przyjmowała tendencję spadkową - w roku 2020 w stosunku do roku 2025 odnotowano spadek na poziomie 5,49%. Dysproporcja mieszkańców ze względu na płeć wyglądała następująco – w roku 2025 Gminę Stara Dąbrowa zamieszkiwało łącznie 1 699 kobiet oraz 1 746 mężczyzn.

Spadek ogólnej liczy ludności jest zjawiskiem charakterystycznym dla większości gmin w Polsce, z uwagi głównie na ujemny przyrost naturalny, a także migracje młodych osób do większych aglomeracji miejskich.

Wykres nr 1. Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

2020 rok - 3 596 osób

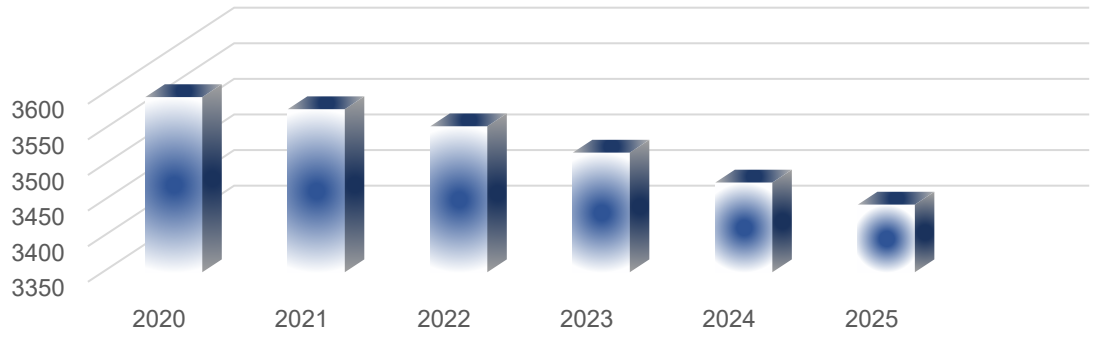
2021 rok - 3 579 osób

2022 rok - 3 555 osób

2023 rok - 3 518 osób

2024 rok - 3 476 osób

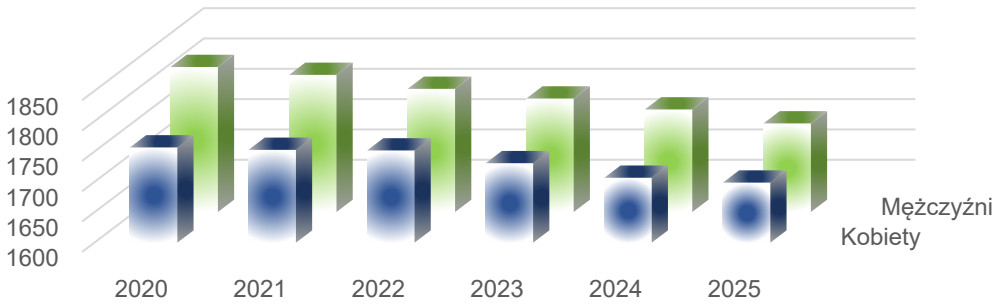
2025 rok - 3 445 osób

Źródło: Opracowanie własne. Dane Ewidencji Ludności z Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie

Wykres nr 2. Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały według płci w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025.

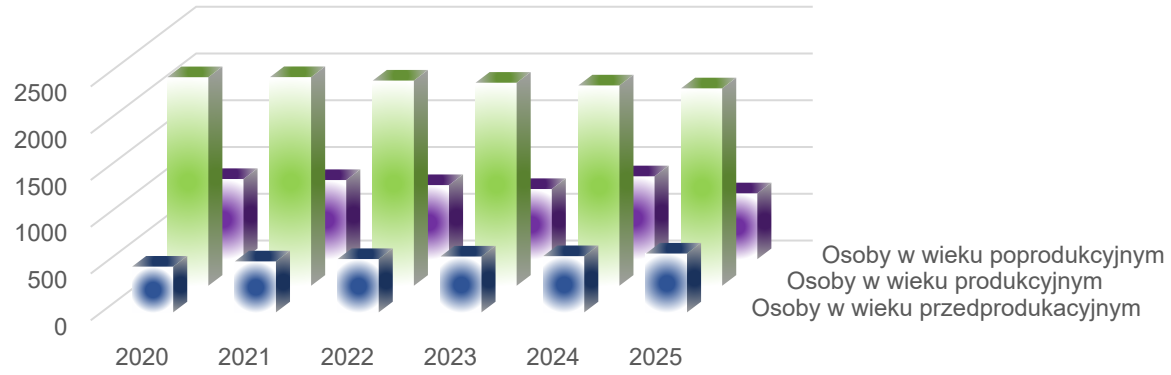
ROK	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2020	1 757	1 839
2021	1 753	1 826
2022	1 752	1 803
2023	1 731	1 787
2024	1 707	1 699
2025	1 769	1 746

Źródło: Opracowanie własne. Dane Ewidencji Ludności z Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie

Liczba ludności w funkcjonalnych grupach wiekowych w analizowanych latach 2020-2025 wskazuje na tendencję spadkową liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, a wzrostem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. W roku 2020 zarejestrowano 489 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, a w roku 2025 - 629 co na przestrzeni sześciu lat wskazuje na wzrost o 140 osób. Niepokojący jest fakt spadku liczby osób w wieku produkcyjnym, w tym samym okresie o 119 osób oraz spadku liczy osób w wieku poprodukcyjnym o 153 osoby.

Wykres nr 3. Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020 - 2025

Źródło: Opracowanie własne. Dane Ewidencji Ludności z Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie

Analiza struktury ludności Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020 - 2025 wskazuje na korzystny wzrost liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczy osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Wzrost liczby dzieci i młodzieży należy uznać za pozytywny potencjał demograficzny gminy, wskazujący na utrzymywanie się zapotrzebowania na usługi skierowane do rodzin oraz młodego pokolenia.

Tendencja ta powinna znaleźć odzwierciedlenie w dalszym rozwoju polityki rodzinnej i działań na rzecz dzieci i młodzieży. Szczególnego znaczenia nabiera rozwój placówek wsparcia dziennego, zajęć edukacyjnych, sportowych i integracyjnych, działań profilaktycznych oraz wsparcia rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

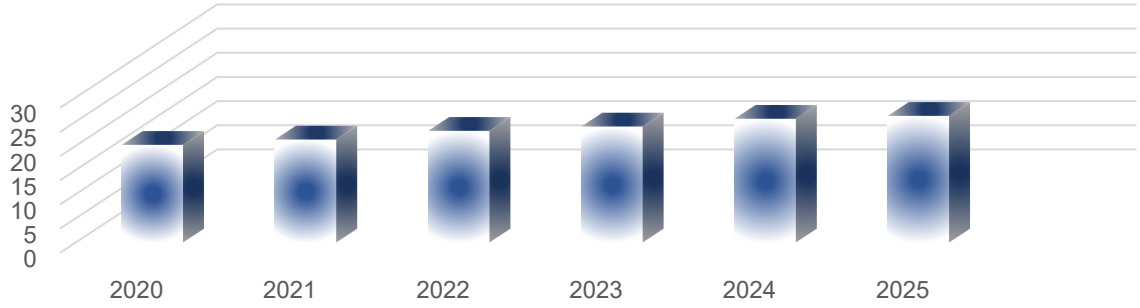
Jednocześnie spadek liczby osób w wieku produkcyjnym wskazuje na potrzebę wzmacniania aktywności zawodowej mieszkańców, podnoszenia ich kwalifikacji oraz tworzenia warunków sprzyjających pozostawaniu osób aktywnych zawodowo w Gminie.

Zmniejszenie liczy osób w wieku poprodukcyjnym nie powinno natomiast oznaczyć ograniczenia polityki senioralnej. Należy nadal rozwijać działania służące aktywizacji osób starszych, przeciwdziałania samotności, utrzymaniu samodzielności oraz zapewnieniu dostępu do usług społecznych i opiekuńczych. Jest to szczególne istotne w kontekście ogólnopolskiego procesu starzenia się społeczeństwa.

W perspektywie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2027-2035 zasadne jest zatem prowadzenie równoległej polityki wspierającej dzieci i rodziny oraz przygotowujące Gminę do przyszłych potrzeb osób starszych. Wzrost liczby dzieci należy traktować jako szansę rozwojowa, natomiast zmiany w pozostałych grupach wieku jako sygnał do wzmacniania aktywności mieszkańców i systematycznego monitorowania sytuacji demograficznej.

Wykres nr 4. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2025

ROK	WSPÓŁCZYNNIK
2020	20,20
2021	21,30
2022	23,10
2023	24,00
2024	25,60
2025	26,20

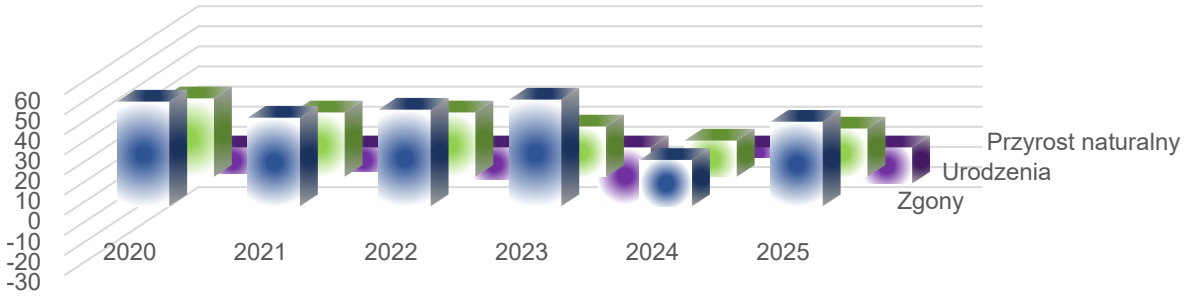

Źródło: opracowanie własne, Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Spadek liczny ludności na terenie Gminy wynika również z ujemnego przyrostu naturalnego, który jest skutkiem mniejszej liczby nowych urodzeń na terenie Gminy.

Wykres nr 5. Przyrost naturalny w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020 - 2025

ROK	ZGONY	URODZENIA	PRZYROST NATURALNY
2020	52	39	-13
2021	44	32	-12
2022	48	32	-16
2023	53	25	-28
2024	23	18	-5
2025	42	24	-18

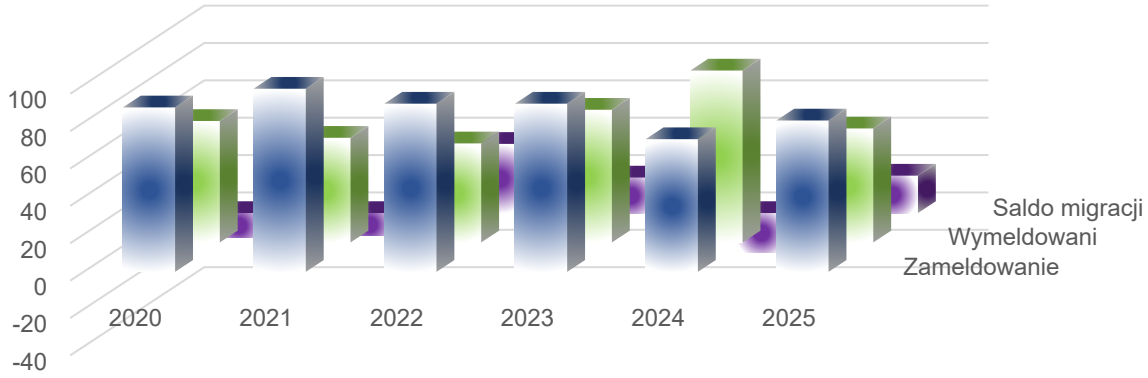
Źródło: Opracowanie własne. Dane Ewidencji Ludności z Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie

W latach 2020–2025 w Gminie Stara Dąbrowa odnotowywano dodatnie saldo migracji, co oznacza, że liczba osób meldujących się na terenie gminy była wyższa od liczby osób wymeldowujących się. Jest to korzystne zjawisko z punktu widzenia sytuacji demograficznej, ponieważ wskazuje, że gmina pozostaje miejscem atrakcyjnym do zamieszkania i przyciąga nowych mieszkańców.

Jednocześnie dodatnie saldo migracji wskazuje, że migracja nie jest głównym czynnikiem odpowiedzialnym za obserwowany spadek liczby ludności w gminie. Na zmiany liczby mieszkańców większy wpływ mają procesy związane z ruchem naturalnym ludności, w tym przede wszystkim relacja liczby urodzeń do liczby zgonów. Z punktu widzenia polityki społecznej istotne jest zatem dalsze wspieranie rodzin, dzieci i młodzieży oraz tworzenie warunków sprzyjających osiedlaniu się i pozostawaniu mieszkańców w gminie. Jednocześnie należy uwzględniać potrzeby starzejącej się części populacji i rozwijać działania w zakresie polityki senioralnej.

Wykres nr 6. Saldo migracji mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

ROK	ZAMELDOWANI	WYMELDOWANI	SALDO MIGRACJI
2020	88	65	-13
2021	98	56	-12
2022	90	53	37
2023	90	71	19
2024	71	92	-21
2025	81	61	20

Źródło: opracowanie własne, Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Zmniejszanie się liczby mieszkańców Gminy – określane mianem depopulacji – stanowi jedno z kluczowych wyzwań, szczególnie dla samorządów o charakterze wiejskim, takich jak Gmina Stara Dąbrowa. Zjawiska takie jak ogólny spadek populacji, wzrastający udział osób starszych cy ujemny przyrost naturalny wskazują na istotne zmiany demograficzne zachodzące na tym obszarze, które wpisują się szersze tendencje obserwowane w województwie zachodniopomorskim. Z punktu widzenia sytuacji społecznej nie są to zjawiska korzystne, ponieważ prowadzą do zmniejszenia liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym przy

równoczesnym zwiększaniu się populacji seniorów. W konsekwencji w nadchodzących latach lokalna polityka społeczna będzie musiała położyć szczególny nacisk na wsparcie tej grupy – zarówno poprzez rozwój i intensyfikację usług pomocowych, jak i poprzez tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji oraz integracji osób starszych w życiu wspólnoty.

Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa podstawową opiekę zdrowotną sprawuje jeden zakład opieki zdrowotnej, tj. Poradni Medycyny Rodzinnej „Cztery Pory Roku" – Lekarz rodzinny podstawowej opieki zdrowotnej. Na terenie Gminy nie został zapewniony dostęp do punktu aptecznego oraz oraz dostępność do lekarzy specjalistów (poza stomatologią).

Dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy Stara Dąbrowa jest ograniczony, co powoduje, że część mieszkańców korzysta z usług medycznych w sąsiednich gminach, przede wszystkim w miejscowościach, w których funkcjonują większe przychodnie i szersza oferta świadczeń. Wybór placówki poza terenem gminy jest często związany z miejscem pracy, nauki, jakością świadczonych usług lub codziennymi dojazdami mieszkańców, a także dostępnością lekarzy i terminów wizyt. Taka sytuacja sprawia, że rzeczywista liczba świadczeń medycznych udzielanych mieszkańcom Gminy Stara Dąbrowa nie musi być w pełni odzwierciedlona w danych dotyczących placówek funkcjonujących na jej terenie.

Istotnym elementem lokalnego systemu ochrony zdrowia jest funkcjonujący na terenie gminy punkt stomatologiczny, który zwiększa dostęp mieszkańców do podstawowych świadczeń z zakresu opieki dentystycznej. Aktualne dane Narodowego Funduszu Zdrowia potwierdzają funkcjonowanie poradni stomatologicznej oraz poradni stomatologicznej dla dzieci w Starej Dąbrowie.

Z perspektywy polityki społecznej istotne jest dalsze monitorowanie dostępności świadczeń zdrowotnych oraz podejmowanie działań sprzyjających zapewnieniu mieszkańcom, w szczególności osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami, dzieciom i rodzinom, możliwie łatwego dostępu do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

W latach 2020-2025 gmina realizowała działania ujęte w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii:

1. Uchwała Nr XXIV/212/2020 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 18 grudnia 2020roku,
2. Uchwała Nr XXXIV/316/2021 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 17 grudnia 2021roku,
3. Uchwała Nr XXXVI/362/2022 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 25 marca 2022roku,
4. Uchwała Nr IX/67/2024 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 20 grudnia 2024roku.

Tabela nr 2. Realizacja planu wydatków Programów w latach 2020-2025

ROK	PLAN BUDŻETOWY	REALIZACJA PLANU BUDŻETOWEGO
2020	45 138,11	27 818,88
2021	48 371,30	47 371,30
2022	43 933,13	42 621,76
2023	52 454,14	51 418,96
2024	36 751,16	35 363,14
2025	69 000,00	61 741,49

Źródło: Opracowanie własne. Dane Planu Budżetowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie w latach: 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

Zadania Programu realizowała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa w składzie:
w roku 2020 - 6 osobowym,
w roku 2021 - 6 osobowym,
w roku 2022 - 6 osobowym,
w roku 2023 - 5 osobowym,
w roku 2024 - 5/3 osobowym,
w roku 2025 - 3 osobowym.

W roku 2020 obyło się 15 spotkań Komisji, w roku 2021 - 12, w roku 2022 - 11, w roku 2023 - 11, w roku 2024 - 11, a w roku 2025 - 12.

Wystosowano w roku 2020 - 11 zaproszeń dla osób uzależnionych od alkoholu, w roku 2021 - 11, w roku 2022 - 18, w roku 2023 - 11, w roku 2024 - 16 i w roku 2025 - 11.

W skutek działań Komisji w roku 2020 jedna osoba podjęła leczenie, w roku 2022 - 3 osoby a w latach 2023-2024 po jednej osobie.

W latach 2020-2025 nie skontrolowano żadnego punktu sprzedaży alkoholu na terenie Gminy Stara Dąbrowa.

Podstawą do niwelowania negatywnych zachowań związanych z uzależnieniami jest szeroko pojęta profilaktyka wśród mieszkańców, która przynosi największe efekty przy współpracy z innymi jednostkami i instytucjami z terenu Gminy. Działania obejmowały przede wszystkim zadania związane z prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Jak również promowanie zdrowego stylu życia i aktywnego spędzana czasu wolnego. W ramach zwiększania dostępności terapeutycznej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych dofinansowywano działalność punktu konsultacyjno – informacyjnego dla osób uzależnionych i pokrzywdzonych przemocą – punkt zatrudnia psychologa – specjalistę do spraw uzależnień.

Realizacja zadań gminnego programu przeciwdziałania uzależnieniom, prowadzona była we współpracy z: Placówką Wsparcia Dziennego w Storkówku, Placówką Wsparcia Dziennego w Chlebowie, Publiczną Szkołą Podstawową w Chlebówku, Zespołem Szkolno – Przedszkolnym w Starej Dąbrowie, Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie.

System bezpieczeństwa – bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowi, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne ma na celu zapewnienie, za pośrednictwem legalnych środków prawnych, warunków funkcjonowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, ich obronę przed przestępczością oraz innymi zagrożeniami mogącymi występować w danym środowisku.

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa odpowiedzialne ze stan bezpieczeństwa publicznego są Ochotnicza Straż Pożarna, Komisariat Policji w Chociwlu oraz jeden dzielnicowy na terenie Gminy Stara Dąbrowa. Funkcjonariusze poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują również działalność profilaktyczną na terenie Gminy, dokonują wizyt w ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty" oraz przeprowadzają interwencje domowe.

Działalność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP)

Istotnym elementem systemu bezpieczeństwa oraz aktywności społecznej na terenie Gminy Stara Dąbrowa jest działalność jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych. Na terenie gminy funkcjonują trzy jednostki OSP: **OSP Stara Dąbrowa, OSP Parlino oraz OSP Nowa Dąbrowa**. OSP Stara Dąbrowa i OSP Parlino są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, natomiast przy OSP Stara Dąbrowa działa również Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza, stanowiąca ważny element wychowania młodzieży w duchu odpowiedzialności, współpracy i zaangażowania na rzecz lokalnej społeczności.

Podstawowym zadaniem jednostek OSP jest udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych, jednak zakres ich działalności jest znacznie szerszy. Druhowie uczestniczą w akcjach związanych m.in. z pożarami, zdarzeniami drogowymi, zagrożeniami miejscowymi oraz innymi sytuacjami wymagającymi szybkiej i profesjonalnej interwencji. Ich obecność i gotowość do podejmowania działań stanowią ważny element lokalnego systemu bezpieczeństwa mieszkańców.

Ochotnicze Straże Pożarne pełnią jednocześnie ważną funkcję społeczną. Jednostki angażują się w organizację i współorganizację wydarzeń dla mieszkańców, w tym festynów, wydarzeń o charakterze integracyjnym oraz przedsięwzięć skierowanych do dzieci i młodzieży. Prowadzą również działania edukacyjne, w szczególności szkolenia i pokazy dotyczące zasad udzielania pierwszej pomocy oraz właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia. Dzięki temu OSP są nie tylko formacją ratowniczą, ale również aktywnym uczestnikiem życia społecznego gminy.

Szczególne znaczenie ma działalność skierowana do dzieci i młodzieży. Funkcjonowanie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej przy OSP Stara Dąbrowa sprzyja kształtowaniu postaw obywatelskich, odpowiedzialności, dyscypliny i umiejętności współpracy. Działalność ta może mieć również istotne znaczenie z punktu widzenia przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, poprzez tworzenie możliwości aktywnego spędzania czasu, rozwijania zainteresowań oraz budowania więzi z rówieśnikami i lokalną społecznością.

Ważnym aspektem funkcjonowania OSP jest także współpraca z samorządem gminnym, szkołami, instytucjami oraz organizacjami społecznymi. Strażacy ochotnicy są często obecni podczas lokalnych uroczystości i wydarzeń, wspierają działania profilaktyczne oraz uczestniczą w przedsięwzięciach służących poprawie bezpieczeństwa mieszkańców. Ich aktywność wzmacnia poczucie wspólnoty i solidarności społecznej, a jednocześnie pokazuje mieszkańcom znaczenie wzajemnej pomocy i zaangażowania na rzecz dobra wspólnego.

Gmina Stara Dąbrowa na przestrzeni kolejnych lat podejmuje działania zmierzające do systematycznego wzmacniania potencjału jednostek OSP oraz poprawy ich warunków funkcjonowania. Działania te obejmują zarówno inwestycje w infrastrukturę, jak i zakup oraz modernizację wyposażenia niezbędnego do prowadzenia skutecznych działań ratowniczych. Przykładem jest przebudowa i rozbudowa obiektu Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie wraz z rozbudową hali garażowej dla OSP Stara Dąbrowa. Zadanie zrealizowane w latach 2021–2023 miało wartość ponad 1,7 mln zł, przy dofinansowaniu w wysokości 1,5 mln zł.

Istotnym elementem wsparcia jednostek są również zakupy nowoczesnych pojazdów ratowniczo-gaśniczych oraz specjalistycznego sprzętu. W 2023 r. Gmina Stara Dąbrowa przeznaczyła 300 tys. zł na zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP Parlino, a na realizację tego przedsięwzięcia pozyskano również środki zewnętrzne. Inwestycje tego rodzaju mają bezpośrednie przełożenie na poziom bezpieczeństwa mieszkańców, zwiększając możliwości szybkiego reagowania oraz skutecznego prowadzenia działań ratowniczych.

Doposażanie jednostek obejmuje także zakup sprzętu i wyposażenia specjalistycznego, środków ochrony osobistej, umundurowania oraz innych elementów niezbędnych do zachowania gotowości bojowej. Działania te należy postrzegać jako inwestycję nie tylko w funkcjonowanie samych jednostek, lecz przede wszystkim w bezpieczeństwo i odporność całej lokalnej społeczności.

Aktywność Ochotniczych Straży Pożarnych stanowi zatem ważny zasób społeczny Gminy Stara Dąbrowa. OSP łączą funkcję ratowniczą, edukacyjną, wychowawczą, integracyjną i społeczną. Dalsze wspieranie ich działalności, rozwój infrastruktury, sukcesywne doposażanie jednostek oraz wzmacnianie aktywności młodzieży i mieszkańców powinny stanowić jeden z elementów lokalnej polityki społecznej i bezpieczeństwa w perspektywie obowiązywania Strategii .

Zdjęcie nr 9. Budynek Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Parlinie

Zdjęcie nr 10. Budynek Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Starej Dąbrowie

Tabela nr 3. Wykaz jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z ternu Gminy Stara Dąbrowa wraz z liczbą druhów w latach 2020-2025

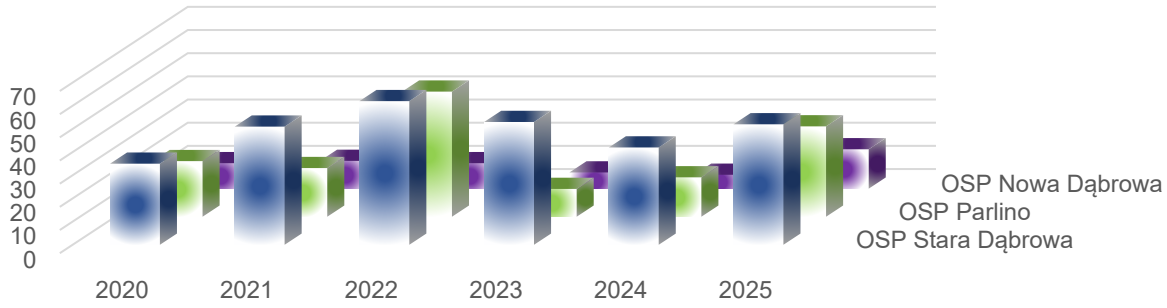
NAZWA JEDNOSTKI OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ Z TERENU GMINY STARA DĄBROWA	LICZBA DRUHÓW
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W STAREJ DĄBROWIE (WPIS DO KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO GAŚNICZEGO)	2020 rok - 22 2021 rok - 34 2022 rok - 23 2023 rok - 24 (Członkowie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej - 20) 2024 rok - 24 (Członkowie Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej - 20) 2025 rok - 25
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W PARLINIE (WPIS DO KRAJOWEGO SYSTEMU RATOWNICZO GAŚNICZEGO)	2020 rok - 20 2021 rok - 20 2022 rok - 25 2023 rok - 24 2024 rok - 24 2025 rok - 21
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NOWEJ DĄBROWIE	2020 rok - 21 2021 rok - 24 2022 rok - 19 2023 rok - 19 2024 rok - 21 2025 rok - 23

Źródło: Opracowanie własne. Dane Raport o Stanie Gminy Stara Dąbrowa lata: 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

Wykres nr 7. Liczba akcji podjętych przez Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020 - 2025

ROK JEDNOSTKA OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ

	Stara Dąbrowa	Parlino	Nowa Dąbrowa
2020	35	24	11
2021	51	21	12
2022	62	54	11
2023	53	13	7
2024	42	17	6
2025	52	39	17

Źródło: Opracowanie własne. Dane Raport o Stanie Gminy Stara Dąbrowa lata: 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne stanowi istotny element funkcjonowania społeczności lokalnej Gminy Stara Dąbrowa. Na jego poziom wpływają zarówno działania służb odpowiedzialnych za ochronę mieszkańców, jak również współpraca instytucji i podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania zagrożeniom oraz zapewnienia mieszkańcom odpowiednich warunków do bezpiecznego życia.

Teren Gminy Stara Dąbrowa swoim zasięgiem działania obejmuje **Komisariat Policji w Chociwlu**, podlegający **Komendzie Powiatowej Policji w Stargardzie**. Policja realizuje zadania związane z ochroną życia i zdrowia mieszkańców, mienia oraz zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do jej zadań należy również przeciwdziałanie przestępczości i wykroczeniom, podejmowanie interwencji oraz prowadzenie działań prewencyjnych i profilaktycznych.

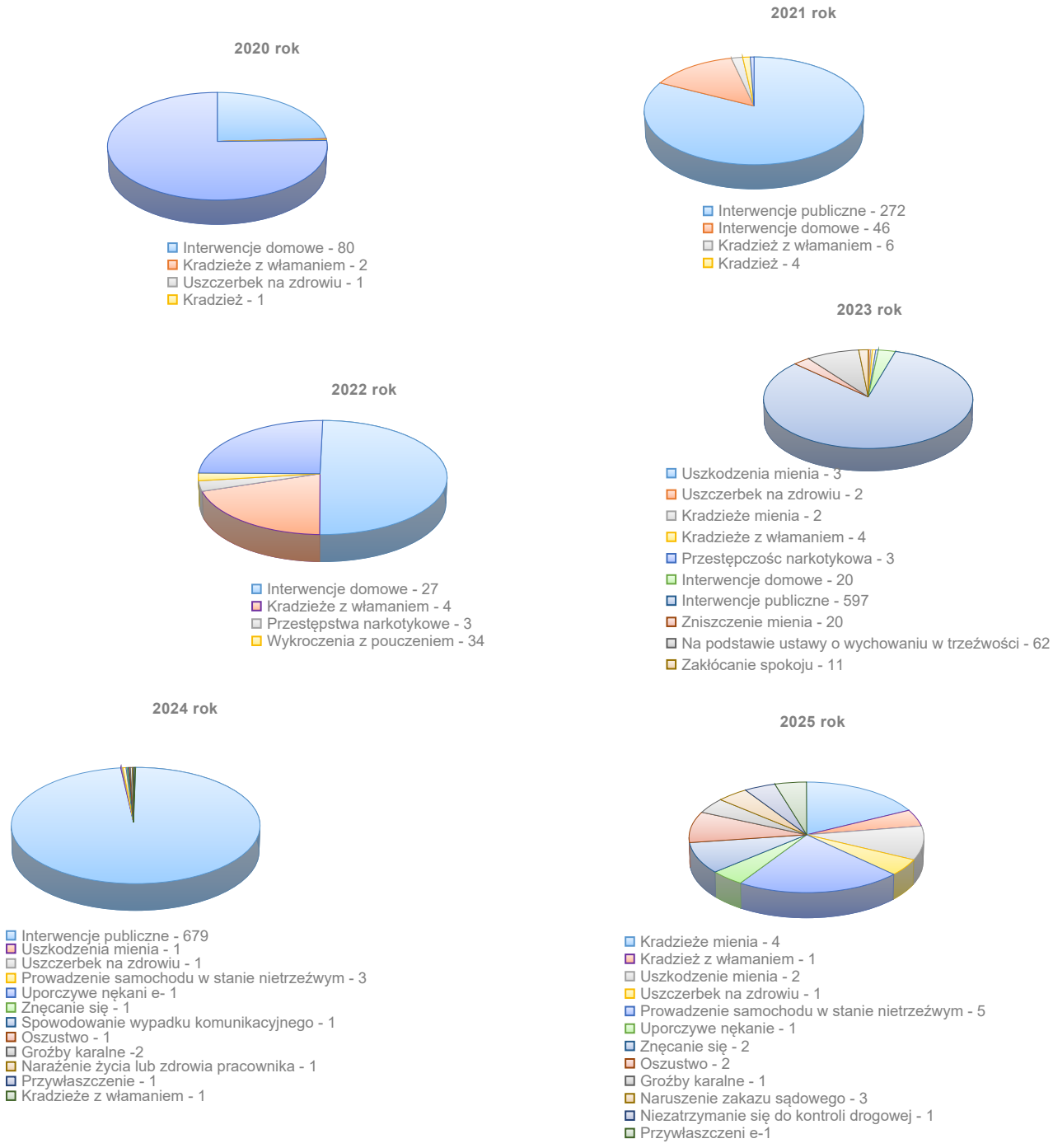
Istotnym obszarem działalności Policji jest rozpoznawanie zagrożeń występujących na terenie gminy oraz podejmowanie działań mających na celu ich ograniczanie. Szczególnego znaczenia nabierają działania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, uzależnieniom, przestępczości oraz zachowaniom zagrażającym bezpieczeństwu dzieci i młodzieży. Ważną rolę odgrywają także działania profilaktyczne i edukacyjne, mające na celu zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie bezpiecznych zachowań i właściwego reagowania na sytuacje zagrożenia.

Z punktu widzenia polityki społecznej szczególnej uwagi wymagają osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, w tym osoby doświadczające przemocy domowej, osoby starsze i samotne oraz dzieci i młodzież. W tym zakresie istotna jest współpraca Policji z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami oświatowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców.

Ważnym elementem bezpieczeństwa mieszkańców jest również bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Działania Policji w tym zakresie obejmują m.in. kontrole uczestników ruchu, reagowanie na wykroczenia oraz prowadzenie działań profilaktycznych. Ma to szczególne znaczenie na terenie gminy, gdzie mieszkańcy wielu miejscowości korzystają z dróg lokalnych i ponadlokalnych w codziennych dojazdach do pracy, szkół, placówek usługowych i instytucji.

Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom wymaga stałego rozpoznawania lokalnych zagrożeń, sprawnej współpracy służb i instytucji oraz prowadzenia działań profilaktycznych. Szczególnie istotne pozostaje wzmacnianie współpracy pomiędzy Policją a podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej, przeciwdziałania przemocy, profilaktyki uzależnień oraz ochrony dzieci i młodzieży.

Wykres 8. Struktura przestępczości na terenie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020 - 2025

Źródło: Opracowanie własne. Dane z Raportu o stanie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

System edukacji

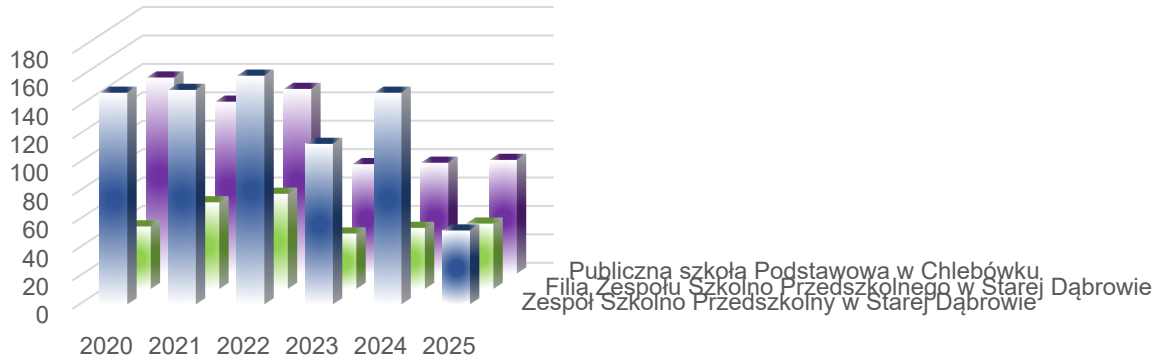
Na terenie Gminy Stara Dąbrowa system edukacji, wychowania i opieki nad dziećmi realizują dwie szkoły podstawowe:

1. Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Noblistów Polskich w Starej Dąbrowie ze Szkołą Filialną w Parlinie,
2. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Chlebówku.

W Gminie funkcjonuje Żłobek „Dąbrusiowa Przygoda" w Parlinie.

Tabela nr 4. Wykaz liczebności uczniów w poszczególnych szkołach w latach 2020-2025

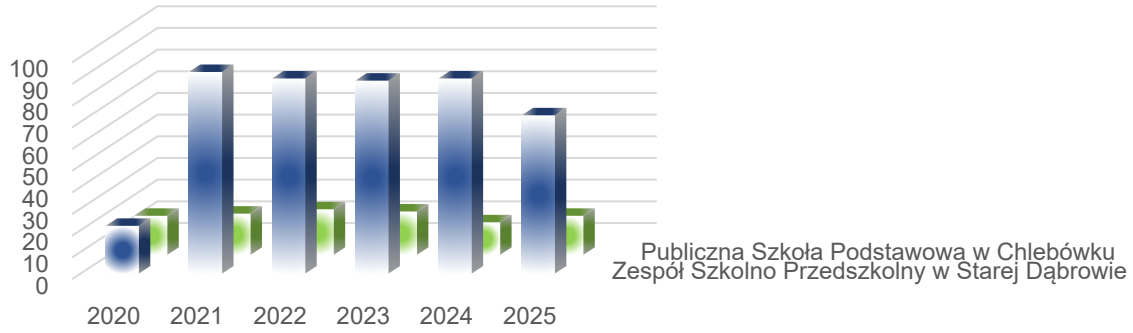
ROK	ZESPÓŁ SZKOLNO – PRZEDSZKOLNY W STAREJ DĄBROWIE	FILA ZESPOŁU SZKOLNO – PRZEDSZKOLNEGO W PARLINIE	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W CHLEBÓWKU
2020	149	44	138
2021	151	61	121
2022	161	67	130
2023	113	39	77
2024	149	43	78
2025	142	46	80

Źródło: Opracowanie własne. Dane z Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie

Tabela nr 5. Wykaz liczebności uczniów w oddziałach przedszkolnych w latach 2020-2025

ROK	ZESPÓŁ SZKOLNO – PRZEDSZKOLNY W STAREJ DĄBROWIE Z FILĄ W PARLINIE	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W CHLEBÓWKU
2020	22	18
2021	93	19
2022	90	21
2023	89	20
2024	90	15
2025	73	18

Źródło: Opracowanie własne. Dane z Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie.

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa funkcjonują placówki oświatowe realizujące zadania związane z edukacją, wychowaniem, opieką oraz wspieraniem rozwoju dzieci i młodzieży. Obserwowane w ostatnich latach zmiany demograficzne znajdują odzwierciedlenie w liczbie dzieci korzystających z poszczególnych form edukacji.

W Publicznej Szkole Podstawowej w Chlebówku obserwuje się tendencję spadkową liczby uczniów. Z kolei w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Starej Dąbrowie liczba uczniów szkoły podstawowej utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie. Jednocześnie zauważalny jest wyraźny wzrost liczby dzieci korzystających z opieki przedszkolnej, co wskazuje na rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na dostęp do edukacji i opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym.

Do podstawowych zadań placówek oświatowych należy zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do edukacji, realizacja podstawy programowej, prowadzenie działań wychowawczych i profilaktycznych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz zapewnienie bezpiecznych i odpowiednich warunków do nauki i rozwoju. Istotnym elementem działalności szkół i przedszkola jest również rozpoznawanie indywidualnych potrzeb dzieci, udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz współpraca z rodzicami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin.

Placówki oświatowe podejmują działania wspierające rozwój społeczny i emocjonalny dzieci, organizują zajęcia dodatkowe, wydarzenia edukacyjne, kulturalne i sportowe, a także działania profilaktyczne i integracyjne. Współpracują również z rodzicami oraz lokalnymi instytucjami i organizacjami. Szczególne znaczenie, z punktu widzenia polityki społecznej Gminy, ma rozwój oferty opieki przedszkolnej, która ułatwia rodzicom łączenie obowiązków rodzinnych i zawodowych oraz wspiera prawidłowy rozwój dzieci.

Sytuacja placówek oświatowych wskazuje zatem na potrzebę dalszego monitorowania zmian w liczbie dzieci i uczniów oraz dostosowywania oferty edukacyjnej, opiekuńczej i wychowawczej do zmieniających się potrzeb mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa.

Wyniki egzaminu ósmoklasisty stanowią istotny element oceny poziomu osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz jakości procesu kształcenia. Analiza rezultatów egzaminu ma znaczenie również z punktu widzenia polityki społecznej gminy, ponieważ poziom wykształcenia i kompetencji młodych mieszkańców wpływa na ich dalsze możliwości edukacyjne, zawodowe i społeczne.

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa funkcjonują dwie placówki oświatowe, w których uczniowie przygotowują się do egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego, matematyki oraz języka obcego nowożytnego. Wyniki uzyskiwane przez uczniów należy analizować nie tylko w odniesieniu do średnich krajowych czy wojewódzkich, ale również z uwzględnieniem specyfiki lokalnej, liczebności poszczególnych roczników oraz zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Z perspektywy rozwiązywania problemów społecznych istotne jest zapewnienie dzieciom i młodzieży równych szans edukacyjnych, niezależnie od sytuacji ekonomicznej czy społecznej rodziny oraz miejsca zamieszkania. Wsparcie uczniów o niższych osiągnięciach edukacyjnych, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, zajęcia wyrównawcze i rozwijające zainteresowania, a także współpraca szkoły z rodzicami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i rodzin mogą ograniczać ryzyko występowania w przyszłości problemów związanych z przedwczesnym kończeniem edukacji, trudnościami na rynku pracy czy wykluczeniem społecznym.

Tabela nr 6. Wyniki testów ósmoklasistów w skali województwa zachodniopomorskiego, powiatu stargardzkiego oraz Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

ROK	WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE (%)	POWIAT STARGARDZKI (%)	GMINA STARA DĄBROWA (%)	ZESPÓŁ SZKOLNO – PRZEDSZKOLNY W STAREJ DĄBROWIE (%)	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W CHLEBÓWKU (%)
2020	60,70	60,90	53,10	54,50	52,00
2021	55,00	53,30	49,50	48,60	50,00
2022	61,30	60,90	51,00	53,70	49,10
2023	55,40	53,90	49,90	50,50	49,50
2024	55,60	55,70	54,70	52,70	56,80
2025	55,30	53,30	49,90	40,50	55,80

Źródło: Centralna Komisja Egzaminacyjna

Istotnym elementem diagnozy sytuacji dzieci i młodzieży w Gminie Stara Dąbrowa jest również analiza liczby uczniów posiadających opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Dokumenty te wskazują na potrzebę dostosowania organizacji procesu edukacyjnego oraz zapewnienia uczniom odpowiednich form wsparcia, adekwatnych do ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych.

Obecność uczniów wymagających dodatkowego wsparcia stanowi ważne wyzwanie zarówno dla placówek oświatowych, jak i systemu pomocy społecznej. Wymaga ono współpracy szkół, rodziców, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz instytucji działających na rzecz dzieci i rodzin. Dane dotyczące uczniów posiadających opinie i orzeczenia mogą stanowić istotny element planowania działań profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających.

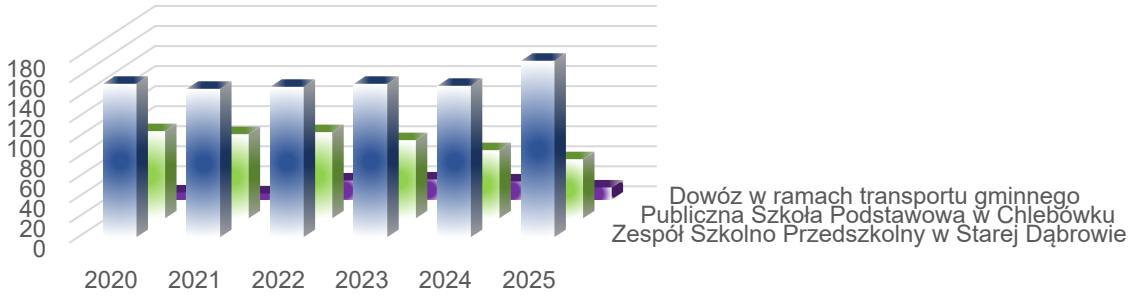
Tabela nr 7. Liczba uczniów posiadających opinie i orzeczenia w szkołach Gminy Stara Dąbrowa

ROK	ZESPÓŁ SZKOLNO PRZEDSZKOLNY W STAREJ DĄBROWIE		PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W CHLEBÓWKU	
	liczba uczniów z opiniami	liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego	liczba uczniów z opiniami	liczba uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego
2020	38	7	7	1
2021	37	5	1	2
2022	58	13	8	2
2023	70	14	7	2
2024	21	15	10	1
2025	62	13	6	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Szkolno Przedszkolnego w Starej Dąbrowie oraz Publicznej Szkoły Podstawowej w Chlebówku

Tabela nr 8. Liczba dzieci dowożonych do szkół (w tym Szkoła Filialna w Parlinie) i przedszkoli w latach 2020-2025

ROK	ZESPÓŁ SZKOLNO – PRZEDSZKOLNY W STAREJ DĄBROWIE	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA W CHLEBÓWKU	DOWÓZ DZIECI DO SZKÓŁ POZA TEREN GMINY STARA DĄBROWA FINANSOWANY W RAMACH BUDŻETU
2020	153	87	7
2021	148	84	6
2022	150	86	19
2023	153	78	20
2024	151	68	18
2025	176	59	12

Źródło: Opracowanie własne. Dane z Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie.

Opieka nad dziećmi do lat 3

Gminny Żłobek „Dąbrusiowa Przygoda” w Parlinie rozpoczął swoją działalność 2024r. w ramach Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch +” 2022-2029. W ramach Programu żłobek dysponuje 13 miejscami opieki dla dzieci. Jego funkcjonowanie stanowi istotne uzupełnienie lokalnej oferty opiekuńczej, szczególnie dla rodzin z małymi dziećmi.

Placówka zapewnia dzieciom bezpieczne i przyjazne środowisko, w którym poprzez codzienną zabawę, aktywności ruchowe i kontakt z rówieśnikami rozwijają one **samodzielność, komunikację, umiejętność współpracy oraz kompetencje społeczne i emocjonalne**. Pobyt w żłobku sprzyja również kształtowaniu pierwszych nawyków związanych z samoobsługą, wspiera rozwój mowy i sprawności ruchowej oraz uczy funkcjonowania w grupie.

Z punktu widzenia polityki społecznej Gminy dostęp do 13 miejsc żłobkowych ma szczególne znaczenie dla rodzin wychowujących najmłodsze dzieci. Ułatwia rodzicom powrót lub pozostanie na rynku pracy, a jednocześnie zapewnia dzieciom możliwość wszechstronnego rozwoju w okresie poprzedzającym edukację przedszkolną. Rozwój i utrzymanie dostępności tego rodzaju usług należy postrzegać jako ważny element lokalnej polityki prorodzinnej.

Istotnym elementem rozwoju lokalnego systemu edukacji jest systematyczna modernizacja i doposażanie bazy dydaktycznej szkół. Odpowiednio przygotowana infrastruktura oraz

nowoczesne wyposażenie sal lekcyjnych tworzą warunki sprzyjające prowadzeniu zajęć na wysokim poziomie, rozwijaniu zainteresowań uczniów oraz wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa podejmowane są działania mające na celu poprawę warunków nauki i funkcjonowania placówek oświatowych. Modernizacja bazy dydaktycznej obejmuje zarówno poprawę wyposażenia pracowni i sal lekcyjnych, jak również dostosowywanie przestrzeni szkolnej do współczesnych potrzeb edukacyjnych. Szczególne znaczenie ma zapewnienie uczniom dostępu do nowoczesnych pomocy dydaktycznych, sprzętu multimedialnego oraz narzędzi umożliwiających prowadzenie zajęć w sposób bardziej angażujący i dostosowany do zróżnicowanych potrzeb uczniów.

Rozwój bazy dydaktycznej ma również znaczenie dla realizacji działań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pracy z uczniami wymagającymi dodatkowego wsparcia. Odpowiednio wyposażone pomieszczenia i dostęp do specjalistycznych pomocy mogą ułatwiać prowadzenie zajęć rozwijających kompetencje społeczne, emocjonalne, językowe i matematyczne, a także zajęć wyrównawczych i terapeutycznych.

Modernizacja szkół wpływa nie tylko na jakość procesu dydaktycznego, ale również na atrakcyjność i bezpieczeństwo środowiska szkolnego. Przyjazna, funkcjonalna i nowoczesna przestrzeń sprzyja integracji uczniów, rozwijaniu ich aktywności oraz budowaniu pozytywnego stosunku do nauki. Jest to szczególnie ważne w kontekście przeciwdziałania nierównościom edukacyjnym i społecznym.

Działania związane z modernizacją bazy dydaktycznej należy postrzegać jako inwestycję w rozwój dzieci i młodzieży. Dobrze wyposażone szkoły zwiększają możliwości prowadzenia nowoczesnej edukacji, wspierają rozwój indywidualnych predyspozycji uczniów i tworzą lepsze warunki do osiągania przez nich sukcesów edukacyjnych. Systematyczne monitorowanie

potrzeb placówek oraz dalsze pozyskiwanie środków na ich doposażenie powinno pozostawać jednym z istotnych kierunków działań samorządu w obszarze edukacji.

Instytucje kultury, zasoby kultury

Działalność kulturalna i edukacyjna na terenie Gminy Stara Dąbrowa jest realizowana przez Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Starej Dąbrowie. W strukturach Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie działa 9 świetlic wiejskich, w których zatrudnieni animatorzy prowadzą zajęcia dla mieszkańców. W świetlicach w Białuniu (w godz. 14.00 - 18.00), w Storkówku (w godz. 15.30 - 19.30) oraz w Chlebowie (w godz. 13.00 - 17.00) funkcjonują Placówki Wsparcia Dziennego (PWD). Jedna z Placówek działa w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie, dwie funkcjonują na mocy podpisanego porozumienia z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci Oddział w Szczecinie.

Zdjęcie nr 11. Budynek Placówki Wsparcia Dziennego w Storkówku

Zdjęcie nr 12. Budynek Placówki Wsparcia Dziennego w Białuniu

Zdjęcie nr 13. Budynek Świetlicy wiejskiej w Nowej Dąbrowie

Tabela nr 9. Działania Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie w latach 2020-2025

ROK	PODEJMOWANE DZIAŁANIA
2020	– organizacja Dożynek Gminnych w Łęczycy (22.08.2020r.) – Koncert Ave Maria w kościele pw. świętego Józefa w Starej Dąbrowie (06.10.2020r.) – Kampania informacyjna – zamień PIT-y na profity – konkurs plastyczny „Portret Wójta” – konkurs sportowo – plastyczny „Wybieram zdrowie” – konkurs fotograficzny 48 urodziny Gminy – konkurs z questem
2021	– organizacja Dożynek Gminnych w Storkówku – organizacja Dnia Niepodległości – Jarmark Bożonarodzeniowy – półkolonie dla dzieci – Dzień Seniora – Kampania informacyjna – zamień PIT-y na profity – konkurs plastyczny „Portret Sekretarza” – konkurs plastyczny „Ekologia – to sprawa publiczna|” – konkurs cukierniczy „Wypiekowy zawrót głowy”
2022	– kampania informacyjna Zamień PIT-y na profity – konkurs Portret Skarbnika – konkurs Nauczyciel na medal – organizacja Dożynek Gminnych
2023	– organizacja półkolonii letnich oraz zimowych – współfinansowane w ramach projektu W rodzinie siła realizowanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie – imprezy okolicznościowe – dzień mamy, dzień kobiet, dzień dziecka... – organizacja Dożynek Gminnych – warsztaty dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów – organizacja obchodów Dnia Niepodległości – festyny, koncerty, jarmarki – realizacja projektu Równać Szanse
2024	– realizacja projektu Równać Szanse – Warsztaty dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów (Świąteczne Skrzaty, Ozdoby świąteczne, Drewniane ozdoby świąteczne, Bombki świąteczne, Stroiki świąteczne, Świąteczne Flowerboxy) – imprezy okolicznościowe: Dzień Mamy, Babci i Dziadka, Kobiet, Dziecka – Dzień Seniora – organizacja Dnia Niepodległości – festyny, jarmarki, koncerty
2025	– wystawa „Dziedzictwo Ludowe – Między Przeszłością a Przyszłością” – warsztaty dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów – realizacja projektu „Społecznik” – Młodzież na słodko – Dzień Kobiet – Dzień Seniora – Dzień Niepodległości 11 listopada w Storkówku

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie Raportów o stanie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020, 2021, 2022,, 2023, 2024, 2025

Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie (CKiR) jest samorządową instytucją kultury i stanowi **główny ośrodek życia kulturalnego, społecznego i rekreacyjnego na terenie Gminy Stara Dąbrowa**. Jego działalność jest ukierunkowana na odpowiadanie na potrzeby mieszkańców, tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań oraz wzmacniania więzi społecznych. CKiR pełni tym samym istotną funkcję w lokalnym systemie działań służących integracji mieszkańców i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Istotnym elementem działalności CKiR jest organizowanie i wspieranie **wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, artystycznych, rekreacyjnych i integracyjnych**. Oferta kierowana jest do różnych grup mieszkańców – dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Organizowane są m.in. warsztaty, wydarzenia okolicznościowe, festyny, przedsięwzięcia związane z tradycją lokalną oraz inicjatywy rozwijające aktywność artystyczną i społeczną mieszkańców. Aktualna oferta CKiR obejmuje również warsztaty tematyczne, wydarzenia dla dzieci i rodzin oraz przedsięwzięcia związane z lokalnym dziedzictwem i kulturą.

Szczególne znaczenie ma działalność skierowana do **dzieci i młodzieży**. Poprzez zajęcia artystyczne i edukacyjne CKiR stwarza warunki do rozwijania kreatywności, samodzielności, odpowiedzialności, umiejętności współpracy i radzenia sobie ze stresem. Uczestnictwo w zajęciach umożliwia młodym mieszkańcom rozwijanie zainteresowań i talentów, a także konstruktywne wykorzystanie czasu wolnego. Działania te mają również znaczenie profilaktyczne, ponieważ zapewniają dzieciom i młodzieży możliwość aktywnego spędzania czasu poza środowiskiem cyfrowym oraz nawiązywania bezpośrednich relacji z rówieśnikami.

Ważną funkcję społeczną pełnią również **świetlice wiejskie pozostające w zarządzie Centrum Kultury i Rekreacji**. Są one lokalnymi miejscami spotkań mieszkańców, integracji oraz podejmowania inicjatyw społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych. Ich funkcjonowanie pozwala przenosić ofertę kulturalną poza centralną siedzibę CKiR i zwiększać dostępność działań dla mieszkańców poszczególnych miejscowości. Świetlice tworzą przestrzeń do organizowania zajęć dla dzieci i młodzieży, spotkań mieszkańców, przedsięwzięć lokalnych oraz działań służących rozwojowi aktywności społecznej.

Centrum współpracuje również z lokalnymi grupami, organizacjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców. Współpraca ta sprzyja **aktywizacji społeczności lokalnej, rozwojowi inicjatyw oddolnych oraz wzmacnianiu poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej**. CKiR może pełnić rolę miejsca, w którym mieszkańcy nie tylko korzystają z przygotowanej oferty, ale również mają możliwość realizowania własnych pomysłów i przedsięwzięć.

Znaczenie Centrum dla polityki społecznej Gminy wynika również z jego funkcji integracyjnej. Uczestnictwo w wydarzeniach i zajęciach sprzyja ograniczaniu izolacji społecznej, szczególnie w przypadku osób starszych, dzieci i młodzieży oraz osób mających ograniczone możliwości uczestnictwa w życiu społecznym. CKiR tworzy warunki do **budowania relacji międzypokoleniowych, rozwijania aktywności mieszkańców i wzmacniania kapitału społecznego**.

Istotne znaczenie dla jakości prowadzonej działalności miało także doposażenie CKiR, obejmujące m.in. sprzęt nagłośnieniowy i oświetleniowy, wyposażenie kuchenne, sprzęt wystawienniczy, księgozbiór i wyposażenie kącika dla dzieci, sztalugi, sprzęt komputerowy oraz tablicę interaktywną. Inwestycja zwiększyła możliwości organizowania wydarzeń, zajęć edukacyjnych i artystycznych oraz działań skierowanych do mieszkańców.

Z perspektywy rozwiązywania problemów społecznych CKiR należy postrzegać jako ważny lokalny zasób, który wspiera aktywizację mieszkańców, przeciwdziała izolacji społecznej, umożliwia konstruktywne spędzanie czasu wolnego, rozwija zainteresowania dzieci i młodzieży oraz wzmacnia więzi i tożsamość lokalną. Rozwijanie oferty Centrum, zwiększanie dostępności zajęć oraz dalsze dostosowywanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców powinno pozostawać jednym z istotnych kierunków działań na rzecz poprawy jakości życia i integracji społecznej w Gminie Stara Dąbrowa.

Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Dąbrowie

Tabela nr 10. Wielkość księgozbioru Gminnej Biblioteki Publicznej w Starej Dąbrowie w latach 2020-2025

ROK	ILOŚĆ WOLUMINÓW
2020	12 070
2021	11 459
2022	10 161
2023	10 431
2024	10 708
2025	10 906

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie Raportów o stanie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020, 2021, 2022,, 2023, 2024, 2025

Tabela nr 11. Użytkownicy biblioteki według form korzystania z księgozbioru w latach 2020-2025

ROK	LICZBA KSIĄŻEK UDOSTĘPNIONYCH NA MIEJSCU	LICZBA KSIĄŻEK WYPOŻYCZONYCH NA ZEWNĄTRZ
2020	191	3 648
2021		3 648
2022	2 007	3 532
2023	2 584	3 497
2024	2 415	3 382
2025	1 963	3 197

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie Raportów o stanie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020, 2021, 2022,, 2023, 2024, 2025

Tabela 12. Liczba czytelników z podziałem na płeć w latach 2020-2025

ROK	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
2020	216	51
2021	214	47
2022	204	56
2023	206	56
2024	203	53
2025	199	52

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie Raportów o stanie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020, 2021, 2022,, 2023, 2024, 2025

Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Dąbrowie pełni istotną rolę w życiu społecznym i kulturalnym mieszkańców gminy. Jej działalność wykracza poza tradycyjne udostępnianie książek – biblioteka jest miejscem dostępu do wiedzy, edukacji, rozwoju zainteresowań, kontaktu z kulturą oraz integracji mieszkańców.

Biblioteka zapewnia mieszkańcom możliwość bezpłatnego korzystania z księgozbioru, dostosowanego do potrzeb różnych grup wiekowych i zainteresowań. Szczególne znaczenie ma jej działalność na rzecz dzieci i młodzieży, dla których kontakt z książką wspiera rozwój kompetencji językowych, wyobraźni, samodzielnego myślenia oraz zainteresowań. Jednocześnie biblioteka stanowi ważne miejsce dla osób dorosłych i seniorów, umożliwiając im korzystanie z literatury, zdobywanie nowych informacji i aktywne uczestnictwo w życiu lokalnej społeczności.

Istotnym aspektem działalności biblioteki jest również tworzenie przestrzeni sprzyjającej kontaktom społecznym. W warunkach niewielkiej gminy lokalna biblioteka pełni funkcję miejsca spotkań, rozmowy i wymiany doświadczeń, przeciwdziałając izolacji społecznej i osamotnieniu. Ma to szczególne znaczenie w przypadku osób starszych, osób samotnych oraz mieszkańców mających ograniczone możliwości uczestnictwa w innych formach aktywności społecznej i kulturalnej.

Działalność biblioteki przyczynia się również do wyrównywania szans w dostępie do kultury i edukacji. Bezpłatny dostęp do książek i innych materiałów pozwala mieszkańcom, niezależnie od sytuacji ekonomicznej, korzystać z zasobów edukacyjnych i rozwijać swoje zainteresowania. Biblioteka może być także wsparciem dla dzieci i młodzieży w nauce oraz rozwijaniu nawyku systematycznego czytania.

Z perspektywy rozwiązywania problemów społecznych szczególnie ważne jest to, że biblioteka tworzy bezpieczną i dostępną przestrzeń do spędzania czasu wolnego. Stanowi alternatywę dla biernego spędzania czasu oraz sprzyja rozwijaniu aktywności intelektualnej i społecznej. Jej działalność może wspierać procesy integracji mieszkańców, rozwój kapitału społecznego oraz budowanie więzi z lokalną społecznością.

Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Dąbrowie jest ważnym elementem lokalnego systemu działań społecznych i kulturalnych. Poprzez zapewnienie dostępu do wiedzy i kultury, wspieranie czytelnictwa, rozwijanie zainteresowań oraz tworzenie możliwości kontaktu i aktywności mieszkańców przyczynia się do poprawy jakości życia społeczności lokalnej. Jej funkcjonowanie należy postrzegać nie tylko w kontekście działalności bibliotecznej, ale również jako element działań służących edukacji, integracji społecznej, przeciwdziałaniu wykluczeniu oraz aktywizacji mieszkańców gminy.

Dziedzictwo kulturowe Gminy Stara Dąbrowa stanowi istotny element jej tożsamości lokalnej oraz potencjału społecznego. Na jego charakter wpływa przede wszystkim wielowiekowa historia miejscowości, zachowane obiekty architektury sakralnej, zespoły dworsko-parkowe i folwarczne, historyczne cmentarze, stanowiska archeologiczne oraz obiekty związane z dawną gospodarką rolną i transportem. Znaczna część miejscowości na terenie Gminy posiada średniowieczne korzenie. Najstarsze wzmianki o niektórych wsiach sięgają XIII wieku, co wskazuje na wielowiekową ciągłość osadniczą tego obszaru.

Tabela 13. Zabytki Gminy Stara Dąbrowa ujęte w poszczególnych formach ewidencji i ochrony konserwatorskiej

ROK	FORMA EWIDENCJI		
	rejestr zabytków	Wojewódzka Ewidencja Zabytków	Gminna Ewidencja Zabytków
2020	23	119	98
2021	23	119	98
2022	23	119	98
2023	23	119	98
2024	23	119	98
2025	23	119	98

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie Raportów o stanie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020, 2021, 2022,, 2023, 2024, 2025

Szczególne znaczenie dla krajobrazu kulturowego Gminy ma architektura sakralna. Na jej terenie zachowały się historyczne kościoły, wśród których znajdują się przede wszystkim gotyckie, salowe świątynie o XV- i XVI-wiecznej metryce. Obiekty tego typu zachowały się m.in. w Białuniu, Kicku, Krzywnicy, Nowej Dąbrowie, Parlinie, Rosowie, Starej Dąbrowie, Tolczu oraz Łęczycy. Pomimo późniejszych przebudów, w szczególności prowadzonych w XIX wieku, świątynie te zachowały cechy wskazujące na ich średniowieczne pochodzenie. Uzupełnieniem tego dziedzictwa są XIX-wieczne kościoły w Storkówku i Chlebówku oraz kaplica cmentarna w Starej Dąbrowie.

Zdjęcie nr 14. Kościół Parafialny św. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 15. Kościół Parafialny Miłosierdzia Bożego w Parlinie

Zdjęcie nr 16. Kościół pw. Świętego Michała Archanioła i Świętej Rodziny w Białuniu

Ważną grupę zabytków stanowią zespoły dworsko-parkowe i pałacowe, które dokumentują dawny sposób organizacji życia gospodarczego i społecznego na obszarze obecnej Gminy. Do szczególnie istotnych należą założenia w Białuniu, Chlebowie, Krzywnicy, Łęczynie, Nowej Dąbrowie, Starej Dąbrowie i Storkówku. W wielu przypadkach zachowały się nie tylko budynki mieszkalne lub rezydencjonalne, ale również historyczne parki z wartościowym starodrzewem. Przykładem jest park w Białuniu, założony w I połowie XIX wieku, z zachowaną grupą starych drzew, a także park w Nowej Dąbrowie o powierzchni około 7,2 ha, posiadający charakter krajobrazowy i naturalistyczny oraz historyczny układ związany z zespołem pałacowym.

Na uwagę zasługuje również zespół dworsko-parkowy w Łęczynie, obejmujący dwór, park i folwark. Założenie to jest wpisane do rejestru zabytków i stanowi przykład XIX-wiecznej siedziby ziemiańskiej wraz z historycznym otoczeniem. Zachowane elementy dawnego założenia pozwalają odczytać sposób organizacji przestrzeni związanej z funkcjonowaniem majątku ziemskiego.

Istotnym elementem dziedzictwa są także zespoły folwarczne i obiekty związane z tradycyjną gospodarką rolną. Ich obecność jest szczególnie widoczna w Chlebowie, Chlebówku, Starej Dąbrowie, Storkówku i Tolczu. Zachowane budynki gospodarcze, stajnie, obory, chlewnie, magazyny oraz inne elementy dawnych zespołów folwarcznych stanowią materialne świadectwo rolniczego charakteru Gminy i jej historii gospodarczej. W Starej Dąbrowie zachowały się m.in. historyczne budynki dawnego majątku, w tym stajnia, chlewnia, gorzelnia, kuźnia i budynek gospodarczy. W Tolczu zachowane są natomiast XIX-wieczne obiekty folwarczne, w tym stajnia, obora i chlewnia.

Zdjęcie nr 17. Dwór w Łęczynie

Zdjęcie nr 18. Dworek w Tolczu

Do dziedzictwa technicznego Gminy należy linia kolei wąskotorowej, wpisana do rejestru zabytków. Kolej wąskotorowa była elementem lokalnego systemu komunikacyjnego i transportowego, służącego m.in. obsłudze zaplecza rolniczego. Linie związane ze Starą Dąbrową należały do pierwszych tego typu kolei uruchomionych na Pomorzu Zachodnim. Zachowane elementy infrastruktury kolejowej, w tym przebieg torowiska oraz obiekty inżynieryjne, stanowią świadectwo rozwoju transportu i przemian gospodarczych regionu na przełomie XIX i XX wieku.

Zdjęcie nr 19. Dworzec kolei wąskotorowej w Starej Dąbrowie

Interesującym elementem krajobrazu kulturowego jest również historyczna autostrada określana jako „Berlinka”. Jej przebieg i zachowane obiekty inżynieryjne, takie jak wiadukty, mosty i przepusty, stanowią przykład infrastruktury komunikacyjnej związanej z historią XX wieku. Obszar ten został wskazany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego jako obszar krajobrazowo-kulturowy „Autostrada”.

Dziedzictwo Gminy obejmuje również obiekty archeologiczne. Szczególne znaczenie mają pozostałości dawnych założeń obronnych w Chlebówku i Krzywnicy. W Chlebówku zachowało się grodzisko związane z osadnictwem średniowiecznym, natomiast w Krzywnicy czytelne są relikty dawnego grodu i późniejszego założenia zamkowego rodu von Wedel. Oba obiekty położone są nad rzeką Krąpiel, co dodatkowo wiąże dziedzictwo kulturowe z krajobrazem przyrodniczym Gminy.

Elementem dziedzictwa kulturowego są również historyczne cmentarze i miejsca pamięci. Zachowane nekropolie, zarówno przykościelne, jak i poewangelickie, występują m.in. w Kicku, Krzywnicy, Łęczycy, Nowej Dąbrowie, Parlinie, Rosowie, Starej Dąbrowie, Storkówku i Tolczu. Pomimo różnego stanu zachowania stanowią one ważny element historycznego krajobrazu miejscowości oraz świadectwo wielokulturowej przeszłości tych terenów.

Zasoby kulturowe Gminy nie ograniczają się jednak wyłącznie do materialnych zabytków. Ważną rolę w zachowaniu i rozwijaniu lokalnej aktywności kulturalnej pełnią Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie oraz Gminna Biblioteka Publiczna. Centrum Kultury i Rekreacji jest głównym ośrodkiem życia kulturalnego i rekreacyjnego Gminy. Prowadzi działalność artystyczną i edukacyjną, organizuje wydarzenia kulturalne, warsztaty i przedsięwzięcia adresowane do dzieci, młodzieży, osób dorosłych i seniorów. Aktualnie CKiR wskazuje również na funkcjonowanie świetlic wiejskich oraz lokalnych zespołów i kół, co sprzyja decentralizacji życia kulturalnego i umożliwia mieszkańcom poszczególnych miejscowości udział w aktywności społecznej bliżej miejsca zamieszkania.

Istotnym elementem lokalnej infrastruktury kultury pozostaje również Gminna Biblioteka Publiczna w Starej Dąbrowie, która pełni nie tylko funkcję biblioteczną, lecz także edukacyjną i integracyjną. W ramach swojej działalności organizuje zajęcia biblioteczne i działania z zakresu bibliotekoterapii oraz uczestniczy w programach wspierających rozwój czytelnictwa. Dane zawarte w Raporcie o stanie Gminy wskazują, że biblioteka posiada stałą grupę użytkowników i czytelników, a jej oferta obejmuje zarówno wypożyczanie książek, jak i udostępnianie zbiorów na miejscu.

Ważnym przejawem aktywności kulturalnej mieszkańców są również wydarzenia i inicjatywy lokalne. W Gminie organizowane są m.in. dożynki, jarmarki, festyny, koncerty oraz wydarzenia okolicznościowe. Tego rodzaju przedsięwzięcia mają znaczenie nie tylko kulturalne, ale także społeczne – tworzą przestrzeń do spotkań mieszkańców, wzmacniają więzi sąsiedzkie, umożliwiają aktywność różnych grup wiekowych oraz sprzyjają budowaniu poczucia przynależności do wspólnoty lokalnej.

Z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych szczególne znaczenie ma fakt, że dziedzictwo kulturowe może pełnić funkcję integrującą i aktywizującą społeczność lokalną. Wspólna troska o zabytki, uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych, działalność świetlic wiejskich, biblioteki, Centrum Kultury i Rekreacji oraz lokalnych grup i organizacji tworzą możliwości przeciwdziałania izolacji społecznej i bierności. Jest to szczególnie ważne w przypadku dzieci i młodzieży, osób starszych oraz mieszkańców mniejszych miejscowości, dla

których lokalne instytucje i miejsca spotkań mogą stanowić ważną przestrzeń aktywności społecznej.

Dziedzictwo kulturowe może być również wykorzystywane w działaniach międzypokoleniowych i edukacyjnych. Poznawanie historii miejscowości, dawnych tradycji, architektury, zabytków i miejsc pamięci pozwala przekazywać wiedzę pomiędzy pokoleniami oraz wzmacniać poczucie związku mieszkańców z miejscem zamieszkania. Ma to szczególne znaczenie w kontekście budowania lokalnej tożsamości i przeciwdziałania osłabieniu więzi społecznych.

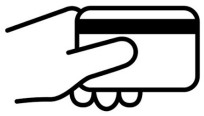
Jednocześnie stan części obiektów historycznych wskazuje na potrzebę ich dalszej ochrony, konserwacji i właściwego zagospodarowania. Dokumenty dotyczące dziedzictwa kulturowego Gminy wskazują m.in. na obiekty i założenia, w których historyczny układ został częściowo zatarty, a także na zespoły wymagające uporządkowania lub dalszych działań konserwatorskich. Dlatego istotnym kierunkiem działań powinno być nie tylko zachowanie istniejących zabytków, ale również ich odpowiednie eksponowanie, popularyzowanie wiedzy o lokalnym dziedzictwie oraz wykorzystywanie go w działaniach edukacyjnych, społecznych i kulturalnych.

Podsumowując, Gmina Stara Dąbrowa posiada wartościowy i zróżnicowany zasób dziedzictwa kulturowego, obejmujący przede wszystkim historyczne kościoły, zespoły dworsko-parkowe, pałace, folwarki, cmentarze, stanowiska archeologiczne oraz obiekty związane z rozwojem transportu i gospodarki. Zasoby te są uzupełniane przez funkcjonujące instytucje kultury, świetlice wiejskie, bibliotekę oraz aktywność mieszkańców. W perspektywie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dziedzictwo kulturowe należy traktować jako ważny zasób społeczny, który może wspierać integrację mieszkańców, rozwój aktywności obywatelskiej, edukację regionalną, aktywizację różnych grup społecznych oraz budowanie tożsamości lokalnej.

Zdjęcie nr 20. Gminna legenda o Dąbrusiu

System kart wspierających rodziny wielodzietne i osoby starsze w Gminie Stara Dąbrowa

Istotnym elementem działań w obszarze polityki rodzinnej i senioralnej są programy umożliwiające określonym grupom mieszkańców korzystanie z ulg, zniżek oraz preferencyjnych warunków dostępu do wybranych towarów i usług. Do najważniejszych instrumentów tego rodzaju należą Karta Dużej Rodziny, Ogólnopolska Karta Seniora oraz Zachodniopomorska Karta Seniora. Ich funkcjonowanie wpisuje się w działania służące wspieraniu rodzin wielodzietnych, poprawie sytuacji ekonomicznej osób starszych oraz zwiększaniu ich uczestnictwa w życiu społecznym.

Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny jest ogólnopolskim programem wspierającym rodziny wielodzietne. Prawo do jej posiadania przysługuje rodzicom, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, a także dzieciom spełniającym warunki określone w przepisach. Uprawnienie do korzystania z programu nie jest uzależnione od wysokości dochodów rodziny. Karta stanowi potwierdzenie prawa do korzystania z określonych ulg i dodatkowych uprawnień oferowanych przez instytucje publiczne oraz przedsiębiorców prywatnych.

Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z preferencyjnych warunków zakupu wybranych towarów i usług, między innymi w obszarze transportu, kultury, sportu, rekreacji i handlu. Zakres dostępnych korzyści jest uzależniony od oferty poszczególnych partnerów programu. Karta może być wykorzystywana w formie tradycyjnej lub elektronicznej, w tym za pośrednictwem aplikacji mObywatel.

Program ma znaczenie dla ograniczania części wydatków ponoszonych przez rodziny wielodzietne oraz ułatwiania im korzystania z usług i oferty dostępnej na rynku. Stanowi uzupełnienie innych instrumentów polityki rodzinnej, nie zastępując świadczeń pieniężnych ani pozostałych form pomocy kierowanych do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Ogólnopolska Karta Seniora

Ogólnopolska Karta Seniora jest programem realizowanym przez Stowarzyszenie MANKO, skierowanym do osób, które ukończyły 60. rok życia. Umożliwia korzystanie ze zniżek i ofert specjalnych przygotowanych przez przedsiębiorców oraz instytucje uczestniczące w programie na terenie całego kraju. Oferta partnerów może obejmować między innymi usługi rehabilitacyjne, wybrane usługi zdrowotne, pobyty uzdrowiskowe, ofertę kulturalną, rekreacyjną oraz inne usługi i produkty.

Podstawowym celem programu jest zwiększanie dostępności wybranych usług dla osób starszych, wspieranie ich aktywności oraz ograniczanie części wydatków związanych z codziennym funkcjonowaniem. Korzystanie z karty może ułatwiać seniorom realizację potrzeb zdrowotnych, rekreacyjnych i społecznych, a także zachęcać do aktywnego spędzania czasu wolnego.

Należy podkreślić, że zakres korzyści wynikających z posiadania Ogólnopolskiej Karty Seniora zależy od aktualnej oferty partnerów. Karta nie stanowi świadczenia pieniężnego ani nie gwarantuje powszechnych zniżek we wszystkich placówkach. Jest dodatkowym instrumentem wspierającym osoby starsze, uzupełniającym działania samorządu i instytucji pomocy społecznej w zakresie poprawy jakości ich życia.

Zachodniopomorska Karta Seniora

Zachodniopomorska Karta Seniora jest instrumentem regionalnej polityki senioralnej, służącym wspieraniu osób starszych zamieszkujących województwo zachodniopomorskie. Jej założeniem jest ułatwianie seniorom korzystania z oferty przygotowanej przez uczestniczące w programie instytucje i podmioty, a tym samym zwiększanie dostępności wybranych usług oraz możliwości aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym regionu.

Karta umożliwia korzystanie z ulg i preferencyjnych warunków oferowanych przez partnerów programu. Jej praktyczna wartość zależy od zakresu dostępnej oferty oraz możliwości skorzystania z niej przez mieszkańców. W kontekście polityki społecznej istotne znaczenie ma informowanie seniorów o zasadach uzyskania karty, sposobie korzystania z przysługujących zniżek oraz dostępnych punktach honorujących dokument.

Zachodniopomorska Karta Seniora może stanowić uzupełnienie lokalnych działań na rzecz osób starszych, w szczególności w zakresie poprawy dostępu do usług, wspierania aktywności i ograniczania barier finansowych w korzystaniu z oferty społecznej, kulturalnej i rekreacyjnej. Szczegółowe zasady przyznawania karty i aktualny katalog korzyści należy przedstawiać zgodnie z obowiązującymi zasadami programu regionalnego.

Tabela nr 14. Liczba wydanych kart wspierających rodziny wielodzietne i osoby starsze w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

ROK	KARTA DUŻEJ RODZINY	OGÓLNOPOLSKA KARTA SENIORA	ZACHODNIOPOMORSKA KARTA SENIORA
2020	37	14	0
2021	42	15	0
2022	94	14	0
2023	124	18	0
2024	26	13	0
2025	19	32	0

Organizacje społeczne

W każdej Gminie działalność organizacji pozarządowych stanowi istotny zasób wspierający rozwój społeczności lokalnej. Prowadzą one aktywności w takich dziedzinach jak kultura, profilaktyka, pomoc społeczna, promocja sportu, organizacja czasu wolnego i rekreacja.

Dzięki realizacji swoich statutowych celów, inicjują liczne wydarzenia o zróżnicowanym charakterze, wpływając tym samym na kształtowanie życia społecznego. Ich obecność

przyczynia się także do wzbogacenia oferty edukacyjnej i rekreacyjnej dla mieszkańców, między innymi poprzez prowadzenie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025 zewidencjonowało się kilka aktywnie działających organizacji pozarządowych. Największą aktywnością wykazują się Koła Gospodyń Wiejskich oraz stowarzyszenia o charakterze sportowym.

1. Koła Gospodyń Wiejskich (KGW) pełnią przede wszystkim funkcję integracyjną, społeczną i kulturalną na obszarach wiejskich. Ich zadania obejmują m.in.:

- organizowanie wydarzeń, spotkań i imprez dla mieszkańców,
- kultywowanie lokalnych tradycji, zwyczajów i dziedzictwa kulinarnego,
- promowanie lokalnych produktów i rękodzieła,
- aktywizowanie mieszkańców, w szczególności kobiet i seniorów,
- organizowanie warsztatów, zajęć edukacyjnych i kulinarnych,
- wspieranie integracji i budowanie więzi społecznych,
- działania na rzecz dzieci, rodzin i osób starszych,
- promowanie zdrowego stylu życia oraz aktywnego spędzania czasu,
- udział w przedsięwzięciach charytatywnych i inicjatywach lokalnych.

2. Stowarzyszenia o charakterze sportowym realizują przede wszystkim zadania związane z upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu, w szczególności:

- organizowaniem zajęć, treningów i zawodów sportowych,
- aktywizowaniem dzieci, młodzieży i dorosłych do aktywności fizycznej,
- rozwijaniem zainteresowań i talentów sportowych,
- organizowaniem wydarzeń i imprez sportowo-rekreacyjnych,
- promowaniem zdrowego i aktywnego stylu życia,
- integracją mieszkańców poprzez wspólne uprawianie sportu,
- tworzeniem warunków do aktywnego spędzania czasu wolnego.

W ramach zawartych porozumień Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział w Szczecinie na terenie Gminy Stara Dąbrowa prowadzi dwie Placówki Wsparcia Dziennego – w Storkówku i Chlebowie. Ich głównym zadaniem jest zapewnienie dzieciom bezpiecznego miejsca do spędzania czasu, opieki oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Placówki pomagają również w nauce, organizują zajęcia rozwijające zainteresowania, zajęcia sportowe, artystyczne i integracyjne oraz wspierają rozwój kompetencji społecznych i emocjonalnych dzieci. Istotnym elementem działalności jest także wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przeciwdziałanie pogłębianiu się trudności rodzinnych.

Działalność PWD stanowi ważny element lokalnego systemu wsparcia dzieci i rodzin, uzupełniając działania szkoły, rodziców oraz instytucji pomocy społecznej.

Współpraca między samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi przyjmuje każdego roku dwojaki charakter. Z jednej strony Gmina Stara Dąbrowa udziela wsparcia finansowego na realizację zadań publicznych organizowanych przez podmioty III sektora, z drugiej wspiera organizacje w formie niefinansowej, poprzez pomoc w realizacji wielu działań, doradztwo, wsparcie merytoryczne, organizacyjne i rzeczowe.

Radni Gminy Stara Dąbrowa, co roku przyjmują uchwałę w sprawie Programu współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mową w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Dokument ten określa obszary i zasady oraz formy współpracy z organizacjami pozarządowymi wraz z wykazem zadań priorytetowych realizowanych w ramach tej współpracy. Wszystkie działania wspierane w ramach finansowej i niefinansowej formy współpracy jednostki samorządu z organizacjami pozarządowymi przyczyniły się do promocji Gminy Stara Dąbrowa na zewnątrz oraz zaangażowania społeczności lokalnej w proces rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokajania potrzeb mieszkańców.

Funkcjonowanie organizacji pozarządowych na obszarze gminy odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu rozwoju społecznego jej mieszkańców. Stowarzyszenia angażują dzieci i młodzież, wspierają aktywność osób starszych, rozwijają pasje dorosłych oraz propagują sport, rekreację i aktywne formy spędzania czasu wolnego. Poprzez świadczenie różnorodnych usług na rzecz lokalnej społeczności, organizacje te przyczyniają się do poprawy jakości życia, przeciwdziałają zjawiskom patologicznym oraz wspierają integrację mieszkańców i wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego.

Rozwój liczby aktywnych organizacji powinien stać się jednym z filarów strategii rozwoju społecznego gminy, umożliwiając lepsze zaspokajanie potrzeb sportowych, rekreacyjnych i społecznych mieszkańców. W związku z tym działania samorządu lokalnego powinny koncentrować się na wspieraniu tworzenia oraz funkcjonowania organizacji pozarządowych, które – obok instytucji kultury – mogą pełnić istotną rolę w życiu społecznym i kulturalnym Gminy Stara Dąbrowa.

Podmioty ekonomii społecznej (PES)

Na przestrzeni lat zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejsza rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi, na bazie czego zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględnym zyskiem.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, to jest stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek

samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i

powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjały PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury, czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W świetle ustawy o ekonomii społecznej roszczona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań.

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa nie funkcjonują obecnie podmioty ekonomii społecznej, których działalność byłaby ukierunkowana na aktywizację zawodową i społeczną mieszkańców oraz realizację celów społecznych. W przeszłości na terenie gminy działała Spółdzielnia Socjalna „Pod Dębami”, jednak zakończyła swoją działalność na terenie gminy. Brak aktywnych podmiotów ekonomii społecznej wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju tego obszaru, w szczególności poprzez wspieranie inicjatyw mieszkańców, organizacji pozarządowych oraz tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu podmiotów łączących działalność gospodarczą z realizacją celów społecznych.

Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych

Na terenie Gminy Stara Dąbrowa nie funkcjonują obecnie podmioty ekonomii społecznej, które mogłyby stanowić bezpośrednie zaplecze instytucjonalne do realizacji usług społecznych na rzecz mieszkańców. Ogranicza to możliwość wykorzystania lokalnego potencjału tego sektora w zakresie świadczenia usług opiekuńczych, aktywizacyjnych, integracyjnych oraz innych form wsparcia odpowiadających na potrzeby osób i rodzin wymagających pomocy.

Jednocześnie położenie gminy w powiecie stargardzkim, w sąsiedztwie powiatu goleniowskiego, stwarza możliwość poszukiwania partnerów wśród podmiotów ekonomii społecznej działających na obszarze obu powiatów. Wśród potencjalnych partnerów można rozpatrywać spółdzielnie socjalne, fundacje oraz podmioty prowadzące działalność służącą reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ich działalność może obejmować między innymi usługi porządkowe, pielęgnację terenów zielonych, przygotowywanie posiłków, działania integracyjne, aktywizację osób z niepełnosprawnościami oraz wybrane działania z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej.

Możliwość współpracy z podmiotami spoza gminy może stanowić uzupełnienie lokalnego systemu pomocy społecznej, szczególnie w obszarach związanych ze wsparciem osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Potencjał ten może być wykorzystywany zarówno poprzez zlecanie określonych usług, zgodnie z obowiązującymi przepisami, jak i poprzez realizację wspólnych przedsięwzięć społecznych, działań integracyjnych oraz inicjatyw służących zwiększaniu aktywności mieszkańców.

Istotną rolę w rozwijaniu współpracy może odegrać Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, który wspiera tworzenie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej, pomaga w rozpoznawaniu możliwości współpracy oraz upowszechnia wiedzę na temat dostępnych form organizacyjnych i instrumentów wsparcia. Nawiązanie kontaktu z właściwym ośrodkiem może ułatwić Gminie Stara Dąbrowa identyfikację potencjalnych wykonawców usług oraz ocenę możliwości wykorzystania ich oferty w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby społeczne.

W perspektywie obowiązywania Strategii zasadne jest podejmowanie działań służących rozpoznaniu potencjału podmiotów ekonomii społecznej z terenu powiatu stargardzkiego i goleniowskiego, nawiązywaniu kontaktów oraz analizowaniu możliwości współpracy przy realizacji wybranych usług społecznych. Jednocześnie warto uwzględnić działania informacyjne i wspierające rozwój inicjatyw społecznych na terenie gminy, które w przyszłości mogłyby doprowadzić do powstania lokalnych podmiotów ekonomii społecznej.

Podsumowując, aktualne możliwości realizacji usług społecznych przez podmioty ekonomii społecznej na terenie Gminy Stara Dąbrowa należy ocenić jako ograniczone z uwagi na brak takich podmiotów w gminie. Nie wyklucza to jednak wykorzystania potencjału podmiotów działających w sąsiednich powiatach. Rozwijanie współpracy między samorządem, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej i sektorem ekonomii społecznej może w przyszłości przyczynić się do poszerzenia oferty wsparcia, zwiększenia dostępności wybranych usług oraz lepszego dostosowania ich zakresu do potrzeb mieszkańców.

Bezrobocie

Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym, które przejawia się tym, iż grupa ludzi zdolnych i chętnych do pracy, nie jest w stanie podjąć zatrudnienia. Bezrobotny nie jest nigdzie zatrudniony, nie prowadzi działalności gospodarczej ani żadnej innej pracy zarobkowej. Zjawisko to jest złożone, ma wiele przyczyn i skutków – ekonomicznych (spadek poziomu produkcji, większe wydatki państwa na pomoc socjalną i walkę z bezrobociem, rozwój tzw. Szarej strefy, utrata umiejętności i kwalifikacji wśród osób bezrobotnych, zmniejszenie się wpływów i deficyt budżetowy), społecznych (poczucie wykluczenia ze społeczeństwa, utrata statusu społecznego, pogarszające się relacje z rodziną i bliskimi, pogarszanie się stanu zdrowia społeczeństwa, patologie społeczne, bieda i ubóstwo, emigracja zarobkowa, odkładanie decyzji o założeniu rodziny) i psychologicznych (depresja i zaburzenia emocjonalne, obniżenie samooceny i wiary w siebie, niski poziom zadowolenia z życia, większa podatność na choroby, myśli i próby samobójcze, stres, zrezygnowanie i niechęć do poszukiwania pracy).

Bezrobocie ma również pozytywne skutki, do których można zaliczyć: większą konkurencyjność na rynku pracy, która stymuluje pracowników od zdobywania specjalistycznego wykształcenia i nowych umiejętności, większą motywację, dyscyplinę, zaangażowanie i efektywność pracowników, zainteresowanie elastycznymi formami pracy, lepszą alokację zasobów pracy, łatwiejszą walkę z inflacją (mniejsza presja na podnoszenie pensji), szukanie nowych ścieżek kariery i przemyślane wyznaczanie celów zawodowych, krótkotrwałą migrację zarobkową pozwalającą lepiej poznać inne kultury.

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotny jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudniani w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo

innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy.

Wyróżnia się różne rodzaje bezrobocia:

1. Bezrobocie naturalne – osoby, które w sytuacji równowagi na rynku pracy po prostu nie chcą podjąć pracy
2. Bezrobocie klasyczne – kiedy pensje są sztucznie zawyżane i pracodawcy nie są w stanie zatrudnić pracowników
3. Bezrobocie przymusowe – bezrobotni, którzy pomimo akceptacji rynkowych warunków, nie są w stanie znaleźć pracy
4. Bezrobocie powszechne – dotyczące całego kraju
5. Bezrobocie lokalne – dotyczące określonego regionu
6. Bezrobocie pozorne – osoby zarejestrowane jako bezrobotni, ale wykonują pracę zarobkową
7. Bezrobocie całkowite i częściowe – całkowity brak zatrudnienia lub pracy w niepełnym wymiarze godzin.

Do głównych przyczyn bezrobocia należą:

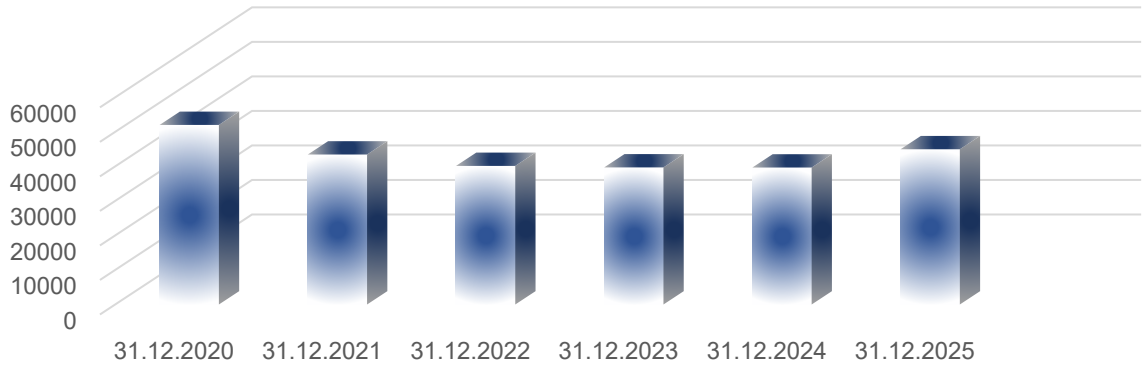
1. Niski poziom wykształcenia części społeczeństwa
2. Szybki rozwój nowych technologii
3. Zaniedbanie gałęzi gospodarki w regionie
4. Niewłaściwe funkcjonowanie instytucji rynku pracy
5. Wysokie koszty pracy dla pracodawców
6. Brak poszukiwanych przez pracodawców umiejętności u kandydatów
7. Wejście na rynek pracy pokolenia wyżu demograficznego
8. Niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy
9. Wysoki zasiłek dla bezrobotnych, pomoc socjalna
10. Wysokie podatki, które ograniczają możliwości pracodawców
11. Niedopasowanie terytorialne miejsca zapotrzebowania na pracę i miejsca zamieszkania potencjalnych pracowników
12. Sztywne i opresyjne dla pracodawców prawo pracy
13. Nagłe zmniejszenie zapotrzebowania na dany produkt lub usługę
14. Gospodarka państwa nastawiona na import
15. Sezonowe zmiany w rodzaju i skali zatrudnienia
16. Wyznaczanie przez rząd sztucznie wysokich stawek płacy minimalnej.

Tabela nr 15. Stan bezrobocia w województwie zachodniopomorskim, powiecie stargardzkim oraz w Gminie Stara Dąbrowa (stan na grudzień 2025r.)

Powiat	Liczba bezrobotnych ogółem	W tym:								Przyrost liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku	Stopa bezrobocia (%)	Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej	Liczba podjęć pracy
		kobiety	pobierający zasiłek	mieszkający na wsi	osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	w tym:							
						do 30 roku życia	długotrwale bezrobotne	powyżej 50 roku życia	niepełnosprawni				
Białogardzki	**2 510**	1 272	387	996	0	569	1 498	677	136	105,3	17,4	5	50
Choszczeński	**2 024**	1 116	235	1 259	0	501	1 141	513	112	104,0	16,9	51	108
Drawski	**2 100**	1 048	312	877	0	516	1 050	555	81	110,2	12,6	39	109
Goleniowski	**1 583**	827	220	767	0	427	475	401	60	123,9	5,3	19	149
Gryficki	**1 669**	901	174	918	0	449	717	403	49	119,0	10,2	50	97
Gryfiński	**1 728**	984	190	1 080	0	409	927	495	102	110,0	7,3	7	82
Kamieński	**1 782**	910	268	1 072	0	374	986	507	52	103,4	13,8	16	66
Kołobrzeski	**953**	458	163	374	0	229	206	274	55	157,0	3,5	341	67
Miasto Koszalin	**2 693**	1 288	333	0	0	489	1 222	881	230	118,7	5,4	106	151
Koszaliński	**2 382**	1 295	414	1 824	0	496	1 277	733	117	109,8	12,1	41	99
Łobeski	**1 488**	753	186	857	0	366	820	415	24	102,7	15,4	19	63
Myśliborski	**1 701**	849	164	860	0	372	777	480	82	122,7	8,5	20	58
Policki	**1 349**	644	143	766	0	289	514	376	37	117,2	4,1	31	107
Pyrzycki	**1 208**	642	188	721	0	287	604	333	31	106,1	11,6	5	55
Sławieński	**2 416**	1 173	403	1 426	0	540	1 218	696	119	115,7	15,9	83	162
Stargardzki	**2982**	1 663	295	1 294	0	726	1 536	762	92	116,9	8,2	121	180
Szczecinecki	**3 221**	1 780	534	1 462	0	781	1 728	915	172	104,8	14,0	19	97
Świdwiński	**1 855**	902	283	1 026	0	442	963	502	81	112,2	15,1	22	83
Miasto Świnoujście	**686**	288	78	0	0	80	264	255	15	117,3	5,3	24	38
Wałecki	**1 618**	898	255	698	0	387	792	436	83	113,2	11,0	40	70
Miasto Szczecin	**7 020**	3 298	795	0	0	1 204	2 963	2 269	292	118,7	3,9	136	457
Zachodniopomorskie	**44 968**	22 989	6 020	18 277	0	9 933	21 678	12 878	2 022	113,3	7,7	1 195	2 348

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie.

Wykres nr 9. Stan bezrobocia w województwie zachodniopomorskim w latach 2020-2025

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie.

Zestawienia prezentują stan bezrobocia w województwie zachodniopomorskim na koniec 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 oraz 2025 roku.

Z analizy powyższych danych wynika, iż stan bezrobocia w województwie zachodniopomorskim w okresie 6 lat kształtował się na następującym poziomie

Rok 2020 - **52 018**
Rok 2021 – **43 446** co stanowiło spadek do roku 2020 o **16,48%**
Rok 2022 – **40 144** co stanowiło spadek do roku 2021 o **7,72%**
Rok 2023 – **39 709** co stanowiło spadek do roku 2022 o **1%**
Rok 2024 – **39 675** co stanowiło spadek do roku 2023 o **0,09%**
Rok 2025 – **44 968** co stanowiło wzrost do roku 2024 o **13,34%**
Dane dotyczące powiatu stargardzkiego dotyczące stanu bezrobocia w okresie sześciu lat:

Rok 2020 – **3 095**
Rok 2021 – **2 758** co stanowiło spadek do roku 2020 o **10,89%**
Rok 2022 – **2 698** co stanowiło spadek do roku 2021 o **2,18%**
Rok 2023 – **2 685** co stanowiło spadek do roku 2022 o **0,48%**
Rok 2024 **– 2 550** co stanowiło spadek do roku 2023 o **5%**
Rok 2025 **– 2 982** co stanowiło wzrost do roku 2024 o **16,94%**

Tabela 16. Wskaźnik bezrobocia według gmin województwa zachodniopomorskiego w latach 2020-2025.

MIASTO / GMINA	WSKAŹNIK BEZROBOCIA (%)				
	rok 2021	rok 2022	rok 2023	rok 2024	rok 2025
M. BIAŁOGARD	7,7	7,3	7,4	7,5	8,5
G. BIAŁOGARD	9,5	10,2	10,7	10,7	11,2
MG. KARLINO	9,5	8,6	9,2	9,7	9,7
MG. TYCHOWO	10,8	11,1	12,0	12,4	12,7
G. BIERZWNIK	8,4	7,9	8,9	9,8	10,0
MG. CHOSZCZNO	6,2	5,4	6,3	6,2	6,4
MG. DRAWNO	7,8	7,9	8,3	8,5	8,9
G. KRZĘCIN	8,3	8,1	8,3	8,2	8,2
MG. PEŁCZYCE	8,5	7,5	8,1	8,4	9,3
MG. RECZ	10,3	8,4	9,5	9,0	9,4
MG. DRAWSKO POM.	5,2	4,2	4,1	4,5	5,2
MG. KALISZ POM.	7,3	6,2	5,2	5,5	6,1
MG. CZAPLINEK	6,7	7,0	7,3	7,3	7,7
G. WIERZCHOWO	7,4	6,6	7,0	7,7	7,8
MG. ZŁOCIENIEC	7,4	6,5	6,7	7,2	8,5
MG. GOLENIÓW	2,1	1,6	2,0	2,2	2,8
MG. MASZEWO	3,1	2,3	2,4	3,1	3,6
G. PRZYBIERNÓW	3,3	1,9	3,1	3,2	3,2
MG. STEPNICA	2,9	2,4	2,8	3,2	3,3
MG. NOWOGARD	3,3	2,6	2,7	2,9	3,9
G. OSINA	2,6	2,2	2,6	3,1	3,7
G. BROJCE	4,6	4,1	4,7	5,0	5,5
MG. GRYFICE	3,6	3,5	4,0	4,1	5,1
G. KARNICE	4,2	4,4	5,2	5,5	6,3
MG. PŁOTY	4,4	4,0	5,0	5,3	6,0
G. REWAL	3,6	3,5	4,3	4,4	4,9
MG. TRZEBIATÓW	2,7	2,5	3,2	3,5	1,0
G. BANIE	3,0	2,3	2,5	2,7	2,8
MG. GRYFICE	1,8	1,6	1,6	1,8	2,2
G. STARE CZARNOWO	1,6	1,2	1,4	1,9	2,3
G. WIDUCHOWA	3,8	3,2	2,8	2,7	3,4

MG. CEDYNIA	6,3	6,0	5,5	5,1	5,0
MG. CHOJNA	5,9	5,8	5,6	5,7	6,3
MG. MIESZKOWICE	5,3	5,4	5,2	4,8	5,3
MG. MORYŃ	4,9	4,9	5,3	5,5	5,1
MG. TRZCIŃSKO ZDRÓJ	5,5	5,3	5,4	5,6	6,1
MG. DZIWNÓW	7,3	8,0	8,4	8,3	7,4
MG. GOLCZEWO	8,4	7,1	7,5	7,7	7,5
MG. KAMIEŃ POM.	7,8	7,1	7,1	6,9	7,4
G. ŚWIERZNO	11,0	8,2	9,7	9,2	9,8
MG. MIĘDZYZDROJE	4,9	4,1	4,2	3,8	4,6
MG. WOLIN	8,2	7,0	6,5	6,8	7,1
G. DYGOWO	2,8	1,1	1,3	1,8	2,3
MG. GOŚCINO	3,3	1,2	1,3	1,5	2,5
M. KOŁOBRZEG	2,4	1,0	1,2	1,4	2,3
G. KOŁOBRZEG	2,3	1,1	1,2	1,2	1,9
G. RYMAŃ	3,2	1,1	1,6	2,3	2,6
G. SIEMYŚL	1,9	1,0	1,3	1,3	2,1
G. USTRONIE MORSKIE	2,4	0,8	1,1	0,9	1,3
M. KOSZALIN	4,7	4,3	3,5	3,8	6,2
G. BĘDZINO	5,9	5,3	4,6	4,7	5,2
G. BIESIEKIERZ	4,9	4,4	3,9	3,8	4,4
MG. BOBOLICE	7,8	8,0	8,6	8,2	9,1
G. MANOWO	5,6	5,0	4,8	5,0	5,2
MG. MIELNO	5,5	5,0	4,9	5,0	6,3
MG. POLANÓW	8,4	8,8	9,1	8,6	9,1
MG. SIANÓW	6,5	5,7	5,1	5,2	5,5
G. ŚWIESZYNO	5,4	5,4	4,2	4,2	5,0
MG. DOBRA	6,0	6,7	7,9	7,1	7,7
MG. ŁOBEZ	6,2	5,9	6,7	6,5	7,1
G. RADOWO MAŁE	7,4	7,0	8,7	8,7	7,6
MG. RESKO	9,3	9,3	10,4	9,9	9,7
MG. WĘGORZYNO	6,5	6,9	8,3	7,1	7,9
MG. MYŚLIBÓRZ	2,6	3,1	3,0	3,5	4,3
G. NOWOGRÓDEK POM.	4,6	4,7	3,5	3,7	4,3
MG. BARLINEK	3,4	3,1	3,6	4,1	5,0
MG. DĘBNO	3,3	3.4	3,7	4,1	5,2
G. BOLESZKOWICE	2,4	2,8	2,7	2,9	3,7
G. DOBRA	2,2	1,8	1,3	1,5	1,7
G. KOŁBASKOWO	2,8	2,2	1,7	2,0	2,3
MG. NOWE WARPNO	7,2	4,8	4,4	4,7	4,6
MG. POLICE	3,3	2,6	2,5	2,8	3,3
G. BIELICE	3,4	3,9	4,0	4,7	4,1
G. KOZIELICE	6,1	6,3	5,8	5,8	6,7
G. PRZELEWICE	6,7	6,1	5,6	6,2	6,6
MG. PYRZYCE	4,3	4,3	4,3	4,5	5,0
G. WARNICE	3,8	4,1	4,9	5,3	6,1
MG. LIPIANY	8,1	8,6	8,6	8,6	8,9
M. DARŁOWO	6,1	5,9	5,7	6,0	7,0
G. DARŁOWO	5,6	5,7	6,0	5,6	6,5
G. MALECHOWO	7,1	6,8	7,1	6,7	8,3
G. POSTOMINO	5,6	6,5	6,9	7,0	8,6
M. SŁAWNO	6,8	6,5	6,5	7,3	8,2
G. SŁAWNO	7,7	7,2	8,3	8,5	9,8
M. STARGARD	3,6	3,6	3,6	3,5	4,1
G. STARGARD	3,5	3,5	3,4	3,2	4,1
MG. CHOCIWEL	4,4	4,2	5,0	4,6	5,3
MG. DOBRZANY	4,8	4,6	5,7	4,8	5,9
G. DOLICE	4,7	4,8	5,0	4,4	5,0
G. KOBYLANKA	3.2	3,1	2,8	2,6	3,1
G. MARIANOWO	4,1	3,4	4,1	4,2	5,3
G. STARA DĄBROWA	5,3	4,9	5,4	4,9	5,5
MG. SUCHAŃ	4,3	4,3	4,0	4,3	4,9
MG. IŃSKO	4,4	4,8	5,0	4,7	4,6
MG. BARWICE	12,0	12,4	13,8	12,4	12,4
MG. BIAŁY BÓR	10,9	10,5	10,1	8,8	10,1
MG. BORNE SULINOWO	7,1	6,6	7,2	7,2	8,2
G. GRZMIĄCA	10,0	9,8	10,4	10,3	10,4
M. SZCZECINEK	5,7	6,4	6,1	5,7	6,2
G. SZCZECINEK	8,6	8,3	8,4	8,2	8,1

G. BRZEŻNO	5,5	5,8	7,3	7,7	7,8
G. RĄBINO	6,5	6,7	7,1	7,5	8,8
G. SŁAWOBORZE	6,3	5,8	6,6	6,8	8,1
M. ŚWIDWIN	4,5	4,8	5,3	5,2	6,4
G. ŚWIDWIN	6,4	6,7	5,3	8,3	8,1
MG. POŁCZYN	5,9	6,2	7,8	7,3	8,3
M. ŚWINOUJŚCIE	2,4	2,2	7,2	2,7	3,2
MG. CZŁOPA	4,7	4,1	5,6	5,1	5,8
MG. MIROSŁAWIEC	4,4	4,4	4,2	4,4	5,4
MG. TUCZNO	4,0	3,6	4,9	5,5	6,1
M. WAŁCZ	3,5	3,9	4,1	4,4	5,5
G. WAŁCZ	4,6	4,6	5,0	5,9	5,9
M. SZCZECIN	2,7	2,4	2,8	2,6	3,2
WOJEWÓDZTWO	4,4	4,0	4,2	4,2	4,8

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie.

Tabela nr 17. Stan bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2020 - 2025

MIESIĄCE	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM ROK 2020	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM ROK 2021	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM ROK 2022	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM ROK 2023	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM ROK 2024	LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM ROK 2025
STYCZEŃ	3 034	3 130	2 815	2 829	2 816	2 699
LUTY	2 947	3 173	2 578	2 835	2 866	2 745
MARZEC	2 907	3 147	2 783	2 778	2 813	2 658
KWIECIEŃ	2 981	3 187	2 867	2 735	2 766	2 662
MAJ	3 067	3 165	2 907	2 715	2 722	2 641
CZERWIEC	3 137	3 117	2 833	2 698	2 674	2 713
LIPIEC	3 092	3 073	2 759	2 681	2 678	2 806
SIERPIEŃ	3 068	3 006	2 649	2 684	2 623	2 905
WRZESIEŃ	3 043	2 874	2 659	2 614	2 935	2 871
PAŹDZIERNIK	3 086	2 839	2 678	2 610	2 986	2 914
LISTOPAD	3 025	2 811	2 693	2 675	3 025	2 945
GRUDZIEŃ	3 095	2 759	2 698	2 684	2 550	3 144

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie.

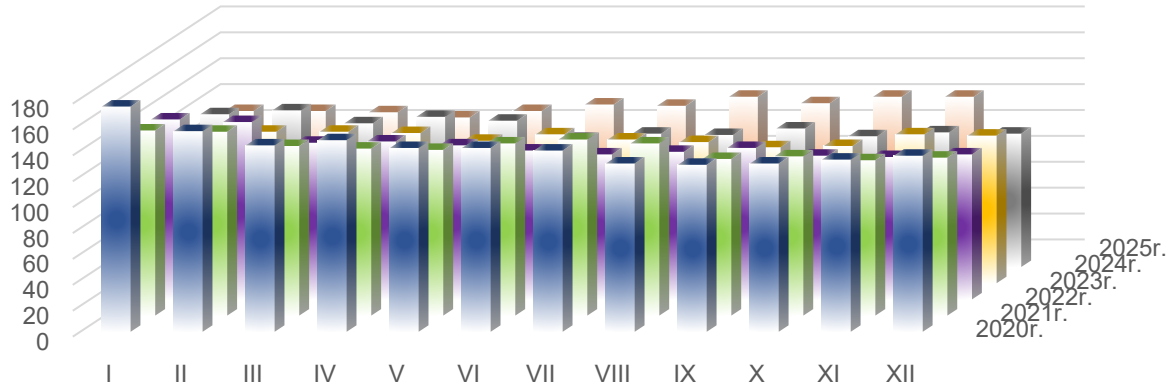
Tabel nr 18 . Podstawowe dane o bezrobociu w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020 - 2025

ROK	MIESIĄC	OGÓŁEM			Z PRAWEM DO ZASIŁKU			ZAMIESZKALI NA WSI			WSKAŹNIK BEZROBOCIA (%)
		razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	
2020	styczeń	174	101	73	24	11	13	174	101	73	7,4
	luty	155	87	68	22	9	13	155	87	68	6,6
	marzec	144	82	62	18	9	9	144	82	62	6,2
	kwiecień	148	84	64	19	10	9	148	84	64	6,3
	maj	142	81	61	19	9	10	142	81	61	6,0
	czerwiec	142	79	63	19	9	9	142	79	63	6,0
	lipiec	140	81	59	20	8	12	140	81	59	6,0
	sierpień	130	73	57	17	7	10	130	73	57	5,5
	wrzesień	129	77	52	18	8	10	129	77	52	5,5
	październik	130	78	52	21	12	9	130	78	52	5,6
	listopad	133	78	55	21	12	9	133	78	55	5,7
	grudzień	136	84	52	20	13	7	136	84	52	5,8
ROK	MIESIĄC	OGÓŁEM			Z PRAWEM DO ZASIŁKU			ZAMIESZKALI NA WSI			WSKAŹNIK BEZROBOCIA (%)
		razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	
2021	styczeń	143	89	54	25	14	11	143	89	54	6,1
	luty	142	89	53	20	9	11	142	89	53	6,1
	marzec	131	86	45	16	10	6	131	86	45	5,6
	kwiecień	129	84	45	13	7	6	129	84	45	5,5
	maj	128	80	48	13	7	6	128	80	48	5,5
	czerwiec	133	83	50	12	7	5	133	83	50	5,7
	lipiec	136	86	50	10	7	3	136	86	50	5,8
	sierpień	133	86	47	15	10	5	133	86	47	5,7
	wrzesień	121	80	41	12	7	5	121	80	41	5,2
	październik	123	77	46	11	4	7	123	77	46	5,3
	listopad	120	75	45	10	4	6	120	75	45	5,2
	grudzień	122	77	45	14	8	6	122	77	45	5,3
ROK	MIESIĄC	OGÓŁEM			Z PRAWEM DO ZASIŁKU			ZAMIESZKALI NA WSI			WSKAŹNIK BEZROBOCIA (%)
		razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	
2022	styczeń	139	84	55	17	9	8	139	84	55	6,0
	luty	137	79	58	18	10	8	137	79	58	5,9
	marzec	121	71	50	12	6	6	121	71	50	5,2
	kwiecień	122	73	49	13	9	4	122	73	49	5,3
	maj	119	73	46	12	9	3	119	73	46	5,2
	czerwiec	115	74	41	12	9	3	115	74	41	5,0
	lipiec	112	70	42	11	7	4	112	70	42	4,9
	sierpień	114	69	45	12	8	4	114	69	45	5,0
	wrzesień	117	68	49	9	6	3	117	68	49	5,1
	październik	111	63	48	3	1	2	111	63	48	4,8
	listopad	110	62	48	6	3	3	110	62	48	4,8
	grudzień	112	65	47	9	6	3	112	65	47	4,9
ROK	MIESIĄC	OGÓŁEM			Z PRAWEM DO ZASIŁKU			ZAMIESZKALI NA WSI			WSKAŹNIK BEZROBOCIA (%)
		razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	
2023	styczeń	115	69	46	13	10	3	115	69	46	5,3
	luty	117	72	45	14	12	2	117	72	45	5,4
	marzec	117	68	49	9	7	2	117	68	49	5,4
	kwiecień	116	74	42	11	8	3	116	74	42	5,4
	maj	110	70	40	10	8	2	110	70	40	5,2
	czerwiec	115	69	46	12	9	3	115	69	46	5,4
	lipiec	111	71	40	12	9	3	111	71	40	5,2
	sierpień	109	70	39	11	8	3	109	70	39	5,1
	wrzesień	105	64	41	9	7	2	105	64	41	4,9
	październik	106	63	43	9	8	1	106	63	43	5,0
	listopad	115	64	51	16	10	6	115	64	51	5,4
	grudzień	114	63	51	20	13	7	114	63	51	5,4
ROK	MIESIĄC	OGÓŁEM			Z PRAWEM DO ZASIŁKU			ZAMIESZKALI NA WSI			WSKAŹNIK BEZROBOCIA (%)
		razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	
2024	styczeń	118	68	50	23	13	10	118	68	50	5,6
	luty	121	75	46	22	15	7	121	75	46	5,7
	marzec	111	68	43	15	10	5	111	68	43	5,2

	kwiecień	116	74	42	17	11	6	116	74	42	5,5
	maj	113	75	38	13	9	4	113	75	38	5,3
	czerwiec	99	66	33	11	7	4	99	66	33	4,7
	lipiec	103	69	34	9	4	5	103	69	34	4,9
	sierpień	102	66	36	8	3	5	102	66	36	4,8
	wrzesień	107	68	39	8	4	4	107	68	39	5,1
	październik	101	59	42	10	4	6	101	59	42	4,8
	listopad	104	60	44	12	6	6	104	60	44	5,0
	grudzień	103	59	44	14	8	4	103	59	44	4,9
ROK	MIESIĄC	OGÓŁEM			Z PRAWEM DO ZASIŁKU			ZAMIESZKALI NA WSI			WSKAŹNIK BEZROBOCIA (%)
		razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	
2025	styczeń	108	60	48	17	8	9	108	60	48	4,9
	luty	108	61	47	16	8	8	108	61	47	5,1
	marzec	107	61	46	16	4	12	107	61	46	5,1
	kwiecień	103	63	40	9	6	3	103	63	40	5,1
	maj	108	66	42	10	7	3	108	66	42	4,9
	czerwiec	113	66	47	10	6	4	113	66	47	5,2
	lipiec	112	67	45	11	8	3	112	67	45	5,4
	sierpień	119	72	47	17	10	7	119	72	47	5,3
	wrzesień	114	70	44	12	7	5	114	70	44	5,4
	październik	118	74	44	14	8	6	118	74	44	5,4
	listopad	119	76	43	10	4	6	119	76	43	5,6
	grudzień										

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie.

Wykres nr 9. Stan bezrobocia w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie.

Tabela nr 19. Analiza bezrobotnych objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie z podziałem na pozycję na rynku pracy oraz niepełnosprawność w latach 2020-2025

ROK	POZYCJA NA RYNKU PRACY	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	LICZBA OSÓB
2020	razem	razem	150
	bezrobotni	razem	63
		niepełnosprawni	4
		pełnosprawni	59
	bierni zawodowo	razem	70
		niepełnosprawni	47
		pełnosprawni	23
	pracujący	razem	17
		niepełnosprawni	1
		pełnosprawni	16
ROK	POZYCJA NA RYNKU PRACY	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	LICZBA OSÓB
2021	razem	razem	111
	bezrobotni	razem	41
		niepełnosprawni	5
		pełnosprawni	36
	bierni zawodowo	razem	61
		niepełnosprawni	35
		pełnosprawni	26
	pracujący	razem	9
		niepełnosprawni	1
		pełnosprawni	8
ROK	POZYCJA NA RYNKU PRACY	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	LICZBA OSÓB
2022	razem	razem	99
	bezrobotni	razem	43
		niepełnosprawni	10
		pełnosprawni	33
	bierni zawodowo	razem	49
		niepełnosprawni	32
		pełnosprawni	17
	pracujący	razem	7
		niepełnosprawni	0
		pełnosprawni	7
ROK	POZYCJA NA RYNKU PRACY	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	LICZBA OSÓB
2023	razem	razem	86
	bezrobotni	razem	39
		niepełnosprawni	7
		pełnosprawni	32
	bierni zawodowo	razem	38
		niepełnosprawni	28
		pełnosprawni	10
	pracujący	razem	9
		niepełnosprawni	0
		pełnosprawni	9
ROK	POZYCJA NA RYNKU PRACY	NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	LICZBA OSÓB
2024	razem	razem	91
	bezrobotni	razem	33

		niepełnosprawni	6
		pełnosprawni	27
	bierni zawodowo	razem	46
		niepełnosprawni	37
		pełnosprawni	9
	pracujący	razem	12
		niepełnosprawni	0
		pełnosprawni	12
ROK	**POZYCJA NA RYNKU PRACY**	**NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ**	**LICZBA OSÓB**
2025	razem	razem	80
	bezrobotni	razem	25
		niepełnosprawni	4
		pełnosprawni	21
	bierni zawodowo	razem	53
		niepełnosprawni	31
		pełnosprawni	22
	pracujący	razem	2
		niepełnosprawni	0
		pełnosprawni	2

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

W analizowanym okresie na terenie Gminy Stara Dąbrowa obserwowano tendencję spadkową w zakresie poziomu bezrobocia. Rok 2025 przyniósł jednak zmianę dotychczasowej tendencji, wskazując na wzrost liczby osób pozostających bez zatrudnienia. Zjawisko to należy uwzględnić w analizie sytuacji społecznej mieszkańców gminy, ponieważ pozostawanie bez pracy może prowadzić do pogorszenia sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych, ograniczenia możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb oraz zwiększenia zapotrzebowania na wsparcie instytucjonalne.

Na sytuację materialną mieszkańców wpływa również obserwowany w ostatnich latach wzrost kosztów utrzymania gospodarstw domowych. Rosnące wydatki związane z zakupem żywności, energią, mieszkaniem, transportem, ochroną zdrowia oraz podstawowymi usługami stanowią istotne obciążenie dla budżetów domowych. Szczególnie odczuwalne jest to w gospodarstwach domowych osiągających niskie dochody, w których nawet niewielki wzrost kosztów utrzymania może powodować trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb.

Wzrost kosztów utrzymania, przy jednoczesnym występowaniu bezrobocia lub niskiej aktywności zawodowej, może zwiększać ryzyko wystąpienia i utrwalania się problemów związanych z ubóstwem. Sytuacja ekonomiczna gospodarstwa domowego stanowi jeden z czynników wpływających na jakość życia mieszkańców, ich możliwości uczestnictwa w życiu społecznym, dostęp do usług oraz możliwość zabezpieczenia potrzeb związanych z edukacją, zdrowiem czy wypoczynkiem.

W tym kontekście istotną rolę odgrywa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie, który podejmuje działania na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Udzielana pomoc obejmuje m.in. świadczenia pieniężne i niepieniężne, pracę socjalną oraz działania ukierunkowane na ograniczanie skutków ubóstwa i innych problemów społecznych. Jednocześnie skala korzystania z pomocy społecznej powinna być analizowana

nie tylko przez pryzmat liczby osób bezrobotnych, ale również w odniesieniu do poziomu dochodów gospodarstw domowych, kosztów utrzymania oraz występowania innych czynników zwiększających ryzyko wykluczenia społecznego.

Szczególnej uwagi wymagają warunki życia osób starszych, których podstawowym źródłem utrzymania są najczęściej emerytury lub renty. Wzrost cen żywności, energii, kosztów utrzymania mieszkania oraz wydatków związanych z ochroną zdrowia i zakupem leków może w większym stopniu obciążać gospodarstwa domowe osób starszych dysponujących ograniczonymi dochodami. W przypadku seniorów samotnie gospodarujących sytuacja ta może być dodatkowo pogłębiana przez ograniczone możliwości uzyskania wsparcia ze strony rodziny.

Ograniczone zasoby finansowe mogą powodować konieczność rezygnacji lub ograniczania części potrzeb, w tym potrzeb związanych z aktywnością społeczną, rekreacją, kulturą czy zakupem niektórych dóbr i usług. Z tego względu działania prowadzone w ramach polityki społecznej gminy powinny uwzględniać nie tylko materialny wymiar ubóstwa, ale również przeciwdziałanie izolacji społecznej, osamotnieniu i marginalizacji osób starszych.

Jednocześnie należy podkreślić, że przedstawione dane dotyczące bezrobocia nie odzwierciedlają w pełni rzeczywistej skali pozostawania mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa poza rynkiem pracy. Statystyki osób bezrobotnych opierają się przede wszystkim na danych dotyczących osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy. Nie obejmują natomiast wszystkich osób, które pozostają bez zatrudnienia, lecz nie posiadają statusu osoby bezrobotnej, są bierne zawodowo, czasowo wycofały się z rynku pracy lub podejmują nierejestrowane, dorywcze albo sezonowe formy aktywności zarobkowej.

Z tego względu poziom bezrobocia rejestrowanego należy traktować jako jeden z elementów diagnozy sytuacji na lokalnym rynku pracy, a nie jako pełny miernik skali problemu. W dalszej perspektywie zasadne jest podejmowanie działań wspierających aktywizację zawodową mieszkańców, rozwój kompetencji i kwalifikacji, zwiększanie dostępności zatrudnienia oraz ograniczanie ryzyka trwałego wykluczenia społecznego i ekonomicznego.

Działania na rzecz ograniczania bezrobocia i aktywizacji zawodowej mieszkańców

Z przeprowadzonej analizy sytuacji społeczno-ekonomicznej Gminy Stara Dąbrowa wynika, że problem bezrobocia pozostaje jednym z istotnych czynników wpływających na sytuację materialną części mieszkańców. Zmiany zachodzące na lokalnym rynku pracy wskazują jednocześnie na potrzebę dalszego prowadzenia działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób pozostających bez zatrudnienia, w szczególności osób długotrwale bezrobotnych i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

W 2025 roku, podobnie jak w latach wcześniejszych, w pracy z osobami korzystającymi ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie istotne znaczenie miały działania zmierzające do zwiększenia aktywności zawodowej oraz stopniowego usamodzielniania ekonomicznego mieszkańców. Pracownicy socjalni oraz asystent rodziny, w ramach prowadzonych działań, wspierali osoby i rodziny w przezwyciężaniu trudności związanych z pozostawaniem poza rynkiem pracy oraz motywowali do podejmowania zatrudnienia, podnoszenia kwalifikacji i korzystania z dostępnych form aktywizacji zawodowej.

Podejmowane działania obejmowały m.in. przekazywanie informacji o dostępnych ofertach pracy, kierowanie osób do instytucji rynku pracy, wskazywanie możliwości udziału w szkoleniach i kursach oraz podejmowanie kontaktów z potencjalnymi pracodawcami. Istotnym elementem pracy socjalnej pozostaje również rozpoznawanie indywidualnych barier

utrudniających podjęcie zatrudnienia oraz poszukiwanie rozwiązań dostosowanych do możliwości i sytuacji poszczególnych osób.

Na uwagę zasługują również zmiany zachodzące na lokalnym rynku pracy. W Gminie Stara Dąbrowa obserwowany jest rozwój części podmiotów gospodarczych oraz powstawanie nowych możliwości zatrudnienia. Dostępność miejsc pracy w najbliższym otoczeniu mieszkańców ma szczególne znaczenie z uwagi na koszty i możliwości dojazdu do pracy poza terenem gminy. Możliwość podjęcia zatrudnienia w miejscowości zamieszkania lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie może stanowić istotny czynnik zwiększający aktywność zawodową mieszkańców oraz ograniczający bariery związane z transportem i mobilnością przestrzenną.

W tym kontekście działania na rzecz ograniczania bezrobocia powinny mieć charakter kompleksowy i obejmować zarówno wsparcie osób pozostających bez pracy, jak i tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i powstawaniu nowych miejsc pracy.

Kierunki działań Gminy Stara Dąbrowa na rzecz ograniczania bezrobocia

W celu ograniczania skali bezrobocia oraz zwiększania aktywności zawodowej mieszkańców zasadne jest podejmowanie w szczególności następujących działań:

1. Wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy poprzez rozwój gospodarczy gminy oraz podejmowanie działań sprzyjających lokalnej przedsiębiorczości.
2. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi istniejących podmiotów gospodarczych i powstawaniu nowych działalności.
3. Rozwój lokalnej infrastruktury gospodarczej i technicznej, który może zwiększać atrakcyjność inwestycyjną gminy i sprzyjać pozyskiwaniu nowych pracodawców.
4. Realizacja programów i projektów aktywizacji zawodowej, obejmujących m.in. szkolenia, kursy, staże, doradztwo zawodowe oraz inne formy podnoszenia kwalifikacji.
5. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców, w tym przekazywanie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz dostępnych formach doradztwa.
6. Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób korzystających z pomocy społecznej.
7. Rozwijanie współpracy pomiędzy Gminą, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie, pracodawcami oraz organizacjami społecznymi, w celu tworzenia kompleksowego systemu wsparcia osób pozostających poza rynkiem pracy.
8. Wykorzystywanie dostępnych programów i środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich, na realizację przedsięwzięć związanych z aktywizacją społeczną i zawodową mieszkańców.
9. Rozwijanie działań informacyjnych dotyczących dostępnych ofert pracy, szkoleń, staży, kursów oraz innych instrumentów rynku pracy.
10. Podejmowanie działań zwiększających mobilność zawodową mieszkańców, w tym informowanie o możliwościach zatrudnienia poza terenem gminy oraz dostępnych formach wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej.

Działania wymagające szczególnego uwzględnienia

Szczególnego wsparcia wymagają osoby pozostające w długotrwałym bezrobociu, w przypadku których brak zatrudnienia może współwystępować z innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, problemy rodzinne, zadłużenie, niska aktywność społeczna czy ograniczone

kompetencje zawodowe. W takich przypadkach działania aktywizacyjne powinny być prowadzone w sposób indywidualny i długofalowy, z uwzględnieniem rzeczywistych możliwości oraz barier występujących w życiu danej osoby lub rodziny.

Istotnym elementem pozostaje praca socjalna prowadzona z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami, której celem powinno być wzmacnianie samodzielności życiowej i ekonomicznej, motywowanie do podejmowania aktywności oraz stopniowe ograniczanie zależności od systemu pomocy społecznej.

Ważnym kierunkiem jest również dalsza współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie, w szczególności w zakresie:

1. kierowania osób bezrobotnych na staże, szkolenia i inne dostępne formy aktywizacji zawodowej,
2. informowania mieszkańców o aktualnych ofertach pracy,
3. wspierania osób długotrwale bezrobotnych w powrocie na rynek pracy,
4. wykorzystywania dostępnych instrumentów rynku pracy,
5. podejmowania działań umożliwiających zdobycie lub uzupełnienie kwalifikacji zawodowych,
6. organizowania, w miarę dostępnych możliwości i potrzeb, prac społecznie użytecznych oraz innych form zatrudnienia wspieranego.

Działania podejmowane w obszarze rynku pracy powinny być ściśle powiązane z polityką społeczną Gminy Stara Dąbrowa. Ich celem nie powinno być wyłącznie zmniejszenie liczby osób pozostających bez pracy, ale przede wszystkim zwiększenie samodzielności ekonomicznej mieszkańców, ograniczenie ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz stworzenie warunków sprzyjających stabilnemu funkcjonowaniu rodzin i gospodarstw domowych.

Podmioty gospodarcze

Tabela nr 20. Liczba podmiotów gospodarski narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Podmiot	*Jednostka*	*Wartość*					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10tys. ludności		748	802	843	876	942	961
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności		75	80	84	88	94	96
Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym		122,3	132,4	140,9	146,5	157,9	159,5
Podmioty mikro/średnie przedsiębiorstwa (0-249 pracujących) na 10tys. mieszkańców		748	802	843	876	942	961
Podmioty gospodarcze w sekcjach J-N (*kluczowe branże technologiczne, finansowe, nieruchomościowe, naukowe oraz usługi wsparcia biznesu*) na 1000 mieszkańców		8,6	8,9	9,6	12,4	13,1	12,0
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10tys. ludności		70	106	61	93	114	60

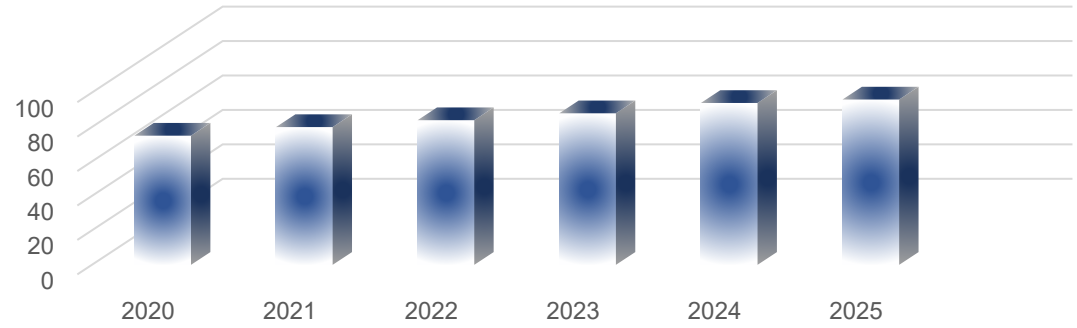
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności		6,96	10,6	6,14	9,32	11,36	6,0
Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w sektorze prywatnym na 10tys. mieszkańców		67	98	56	93	111	60
Podmioty nowo zarejestrowane na 10tys. Ludności w wieku produkcyjnym		114	175	103	156	191	100
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10tys. mieszkańców			8	6	6	3	
Nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 1000 mieszkańców			0,84	0,56	0,56	0,28	
Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności		42	50	33	51	40	43
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10tys. mieszkańców		576	621	646	667	714	735
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności		58	62	65	67	71	73
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100tys. osób w wieku produkcyjnym	%	9409	10248	10803	11153	11975	12197
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym		9,41	10,25	10,8	11,15	11,98	12,2
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą nowo zarejestrowane w relacji do wyrejestrowanych w rejestrze REGON	%	184,6	206,7	154,5	160,0	266,7	161,5
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców		4,17	4,46	5,06	5,08	5,41	5,43
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców		42	45	51	51	54	54
Instytucje otoczenia biznesu na 10tys. podmiotów gospodarki narodowej		297,4	312,5	366,7	580,6	574,0	565,5
Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	5,6	6,3	4,0	5,8	4,2	4,5
Udział podmiotów zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego	%			4,55		2,5	
Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	8,00	2,63		3,03		
Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem	%		2,63				
Udział podmiotów gospodarski narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	77,0	77,4	76,7	76,1	75,8	76,5
Udział podmiotów gospodarki narodowej o liczbie pracujących do 9 osób w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	97,8	98,3	98,3	98,7	98,8	98,8
Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej	%	5,6	5,6	6,0	5,8	5,7	5,7
Podmioty gospodarki narodowej działające w sektorze rolno - spożywczym		2	3	3	2	2	3
Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym		9,4	10,2	10,8	11,2	12,0	12,2
Podmioty gospodarcze w usługach wyższego rzędu (sekcja J-R) na 1000 ludności		16,7	17,3	18,3	21,5	23,6	23,2
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności		25,0	22,3	25,3	22,6	22,8	22,9

Źródło: Opracowanie własne, Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Gmina Stara Dąbrowa charakteryzuje się powolnie wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności gospodarczych.

Wykres nr 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

ROK	ILOŚĆ PODMIOTÓW WPISANYCH DO REJESTRU REGON NA 1000 LUDNOŚCI
2020	75
2021	80
2022	84
2023	88
2024	94
2025	96

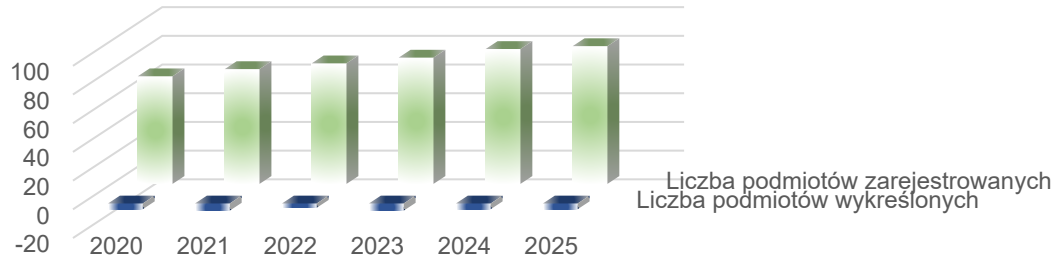
Źródło: Opracowanie własne, Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Gospodarka Gminy Stara Dąbrowa ma przede wszystkim charakter lokalny, a jej struktura opiera się na działalności niewielkich podmiotów gospodarczych, świadczących usługi na rzecz mieszkańców oraz podmiotów funkcjonujących na terenie gminy i w jej najbliższym otoczeniu. Istotne znaczenie dla lokalnego rynku pracy mają przedsiębiorstwa związane z budownictwem i usługami budowlanymi, handlem, transportem, działalnością usługową, przetwórstwem oraz sektorem związanym z rolnictwem.
Ważną funkcję w strukturze gospodarczej gminy pełni również rolnictwo, które wynika ze specyfiki obszaru i sposobu użytkowania terenów. Działalność rolnicza tworzy jednocześnie zaplecze dla podmiotów świadczących usługi na rzecz gospodarstw rolnych, transportu, naprawy maszyn i urządzeń oraz działalności związanej z przetwarzaniem produktów rolnych. Na lokalnym rynku widoczna jest również obecność przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie budownictwa, remontów, usług instalacyjnych i stolarskich. Są to w znacznej mierze niewielkie podmioty gospodarcze, które stanowią istotny element lokalnego rynku pracy. Rozwijają się również usługi handlowe oraz działalność usługowa odpowiadająca na bieżące potrzeby mieszkańców.
Istotnym elementem lokalnej gospodarki są także usługi transportowe i działalność związana z obsługą sektora gospodarczego. Położenie Gminy Stara Dąbrowa w sąsiedztwie większych ośrodków miejskich, w tym Stargardu, powoduje, że część mieszkańców podejmuje zatrudnienie poza terenem gminy, jednocześnie korzystając z lokalnych możliwości prowadzenia działalności gospodarczej.
Z punktu widzenia polityki społecznej szczególne znaczenie ma rozwój tych sektorów gospodarki, które mogą tworzyć stabilne miejsca pracy dostępne dla mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości może przyczyniać się do ograniczania

bezrobocia, zwiększania dochodów gospodarstw domowych oraz zmniejszania ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego.
Jednocześnie należy zwrócić uwagę na strukturę lokalnej przedsiębiorczości, w której dominują niewielkie podmioty gospodarcze. Ograniczona liczba większych pracodawców oznacza, że możliwości zatrudnienia na terenie gminy są w dużej mierze uzależnione od kondycji małych przedsiębiorstw oraz rozwoju samozatrudnienia. Z tego względu istotnym kierunkiem działań powinno być tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi istniejących przedsiębiorstw, powstawaniu nowych podmiotów oraz zwiększaniu liczby dostępnych miejsc pracy.
W kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027–2035 rozwój lokalnego rynku pracy należy postrzegać jako jeden z elementów przeciwdziałania bezrobociu i ubóstwu. Szczególnego znaczenia nabiera współpraca Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Stargardzie, przedsiębiorców oraz innych instytucji i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców.

Wykres nr 11. Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON w latach 2020-2025

ROK	LICZBA PODMIOTÓW WYKREŚLONYCH
2020	4
2021	5
2022	3
2023	5
2024	4
2025	4

Źródło: Opracowanie własne, Główny Urząd Statystyczny Bank Danych Lokalnych

Uwarunkowania gospodarcze silnie oddziałują na uwarunkowania społeczne mieszkańców Gminy. Spowolnienie rynku gospodarczego w wyniku pandemii, wysokiej inflacji, konfliktu zbrojnego na Ukrainie przyczyniło się do kryzysu gospodarczego na rynku ogólnopolskim oraz likwidacji wielu przedsiębiorstw i miejsc pracy. Można wnioskować, że rynek zatrudnienia i rynek przedsiębiorczy w Gminie Stara Dąbrowa został zachwiany przez zewnętrzne uwarunkowania, o czym świadczyć może stosunek podmiotów wyrejestrowanych z ewidencji przedsiębiorstw po roku 2020.

W ramach prowadzenia polityki społecznej na obszarze Gminy istotne jest bieżące obserwowanie sytuacji lokalnych firm, szczególnie małych przedsiębiorstw, które zatrudniają ograniczoną liczbę pracowników.To właśnie one są najbardziej podatne na negatywne skutki sytuacji kryzysowych. Dlatego Gminna powinna dostrzegać potrzeby lokalnego biznesu i aktywnie wspierać jego rozwój poprzez oferowanie doradztwa, pomocy prawnej czy dostępu do informacji niezbędnych do prowadzenia działalności.

Efektywna współpraca pomiędzy lokalnym samorządem a prywatnymi podmiotami gospodarczymi powinna opierać się na wzajemnym zaufaniu, otwartości na dialog oraz gotowości do podejmowania wspólnych działań. Taka współpraca odgrywa również istotną rolę w tworzeniu lokalnych miejsc pracy, zwłaszcza dla młodych osób, które dopiero rozpoczynają swoją aktywność zawodową.

Znaczenie gospodarstw rolnych w strukturze gospodarczej Gminy Stara Dąbrowa

Istotnym elementem struktury gospodarczej Gminy Stara Dąbrowa są gospodarstwa rolne, które odgrywają ważną rolę zarówno w lokalnej gospodarce, jak i w życiu społecznym mieszkańców. Gmina ma wyraźnie rolniczy charakter – ponad 80% jej powierzchni stanowią użytki rolne, co w znacznym stopniu determinuje sposób zagospodarowania przestrzeni, charakter krajobrazu oraz kierunki prowadzonej działalności gospodarczej.

Rolnictwo stanowi jeden z podstawowych elementów lokalnej aktywności ekonomicznej i jest ważnym źródłem utrzymania części mieszkańców. Funkcjonujące na terenie gminy gospodarstwa rolne tworzą nie tylko miejsca pracy bezpośrednio związane z produkcją rolną, ale również generują zapotrzebowanie na usługi i działalności towarzyszące, w tym usługi transportowe, mechanizacyjne, naprawcze, budowlane, handel środkami do produkcji rolnej oraz obsługę techniczną gospodarstw. W ten sposób działalność rolnicza oddziałuje na szerszą strukturę lokalnej gospodarki.

Znaczenie rolnictwa wykracza zatem poza samą produkcję rolną. Gospodarstwa rolne stanowią ważny element lokalnego systemu gospodarczego, wpływając na funkcjonowanie innych podmiotów gospodarczych oraz poziom dochodów mieszkańców. Szczególne znaczenie ma to w przypadku gospodarstw rodzinnych, w których działalność rolnicza jest jednocześnie formą aktywności zawodowej i podstawą funkcjonowania gospodarstwa domowego.

Rolniczy charakter Gminy Stara Dąbrowa znajduje również odzwierciedlenie w jej strukturze przestrzennej. Znaczna powierzchnia gruntów rolnych powoduje, że działalność rolnicza pozostaje jednym z najważniejszych czynników kształtujących lokalny krajobraz oraz sposób wykorzystania przestrzeni. Warunki glebowe występujące na terenie gminy umożliwiają prowadzenie produkcji rolnej, przy czym w strukturze gruntów ornych występują m.in. kompleksy gleb o przydatności do upraw zbożowych oraz inne kompleksy przydatne dla produkcji rolniczej.

Z punktu widzenia diagnozy problemów społecznych istotne jest uwzględnienie specyfiki gospodarstw rolnych jako miejsca pracy i źródła dochodu mieszkańców. Dochody uzyskiwane z działalności rolniczej mogą być uzależnione od wielu czynników, na które właściciele gospodarstw mają ograniczony wpływ, w tym warunków atmosferycznych, sytuacji na rynku produktów rolnych, kosztów środków produkcji, cen energii, paliwa i nawozów oraz zmian regulacyjnych. W konsekwencji sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych może ulegać znacznym wahaniom.

Gospodarstwa rolne należy zatem traktować jako ważny zasób gospodarczy Gminy Stara Dąbrowa oraz istotny element jej lokalnej tożsamości. Ich funkcjonowanie wpływa na poziom aktywności ekonomicznej mieszkańców, rozwój usług okołorolniczych oraz zachowanie rolniczego charakteru gminy. Potencjał sektora rolnego może stanowić również podstawę do rozwoju działalności związanej z przetwórstwem rolno-spożywczym, sprzedażą produktów lokalnych, usługami dla rolnictwa oraz innymi formami przedsiębiorczości wykorzystującymi lokalne zasoby.

W kontekście Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027–2035 znaczenie gospodarstw rolnych należy rozpatrywać nie tylko w aspekcie gospodarczym, ale również społecznym. Stabilność ekonomiczna gospodarstw rolnych może mieć bezpośrednie znaczenie dla sytuacji materialnej rodzin, poziomu ich samodzielności ekonomicznej oraz ograniczania ryzyka ubóstwa.

Jednocześnie istotne jest dostrzeganie potrzeb mieszkańców związanych z przemianami zachodzącymi w rolnictwie, zmianami strukturalnymi oraz koniecznością dostosowywania gospodarstw do zmieniających się warunków ekonomicznych i środowiskowych.

Zachowanie i rozwój potencjału rolniczego Gminy Stara Dąbrowa, przy jednoczesnym wspieraniu różnicowania źródeł dochodów mieszkańców, może stanowić jeden z elementów wzmacniania lokalnej gospodarki i przeciwdziałania problemom społecznym związanym z bezrobociem, ubóstwem i ograniczonymi możliwościami zatrudnienia.

Zasoby przyrodnicze i turystyczne

Gmina Stara Dąbrowa posiada zasoby przyrodnicze i krajobrazowe, które stanowią istotny element lokalnego potencjału rozwojowego. Charakter środowiska przyrodniczego gminy związany jest przede wszystkim z położeniem na obszarze Równiny Nowogardzkiej, młodoglacjalną rzeźbą terenu, występowaniem licznych zbiorników wodnych oraz przebiegiem rzeki Krąpiel. Jednocześnie Gmina ma charakter wybitnie rolniczy – ponad 80% jej powierzchni zajmują użytki rolne, przez co znaczną część krajobrazu tworzą tereny rolnicze.

Na szczególną uwagę zasługują występujące na terenie Gminy obszary objęte ochroną przyrody. Wschodnia część Gminy znajduje się w granicach obszaru Natura 2000 „Ostoja Ińska”, którego walory związane są m.in. z urozmaiconą rzeźbą terenu, obecnością zbiorników wodnych, terenów podmokłych oraz różnorodnością siedlisk przyrodniczych. Na terenie Gminy znajduje się również Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Parlino-Łęczyca”, utworzony uchwałą Rady Gminy Stara Dąbrowa w 2006 r. Ochrona tych obszarów ma znaczenie nie tylko dla zachowania lokalnych walorów środowiskowych, ale również dla kształtowania przestrzeni sprzyjającej wypoczynkowi, edukacji ekologicznej i aktywności mieszkańców.

Istotnym elementem zasobów przyrodniczych Gminy są również jeziora. Jezioro Grabowskie/Piasno w miejscowości Kicko, Jezioro Parlińskie oraz Jezioro Łęczyckie. Przy wymienionych akwenach funkcjonują miejsca wykorzystywane przez mieszkańców i turystów do wypoczynku, a przy Jeziorze Parlińskim i Łęczyckim zrewitalizowano plaże. Dostępna infrastruktura obejmuje m.in. ławki oraz miejsca przeznaczone na ognisko i grillowanie.

Zdjęcie nr 21. Jezioro i plaża w Parlinie

Walory wodne i krajobrazowe gminy tworzą warunki do rozwoju przede wszystkim turystyki i rekreacji o charakterze aktywnym, w tym wypoczynku nad wodą, turystyki pieszej i rowerowej, wędkarstwa oraz obserwowania walorów przyrodniczych. Potencjał ten został również wskazany w Strategii Rozwoju Gminy Stara Dąbrowa na lata 2023–2030, w której walory przyrodnicze i krajobrazowe określono jako jeden z czynników mogących sprzyjać rozwojowi turystyki, szczególnie wśród osób poszukujących kontaktu z naturą, rowerzystów, wędkarzy oraz osób zainteresowanych rekreacją na świeżym powietrzu.

Znaczenie dla rozwoju turystyki aktywnej ma również rzeka Krąpiel, której dolina stanowi jeden z charakterystycznych elementów środowiska przyrodniczego Gminy. Walory związane z rzeką, terenami wodnymi oraz krajobrazem rolniczym mogą stanowić podstawę do dalszego rozwijania oferty rekreacyjnej, przy czym wykorzystanie tych zasobów powinno odbywać się z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska i charakteru obszarów chronionych.

Zdjęcie nr 22. Rzeka Krąpiel

Potencjał turystyczny Gminy wzmacnia również jej krajobraz rolniczy oraz charakter poszczególnych miejscowości. Dominacja terenów rolnych, uzupełnionych przez zadrzewienia, tereny leśne, cieki i zbiorniki wodne, tworzy przestrzeń sprzyjającą spokojnemu wypoczynkowi oraz rekreacji blisko natury. Z punktu widzenia polityki społecznej zasoby te mogą mieć znaczenie także dla jakości życia mieszkańców – zapewniają możliwości aktywnego spędzania czasu, kontaktu z przyrodą, integracji mieszkańców oraz organizowania działań edukacyjnych i rekreacyjnych dla różnych grup wiekowych.

Ważnym kierunkiem rozwoju infrastruktury rekreacyjnej jest poprawa warunków dla ruchu pieszego i rowerowego. Gmina podjęła działania dotyczące budowy ciągu pieszo-rowerowego łączącego Kicko Letnisko ze Stargardem, prowadzonego wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 106. Inwestycja ma poprawić bezpieczeństwo i dostępność komunikacyjną dla pieszych i rowerzystów, a jednocześnie wykorzystuje walory krajobrazowe terenów położonych w otoczeniu Gminy.

Z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zasoby przyrodnicze i turystyczne należy postrzegać nie tylko jako potencjał gospodarczy, ale również jako zasób służący przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i poprawie jakości życia mieszkańców. Dostęp do terenów rekreacyjnych, miejsc wypoczynku oraz bezpiecznych tras pieszych i rowerowych może sprzyjać aktywności fizycznej, ograniczaniu bierności społecznej, integracji mieszkańców oraz tworzeniu warunków do wspólnego spędzania czasu przez dzieci, młodzież, osoby dorosłe i seniorów. Szczególne znaczenie może mieć rozwijanie ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej w taki sposób, aby mogła być wykorzystywana zarówno przez mieszkańców poszczególnych sołectw, jak i przez osoby odwiedzające Gminę.

Jednocześnie rozwój funkcji turystycznej powinien pozostawać zrównoważony i dostosowany do uwarunkowań środowiskowych. Obecność obszarów chronionych, zbiorników wodnych i

cennych siedlisk przyrodniczych wymaga takiego planowania infrastruktury i ruchu turystycznego, aby korzystanie z walorów Gminy nie prowadziło do ich degradacji. Istotne znaczenie mogą mieć zatem działania z zakresu edukacji ekologicznej, właściwego zagospodarowania miejsc wypoczynku, utrzymania czystości terenów rekreacyjnych oraz rozwijania infrastruktury pieszej i rowerowej w sposób uwzględniający ochronę środowiska.

Podsumowując, Gmina Stara Dąbrowa dysponuje rzeczywistym potencjałem przyrodniczym i rekreacyjnym, którego podstawę stanowią przede wszystkim urozmaicony krajobraz, tereny rolnicze, rzeka Krąpiel, liczne akweny wodne oraz obszary objęte ochroną przyrody, w tym Ostoja Ińska i Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Parlino-Łęczyca". Potencjał ten może być wykorzystywany zarówno do rozwoju turystyki i rekreacji, jak i do realizacji celów społecznych związanych z aktywizacją mieszkańców, integracją społeczności lokalnej, promowaniem zdrowego stylu życia oraz tworzeniem atrakcyjnej i przyjaznej przestrzeni do życia.

Charakterystyka pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Stanowi ona jedno z podstawowych działań każdego samorządu. Pomoc społeczna wpływa na funkcjonowanie całego społeczeństwa w ramach prawidłowego rozwoju kapitału ludzkiego, stanowi o rozwoju społecznym gminy, jest ważnym czynnikiem przezwyciężania trudności występujących na terenie Gminy wśród społeczeństwa lokalnego. Realizacja zadań pomocy społecznej to także ważny czynnik kształtowania rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy, gdyż kreuje zadania samorządu w zakresie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej na terenie Gminy Stara Dąbrowa jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie (zwany dalej GOPS lub Ośrodek). Celem działania Ośrodka jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Działalność Ośrodka ma na celu również wspieranie mieszkańców Gminu skutkujące poprawą jakości ich życia oraz zapobiegające wykluczeniu społecznemu. Pomoc społeczna w miarę możliwości ma doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Ośrodek:

1. jest bezpośrednim organizatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z polityki społecznej państwa i gminy, realizując zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej, a ponadto wynikające z rządowych programów pomocy społecznej lub z innych aktów prawnych,
2. realizuje inne zadania, wykonywane na podstawie zawartych porozumień z innymi jednostkami lub podmiotami określających zakres realizacji i źródło finansowania zadania oraz powierzone do realizacji na podstawie ustaw przez właściwe organy np. realizacja świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, pomocy materialnej dla uczniów,
3. koordynuje realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i innych, których celem jest integracja osób z grup szczególnego ryzyka,

4. może kierować wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami.

Do zadań Ośrodka w szczególności należy:

1. tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej,
2. analiza i ocena zjawisk i problemów rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
3. przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
4. pobudzanie aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
5. praca socjalna rozumiana jako działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
6. wykonywanie innych zadań określonych przepisami prawa oraz wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych.

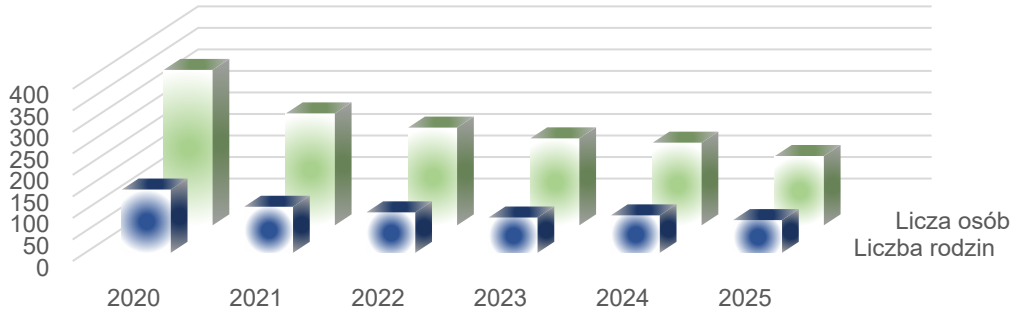
Ośrodek realizuje programu mające na celu między innymi przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu, w tym projekty systemowe i konkursowe współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, w tym program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową – w zakresie wydania skierowań i prowadzenia dystrybucji żywności jako partner lokalny.

Ważnym aspektem współczesnej pracy pracowników socjalnych jest świadczenie pracy socjalnej oraz identyfikowanie potrzeb wynikających z potrzeb społecznych. Pomoc społeczna dokonuje analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, a także realizuje zadania wynikające z rozeznanych potrzeb społecznych. Rozwija nowe formy pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców.

W latach 2020–2025 obserwowano systematyczny spadek liczby osób i rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie. Tendencja ta wskazuje na stopniowe zmniejszanie się skali korzystania ze świadczeń i usług pomocy społecznej na terenie gminy. Jednocześnie zmiany te nie oznaczają całkowitego zaniku problemów społecznych, lecz mogą świadczyć o poprawie sytuacji części mieszkańców oraz zmianie struktury i charakteru potrzeb osób wymagających wsparcia.

Wykres nr 12. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020 - 2025

ROK	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB
2020	147	361
2021	107	260
2022	94	227
2023	82	202
2024	87	192
2025	76	161

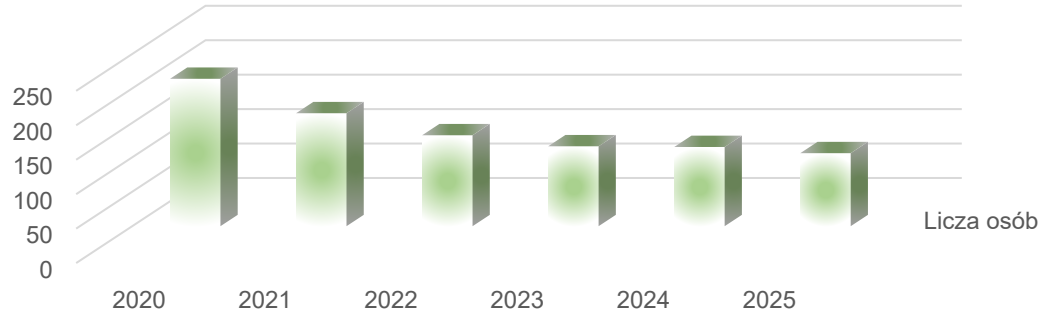

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

W roku 2025 wydano decyzje przyznające świadczenia z pomocy społecznej pieniężne i niepieniężne ogółem dla 106 osób - 161 osób w rodzinie.

Wykres nr 13. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w latach 2020-2025

ROK	LICZBA OSÓB
2020	361
2021	260
2022	227
2023	202
2024	192
2025	161

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Analiza danych za 2025 rok wskazuje, że najliczniejszą grupę osób korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Jest to zjawisko szczególnie niepokojące, ponieważ może wskazywać na występowanie trudności w samodzielnym zabezpieczeniu podstawowych potrzeb życiowych wśród osób, które co do zasady znajdują się w wieku aktywności zawodowej. Sytuacja ta wskazuje na potrzebę dalszego rozpoznawania przyczyn korzystania z pomocy społecznej oraz wzmacniania działań wspierających aktywność zawodową, samodzielność i integrację społeczną mieszkańców.

Tabela nr 21. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2025r.

WIEK	OGÓŁEM	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
PRZEDPRODUKCYJNY	53	25	28
PRODUKCYJNY	85	37	48
POPRODUKCYJNY	11	5	6

Źródło: dane z Oceny zasobów pomocy społecznej w 2025r.

Świadczenie pomocy społecznej

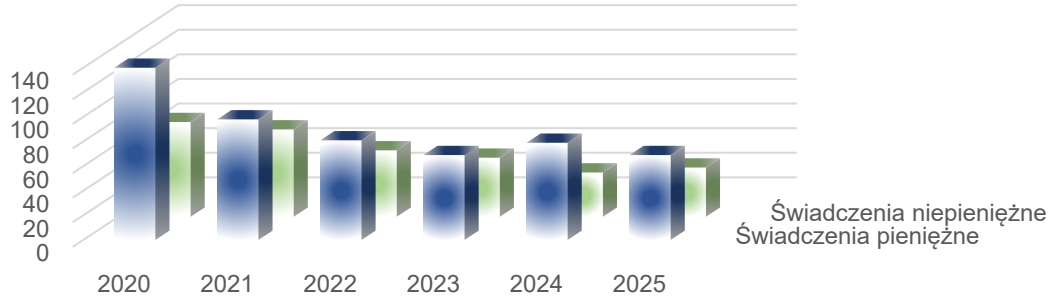

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, które korzystają ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej może mieć postać finansową i niefinansową. W 2025 roku udzielono łącznie 4 923 świadczenia niepieniężna oraz 598 świadczeń pieniężnych. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w analizowanych latach

przyjmuje wartości malejące. W roku 2025 świadczenia pieniężne przyznano 67 osobom, a ze świadczeń niepieniężnych skorzystało 40 osób.

Wykres nr 14. Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2025

ROK	ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE	ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE
2020	140	77
2021	98	71
2022	81	54
2023	69	48
2024	79	36
2025	69	40

Źródło: dane z Oceny zasobów pomocy społecznej w 2025r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie przyznaje zasiłki stałe, celowe i zasiłki okresowe.

Tabela nr 22. Liczba rodzin i liczba osób objętych pomocą w formie zasiłków w latach 2020-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020		2021		2022		2023		2024		2025	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
ZASIŁEK STAŁY	37	46	32	40	31	32	82	202	87	192	27	27
ZASIŁEK OKRESOWY	38	71	26	53	21	37	10	16	31	31	18	38
ZASIŁEK CELOWY	114	299	71	199	58	147	48	1225	59	138	48	116
SPECJALNY ZASIŁEK CELOWY	14	25	5	13	0	0	2	2	3	4	2	4

Źródło: dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Tabela nr 23. Kwota wypłacanych zasiłków w latach 2020-2025

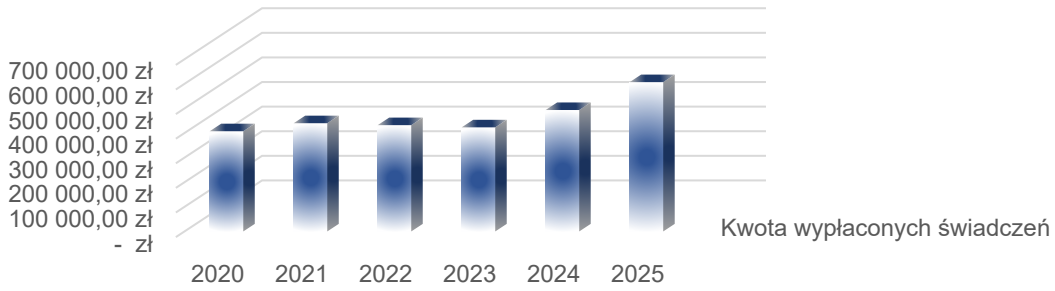
WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
ZASIŁKI STAŁE	179 234,00	178 262,00	187 138,00	189 780,00	284 673,00	333 647,00
ZASIŁKI OKRESOWE	55 770,00	47 708,00	33 260,00	18 366,00	14 554,00	50 429,00
ZASIŁKI CELOWE	111 693,00	117 207,00	130 665,00	13 1123,00	103 379,00	106 470,00
SPEJALNY ZASIŁEK CELOWY	20 660,00	2800,00	0,00	800,00	2 000,00	4 200,00

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Łącznie w analizowanym okresie 2020 - 2025 wydatki na świadczenia pieniężne w Gminie Stara Dąbrowa uległy zwiększeniu, przyjmując wartość 407 330,00 w roku 2020.

Wykres nr 15. Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2020 - 2025

Rok	Kwota wypłacanych świadczeń
2020	407 330,00
2021	439 935,00
2022	432 051,00
2023	423 096,00
2024	493 607,00
2025	606 888,00

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

W analizowanym okresie obserwowany jest wzrost wartości realizowanych świadczeń pomocy społecznej. Zjawisko to należy rozpatrywać w kontekście wzrostu wysokości poszczególnych świadczeń oraz pogarszającej się sytuacji ekonomicznej części gospodarstw domowych. Rosnące koszty utrzymania, w szczególności wydatki związane z żywnością, energią, mieszkaniem i podstawowymi usługami, zwiększają obciążenia finansowe gospodarstw domowych i mogą wpływać na ich zdolność do samodzielnego zabezpieczenia podstawowych potrzeb. W konsekwencji wzrost wartości udzielanej pomocy nie musi oznaczać zwiększenia liczby osób korzystających ze wsparcia, lecz może wynikać zarówno z wyższej wysokości świadczeń, jak i ze wzrostu kosztów niezbędnych do zapewnienia mieszkańcom odpowiedniego poziomu zabezpieczenia społecznego.

Tym samym na przestrzeni lat uległ zmianie zakres obowiązków pracowników socjalnych, który ulega przeobrażeniu, a ogólny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, jaki miał miejsce na przestrzeni 6 lat, wcale nie wpływa na mniejszy zakres ich obowiązków. Obecnie praca socjalna jest prowadzona na rzecz wszystkich mieszkańców – niezależnie od ich sytuacji dochodowej – i przyjmuje formę między innymi poradnictwa oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Pracownicy socjali coraz częściej mierzą się z problemami, które mają swoje źródło w braku umiejętności życiowych, zerwanych relacji rodzinnych, samotności osób starszych czy niespodziewanych sytuacji życiowych. Ich praca przybiera charakter szeroko rozumianego wsparcia społecznego, obejmującego osoby szczególnie narażone na wykluczenie i marginalizację. Współczesny pracownik socjalny to osoba, która nie tylko zajmuje się pomocą finansową, ale również aktywnie działa w przypadkach rozpadu więzi rodzinnych, uzależnień, problemów wychowawczych, niepełnosprawności i chorób wśród seniorów. Wydarzenia ostatnich lat – jak pandemia COVID-19 – unaoczniła, jak szeroki i elastyczny musi być zakres pracy socjalnej. W czasie izolacji szczególną opieką otoczono seniorów, którym dostarczano nie tylko środki materialne, ale i codzienną pomoc. Z kolei konflikt zbrojny na Ukrainie postawił pomoc społeczną przed nowym, wyjątkowo wymagającym wyzwaniem. Pracownicy socjali wspierali uchodźców nie tylko materialnie, ale również pomagali im w znalezieniu zakwaterowania, pracy, integracji społecznej oraz edukacji i adaptacji dzieci w nowym środowisku. Udzielanie wsparcia psychologicznego i organizacja dostępu do kultury czy zajęć fizycznych również stały się istotnym aspektem tej pracy. Była to pomoc, której nie da się wyrazić liczbowo – oparta na zaangażowaniu, empatii i wrażliwości. Obecne kryzysy ekonomiczne, takie jak rosnące koszty życia, inflacja, niedobory opału czy wysokie raty kredytów, wywołują pogorszenie kondycji psychicznej wielu osób. Pracownicy socjalni coraz częściej napotykają problemy związane z lękiem, niepewnością i brakiem stabilizacji wśród mieszkańców. To prowadzi do wzrostu zapotrzebowania na poradnictwo, kontrole środowiskowe i stałe wsparcie – zwłaszcza dla osób samotnych, chorych i starszych, które często nie są w stanie samodzielnie radzić sobie z codziennością.

Główne powody korzystania z pomocy społecznej

Osoby korzystające z pomocy społecznej w formie przyznawanych zasiłków borykają się z różnymi problemami. Według danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie w roku 2025 ze świadczeń pieniężnych skorzystało 139 osób, a ze świadczeń niepieniężnych 98.

Tabela nr 24. Rodzaj świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2025r.

TYP RODZINY	OGÓŁEM	ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE	ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE
JEDNOOSOBOWA	46	44	4
WIELOOSOBOWA	31	26	22

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

W poniższej tabeli przedstawiono główne powodu udzielania wsparcia finansowego rodzinom z terenu Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025.

Tabela nr 25. Powody udzielania zasiłków dla rodzin w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

POWÓD PRZYZNANIA POMOCY	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	liczba rodzin					
ALKOHOLIZM	3	4	8	6	6	5
BEZDOMNOŚĆ	5	5	5	3	4	2
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH (RODZINA WIELODZIETNA)	1	1	1	2	2	0
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH (RODZINA NIEPEŁNA)	0	0	0	1	0	0
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO	4	2	2	3	1	1
BEZROBOCIE	**55**	**45**	**38**	**0**	**32**	**29**
PRZEMOC W RODZINIE	0	0	0	35	0	0
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	**63**	**54**	**42**	**35**	**33**	**29**
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	**52**	**44**	**39**	**35**	**39**	**33**
POTRZEBA OCHRONY MACIEŻYŃSTWA	**36**	**29**	**22**	**20**	**19**	**18**
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	1	3	0	1	0	0
UBÓSTWO	**90**	**59**	**50**	**37**	**37**	**23**
ZDARZENIA LOSOWE	7	0	0	0	2	0

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Analiza danych ujętych w powyższym zestawieniu wskazuje, iż najczęściej z pomocy społecznej korzystają osoby z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawne oraz bezrobotne.

Tabela nr 26. Główne powodu korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2025r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ		
	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
WIELODZIETNOŚĆ	1 516	1 463	53
BEZROBOCIE	1 537	1 392	145
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	1 309	942	367
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	1 842	1 572	270
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH – RODZINA WIELODZIETNA	2 459	2 374	85

Źródło: dane z Oceny zasobów pomocy społecznej w 2025r.

Wsparcie w postaci dożywiania

Istotnym elementem systemu wsparcia mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej jest pomoc w zakresie zapewnienia dostępu do żywności i posiłków. Wsparcie to realizowane jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie w ramach kilku uzupełniających się form pomocy.

Jedną z podstawowych form wsparcia jest realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu", w ramach którego osobom i rodzinom spełniającym określone kryteria udzielana jest pomoc w formie posiłków oraz świadczeń przeznaczonych na zakup żywności. Program obejmuje również dzieci i młodzież, którym zapewniane są posiłki w placówkach oświatowych.

Uzupełnieniem tej formy pomocy jest udział Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Programie Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową, w ramach którego osoby i rodziny znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej mogą otrzymywać bezpłatną pomoc żywnościową. Dystrybucja artykułów spożywczych odbywa się za pośrednictwem Banku Żywności.

Dodatkowym wsparciem jest pomoc żywnościowa przekazywana przez Bank Żywności w Szczecinie w formie paczek żywnościowych. Pomoc ta kierowana jest do osób i rodzin wymagających wsparcia, a jej celem jest częściowe zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb żywnościowych.

Realizowane działania mają istotne znaczenie dla ograniczania skutków ubóstwa i trudnej sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. Jednocześnie stanowią ważny element lokalnego systemu pomocy społecznej, pozwalający na szybkie reagowanie w sytuacjach, w których mieszkańcy mają trudności z zapewnieniem odpowiedniej ilości żywności dla siebie i członków swoich rodzin. Zróżnicowane formy wsparcia – od bezpośredniego zapewnienia posiłków, poprzez świadczenia na zakup żywności, po przekazywanie artykułów spożywczych – umożliwiają lepsze dostosowanie pomocy do indywidualnej sytuacji osób korzystających ze wsparcia.

Tabela nr 27. Liczba osób korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020 - 2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
LICZBA RODZIN	41	31	29	26	19	24
LICZBA OSÓB	181	133	117	114	84	95
LICZBA DZIECI	179	132	112	111	82	91

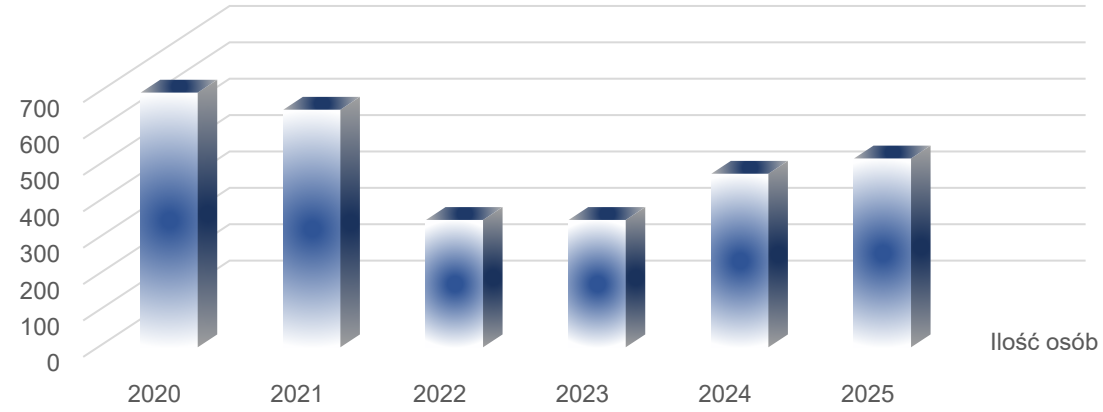
Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie realizuje działania w ramach programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową, którego celem jest ograniczanie ubóstwa i przeciwdziałanie niedożywieniu poprzez zapewnienie osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji żywnościowej dostępu do bezpłatnej pomocy żywnościowej.

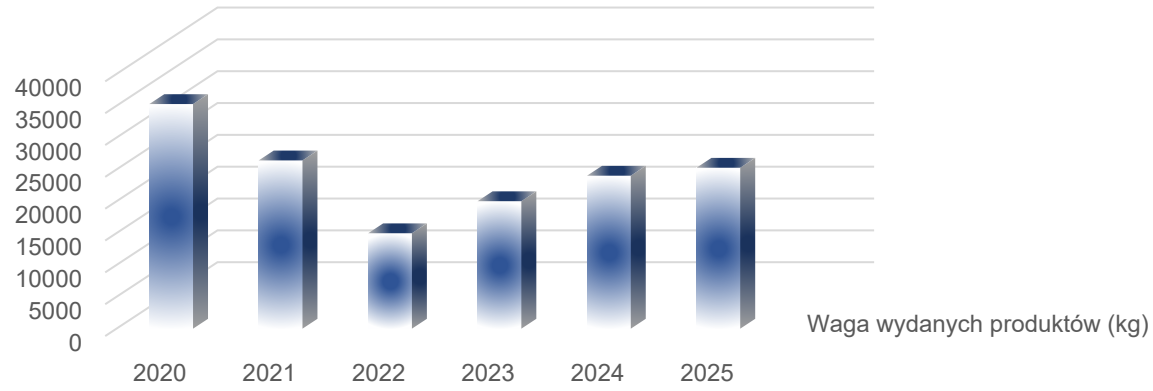
Wsparcie kierowane jest do osób spełniających określone kryteria dochodowe i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc obejmuje przekazywanie artykułów spożywczych oraz działania towarzyszące o charakterze edukacyjnym i społecznym. Realizacja programu stanowi uzupełnienie systemu pomocy społecznej na terenie gminy i przyczynia się do poprawy sytuacji materialnej osób oraz rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Tabela nr 28. Zestawienie osób korzystających z pomocy żywnościowej w ramach programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową (wcześniej: Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
LICZBA OSÓB	700	653	350	350	477	519

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
WAGA PRODUKTÓW (KG)	35 280	26 427	14 989	20 023	24 027	25 277

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Świadczenia i usługi opiekuńcze

Wśród mieszkańców Gminy korzystających ze wsparcia pomocy społecznej znaczną grupę stanowią osoby z niepełnosprawnościami. Ze względu na ograniczenia, głównie fizyczne, są one szczególnie narażone na ryzyko marginalizacji i wykluczenia z życia społecznego. Istotną barierą w ich integracji z otoczeniem jest niedostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami. Brak odpowiedniej infrastruktury ogranicza ich udział w życiu lokalnej społeczności. Równie poważnym problemem jest niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej, w tym usług geriatrycznych, co wpływa negatywnie na jakość życia tej grupy. Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, każdej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych czynników nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych – podstawowych lub specjalistycznych. Z takiego wsparcia mogą także skorzystać osoby, które co prawda mają rodzinę lub bliskich, ale ci – z różnych względów – nie są w stanie zapewnić im niezbędnej pomocy.

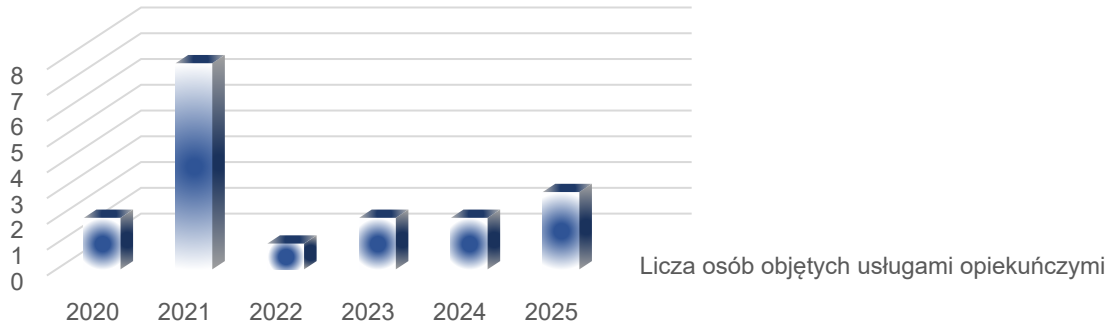
Wraz z rozwojem medycyny i poprawą warunków bytowych, średnia długość życia w Polsce systematycznie się wydłuża. Niestety, podeszły wiek często wiąże się z osłabieniem zdrowia oraz schorzeniami typowymi dla seniorów. Starsze osoby coraz częściej żyją samotnie, ponieważ tradycyjny model rodziny wielopokoleniowej stopniowo zanika. Brak codziennego wsparcia ze strony najbliższych oraz problemy zdrowotne sprawiają, że wiele z nich nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować.

Starzenie się społeczeństwa stawia przed systemem pomocy społecznej nowe wyzwania. Niezbędny staje się rozwój usług opiekuńczych oraz tworzenie działań, które sprzyjają aktywizacji seniorów i ich większemu udziałowi w życiu społecznym gminy.

Skuteczne wsparcie tj grupy wymaga nie tylko pomocy fizycznej, ale również działań integracyjnych i profilaktycznych, które przeciwdziałają izolacji i samotności.
Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno – sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w różnym wymiarze godzinowym w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego.

Wykres 16. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2025

ROK	LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG OPIEKUŃCZYCH
2020	2
2021	8
2022	1
2023	2
2024	2
2025	3

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Najwięcej osób korzystających z usług opiekuńczych to osoby samotnie mieszkające lub posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania. Konieczność zapewnienia im pomocy wynika z faktu, iż rodzina nie jest w stanie zapewnić opieki, zwłaszcza w godzinach przedpołudniowych, ze względu na wykonywanie pracy zawodowej. Dodatkowo na terenie Gminy staje się coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych. Taka sytuacja wymaga rozwijania systemu oparcia środowiskowego dla tej grupy osób, w tym zapewnienia oferty usług opiekuńczych, pomocy socjalnej, edukacyjnej, kulturalno – oświatowej, sportowo – rekreacyjnej.

Istotnym elementem działań podejmowanych przez Gminę Stara Dąbrowa na rzecz mieszkańców są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, w tym przedsięwzięcia skierowane do osób starszych. Realizacja tego rodzaju projektów stanowi ważne uzupełnienie systemu wsparcia społecznego i pozwala na tworzenie oferty odpowiadającej na zmieniające się potrzeby mieszkańców w wieku senioralnym. Fundusze Europejskie w obszarze usług społecznych wskazują na potrzebę wspierania seniorów w utrzymaniu aktywności, samodzielności oraz uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Projekty kierowane do seniorów mają znaczenie nie tylko w wymiarze zapewniania konkretnego wsparcia, ale również w budowaniu więzi społecznych i przeciwdziałaniu samotności oraz wykluczeniu społecznemu. Umożliwiają osobom starszym udział w zajęciach, spotkaniach, działaniach integracyjnych, rehabilitacyjnych i edukacyjnych, a także rozwijanie własnych

zainteresowań i aktywne spędzanie czasu. Tego rodzaju działania sprzyjają utrzymaniu samodzielności i poczucia sprawczości, a jednocześnie pozwalają seniorom pozostawać aktywnymi uczestnikami życia społeczności lokalnej.

Dla Gminy Stara Dąbrowa realizacja projektów unijnych oznacza przede wszystkim możliwość poszerzania i podnoszenia jakości oferty usług społecznych, przy jednoczesnym wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania. Projekty pozwalają tworzyć lub rozwijać miejsca i formy aktywności seniorów, organizować specjalistyczne wsparcie oraz wzmacniać lokalną współpracę na rzecz osób starszych. Ich efektem jest również lepsze rozpoznawanie potrzeb seniorów i wypracowywanie rozwiązań, które mogą być wykorzystywane w dalszej polityce społecznej gminy.

Realizowane przedsięwzięcia wpisują się tym samym w działania Gminy Stara Dąbrowa ukierunkowane na aktywizację społeczną mieszkańców, wzmacnianie lokalnych więzi, przeciwdziałanie izolacji i samotności oraz wspieranie seniorów w jak najdłuższym zachowaniu aktywności i samodzielności. Jest to szczególnie istotne w kontekście zmian demograficznych i rosnącego znaczenia polityki senioralnej w planowaniu lokalnych działań społecznych.

W latach 2022-2023 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie realizował projekt unijny „Usługi opiekuńcze w Gminie Stara Dąbrowa" Nr RPZP.07.06.00-32-K019/21Współfinansowany ze Środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 – 2020.

Łączna wartość projektu wyniosła 883 110,00zł. W tym wkład własny 88 311,00zł, dofinansowanie 794 799,00zł.

Celem projektu było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych Projekt skierowany był do 70 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Gminy Stara Dąbrowa oraz do ich 18 opiekunów faktycznych.

W ramach projektu 10 osób z terenu gminy objęto usługami specjalistycznymi (rehabilitacje, spotkania z psychologiem) oraz 20 osób usługami opiekuńczymi.

W ramach projektu utworzono Klub Seniora dla 40 osób w miejscowościach Łęczyca i Parlino. Wyremontowano świetlice w Łęczycy i Parlinie. Celem klubu było przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji seniorów.

W klubie seniora prowadzone były warsztaty rozwijające umiejętności i zainteresowania (m.in. warsztaty florystyczne, decoupage`u, rękodzielnicze, warsztaty obsługi urządzeń związanych z nowymi technologiami), gimnastyka rekreacyjna, wyjścia do kina i teatru, wyjazd na basen. Zorganizowano biblioteczkę seniora, kącik multimedialny, spotkania ze specjalistami w dziedzinie zdrowia (dietetykiem, psychologiem).

Utworzono wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego zakupiono m.in. wózki inwalidzkie, pionier, leżaki kąpielowe, podnośnik kąpielowy, łóżka, kule ortopedyczne, schodołaz…

W latach 2024-2026 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie realizował projekt Unijny „Wsparcie seniorów w Gminie Stara Dąbrowa" Nr FEPZ.06.18-IP.01-0016/24 współfinansowany ze środków FES+ w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027.

Łączna wartość projektu wyniosła 1 296 823,80zł. W tym wkład własny 64 512,00zł, w formie niefinansowej.

Celem projektu było zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych. Projekt skierowany był do 55 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Gminy Stara Dąbrowa w wieku powyżej 60 lat oraz do ich 15 opiekunów faktycznych.

W ramach projektu 15 osób z terenu gminy objęto usługami specjalistycznymi (rehabilitacje, spotkania z psychologiem) oraz 15 osób usługami opiekuńczymi.

W ramach projektu funkcjonowały Kluby Seniora dla 40 osób w miejscowościach Łęczyca, Parlino, Storkówko oraz Łęczyna. Celem klubu było przeciwdziałanie osamotnieniu i marginalizacji seniorów.

W klubie seniora prowadzone były warsztaty rozwijające umiejętności i zainteresowania (m.in. warsztaty florystyczne, decoupage`u, rękodzielnicze, warsztaty obsługi urządzeń związanych z nowymi technologiami), gimnastyka rekreacyjna, wyjścia do kina i teatru, wyjazd na basen. Zorganizowano biblioteczkę seniora, kącik multimedialny, spotkania ze specjalistami w dziedzinie zdrowia (dietetykiem, psychologiem).

Doposażono wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego.

Obecnie Gmina Stara Dąbrowa pozyskała kolejne wsparcie w ramach środków Europejskich Funduszy Społecznych + w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego na lata 2021-2027. Pozyskana kwota 2 557 076,55zł zostanie przeznaczona na wsparcie 55 seniorów, którzy ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają opieki lub wsparcia w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.
Celem projektu jest zwiększenie dostępu do lepszej jakości usług społecznych w Gminie.
W ramach projektu:

1. zostanie utworzony Dzienny Dom Pobytu dla Seniorów,
2. utworzone zostaną dwa nowe kluby seniora,
3. seniorzy zostaną objęci usługami opiekuńczymi, w tym usługami specjalistycznymi (w tym usługi psychologiczne oraz terapeutyczne),
4. odbędą się spotkania oraz wyjazdy integracyjne,
5. doposażona zostanie wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego,
6. świadczona będzie usługa door to door,
7. świadczona będzie usługa „złota rączka”,
8. odbędzie się szereg warsztatów oraz spotkań.

Termin realizacji projektu przewidziano do dnia 30 czerwca 2028r.

Mieszkańcy Gminy korzystają również z pomocy finansowej w formie świadczeń opiekuńczych wypłacanych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Tabela nr 29. Liczba świadczeń opiekuńczych w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY	12	12	12	8	0	0
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY- DLA NIEPEŁNOSPRAWNEGO DZIECKA	321	324	309	249	218	250
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA, JEŚLI LEGITYMUJE SIĘ ORZECZENIEM O ZNACZNYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	785	795	767	762	703	634
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY – DLA OSOBY, KTÓRA UKOŃCZYŁA 75 LAT	0	0	0	0	0	0
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY DLA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ W WIEKU POWYŻEJ 16 ROKU ŻYCIA LEGITYMUJĄCA SIĘ ORZECZENIEM O UMIARKOWANYM STOPNIU NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI JEŻELI NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ POWSTAŁA W WIEKU DO UKOŃCZENIA 21 ROKU ŻYCIA	627	604	550	538	538	491
ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE	445	415	434	441	431	441
ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE RAZEM	2190	2150	2072	1998	1890	1816
ZASIŁKI PIELĘGNACYJNE RAZEM	1733	1723	1626	1549	1459	1375

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Oprócz realizacji zadań ustawowych wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz o świadczeniach rodzinnych od roku 2024 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie realizuje program Korpus Wsparcia Seniorów.

Tabela nr 30. Realizacja programu Korpus Wsparcia Seniorów

ROK	TELEOPIEKA	USŁUGI SĄSIEDZKIE
2024	7	1
2025	6	1

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Program „Opieka 75+"

Celem programu Opieka 75+ jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku powyżej 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi lub są osobami samotnie gospodarującymi, a rodzina nie jest w stanie zapewnić należytej opieki. W latach 2020-2025 jedna osoba z terenu Gminy była objęta programem Opieka 75+.

W kontekście rozwoju społecznego Gminy należy rozwinąć system opieki instytucjonalnej dla seniorów z terenu Gminy, aby tym samym minimalizować zjawisko wykluczenia społecznego wśród tej grupy mieszkańców i wesprzeć rodziny wymagające wsparcia w zakresie zapewnienia opieki osobom starszym i zależnym.

Zapewnienie odpowiedniego wsparcia dla osób schorowanych, starszych i z niepełnosprawnościami będzie stanowił jeden z głównych kierunków rozwoju polityki społecznej

państwa polskiego, z uwagi na starzenie się społeczeństwa oraz wzrastające potrzeby opiekuńcze dla osób starszych i samotnych.

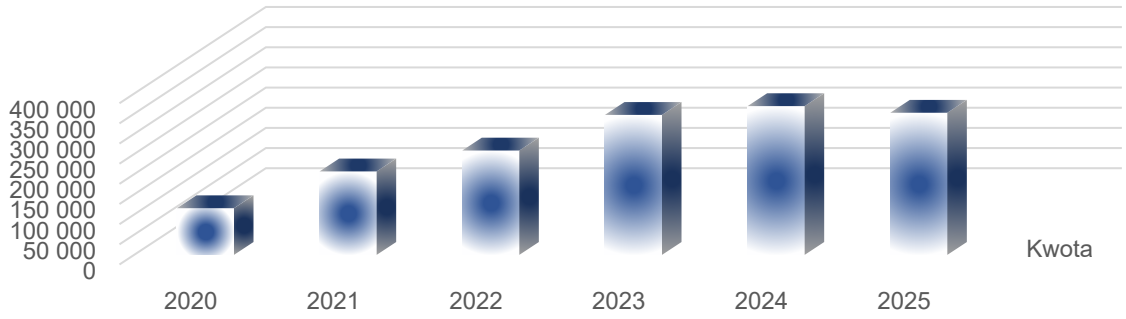
Domy Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę wymagającą tej formy wsparcia kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej.
W roku 2025 ponoszono odpłatność za pobyt 6 osób w Domach Pomocy Społecznej w: Dolicach, Nowogardzie, Starym Czarnowie, Gryfinie oraz Bobolicach. Poniesiono wydatki w wysokości 352 556,00zł. Wydatki ponoszone przez Gminę stanowią uzupełnieni odpłatności mieszkańców, którzy zobowiązani są do wnoszenia opłaty zgodnie z art. 61 ustawy o pomocy społecznej, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu. W roku 2025 nie skierowano ani jednej nowej osoby do Domu Pomocy Społecznej.

Wykres nr 17. Kwota odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej w latach 2020-2025

Rok	Kwota odpłatności ponoszona przez Gminę Stara Dąbrowa (zł)
2020	115 776,00
2021	207 017,00
2022	258 865,00
2023	347 228,00
2024	369 039,00
2025	352 556,00

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Wsparcie rodziny

Asystent rodziny

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem".
Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawcy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Zadaniem asystenta jest także informowanie, poradnictwo, wskazywanie możliwości postępowania w sytuacjach trudnych, modelowanie jak i mediacja. Asystent wykonuje również zadania z zakresu: edukacji i trening jak gospodarować budżetem domowym, edukacja i trening na temat prawidłowego żywienia dzieci, edukacja i trening w zakresie profilaktyki zdrowotnej w rodzinie. Również zadaniem asystenta jest podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
Ponadto asystent ma wpierać rodzinę w podejmowaniu ważnych decyzji dla rodziny i rodziców, zachęcać do podjęcia pracy zarobkowej, motywować do systematycznego sprzątania. Może towarzyszyć w załatwianiu spraw urzędowych jak również pomóc w pisaniu dokumentów urzędowych. Głównym założeniem w pracy asystenta rodziny jest dążenie do usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie, w środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój.
Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo – wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.
W 2025 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie zatrudniony był 1 asystent rodziny. Z analizy danych Ośrodka wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta w ostatnich latach pozostaje na przybliżonym poziomie. W roku 2025 wsparciem objęte było 11 rodzin w terenu Gminy. W rodzinach tych przebywało ogółem 42 osoby, w tym 27 dzieci.

Tabela nr 31. Zestawienie rodzin/rodziców/dzieci korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2020-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
LICZBA RODZIN	11	10	11	10	14	11
LICZBA RODZICÓW OBJĘTYCH WSPARCIEM ASYSTENTA	14	19	14	15	20	15
LICZBA DZIECI	25	31	22	20	31	27

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Rodzina stanowi najwłaściwsze i najbardziej naturalne środowisko do życia oraz wychowania dziecka. Zdarzają się jednak sytuacje, w których rodzice nie są w stanie zapewnić dziecku odpowiedniej opieki i wsparcia wychowawczego. W takich przypadkach kluczowe znaczenie ma system pieczy zastępczej – zarówno rodzinnej, jak i instytucjonalnej – który ma na celu czasowej przejęcie opieki nad dzieckiem do momentu unormowania sytuacji rodzinnej. W ramach realizacji przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Gmina Stara Dąbrowa – w zakresie zadań własnych – częściowo finansowała koszty związane z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. Dotyczyło to dzieci, które z powodu trudnych okoliczności nie mogły pozostać w rodzinach biologicznych.

Tabela nr 32. Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020 - 2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
LICZBA DZIECI Z GMINY STARA DĄBROWA PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ	7	3	3	6	7	4
LICZBA DZIECI W PIECZY INSTYTUCJONALNEJ	3	7	8	10	13	14

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Wzrost liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej jest zjawiskiem, które może wskazywać na szereg niepokojących procesów społecznych i problemów w funkcjonowaniu rodzin. Wzrost liczby dzieci w pieczy zastępczej może świadczyć o rosnących trudnościach rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Powodu mogą obejmować: przemoc domową, uzależnienia (alkoholizm, narkomania), zaburzenia psychiczne u opiekunów, ubóstwo i bezradność życiową, zaniedbanie dzieci w zakresie podstawowych potrzeb (żywność, higiena, edukacja). W tej sytuacji należy monitorować rodziny, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych.

Placówki Wsparcia Dziennego

Placówki wsparcia dziennego są formą wsparcia skierowaną przede wszystkim do dzieci i młodzieży oraz ich rodzin, której celem jest zapewnienie dzieciom bezpiecznego i przyjaznego miejsca do spędzania czasu poza godzinami nauki szkolnej. Placówki te wspierają prawidłowy rozwój dzieci, pomagają w pokonywaniu trudności edukacyjnych i wychowawczych oraz umożliwiają rozwijanie zainteresowań, umiejętności i kompetencji społecznych.

Powstawanie placówek wsparcia dziennego jest odpowiedzią na potrzeby rodzin, które mogą doświadczać różnych trudności w codziennym funkcjonowaniu. Placówki pełnią funkcję profilaktyczną i wspierającą, ograniczając ryzyko występowania zachowań problemowych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu oraz wzmacniając prawidłowe relacje między dziećmi, rówieśnikami i dorosłymi. Oferują dzieciom możliwość uczestnictwa w zajęciach edukacyjnych, sportowych, artystycznych, integracyjnych i rozwijających zainteresowania.

Istotnym zadaniem placówek jest również wspieranie rodziny w procesie wychowawczym. Dzięki zapewnieniu dzieciom opieki, organizacji czasu wolnego i odpowiednio dobranych zajęć placówki przyczyniają się do wzmacniania ich samodzielności, poczucia własnej wartości i umiejętności funkcjonowania w grupie. Stanowią także ważne miejsce budowania więzi społecznych i integracji mieszkańców.

Placówki wsparcia dziennego są zatem istotnym elementem lokalnego systemu wsparcia dzieci i rodzin. Ich funkcjonowanie pozwala nie tylko reagować na pojawiające się trudności, ale przede wszystkim podejmować działania profilaktyczne i rozwijać potencjał dzieci, co w dłuższej perspektywie może przyczyniać się do ograniczania problemów społecznych i wzmacniania spójności lokalnej społeczności.

Placówki wsparcia dziennego tworzone są na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Są jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny, w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

W pracy z dzieckiem współpracują z rodzicami, opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Uczestnictwo w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne, chyba że dziecko zostanie skierowane do placówki przez sąd.

W roku 2020 na terenie Gminy Stara Dąbrowa w miejscowości Chlebowo została utworzona placówka wsparcia dziennego. Rok 2020 był czasem przygotowania świetlicy wiejskiej do utworzenia placówki. Wykonano remont, zakupiono nowe meble, a Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie w ramach oszczędności budżetowych przekazał kwotę **10 000,00zł** na zakup wyposażenia.

W grudniu 2020r. podpisano umowę z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci w Szczecinie powierzając realizację zadania stowarzyszeniu.

Istotnym działaniem Gminy Stara Dąbrowa w zakresie rozwoju usług społecznych i wsparcia rodzin była realizacja projektu „W rodzinie siła!” nr RPZP.07.06.00-32-K024/20, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014–2020, w ramach VII Osi Priorytetowej „Włączenie społeczne”, Działania 7.6 „Wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym”. Projekt był realizowany w okresie od 1 marca 2021 r. do 30 czerwca 2023 r., a następnie został przedłużony do 31 października 2023 r.

Gmina Stara Dąbrowa uczestniczyła w projekcie jako Partner nr 3. Całkowita wartość projektu wynosiła 5 227 575,70 zł, natomiast wartość dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego i budżetu państwa wyniosła 4 704 817,70 zł. Na realizację zadań przypisanych Gminie Stara Dąbrowa przeznaczono łącznie 599 296,28 zł.

Jednym z najważniejszych rezultatów udziału Gminy w projekcie było utworzenie nowej Placówki Wsparcia Dziennego w Storkówku. Placówka została utworzona jako miejsce przeznaczone dla dzieci i młodzieży w wieku 6–18 lat, z założeniem objęcia wsparciem do 15 dzieci. Dokumentacja projektu wskazuje, że w placówce realizowano m.in. zajęcia językowe, plastyczne, muzyczne, techniczne, sportowe i cyfrowe, a także zapewniano pomoc pedagogiczną, psychologiczną i prawną.

Projekt obejmował również działania skierowane bezpośrednio do rodzin. Prowadzono zajęcia terapeutyczne i animacyjne, organizowano wydarzenia rodzinne i środowiskowe, a także wycieczki i półkolonie letnie. Tym samym wsparcie nie ograniczało się wyłącznie do zapewnienia dzieciom opieki i organizacji czasu wolnego, ale obejmowało również działania wzmacniające rodzinę, rozwijające kompetencje dzieci i rodziców oraz sprzyjające integracji społecznej.

Znaczenie projektu dla lokalnego systemu wsparcia było szczególnie istotne ze względu na utworzenie kolejnego miejsca, w którym dzieci mogły otrzymywać bezpłatną pomoc, opiekę i możliwość rozwoju. Placówka w Storkówku stała się elementem lokalnego systemu wspierania rodziny i uzupełniła istniejące formy pomocy oferowane przez Gminę. Z informacji pokontrolnych wynika, że na terenie Gminy Stara Dąbrowa funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego – w Storkówku i Chlebowie – każda z 15 miejscami dla wychowanków.

Realizacja projektu „W rodzinie siła!" stanowiła zatem ważny krok w kierunku rozwoju środowiskowych usług społecznych w Gminie Stara Dąbrowa. Pozyskane środki zewnętrzne umożliwiły utworzenie nowej placówki oraz rozszerzenie dostępnej oferty wsparcia dla dzieci i rodzin, łącząc działania opiekuńcze, wychowawcze, edukacyjne, profilaktyczne i specjalistyczne.

Kolejnym działaniem Gminy Stara Dąbrowa ukierunkowanym na rozwój systemu wsparcia dzieci i rodzin jest realizowany obecnie projekt „Wsparcie rodzin w Gminie Stara Dąbrowa" nr FEPZ.06.22-IP.01-0019/25, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) w ramach programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021–2027. Projekt realizowany jest przez Gminę Stara Dąbrowa/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie w partnerstwie z Ośrodkiem Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Niesamodzielnych.

Istotnym elementem projektu jest rozwój usług skierowanych bezpośrednio do rodzin oraz dzieci i młodzieży. Jednym z realizowanych działań jest praca z rodziną, obejmująca opracowywanie indywidualnych ścieżek wsparcia. Pozwala to na dostosowanie form i zakresu pomocy do rzeczywistych potrzeb poszczególnych rodzin oraz sytuacji, z jakimi mierzą się ich członkowie.

Szczególnie ważnym rezultatem projektu jest utworzenie kolejnej Placówki Wsparcia Dziennego – tym razem w miejscowości Białuń. Placówka została formalnie utworzona na podstawie Uchwały Nr XXI/172/2026 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 27 lutego 2026 r. w sprawie utworzenia Placówki Wsparcia Dziennego oraz wprowadzenia zmian w statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie. Zgodnie z uchwałą placówka działa w ramach struktury organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie oraz w formie opiekuńczej i specjalistycznej. Jest przeznaczona dla dzieci i młodzieży, w szczególności z rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Utworzenie placówki stanowi rozszerzenie funkcjonującego na terenie gminy systemu środowiskowego wsparcia dzieci i rodzin. Jej działalność pozwala na zapewnienie dzieciom bezpiecznego miejsca po zakończeniu zajęć szkolnych, organizację czasu wolnego oraz prowadzenie działań edukacyjnych, wychowawczych, integracyjnych, profilaktycznych i specjalistycznych.

W ramach projektu przewidziano również specjalistyczne formy pomocy odpowiadające na indywidualne potrzeby uczestników. Obejmują one m.in. indywidualne poradnictwo psychologiczne oraz grupowe zajęcia psychospołeczne, ukierunkowane na rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych dzieci, budowanie relacji z rówieśnikami, wyrażanie emocji, rozwijanie empatii i asertywności, radzenie sobie z konfliktami oraz przeciwdziałanie przemocy. Realizowane jest również wsparcie terapeutyczne, w tym indywidualne zajęcia logopedyczne dla dzieci i młodzieży.

Ważnym elementem tworzenia placówki jest również zapewnienie jej odpowiedniego wyposażenia oraz zagospodarowanie przestrzeni wokół niej. Podejmowane działania obejmują wyposażenie służące prowadzeniu zajęć i organizacji czasu wolnego dzieci, a także tworzenie przyjaznej przestrzeni do aktywności i integracji na świeżym powietrzu. W 2026 r. przy placówce zamontowano m.in. ławki i ławostoły, plac zabaw które mają służyć dzieciom podczas zajęć i wspólnego spędzania czasu.

Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego w Białuniu ma znaczenie nie tylko dla dzieci korzystających bezpośrednio z oferowanych zajęć, ale również dla ich rodzin. Placówka stanowi lokalne, dostępne środowiskowo miejsce pomocy, w którym możliwe jest połączenie opieki i organizacji czasu wolnego z działaniami edukacyjnymi, wychowawczymi, profilaktycznymi i specjalistycznymi. Sprzyja to wcześniejszemu rozpoznawaniu trudności oraz podejmowaniu działań wspierających dzieci i rodziny.

Realizacja projektu wpisuje się w kierunek rozwoju lokalnego systemu pomocy społecznej, w którym coraz większe znaczenie ma nie tylko udzielanie świadczeń, ale również rozwijanie usług społecznych, wzmacnianie rodziny i prowadzenie działań profilaktycznych. Utworzenie kolejnej placówki zwiększa dostępność tego rodzaju wsparcia dla mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa i pozwala objąć pomocą kolejną grupę dzieci i rodzin.

Projekt „Wsparcie rodzin w Gminie Stara Dąbrowa” stanowi tym samym kontynuację działań podejmowanych przez Gminę na rzecz rozwoju środowiskowych form pomocy. Po utworzeniu Placówki Wsparcia Dziennego w Storkówku w ramach wcześniejszego projektu, powstanie placówki w Białuniu jest kolejnym etapem rozbudowy lokalnej sieci wsparcia dzieci i rodzin oraz odpowiedzią na potrzebę zapewnienia mieszkańcom dostępu do zróżnicowanych i możliwie bliskich miejsca zamieszkania form pomocy.

Zjawisko uzależnień i przemocy domowej

System wsparcia na rzecz rodziny realizowany jest przede wszystkim przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie, ale także przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) i Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej (ZI). Obie instytucje ściśle współpracują z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w celu minimalizowania niepożądanych zjawisk społecznych, jakimi są uzależnienia oraz przemoc domowa.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Istotną rolę w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania problemom alkoholowym na terenie Gminy Stara Dąbrowa pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jej działalność stanowi element lokalnego systemu przeciwdziałania uzależnieniom oraz wspierania osób i rodzin, których funkcjonowanie jest dotknięte problemem nadużywania alkoholu.

Do podstawowych zadań Komisji należy podejmowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, w tym podejmowanie czynności wobec osób, których zachowanie związane z nadużywaniem alkoholu powoduje szkody w życiu rodzinnym lub społecznym. Komisja podejmuje również działania zmierzające do motywowania osób uzależnionych do podjęcia leczenia i zmiany szkodliwych zachowań, a w uzasadnionych przypadkach prowadzi postępowania związane z kierowaniem na badania przez biegłych w celu ustalenia uzależnienia od alkoholu oraz przygotowaniem dokumentacji do sądu.

Ważnym obszarem działalności Komisji jest również prowadzenie i wspieranie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży, rodzin oraz całej społeczności lokalnej. Obejmują one m.in. działania edukacyjne, programy profilaktyczne, zajęcia sportowe i rekreacyjne oraz inicjatywy promujące zdrowy i bezpieczny sposób spędzania czasu wolnego. Szczególne znaczenie ma tworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu, ograniczających ryzyko podejmowania zachowań związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Komisja współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, placówkami oświatowymi, placówkami wsparcia dziennego, Policją, Gminnym Centrum Kultury i Rekreacji, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi na rzecz mieszkańców gminy. Współpraca ta umożliwia podejmowanie bardziej kompleksowych działań wobec osób i rodzin wymagających wsparcia oraz wzmacnia lokalny system profilaktyki i pomocy.

Istotnym elementem działalności Komisji jest także opiniowanie wniosków dotyczących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz lokalnymi zasadami dotyczącymi usytuowania punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są finansowane ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które przeznaczane są na realizację zadań określonych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W Gminie Stara Dąbrowa działalność Komisji jest ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia. Szczególnego znaczenia nabierają działania profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży oraz wspieranie miejsc, w których mogą one bezpiecznie rozwijać zainteresowania, budować relacje rówieśnicze i korzystać z konstruktywnych form spędzania czasu wolnego.

W tym zakresie Komisja wspiera m.in. funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego oraz zakup wyposażenia i organizację zajęć dla ich uczestników, co stanowi praktyczne uzupełnienie działań podejmowanych przez Gminę w obszarze profilaktyki i wsparcia rodzin.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa realizuje zadania ujęte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W latach 2020-2025 były podejmowane następujące uchwały w sprawie Gminnego Programu:

1. Uchwała Nr XXIV/212/2020 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 18 grudnia 2020r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Dąbrowa na rok 2021,
2. Uchwała Nr XXXIV/316/2021 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 17 grudnia 2021r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Dąbrowa na rok 2022,
3. Uchwała Nr XXXVI/362/2022 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 25 marca 2022r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2022-2024,
4. Uchwała Nr IX/67/2024 Rady Gminy Stara Dąbrowa z dnia 20 grudnia 2024r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Stara Dąbrowa na rok 2025-2027.

Tabela nr 33. Wykaz działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa (GKRPA)w latach 2020-2025

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022	2023	2024	2025
OGÓLNA LICZBA WNIOSKÓW DO GKRPA	18	11	18	11	16	11
WNIOSKI ZŁOŻONE PRZEZ OSOBY UZALEŻNIONE	0	0	0	0	0	0
WNIOSKI ZŁOŻONE PRZEZ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH/ASYSTENTA RODZINY	6	3	9	3	11	2
WNIOSKI ZŁOŻONE PRZEZ POLICJĘ	4	2	0	2	4	6
WNIOSKI ZŁOŻONE PRZEZ OSOBY BLISKIE	4	5	9	4	0	1
WNIOSKI ZŁOŻONE PRZEZ CZŁONKA GKRPA	0	1	0	2	0	0
WNIOSKI ZŁOŻONE PRZEZ SĄD	0	0	0	0	1	2

Źródło: dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Starej Dąbrowie

Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej

Przeciwdziałanie przemocy domowej stanowi jeden z istotnych obszarów działań realizowanych w ramach lokalnego systemu pomocy i wsparcia mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa. Zadania w tym zakresie realizuje Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, którego działalność opiera się na współpracy przedstawicieli instytucji i służb zaangażowanych w ochronę osób i rodzin przed przemocą.

Interdyscyplinarny charakter Zespołu umożliwia połączenie kompetencji różnych podmiotów i podejmowanie skoordynowanych działań w sytuacjach, w których występuje podejrzenie przemocy domowej. W pracach Zespołu uczestniczą przedstawiciele m.in. pomocy społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W zależności od indywidualnej sytuacji rodziny do współpracy mogą być włączane również inne osoby i instytucje, których udział jest istotny dla zapewnienia skutecznej pomocy.

Jednym z podstawowych obszarów działalności Zespołu jest podejmowanie działań w ramach procedury „Niebieskie Karty". Procedura ta pozwala na formalne rozpoznanie sytuacji związanej z podejrzeniem przemocy domowej, określenie potrzeb osób doznających przemocy oraz zaplanowanie działań ukierunkowanych na zwiększenie ich bezpieczeństwa. Szczególnego znaczenia nabiera rozpoznawanie sytuacji dzieci funkcjonujących w rodzinach, w których występuje przemoc, oraz podejmowanie działań zapobiegających jej dalszym negatywnym skutkom.

W ramach prowadzonych procedur działają grupy diagnostyczno-pomocowe, które koncentrują się na bezpośredniej pracy z konkretną rodziną. Ich zadaniem jest rozpoznanie sytuacji osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc, określenie potrzeb i zagrożeń, a następnie zaplanowanie i monitorowanie działań pomocowych. Praca z rodziną wymaga współdziałania różnych specjalistów, ponieważ przemoc domowa często współwystępuje z innymi problemami społecznymi, takimi jak uzależnienia, problemy wychowawcze, trudności ekonomiczne czy problemy związane z funkcjonowaniem rodziny.

Istotnym zadaniem Zespołu jest również monitorowanie sytuacji rodzin, w których występuje przemoc domowa, oraz podejmowanie działań adekwatnych do zmieniających się potrzeb. Działania te mają na celu nie tylko reagowanie na już występujące przypadki przemocy, ale również ograniczanie ryzyka jej powtarzania i przeciwdziałanie jej eskalacji. Ważnym elementem jest także współpraca z osobami stosującymi przemoc i kierowanie ich do dostępnych form oddziaływań, zgodnie z obowiązującymi przepisami i możliwościami systemu pomocowego.

Działalność Zespołu ma również wymiar profilaktyczny i edukacyjny. Istotne znaczenie ma zwiększanie świadomości mieszkańców, że przemoc domowa nie jest wyłącznie problemem rodziny, lecz zjawiskiem wymagającym odpowiedniej reakcji i wsparcia ze strony otoczenia. Informowanie mieszkańców o dostępnych formach pomocy, możliwościach zgłaszania przemocy oraz instytucjach, do których można zwrócić się o pomoc, sprzyja wcześniejszemu reagowaniu na sytuacje zagrożenia.

Skuteczność działań podejmowanych przez Zespół w dużej mierze zależy od sprawnej współpracy lokalnych służb i instytucji. W Gminie Stara Dąbrowa szczególne znaczenie ma współdziałanie Zespołu z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, placówkami oświatowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innymi podmiotami udzielającymi wsparcia mieszkańcom. Takie podejście pozwala na szersze rozpoznanie problemów rodziny i ogranicza ryzyko pozostawienia osoby doznającej przemocy bez odpowiedniej pomocy.

Tabela nr 34. Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty" latach 2020-2025

Wykaz instytucji wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty" w 2020r.

Nazwa instytucji	Ilość wszczętych procedur
Policja – KPP w Stargardzie	13
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie	3
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa	0
Instytucje Ochrony Zdrowia	0
Instytucje Oświatowe	0

Łącznie: 16

Wykaz instytucji wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty" w 2021r.

Nazwa instytucji	Ilość wszczętych procedur
Policja – KPP w Stargardzie	28
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie	2
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa	1
Instytucje Ochrony Zdrowia	0
Instytucje Oświatowe	0

Łącznie: 31

Wykaz instytucji wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty" w 2022r.

Nazwa instytucji	Ilość wszczętych procedur
Policja – KPP w Stargardzie	14
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie	3
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa	0
Instytucje Ochrony Zdrowia	1
Instytucje Oświatowe	1

Łącznie: 19

Wykaz instytucji wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty" w 2023r.

Nazwa instytucji	Ilość wszczętych procedur
Policja – KPP w Stargardzie	18
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie	3
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa	0
Instytucje Ochrony Zdrowia	0
Instytucje Oświatowe	0

Łącznie: 21

Wykaz instytucji wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty" w 2024r.

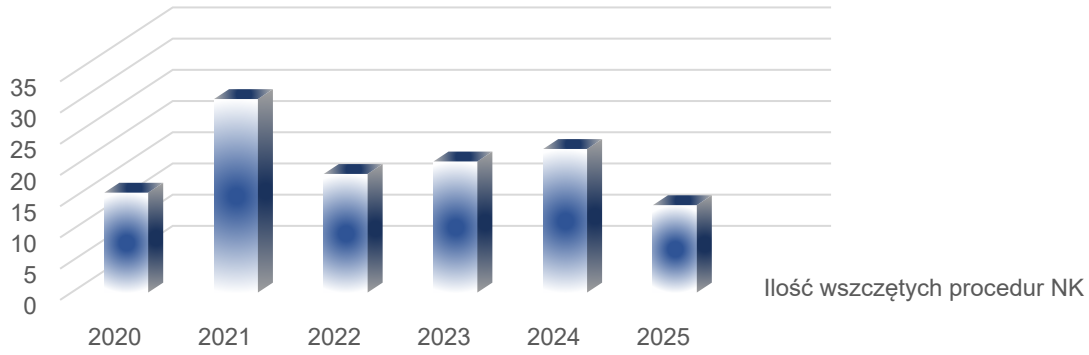
Nazwa instytucji	Ilość wszczętych procedur
Policja – KPP w Stargardzie	18
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie	2
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa	0
Instytucje Ochrony Zdrowia	2
Instytucje Oświatowe	1

Łącznie: 23

Wykaz instytucji wszczynających procedurę „Niebieskiej Karty" w 2025r.

Nazwa instytucji	Ilość wszczętych procedur
Policja – KPP w Stargardzie	9
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie	3
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa	0
Instytucje Ochrony Zdrowia	1
Instytucje Oświatowe	1

Łącznie: 14

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Starej Dąbrowie

Punkt Konsultacyjno Informacyjny do spraw przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy

Uzupełnieniem lokalnego systemu wsparcia mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa jest Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy i Uzależnieniom. Jego funkcjonowanie stanowi ważny element działań podejmowanych w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy domowej oraz wspierania osób i rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Punkt jest miejscem, w którym mieszkańcy mogą uzyskać bezpłatną, specjalistyczną pomoc, konsultację oraz informacje dotyczące możliwości dalszego wsparcia. Z jego oferty mogą korzystać zarówno osoby doświadczające problemów związanych z uzależnieniem lub

przemocą domową, jak również członkowie ich rodzin oraz osoby, które obserwują niepokojące zjawiska w swoim najbliższym otoczeniu i nie wiedzą, gdzie szukać pomocy.

Istotnym zadaniem Punktu jest udzielanie informacji dotyczących dostępnych form pomocy i kierowanie osób potrzebujących do właściwych instytucji oraz specjalistów. W zależności od rozpoznanej sytuacji możliwe jest wskazanie dalszej ścieżki postępowania, w tym kontaktu z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, Policją, placówkami ochrony zdrowia czy podmiotami świadczącymi specjalistyczną pomoc terapeutyczną.

Szczególne znaczenie ma działalność Punktu w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Osoby zainteresowane mogą uzyskać informacje dotyczące możliwości podjęcia terapii, leczenia uzależnienia oraz innych dostępnych form pomocy. Wsparcie kierowane jest również do członków rodzin osób uzależnionych, którzy często sami doświadczają negatywnych konsekwencji uzależnienia i wymagają pomocy w radzeniu sobie z trudną sytuacją rodzinną.

Drugim ważnym obszarem działalności Punktu jest przeciwdziałanie przemocy domowej. Osoby doświadczające przemocy mogą uzyskać informacje dotyczące przysługujących im praw, możliwości uzyskania ochrony i pomocy oraz instytucji, które mogą podjąć odpowiednie działania. Punkt może również stanowić miejsce pierwszego kontaktu dla osób, które nie są pewne, czy doświadczane przez nie zachowania stanowią przemoc i potrzebują rozmowy oraz profesjonalnej informacji.

Funkcjonowanie Punktu ma szczególne znaczenie z perspektywy wczesnego reagowania na problemy społeczne. Możliwość uzyskania konsultacji na początkowym etapie występowania problemu może ograniczać jego dalszy rozwój i zmniejszać ryzyko wystąpienia poważniejszych konsekwencji dla osoby, rodziny i jej otoczenia. Punkt pełni zatem nie tylko funkcję interwencyjną, ale również profilaktyczną i edukacyjną.

Działalność Punktu pozostaje powiązana z pracą innych podmiotów funkcjonujących w gminnym systemie wsparcia, w szczególności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Współpraca pomiędzy tymi podmiotami umożliwia kierowanie mieszkańców do odpowiednich form pomocy oraz podejmowanie działań adekwatnych do ich indywidualnej sytuacji.

PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

W ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie realizowane jest poradnictwo specjalistyczne w formie wsparcia psychologicznego, udzielanego przez psychologa zatrudnionego w Ośrodku. Pomoc ta jest skierowana do mieszkańców gminy, którzy doświadczają trudności życiowych, problemów rodzinnych, emocjonalnych lub wychowawczych, a także znajdują się w sytuacjach kryzysowych wymagających specjalistycznego wsparcia.

Wsparcie psychologiczne służy rozpoznawaniu potrzeb i trudności, wzmacnianiu zasobów osobistych, rozwijaniu umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz poszukiwaniu konstruktywnych sposobów rozwiązywania problemów. Stanowi również istotny element działań profilaktycznych, ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania psychospołecznego

mieszkańców, wzmacnianie relacji rodzinnych oraz zapobieganie pogłębianiu się istniejących trudności.

Dostępność poradnictwa psychologicznego w strukturze GOPS umożliwia mieszkańcom uzyskanie pomocy dostosowanej do ich indywidualnej sytuacji, a w razie potrzeby także wskazanie możliwości skorzystania z dalszej pomocy specjalistycznej. Działania te stanowią ważny element lokalnego systemu wsparcia społecznego, szczególnie w obszarze ochrony zdrowia psychicznego, wspierania rodzin oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Tabela nr 35. Zestawienie form wsparcia psychologicznego oraz liczby osób korzystających z pomocy psychologa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Rok	Forma wsparcia	Ilość korzystających osób
2020	Konsultacje bezpośrednie	52
	Konsultacje bezpośrednie w miejscu zamieszkania	2
	Konsultacje telefoniczne	30
W roku 2020 22 rodziny zostały objęte wsparciem psychologicznym w tym: 6 dzieci i 24 osoby dorosłe		
2021	Konsultacje bezpośrednie	111
	Konsultacje bezpośrednie na terenie szkoły	5
	Konsultacje telefoniczne	16
W roku 2021 30 rodzin zostało objęte wsparciem psychologicznym w tym: 9 dzieci i 37 osób dorosłych		
2022	Konsultacje bezpośrednie	114
	Konsultacje bezpośrednie w miejscu zamieszkania	2
	Konsultacje telefoniczne	5
	Konsultacje bezpośrednie na terenie szkoły	19
W roku 2022 36 rodzin zostało objęte wsparciem psychologicznym w tym: 12 dzieci i 42 osoby dorosłe		
2023	Konsultacje bezpośrednie	76
	Konsultacje bezpośrednie na terenie szkoły	20
	Konsultacje bezpośrednie w miejscu zamieszkania	23
	Konsultacje telefoniczne	1
W roku 2023 22 rodziny zostały objęte wsparciem psychologicznym w tym: 8 dzieci i 20 osób dorosłych		
2024	Konsultacje bezpośrednie	117
	Konsultacje bezpośrednie w miejscu zamieszkania	2
	Konsultacja telefoniczna	1
W roku 2024 28 rodzin zostało objęte wsparciem psychologicznym w tym: 8 dzieci i 32 osoby dorosłe		
2025	Konsultacje bezpośrednie	114
	Konsultacje bezpośrednie na terenie szkół	16
	Konsultacje bezpośrednie w miejscu zamieszkania	5
	Konsultacje telefoniczne	1
W roku 2025 31 rodzin zostało objęte wsparciem psychologicznym w tym: 10 dzieci i 30 osób dorosłych		

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie w latach: 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025

Problemy społeczne na podstawie przeprowadzonych badań społecznych

ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ PRZEPROWADZONYCH WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY STARA DĄBROWA

Jednym z istotnych elementów opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027–2035 było przeprowadzenie badań społecznych wśród mieszkańców gminy. Ich celem było poznanie opinii, doświadczeń i ocen mieszkańców dotyczących najważniejszych uwarunkowań życia społecznego, a także rozpoznanie problemów i potrzeb występujących na terenie Gminy Stara Dąbrowa.

Badania społeczne stanowią ważne uzupełnienie analizy danych statystycznych oraz informacji pochodzących z dokumentów i sprawozdań instytucji działających na terenie gminy. Pozwalają bowiem spojrzeć na sytuację społeczną z perspektywy samych mieszkańców – osób, które na co dzień korzystają z dostępnych usług, obserwują zachodzące zmiany i bezpośrednio doświadczają zarówno pozytywnych, jak i negatywnych zjawisk występujących w lokalnej społeczności.

Zakres przeprowadzonych badań obejmował w szczególności ocenę warunków życia mieszkańców, dostępności do usług społecznych i zdrowotnych, sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży, a także problemów związanych z uzależnieniami, przemocą oraz sytuacją osób starszych. Respondenci zostali również poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem powinny zostać podjęte w celu ograniczania występujących problemów społecznych i poprawy jakości życia mieszkańców.

Istotnym elementem badania było stworzenie mieszkańcom możliwości wyrażenia własnych opinii i wskazania obszarów wymagających szczególnej uwagi w perspektywie najbliższych lat. Uzyskane odpowiedzi pozwalają lepiej określić lokalne potrzeby oraz zidentyfikować te problemy, które z punktu widzenia społeczności lokalnej powinny zostać uwzględnione w planowaniu działań na lata 2027–2035.

Wyniki badań należy traktować jako jeden z elementów kompleksowej strategii sytuacji społecznej Gminy Stara Dąbrowa. Zestawienie opinii mieszkańców z danymi statystycznymi oraz informacjami dotyczącymi funkcjonowania lokalnych instytucji i systemu pomocy społecznej umożliwia wieloaspektowe rozpoznanie najważniejszych wyzwań stojących przed gminą. Stanowi to podstawę do formułowania celów, kierunków działań i przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027–2035.

Przeprowadzone badania mają również znaczenie z punktu widzenia partycypacji społecznej. Włączenie mieszkańców w proces diagnozowania sytuacji społecznej pozwala uwzględnić ich perspektywę w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej, a tym samym zwiększa możliwość dostosowania planowanych działań do rzeczywistych potrzeb społeczności Gminy Stara Dąbrowa.

Badanie zostało przeprowadzone w okresie 03 września 2026r. do 20 września 2026r. z wykorzystaniem ankiety jako podstawowej techniki badawczej. Kwestionariusz ankiety został przygotowany w sposób umożliwiający zebranie informacji dotyczących różnych obszarów funkcjonowania społeczności lokalnej. Udział w badaniu był dobrowolny, a ankieta miała charakter anonimowy.

W badaniu udział wzięło 57 mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa. Zebrany materiał stanowi źródło informacji o opiniach i ocenach osób, które zdecydowały się wziąć udział w badaniu.

Kwestionariusz składał się przede wszystkim z pytań zamkniętych, w których respondentom przedstawiono określone warianty odpowiedzi. W zależności od charakteru pytania możliwe było wskazanie jednej lub kilku odpowiedzi. Przy wybranych pytaniach zastosowano również wariant „inne", umożliwiający respondentowi wskazanie odpowiedzi, która nie została uwzględniona wśród zaproponowanych możliwości. Rozwiązanie to pozwoliło uwzględnić również indywidualne spostrzeżenia mieszkańców, bez konieczności stosowania odrębnych pytań otwartych.

Zakres tematyczny ankiety obejmował w szczególności:

- ocenę ogólnych warunków życia mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa;
- ocenę dostępności i jakości wybranych usług, w tym usług zdrowotnych i społecznych;
- problemy dotyczące rodzin oraz sytuacji dzieci i młodzieży;
- problemy osób starszych i potrzeby związane z ich wsparciem;
- występowanie i postrzeganie problemów związanych z uzależnieniami;
- problem przemocy oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców;
- ocenę poszczególnych uwarunkowań życia na terenie gminy;
- oczekiwane działania na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym;
- ocenę poziomu zadowolenia mieszkańców z wybranych aspektów funkcjonowania gminy.

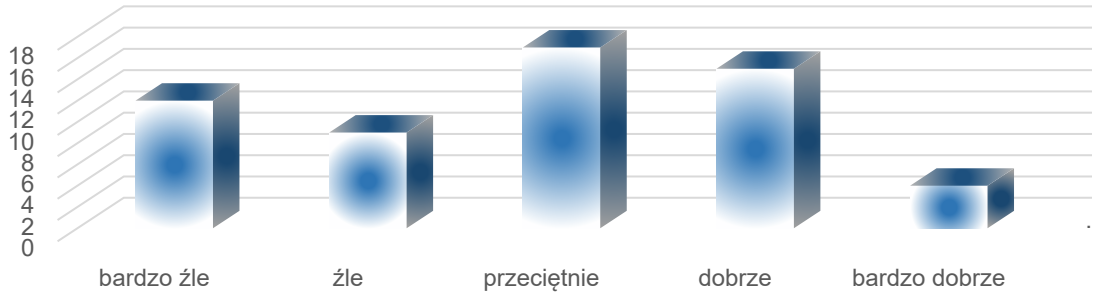
Zebrane odpowiedzi zostały poddane analizie ilościowej. W przypadku pytań zamkniętych analizowano liczbę oraz udział procentowy poszczególnych wskazań. Przy pytaniach, w których możliwe było zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi, należy mieć na uwadze, że suma wskazań może przekraczać 100%. Odpowiedzi wskazane przez respondentów w kategorii „inne" zostały uwzględnione w analizie tam, gdzie miało to znaczenie dla interpretacji wyników.

Uzyskane wyniki zostały poddane analizie ilościowej i stanowią uzupełnienie danych statystycznych oraz informacji pozyskanych z dostępnych źródeł. W dalszej części przedstawiono odpowiedzi respondentów na poszczególne pytania, wskazując najważniejsze tendencje i obszary wymagające uwagi w perspektywie planowania działań na lata 2027–2035.

Pytanie nr 1. Jak ocenia Pani/Pan warunki życia na terenie Gminy Stara Dąbrowa? Proszę ocenić poszczególne obszary w skali od 1 do 5, gdzie 1 – bardzo źle, 2 – źle, 3 – przeciętnie, 4 – dobrze, 5 – bardzo dobrze.

a) Dostęp do opieki zdrowotnej

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	12
ŹLE	9
PRZECIĘTNIE	17
DOBRZE	15
BARDZO DOBRZE	4

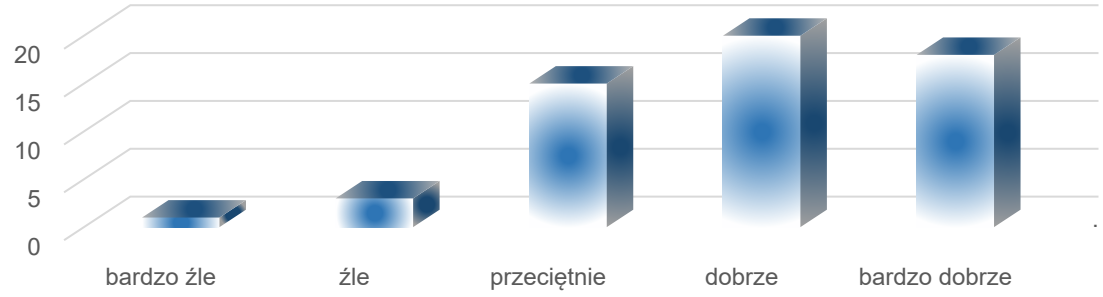
W odniesieniu do dostępu do opieki zdrowotnej uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 17 osób (29,8%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „dobrze" wskazało 15 osób (26,3%), natomiast 4 osoby (7,0%) oceniły dostęp do opieki zdrowotnej bardzo dobrze.

Jednocześnie 12 osób (21,1%) oceniło dostęp do opieki zdrowotnej bardzo źle, a 9 osób (15,8%) – źle. Oznacza to, że łącznie 21 respondentów (36,8%) wystawiło ocenę negatywną, podczas gdy 19 osób (33,3%) oceniło ten obszar pozytywnie. Wynik wskazuje na zróżnicowaną ocenę dostępności opieki zdrowotnej, przy czym znacząca część mieszkańców dostrzega trudności w tym zakresie.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,96 w skali 1–5, co odpowiada poziomowi zbliżonemu do oceny przeciętnej. Uzyskany wynik wskazuje, że dostęp do opieki zdrowotnej stanowi obszar wymagający uwzględnienia w diagnozie problemów społecznych gminy oraz dalszej obserwacji w perspektywie realizacji Strategii.

b) Dostęp do pomocy i wsparcia społecznego

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	1
ŹLE	3
PRZECIĘTNIE	15
DOBRZE	20
BARDZO DOBRZE	18

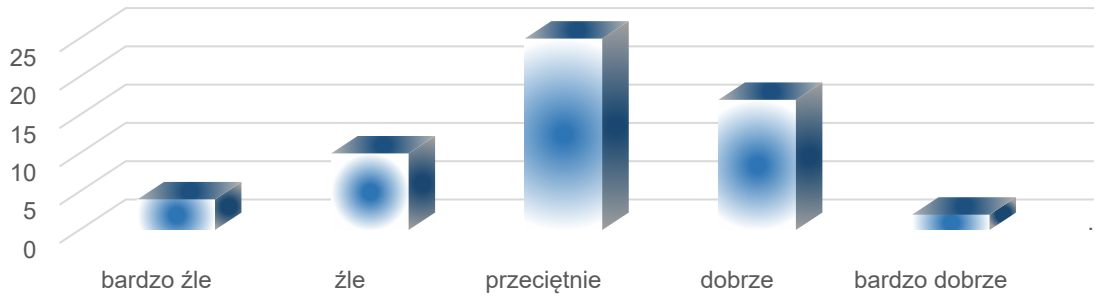
W odniesieniu do dostępu do pomocy i wsparcia społecznego uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 20 osób (35,1%) – oceniła ten obszar jako dobry, natomiast 18 osób (31,6%) przyznało ocenę bardzo dobrą. Ocenę „przeciętnie” wskazało 15 osób (26,3%).

Oceny negatywne pojawiły się stosunkowo rzadko – 3 osoby (5,3%) oceniły dostęp do pomocy i wsparcia społecznego jako zły, a 1 osoba (1,8%) jako bardzo zły. Łącznie oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) wskazało 38 respondentów (66,7%), podczas gdy oceny negatywne stanowiły 4 wskazania (7,0%).

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 3,89 w skali 1–5, co oznacza ocenę dobrą. Wynik wskazuje, że mieszkańcy generalnie pozytywnie oceniają dostępność pomocy i wsparcia społecznego na terenie gminy, a obszar ten jest postrzegany jako relatywnie dobrze funkcjonujący.

c) Oferta dla dzieci i młodzieży

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	4
ŹLE	10
PRZECIĘTNIE	25
DOBRZE	17
BARDZO DOBRZE	2

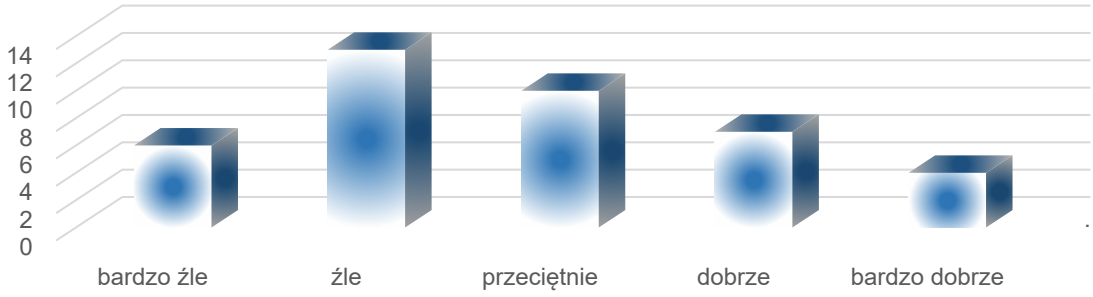
W odniesieniu do oferty skierowanej do dzieci i młodzieży uzyskano łącznie 58 wskazań. Największa liczba respondentów – 25 osób (43,1%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „dobrze” wskazało 17 osób (29,3%), natomiast 2 osoby (3,4%) oceniły ofertę bardzo dobrze.

Oceny negatywne wskazało łącznie 14 respondentów (24,1%), w tym 10 osób (17,2%) oceniło ofertę jako złą, a 4 osoby (6,9%) jako bardzo złą. Łącznie oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) stanowiły 19 wskazań (32,8%), podczas gdy ocena przeciętna była najczęściej wybieraną odpowiedzią.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,95 w skali 1–5, co odpowiada poziomowi zbliżonemu do oceny przeciętnej. Wynik wskazuje, że oferta kierowana do dzieci i młodzieży jest obszarem wymagającym dalszego rozwoju, szczególnie w zakresie zwiększania dostępności i różnorodności działań odpowiadających na potrzeby młodych mieszkańców gminy.

d) Oferta dla seniorów

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	6
ŹLE	13
PRZECIĘTNIE	10
DOBRZE	7
BARDZO DOBRZE	4

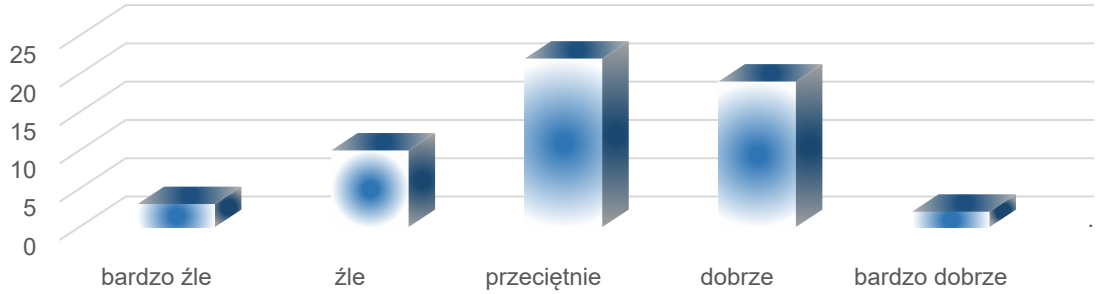
W odniesieniu do oferty skierowanej do seniorów uzyskano łącznie 40 wskazań. Największa liczba respondentów – 13 osób (32,5%) – oceniła ten obszar jako zły. Ocenę „bardzo źle” wskazało 6 osób (15,0%), natomiast 10 osób (25,0%) oceniło ofertę jako przeciętną.

Ocenę „dobrze” wskazało 7 osób (17,5%), a „bardzo dobrze” 4 osoby (10,0%). Łącznie oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) stanowiły 11 wskazań (27,5%), podczas gdy oceny negatywne („bardzo źle” i „źle”) wskazało 19 osób (47,5%).

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,75 w skali 1–5, co wskazuje na ocenę poniżej poziomu przeciętnego. Uzyskany wynik wskazuje, że oferta skierowana do seniorów jest obszarem wymagającym dalszego rozwoju i dostosowania do potrzeb starszych mieszkańców gminy, w szczególności poprzez zwiększanie dostępności i różnorodności form aktywizacji, integracji oraz wsparcia.

e) Dostęp do kultury i rekreacji

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	3
ŹLE	10
PRZECIĘTNIE	22
DOBRZE	19
BARDZO DOBRZE	2

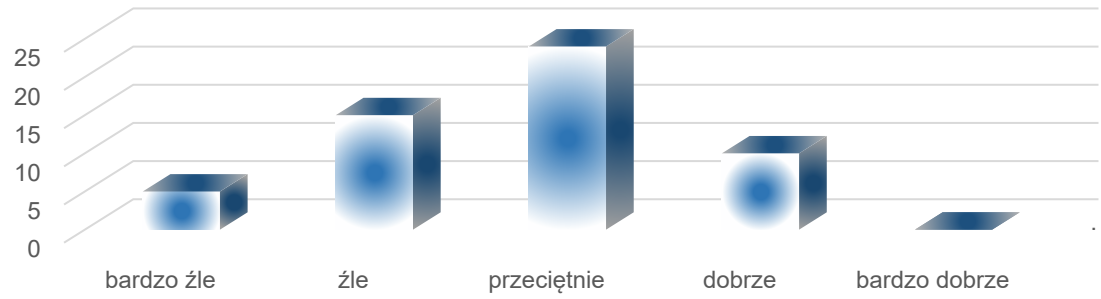
W odniesieniu do dostępu do kultury i rekreacji uzyskano łącznie 56 wskazań. Największa liczba respondentów – 22 osoby (39,3%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „dobrze" wskazało 19 osób (33,9%), natomiast 2 osoby (3,6%) oceniły dostęp do kultury i rekreacji bardzo dobrze.

Oceny negatywne wskazało łącznie 13 respondentów (23,2%), w tym 10 osób (17,9%) oceniło ten obszar jako zły, a 3 osoby (5,4%) jako bardzo zły. Łącznie oceny pozytywne („dobrze" i „bardzo dobrze") stanowiły 21 wskazań (37,5%), podczas gdy ocena przeciętna była najczęściej wybieraną odpowiedzią.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 3,13 w skali 1–5, co oznacza ocenę nieco powyżej poziomu przeciętnego. Wynik wskazuje, że dostęp do kultury i rekreacji jest oceniany umiarkowanie pozytywnie, jednak nadal istnieje przestrzeń do rozwoju i poszerzania oferty, tak aby lepiej odpowiadała na potrzeby różnych grup mieszkańców gminy.

f) Bezpieczeństwo mieszkańców

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	5
ŹLE	15
PRZECIĘTNIE	24
DOBRZE	13
BARDZO DOBRZE	0

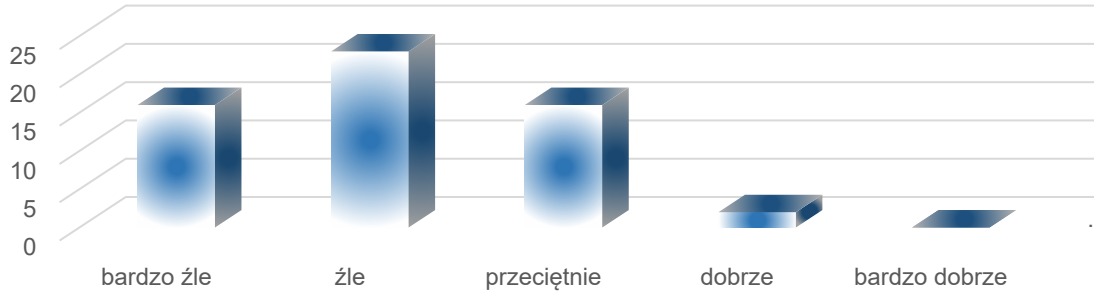
W odniesieniu do bezpieczeństwa mieszkańców uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 24 osoby (42,1%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „źle” wskazało 15 osób (26,3%), natomiast 13 osób (22,8%) oceniło bezpieczeństwo mieszkańców jako dobre. Żaden z respondentów nie przyznał oceny „bardzo dobrze”.

Oceny negatywne wskazało łącznie 20 respondentów (35,1%), w tym 5 osób (8,8%) oceniło bezpieczeństwo jako bardzo złe, a 15 osób (26,3%) jako złe. Oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) stanowiły 13 wskazań (22,8%). Najczęściej wybierana ocena przeciętna wskazuje, że mieszkańcy nie postrzegają poziomu bezpieczeństwa jako jednoznacznie wysokiego.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,70 w skali 1–5, co oznacza ocenę poniżej poziomu przeciętnego. Wynik wskazuje, że bezpieczeństwo mieszkańców stanowi istotny obszar wymagający uwzględnienia w planowaniu działań w ramach Strategii, w szczególności w zakresie wzmacniania poczucia bezpieczeństwa oraz działań profilaktycznych i integrujących społeczność lokalną.

g) Stan dróg i infrastruktury drogowej

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	16
ŹLE	23
PRZECIĘTNIE	16
DOBRZE	2
BARDZO DOBRZE	0

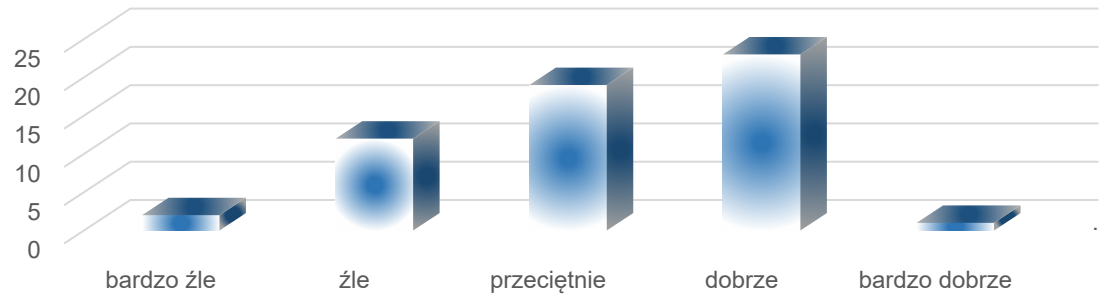
W odniesieniu do stanu dróg i infrastruktury drogowej uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 23 osoby (40,4%) – oceniła ten obszar jako zły. Ocenę „bardzo źle” wskazało 16 osób (28,1%), natomiast 16 osób (28,1%) oceniło stan dróg i infrastruktury drogowej jako przeciętny. Jedynie 2 osoby (3,5%) oceniły ten obszar jako dobry, a żaden z respondentów nie przyznał oceny „bardzo dobrze”.

Łącznie oceny negatywne („bardzo źle” i „źle”) wskazało 39 respondentów (68,4%), podczas gdy oceny pozytywne stanowiły zaledwie 2 wskazania (3,5%). Wyniki wskazują na wyraźnie negatywną ocenę stanu dróg i infrastruktury drogowej przez mieszkańców.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,00 w skali 1–5, co odpowiada ocenie złej. Jest to jeden z najsłabiej ocenionych obszarów w przeprowadzonym badaniu, co wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju i poprawy infrastruktury drogowej oraz uwzględnienia tego obszaru w planowaniu działań na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców gminy.

h) Transport publiczny i możliwości przemieszczania się

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	2
ŹLE	12
PRZECIĘTNIE	19
DOBRZE	23
BARDZO DOBRZE	1

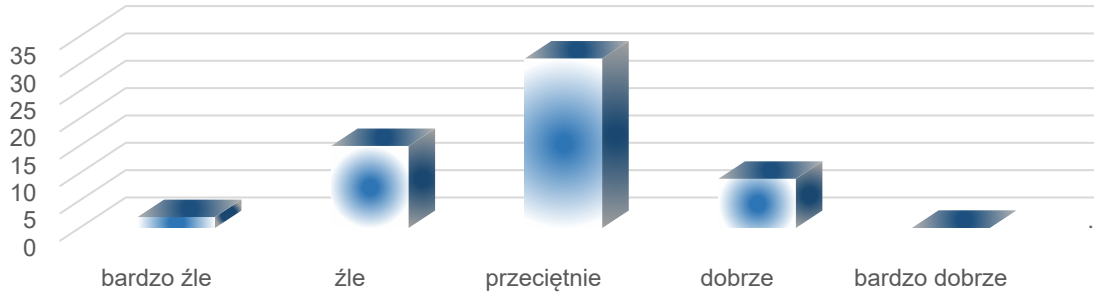
W odniesieniu do transportu publicznego i możliwości przemieszczania się uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 23 osoby (40,4%) – oceniła ten obszar jako dobry. Ocenę „przeciętnie" wskazało 19 osób (33,3%), natomiast 12 osób (21,1%) oceniło transport publiczny i możliwości przemieszczania się jako złe. Ocenę „bardzo dobrze" wskazała 1 osoba (1,8%), a „bardzo źle" – 2 osoby (3,5%).

Łącznie oceny pozytywne („dobrze" i „bardzo dobrze") stanowiły 24 wskazania (42,1%), podczas gdy oceny negatywne („bardzo źle" i „źle") wskazało 14 respondentów (24,6%). Najczęściej wybierana ocena dobra wskazuje, że mieszkańcy generalnie pozytywnie oceniają możliwości przemieszczania się i dostępność transportu publicznego, choć jednocześnie co piąty respondent ocenił ten obszar negatywnie.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 3,33 w skali 1–5, co oznacza ocenę powyżej poziomu przeciętnego. Wynik wskazuje na relatywnie dobrą ocenę transportu publicznego i możliwości przemieszczania się, przy jednoczesnym wskazaniu na potrzebę dalszego monitorowania tego obszaru, szczególnie w kontekście zapewnienia mieszkańcom dogodnych możliwości dojazdu do pracy, szkół, placówek ochrony zdrowia i usług.

i) Dostęp do miejsc pracy

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	2
ŹLE	15
PRZECIĘTNIE	31
DOBRZE	9
BARDZO DOBRZE	0

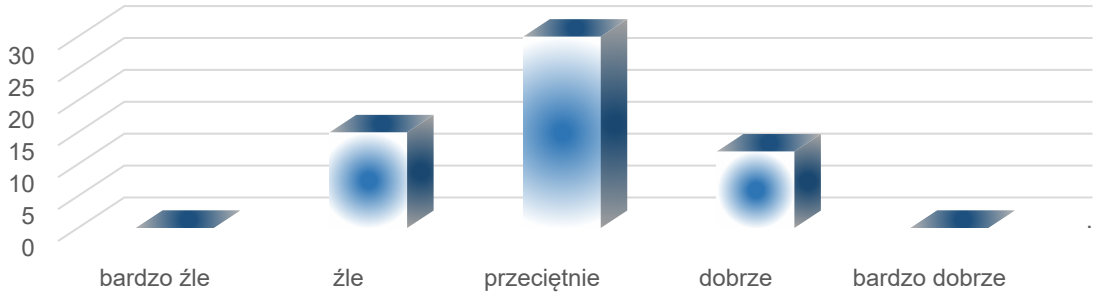
W odniesieniu do dostępu do miejsc pracy uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 31 osób (54,4%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „źle” wskazało 15 osób (26,3%), natomiast 9 osób (15,8%) oceniło dostęp do miejsc pracy jako dobry. Ocenę „bardzo źle” wskazały 2 osoby (3,5%), a żaden z respondentów nie ocenił tego obszaru jako bardzo dobrego.

Łącznie oceny negatywne („bardzo źle” i „źle”) stanowiły 17 wskazań (29,8%), podczas gdy oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) – 9 wskazań (15,8%). Zdecydowanie najczęściej wybierana była ocena przeciętna, co wskazuje, że dostępność miejsc pracy nie jest przez mieszkańców oceniana jednoznacznie pozytywnie.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,86 w skali 1–5, co oznacza wynik nieco poniżej poziomu przeciętnego. Uzyskane wyniki wskazują, że dostęp do miejsc pracy stanowi obszar wymagający dalszej obserwacji i podejmowania działań sprzyjających zwiększaniu możliwości zatrudnienia mieszkańców oraz ograniczaniu barier w dostępie do rynku pracy.

j) Warunki mieszkaniowe

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	0
ŹLE	15
PRZECIĘTNIE	30
DOBRZE	12
BARDZO DOBRZE	0

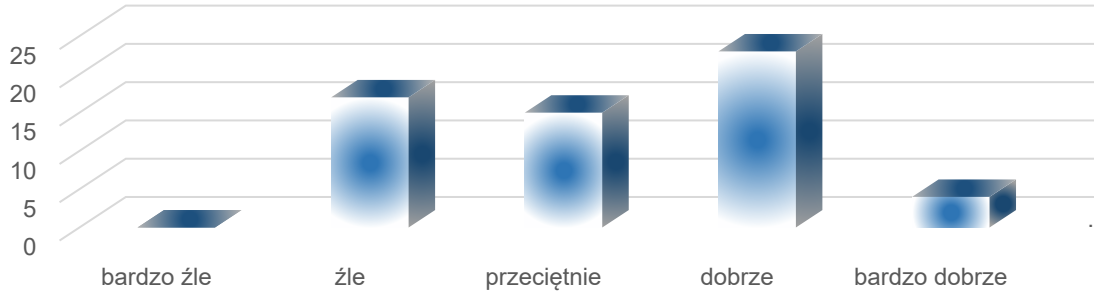
W odniesieniu do warunków mieszkaniowych uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 30 osób (52,6%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „źle” wskazało 15 osób (26,3%), natomiast 12 osób (21,1%) oceniło warunki mieszkaniowe jako dobre. Żaden z respondentów nie przyznał oceny „bardzo źle” ani „bardzo dobrze”.

Łącznie oceny negatywne („bardzo źle” i „źle”) stanowiły 15 wskazań (26,3%), podczas gdy oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) – 12 wskazań (21,1%). Najczęściej wybierana ocena przeciętna wskazuje, że warunki mieszkaniowe są przez mieszkańców postrzegane jako umiarkowane, bez wyraźnej przewagi ocen pozytywnych.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,95 w skali 1–5, co odpowiada poziomowi zbliżonemu do oceny przeciętnej. Uzyskany wynik wskazuje, że warunki mieszkaniowe stanowią obszar wymagający dalszego monitorowania, szczególnie w kontekście sytuacji osób i rodzin znajdujących się w trudniejszej sytuacji ekonomicznej i mieszkaniowej.

k) Stan środowiska naturalnego

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	0
ŹLE	17
PRZECIĘTNIE	15
DOBRZE	23
BARDZO DOBRZE	4

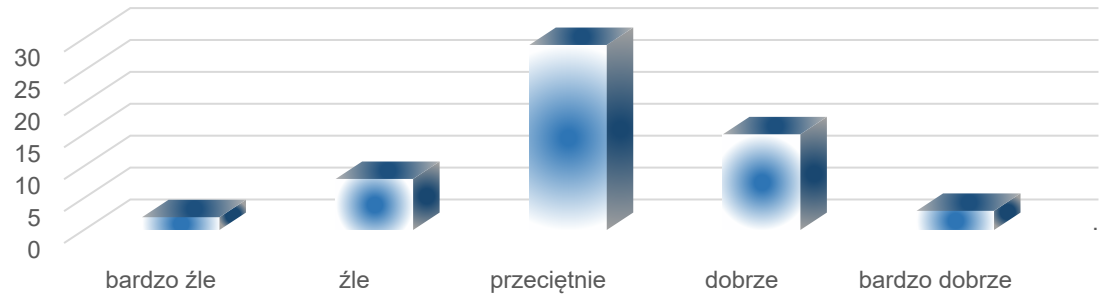
W odniesieniu do stanu środowiska naturalnego uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 23 osoby (40,4%) – oceniła ten obszar jako dobry. Ocenę „przeciętnie" wskazało 15 osób (26,3%), a kolejne 15 osób (26,3%) oceniło stan środowiska naturalnego jako zły. 4 osoby (7,0%) przyznały ocenę bardzo dobrą, natomiast żaden z respondentów nie ocenił tego obszaru jako bardzo złego.

Łącznie oceny pozytywne („dobrze" i „bardzo dobrze") stanowiły 27 wskazań (47,4%), podczas gdy oceny negatywne („bardzo źle" i „źle") – 15 wskazań (26,3%). Wyniki wskazują zatem na przewagę ocen pozytywnych, choć ponad jedna czwarta respondentów ocenia stan środowiska naturalnego negatywnie.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 3,32 w skali 1–5, co oznacza ocenę powyżej poziomu przeciętnego. Uzyskany wynik wskazuje, że stan środowiska naturalnego jest generalnie pozytywnie postrzegany przez mieszkańców, jednak skala ocen negatywnych wskazuje na potrzebę dalszej dbałości o środowisko oraz podejmowania działań służących jego ochronie i poprawie jakości przestrzeni życia mieszkańców.

l) Dostęp do usług i handlu

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	2
ŹLE	8
PRZECIĘTNIE	29
DOBRZE	15
BARDZO DOBRZE	3

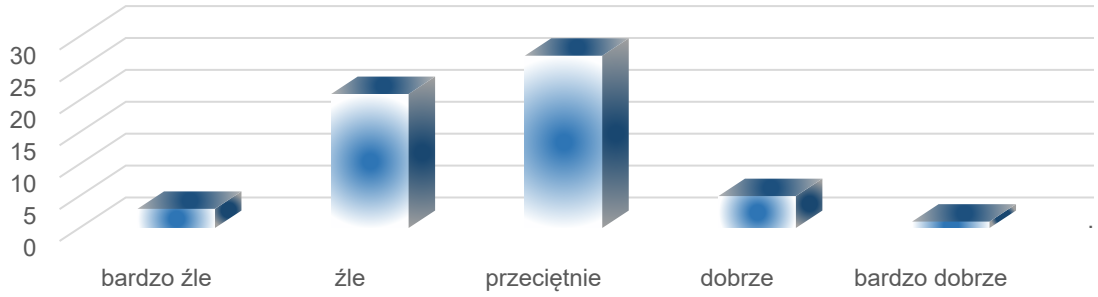
W odniesieniu do dostępu do usług i handlu uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 29 osób (50,9%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „dobrze” wskazało 15 osób (26,3%), natomiast 3 osoby (5,3%) oceniły dostęp do usług i handlu bardzo dobrze. Ocenę „źle” wskazało 8 osób (14,0%), a „bardzo źle” – 2 osoby (3,5%).

Łącznie oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) stanowiły 18 wskazań (31,6%), podczas gdy oceny negatywne („bardzo źle” i „źle”) – 10 wskazań (17,5%). Najczęściej wybierana ocena przeciętna wskazuje, że dostęp do usług i handlu jest przez mieszkańców oceniany umiarkowanie, przy jednoczesnym zauważalnym udziale ocen pozytywnych.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 3,16 w skali 1–5, co oznacza wynik nieco powyżej poziomu przeciętnego. Uzyskane wyniki wskazują, że dostęp do usług i handlu jest oceniany relatywnie korzystnie, jednak dalsze rozwijanie lokalnej oferty usługowej i handlowej może przyczynić się do poprawy komfortu życia mieszkańców oraz ograniczenia konieczności korzystania z usług poza terenem gminy.

ł) Możliwość spędzania czasu wolnego

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	3
ŹLE	21
PRZECIĘTNIE	27
DOBRZE	5
BARDZO DOBRZE	1

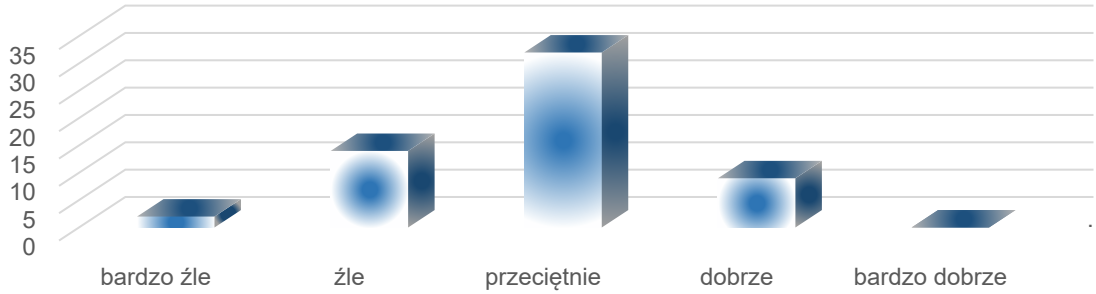
W odniesieniu do możliwości spędzania czasu wolnego uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 27 osób (47,4%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „źle” wskazały 21 osoby (36,8%), natomiast 5 osób (8,8%) oceniło możliwości spędzania czasu wolnego jako dobre. Ocenę „bardzo źle” wskazały 3 osoby (5,3%), a „bardzo dobrze” – 1 osoba (1,8%).

Łącznie oceny negatywne („bardzo źle” i „źle”) stanowiły 24 wskazania (42,1%), podczas gdy oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) – zaledwie 6 wskazań (10,5%). Wyniki wskazują zatem na wyraźną przewagę ocen negatywnych, przy czym niemal połowa respondentów oceniła możliwości spędzania czasu wolnego jako przeciętne.

Średnia ocena badanego obszaru wyniosła 2,67 w skali 1–5, co oznacza ocenę poniżej poziomu przeciętnego. Uzyskany wynik wskazuje, że możliwość atrakcyjnego i dostępnego spędzania czasu wolnego stanowi jeden z obszarów wymagających szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych gminy, w tym rozwijania oferty rekreacyjnej, kulturalnej i integracyjnej, skierowanej do różnych grup mieszkańców.

ł) Ogólna jakość życia na terenie Gminy

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO ŹLE	2
ŹLE	14
PRZECIĘTNIE	32
DOBRZE	9
BARDZO DOBRZE	0

W odniesieniu do ogólnej jakości życia na terenie gminy uzyskano łącznie 57 wskazań. Największa liczba respondentów – 32 osoby (56,1%) – oceniła jakość życia jako przeciętną. Ocenę „źle” wskazało 14 osób (24,6%), natomiast 9 osób (15,8%) oceniło ogólną jakość życia jako dobrą. Ocenę „bardzo źle” wskazały 2 osoby (3,5%), a żaden z respondentów nie przyznał oceny „bardzo dobrze”.

Łącznie oceny negatywne („bardzo źle” i „źle”) stanowiły 16 wskazań (28,1%), podczas gdy oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) – 9 wskazań (15,8%). Zdecydowanie najczęściej wybierana była ocena przeciętna, co wskazuje, że większość respondentów postrzega ogólną jakość życia na terenie gminy jako umiarkowaną, bez wyraźnie pozytywnej oceny.

Średnia ocena ogólnej jakości życia wyniosła 2,86 w skali 1–5, co oznacza wynik nieco poniżej poziomu przeciętnego. Uzyskane wyniki wskazują, że poprawa warunków życia mieszkańców powinna stanowić jeden z istotnych kierunków działań w ramach Strategii, z uwzględnieniem obszarów wskazanych przez respondentów jako słabiej oceniane, w szczególności możliwości spędzania czasu wolnego, bezpieczeństwa, dostępu do miejsc pracy oraz stanu infrastruktury drogowej.

Pytanie dotyczące oceny wybranych obszarów mających znaczenie dla warunków życia mieszkańców na terenie gminy było jednym z elementów przeprowadzonego badania ankietowego. Respondenci dokonywali oceny poszczególnych obszarów w pięciostopniowej skali, od „bardzo źle" do „bardzo dobrze". Uzyskane wyniki stanowią jeden z elementów diagnozy sytuacji społecznej i należy je rozpatrywać łącznie z pozostałymi wynikami przeprowadzonego badania.

Analiza odpowiedzi wskazuje na zróżnicowaną ocenę poszczególnych obszarów funkcjonowania gminy. Najkorzystniej oceniono dostęp do pomocy i wsparcia społecznego, transport publiczny i możliwości przemieszczania się, stan środowiska naturalnego, dostęp do usług i handlu oraz dostęp do kultury i rekreacji. W tych obszarach średnie oceny przekraczały poziom 3,00, przy czym szczególnie korzystnie oceniono dostęp do pomocy i wsparcia społecznego.

Jednocześnie mieszkańcy wskazali obszary, które w ich opinii wymagają większej uwagi. Najniższe oceny dotyczyły stanu dróg i infrastruktury drogowej, możliwości spędzania czasu wolnego, bezpieczeństwa mieszkańców oraz oferty skierowanej do seniorów. Relatywnie niżej oceniono również dostęp do miejsc pracy, opieki zdrowotnej oraz ofertę skierowaną do dzieci i młodzieży.

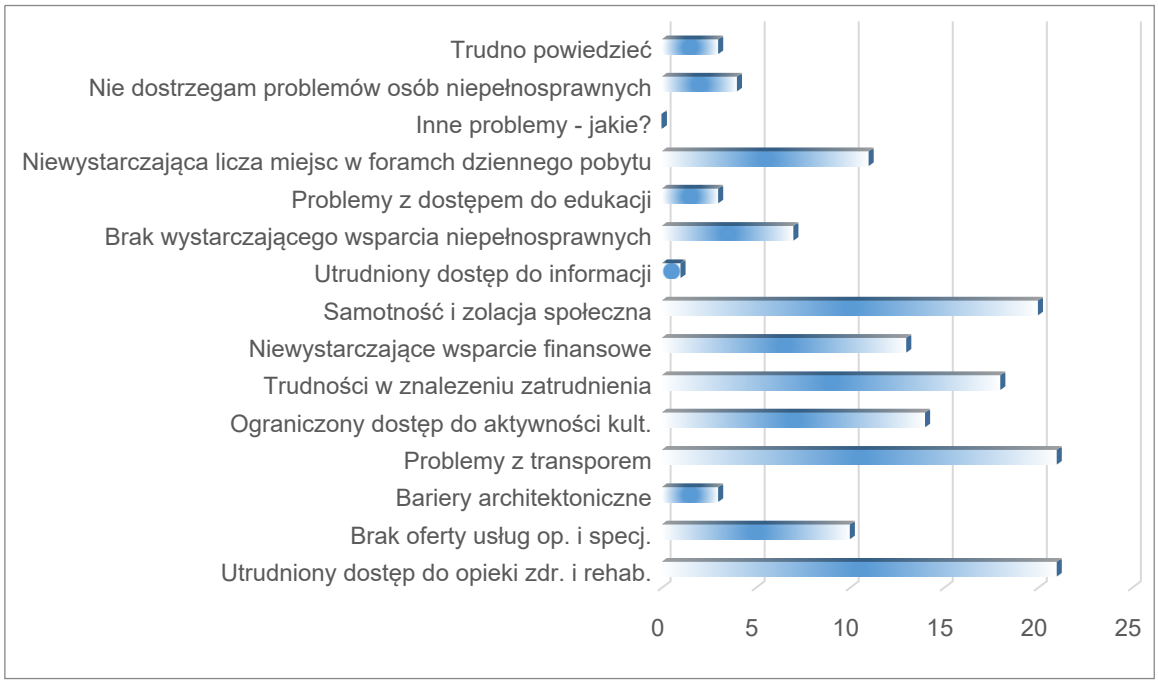
Warto zwrócić uwagę, że w wielu ocenianych obszarach najczęściej wybieraną odpowiedzią była ocena „przeciętnie". Może to wskazywać na umiarkowaną ocenę poszczególnych elementów warunków życia i jednocześnie sygnalizować obszary, w których mieszkańcy oczekują dalszego rozwoju lub poprawy. Szczególnie widoczne jest to w przypadku możliwości spędzania czasu wolnego, dostępu do miejsc pracy, oferty dla dzieci i młodzieży oraz ogólnej jakości życia.

W ramach omawianego pytania oceniono również ogólną jakość życia na terenie gminy, która uzyskała średnią ocenę 2,86 w skali 1–5. Ponad połowa respondentów (56,1%) określiła ją jako przeciętną, 28,1% jako złą lub bardzo złą, natomiast 15,8% jako dobrą. Wynik ten należy traktować jako sygnał dotyczący postrzegania jakości życia przez uczestników badania, a nie jako samodzielną i pełną ocenę sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Uzyskane odpowiedzi wskazują przede wszystkim na obszary postrzegane przez mieszkańców jako mocniejsze oraz te, które wymagają dalszej obserwacji i podejmowania działań rozwojowych. Wyniki tego pytania będą stanowiły jeden z elementów szerszej diagnozy sytuacji społecznej Gminy Stara Dąbrowa, uzupełnianej o pozostałe pytania ankietowe, dane statystyczne oraz informacje dotyczące funkcjonowania lokalnych instytucji i systemu wsparcia społecznego.

Pytanie nr 2. Jakie problemy, Pani / Pana zdaniem, w największym stopniu dotyczą osób z niepełnosprawnościami mieszkających na terenie Gminy Stara Dąbrowa? *(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)*

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
UTRUDNIONY DOSTĘP DO OPIEKI ZDROWOTNEJ I REHABILITACJI	21
BRAK LUB NIEWYSTARCZAJĄCA OFERTA USŁUG OPIEKUŃCZYCH I SPECJALISTYCZNYCH	10
BARIERY ARCHITEKTONICZNE UTRUDNIAJĄCE PORUSZANIE SIĘ I KORZYSTANIE Z OBIEKTÓW PUBLICZNYCH	3
PROBLEM Z TRANSPORTEM I DOJAZDEM DO LEKARZY, URZĘDÓW I INNYCH INSTYTUCJI	21
OGRANICZONY DOSTĘP DO AKTYWNOŚCI KULTURALNYCH, SPORTOWYCH I REKREACYJNYCH	14
TRUDNOŚCI W ZNALEZIENIU I UTRZYMANIU ZATRUDNIENIA	18
NIEWYSTARCZAJĄCE WSPARCIE FINANSOWE	13
SAMOTNOŚĆ I IZOLACJA SPOŁECZNA	20
UTRUDNIONY DOSTĘP DO INFORMACJI O DOSTĘPNYCH FORMACH POMOCY I ŚWIADCZENIACH	1
BRAK WYSTARCZAJĄCEGO WSPARCIA DLA RODZIN I OPIEKUNÓW OSÓB Z NIEPEŁNOPRAWNOŚCIAMI	7
PROBLEMY Z DOSTĘPEM DO EDUKACJI I ZAJĘĆ SPECJALISTYCZNYCH	3
NIEWYSTARCZAJĄCE LICZBA MIEJSC I FORM DZIENNEGO POBYTUN I AKTYWIZACJI	11
INNE PROBLEMY – JAKIE?	0
NIE DOSTRZEGAM ISTOTONYCH PROBLEMÓW OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI NA TERENIE GMINY	4
TRUDNO POWIEDZIEĆ	3

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło problemów, które – zdaniem mieszkańców – w największym stopniu dotyczą osób z niepełnosprawnościami zamieszkujących teren Gminy Stara Dąbrowa. W pytaniu możliwe było wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi, dlatego liczba wszystkich wskazań jest większa niż liczba osób uczestniczących w badaniu. W pytaniu udział wzięło 57 respondentów.

Najczęściej wskazywanym problemem był utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji – wskazały go 21 osoby (36,8%). Tyle samo osób (21; 36,8%) wskazało na problemy z transportem i dojazdem do lekarzy, urzędów i innych instytucji. Wyniki te wskazują, że w opinii respondentów istotnymi barierami w codziennym funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnościami są przede wszystkim dostępność świadczeń zdrowotnych i rehabilitacyjnych oraz możliwość dotarcia do miejsc, w których świadczone są usługi publiczne i zdrowotne.

Kolejnym często wskazywanym problemem była samotność i izolacja społeczna, którą wskazało 20 osób (35,1%). 18 respondentów (31,6%) zwróciło uwagę na trudności w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia, natomiast 14 osób (24,6%) wskazało na ograniczony dostęp do aktywności kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych. Wyniki te pokazują, że problemy osób z niepełnosprawnościami są przez mieszkańców postrzegane nie tylko w kontekście dostępu do usług zdrowotnych, ale również w wymiarze aktywności zawodowej, społecznej i uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności.

Niewystarczające wsparcie finansowe wskazało 13 osób (22,8%), a 11 osób (19,3%) uznało za problem niewystarczającą liczbę miejsc i form dziennego pobytu oraz aktywizacji. 10 respondentów (17,5%) wskazało na brak lub niewystarczającą ofertę usług opiekuńczych i specjalistycznych, natomiast 7 osób (12,3%) zwróciło uwagę na niewystarczające wsparcie dla rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami.

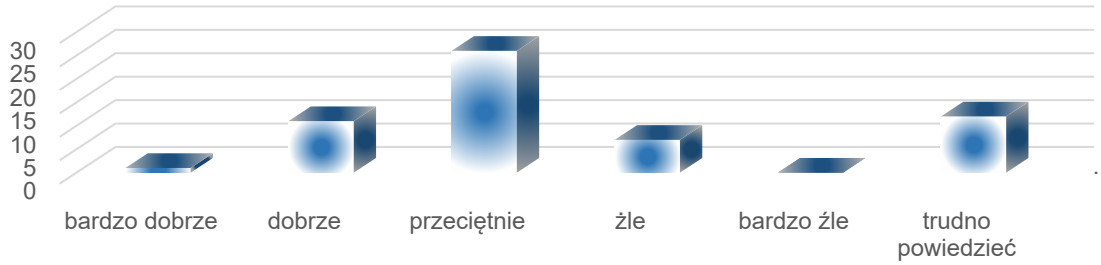
Relatywnie rzadziej wskazywano na bariery architektoniczne utrudniające poruszanie się i korzystanie z obiektów publicznych oraz problemy z dostępem do edukacji i zajęć specjalistycznych – po 3 wskazania (5,3%). Tyle samo osób wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć”. Jedna osoba (1,8%) wskazała na utrudniony dostęp do informacji o dostępnych formach pomocy i świadczeniach. Cztery osoby (7,0%) zadeklarowały, że nie dostrzegają istotnych problemów osób z niepełnosprawnościami na terenie gminy, natomiast nikt nie wskazał odpowiedzi „inne problemy”.

Analiza odpowiedzi wskazuje, że w opinii mieszkańców najistotniejsze trudności osób z niepełnosprawnościami dotyczą dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji, możliwości przemieszczania się oraz uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Istotnym zagadnieniem pozostaje również przeciwdziałanie samotności i izolacji społecznej oraz zapewnienie odpowiednich form aktywizacji i wsparcia.

Uzyskane wyniki stanowią jeden z elementów diagnozy sytuacji osób z niepełnosprawnościami w gminie i powinny być analizowane łącznie z pozostałymi wynikami ankiety, danymi dotyczącymi korzystania z pomocy społecznej oraz informacjami o dostępnych na terenie gminy formach wsparcia. Wskazane przez respondentów problemy mogą stanowić podstawę do określenia kierunków działań w Strategii, w szczególności w zakresie zwiększania dostępności usług, rehabilitacji, transportu, aktywizacji społecznej i zawodowej oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

Pytanie nr 3. Jak ocenia Pani / Pan dostępność i jakość pomocy oferowanej osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom na terenie Gminy Stara Dąbrowa

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO DOBRZE	1
DOBRZE	11
PRZECIĘTNIE	26
ŹLE	7
BARDZO ŹLE	0
TRUDNO POWIEDZIEĆ / NIE KRZYSTAM Z USŁUG OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE GMINY	12

W odniesieniu do dostępności i jakości pomocy oferowanej osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom na terenie Gminy Stara Dąbrowa uzyskano łącznie 57 odpowiedzi. Największa liczba respondentów – 26 osób (45,6%) – oceniła ten obszar jako przeciętny. Ocenę „dobrze" wskazało 11 osób (19,3%), natomiast 1 osoba (1,8%) oceniła dostępność i jakość pomocy bardzo dobrze.

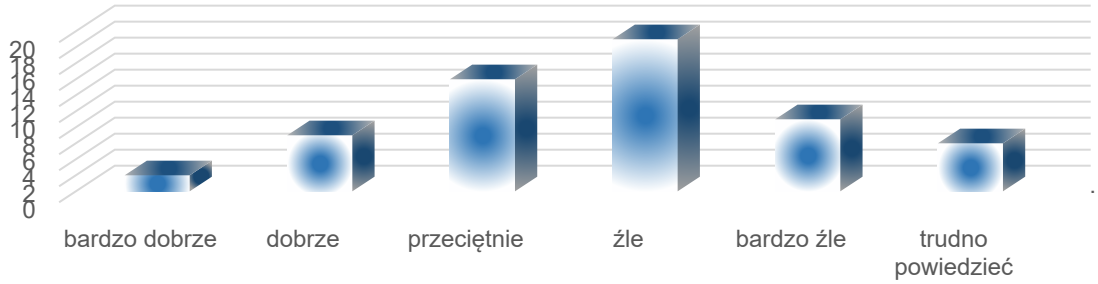
Ocenę „źle" wskazało 7 osób (12,3%), natomiast nikt z respondentów nie wybrał odpowiedzi „bardzo źle". Jednocześnie 12 osób (21,1%) wskazało odpowiedź „trudno powiedzieć / nie korzystam z usług ochrony zdrowia na terenie gminy". Warto zaznaczyć, że odpowiedź ta nie stanowi oceny jakości pomocy, dlatego nie powinna być uwzględniana przy obliczaniu średniej oceny.

Wśród osób, które dokonały oceny, 12 respondentów (26,7%) wystawiło ocenę pozytywną („dobrze" lub „bardzo dobrze"), natomiast 7 osób (15,6%) ocenę negatywną („źle" lub „bardzo źle"). Najczęściej wybieraną odpowiedzią pozostawała ocena „przeciętnie", którą wskazało 61,9% osób dokonujących oceny.

Średnia ocena badanego obszaru, obliczona z pominięciem odpowiedzi „trudno powiedzieć / nie korzystam...", wyniosła 3,05 w skali 1–5, co oznacza ocenę nieco powyżej poziomu przeciętnego. Wynik wskazuje, że osoby posiadające wiedzę lub doświadczenie pozwalające na ocenę dostępnej pomocy oceniają ją umiarkowanie, przy jednoczesnym zauważalnym udziale ocen pozytywnych. Jednocześnie stosunkowo duża liczba odpowiedzi „trudno powiedzieć / nie korzystam..." może wskazywać na ograniczoną wiedzę części mieszkańców na temat dostępnych form wsparcia. Z tego względu, obok rozwijania i dostosowywania oferty pomocy, istotne może być również zwiększanie dostępności informacji o przysługujących świadczeniach, usługach i formach wsparcia kierowanych do osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.

Pytanie nr 4. Jak ocenia Pani / Pan dostępność do placówek i usług ochrony zdrowia dla mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa?

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
BARDZO DOBRZE	2
DOBRZE	7
PRZECIĘTNIE	14
ŹLE	19
BARDZO ŹLE	9
TRUDNO POWIEDZIEĆ / NIE KRZYSTAM Z USŁUG OCHRONY ZDROWIA NA TERENIE GMINY	6

W odniesieniu do dostępności placówek i usług ochrony zdrowia dla mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa uzyskano łącznie 57 odpowiedzi. Największa liczba respondentów – 19 osób (33,3%) – oceniła ten obszar jako zły. Ocenę „przeciętnie” wskazało 14 osób (24,6%), natomiast 9 osób (15,8%) oceniło dostępność placówek i usług ochrony zdrowia jako bardzo złą.

Ocenę „dobrze” wskazało 7 osób (12,3%), a „bardzo dobrze” 2 osoby (3,5%). Jednocześnie 6 osób (10,5%) wybrało odpowiedź „trudno powiedzieć / nie korzystam z usług ochrony zdrowia na terenie gminy”. Odpowiedzi te nie stanowią oceny badanego obszaru i dlatego zostały pominięte przy obliczaniu średniej.

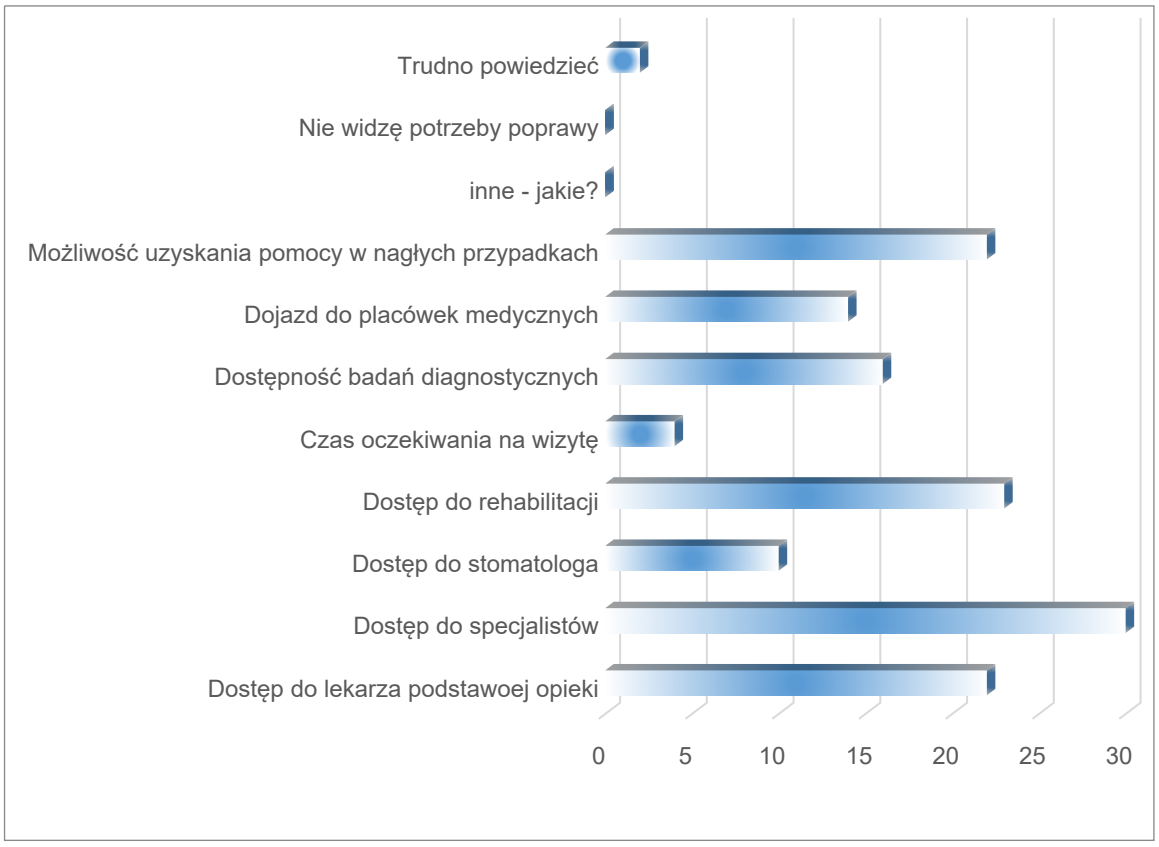
Wśród 51 osób, które dokonały oceny, oceny negatywne („źle” i „bardzo źle”) stanowiły 28 wskazań (54,9%), podczas gdy oceny pozytywne („dobrze” i „bardzo dobrze”) – 9 wskazań (17,6%). Najczęściej wybierana była ocena „źle”, co wskazuje na wyraźnie krytyczną ocenę dostępności ochrony zdrowia przez znaczną część respondentów.

Średnia ocena badanego obszaru, obliczona z pominięciem odpowiedzi „trudno powiedzieć / nie korzystam...”, wyniosła 2,20 w skali 1–5, co odpowiada ocenie zbliżonej do „źle”. Wynik ten wskazuje, że dostępność placówek i usług ochrony zdrowia stanowi jeden z istotniejszych obszarów wymagających uwagi w diagnozie sytuacji społecznej gminy.

Uzyskane wyniki wskazują na potrzebę dalszego analizowania barier w dostępie do świadczeń zdrowotnych, w szczególności w kontekście dostępności lekarzy i specjalistów, możliwości korzystania z rehabilitacji oraz organizacji dojazdu do placówek i usług medycznych. Wnioski te pozostają również spójne z wynikami wcześniejszego pytania, w którym utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji został wskazany przez 21 respondentów jako jeden z głównych problemów osób z niepełnosprawnościami.

Pytanie nr 5. Które elementy dostępności do opieki zdrowotnej wymagają, Pani / Pana zdaniem, największej poprawy? *(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)*

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
DOSTĘP DO LEKARZA PODSTAWOWEJ OPIEKI	22
DOSTĘP DO LEKARZY SPECJALISTÓW	30
DOSTĘP DO STOMATOLOGA	10
DOSTĘP DO REHABILITACJI	23
CZAS OCZEKIWANIA NA WIZYTĘ	4
DOSTĘPNOŚĆ BADAŃ DIAGNOSTYCZNYCH	16
MOŻLIWOŚĆ UZYSKANIA POMOCY W NAGŁYCH PRZYPADKACH	22
DOJAZD DO PLACÓWEK MEDYCZNYCH	14
DOSTĘP DO INFORMACJI O DOSTĘPNYCH ŚWIADCZENIACH I USŁUGACH	3
INNE – JAKIE?	0
NIE WIDZĘ POTRZEBY POPRAWY	0
TRUDNO POWIEDZIĆ	2

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie elementów dostępności do opieki zdrowotnej, które w ich opinii wymagają największej poprawy. Respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, dlatego suma wskazań jest większa niż liczba osób uczestniczących w badaniu. W pytaniu udział wzięło 57 osób.

Najczęściej wskazywanym obszarem wymagającym poprawy był dostęp do lekarzy specjalistów, który wskazało 30 osób (52,6%). Kolejno mieszkańcy wskazywali na dostęp do rehabilitacji – 23 osoby (40,4%), dostęp do lekarza podstawowej opieki – 22 osoby (38,6%) oraz możliwość uzyskania pomocy w nagłych przypadkach – również 22 osoby (38,6%).

Istotnym problemem okazał się również dostępność badań diagnostycznych, wskazana przez 16 respondentów (28,1%), a także dojazd do placówek medycznych – 14 osób (24,6%). 10 osób (17,5%) wskazało na potrzebę poprawy dostępu do stomatologa.

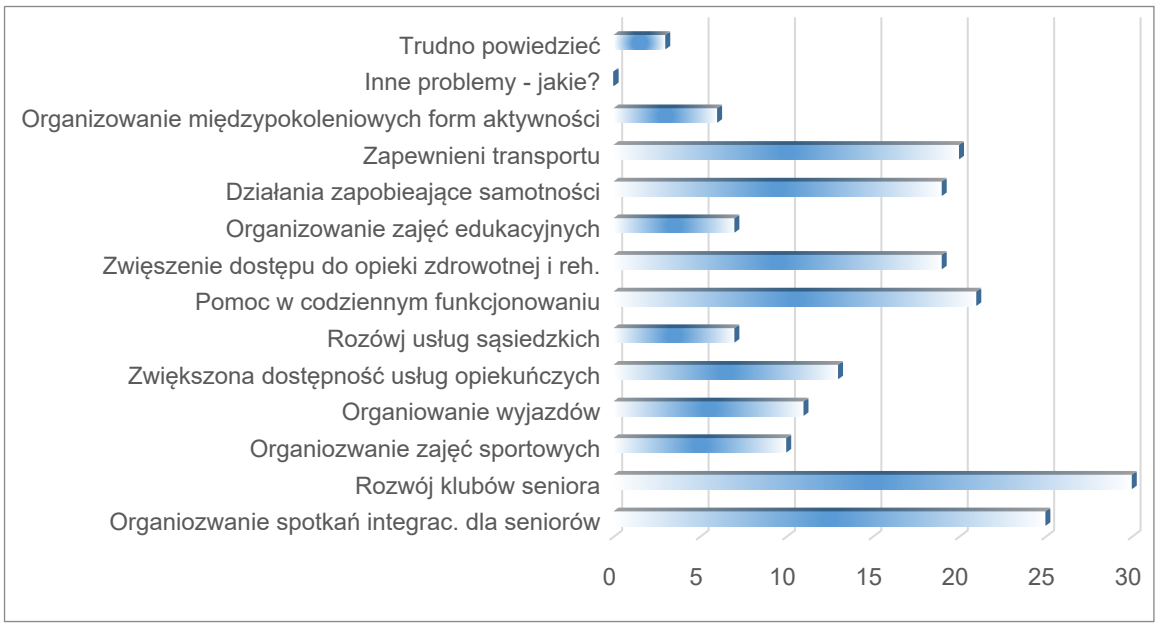
Znacznie rzadziej wskazywano czas oczekiwania na wizytę – 4 osoby (7,0%) oraz dostęp do informacji o dostępnych świadczeniach i usługach – 3 osoby (5,3%). 2 osoby (3,5%) wybrały odpowiedź „trudno powiedzieć”. Żaden z respondentów nie wskazał odpowiedzi „inne” ani „nie widzę potrzeby poprawy”.

Uzyskane wyniki wskazują, że mieszkańcy dostrzegają potrzebę poprawy przede wszystkim w zakresie dostępności specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji, a także możliwości korzystania z podstawowej opieki zdrowotnej i uzyskania pomocy w sytuacjach nagłych. Istotnym elementem pozostaje również dostęp do badań diagnostycznych oraz możliwość dotarcia do placówek medycznych.

Wyniki tego pytania są spójne z wcześniejszą oceną dostępności placówek i usług ochrony zdrowia, w której 54,9% osób dokonujących oceny wskazało oceny negatywne. Łącznie wskazują one, że ochrona zdrowia jest jednym z obszarów wymagających szczególnej uwagi w diagnozie sytuacji społecznej Gminy Stara Dąbrowa, przy czym szczególnego znaczenia nabiera zwiększanie dostępności specjalistów, rehabilitacji oraz świadczeń diagnostycznych.

Pytanie nr 6. Jakie działania, Pani / Pana zdaniem, powinny być podejmowane na terenie Gminy Stara Dąbrowa, aby poprawić jakość życia osób starszych i przeciwdziałać ich samotności oraz wykluczeniu społecznemu? *(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)*

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
ORGANIZOWANIE SPOTKAŃ I ZAJĘĆ INTEGRACYJNYCH DLA SENIORÓW	25
ROZWÓJ I TWORZENIE KLUBÓW SENIORA ORAZ INNYCH MIEJSCA SPOTKAŃ	30
ORGANIZOWANIE ZAJĘĆ SPORTOWYCH, REKREACYJNYCH I PROZDROWOTNYCH	10
ORGANIZOWANIE WYJAZDÓW, WYCIECZEK I WYDARZEŃ KULTURALNYCH	11
ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚĆI USŁUG OPIEKUŃCZYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	13
ROZÓWJ USŁUG SĄSIEDZKICH I WOLONTARIATU NA RZECZ SENIORÓW	7
POMOC W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU OSOBOM SAMOTNYM I NIESAMODZIELNYM	21
ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO OPIEKI ZDROWOTNEJ I REHABILITACJI	19
ORGANIZOWANIE ZAJĘĆ EDUKACYJNYCH, W TYM DOTYCZĄCYCH OBSŁUGI TELEFONU I INTERNETU	7
DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE SAMOTNOŚCI I IZOLACJI OSÓB STARSZYCH	19
ZAPEWNIENIE TRANSPORTU LUB POMOCY W DOTARCIU DO LEKARZA, URZĘDU I INNYCH INSTYTUCJI	20
ORGANIZOWANIE MIĘDZYPOKOLENIOWYCH FORM AKTYWNOŚCI	6
INNE – JAKIE?	0
TRUDNO POWIEDZIEĆ / NIE MAM ZDANIA	3

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie działań, które ich zdaniem powinny być podejmowane na terenie Gminy Stara Dąbrowa w celu poprawy jakości życia osób starszych oraz przeciwdziałania ich samotności i wykluczeniu społecznemu. Respondenci mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź, dlatego suma wskazań jest większa niż liczba osób uczestniczących w badaniu. W pytaniu udział wzięło 57 osób.

Najczęściej wskazywanym działaniem był rozwój i tworzenie klubów seniora oraz innych miejsc spotkań, który wskazało 30 osób (52,6%). Kolejno mieszkańcy wskazywali na organizowanie spotkań i zajęć integracyjnych dla seniorów – 25 osób (43,9%). Wyniki te pokazują, że istotnym elementem przeciwdziałania samotności osób starszych jest, zdaniem mieszkańców, tworzenie przestrzeni sprzyjających kontaktom społecznym, integracji i aktywnemu uczestnictwu w życiu lokalnej społeczności.

Znacząca liczba respondentów wskazała również na potrzebę pomocy w codziennym funkcjonowaniu osobom samotnym i niesamodzielnym – 21 osób (36,8%), zapewnienia transportu lub pomocy w dotarciu do lekarza, urzędu i innych instytucji – 20 osób (35,1%), a także zwiększenia dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji – 19 osób (33,3%). Tyle samo osób (19; 33,3%) wskazało na potrzebę podejmowania działań zapobiegających samotności i izolacji osób starszych.

13 respondentów (22,8%) wskazało na potrzebę zwiększenia dostępności usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, natomiast 11 osób (19,3%) opowiedziało się za organizowaniem wyjazdów, wycieczek i wydarzeń kulturalnych. 10 osób (17,5%) wskazało na organizowanie zajęć sportowych, rekreacyjnych i prozdrowotnych.

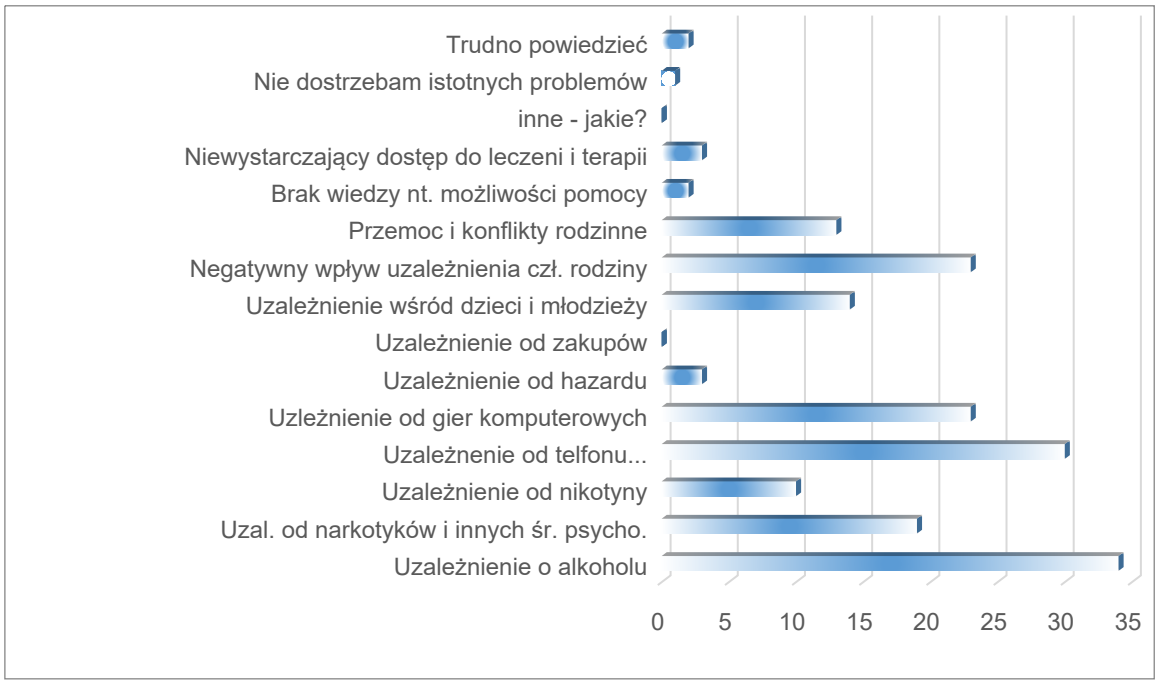
Rzadziej wskazywano na rozwój usług sąsiedzkich i wolontariatu na rzecz seniorów oraz organizowanie zajęć edukacyjnych, w tym dotyczących obsługi telefonu i internetu – po 7 wskazań (12,3%). 6 osób (10,5%) wskazało na potrzebę organizowania międzypokoleniowych form aktywności. Trzy osoby (5,3%) wybrały odpowiedź „trudno powiedzieć / nie mam zdania”, natomiast nikt nie wskazał odpowiedzi „inne”.

Uzyskane wyniki wskazują, że mieszkańcy dostrzegają potrzebę działań skierowanych do osób starszych przede wszystkim w zakresie integracji i przeciwdziałania samotności, tworzenia miejsc aktywności i spotkań, zapewnienia pomocy w codziennym funkcjonowaniu oraz poprawy dostępu do usług zdrowotnych i transportu. Szczególnie istotne jest połączenie działań o charakterze społecznym i integracyjnym z praktycznymi formami wsparcia osób starszych, zwłaszcza tych, które są samotne lub mają ograniczoną samodzielność.

Wyniki tego pytania stanowią kolejny element diagnozy sytuacji osób starszych w gminie i mogą zostać wykorzystane przy określaniu kierunków działań Strategii, w szczególności w zakresie rozwoju lokalnej oferty senioralnej, przeciwdziałania samotności i izolacji społecznej, zwiększania dostępności usług opiekuńczych i zdrowotnych oraz tworzenia warunków do aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społeczności lokalnej.

Pytanie nr 7. Jakie problemy związane z uzależnieniami są, Pani / Pana zdaniem, najbardziej widoczne na terenie Gminy Stara Dąbrowa? *(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)*

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU	34
UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU I INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	19
UZALEŻNIENIE OD NIKOTYNY	10
UZALEŻNIENIE OD TELEGONU, INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH	30
UZALEŻNIENIE OD GIER KOMPUTEROWYCH	23
UZALEŻNIENIE OD HAZARDU	3
UZALEŻNIENIE OD ZAKUPÓW LUB INNYCH ZACHOWAŃ KOMPULSYWNYCH	0
UZLEŻNIENIE WYSTĘPUJACE WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY	14
NEGATYWNY WPŁYW UZALEŻNIENIA CZŁONKA RODZINY NA FUNKCJONOWANIE CAŁEJ RODZINY	23
PRZEMOC I KONFLIKTY RODZINNE ZWIĄZANE Z UZALEŻNIENIEM	13
BRAK WYSTARCZAJĄCEJ WIEDZY MIESZKAŃCÓW NA TEMAT MOŻLIWOŚCI UZYSKANIA POMOCY	2
NIEWYSTARCZAJĄCY DOSTĘP DO LECZENIA I TERAPII UZALEŻNIEŃ	3
INNE – JAKIE?	0
NIE DOSTRZEGAM ISTOTNYCH PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI	1
TRUDNO POWIEDZIEĆ	2

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło problemów związanych z uzależnieniami, które – w ocenie mieszkańców – są najbardziej widoczne na terenie Gminy Stara Dąbrowa. Respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, dlatego liczba wskazań nie sumuje się do liczby 57 osób uczestniczących w badaniu.

Najczęściej wskazywanym problemem było uzależnienie od alkoholu – 34 osoby, co stanowi 59,6% respondentów. Na drugim miejscu znalazło się uzależnienie od telefonu, internetu i mediów społecznościowych, wskazane przez 30 osób (52,6%). Istotną grupę wskazań stanowiło również uzależnienie od gier komputerowych – 23 osoby (40,4%) oraz negatywny wpływ uzależnienia członka rodziny na funkcjonowanie całej rodziny – również 23 osoby (40,4%).

Uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych wskazało 19 osób (33,3%). Z kolei 14 respondentów (24,6%) zwróciło uwagę na uzależnienia występujące wśród dzieci i młodzieży. Przemoc i konflikty rodzinne związane z uzależnieniem wskazało 13 osób (22,8%), natomiast uzależnienie od nikotyny – 10 osób (17,5%).

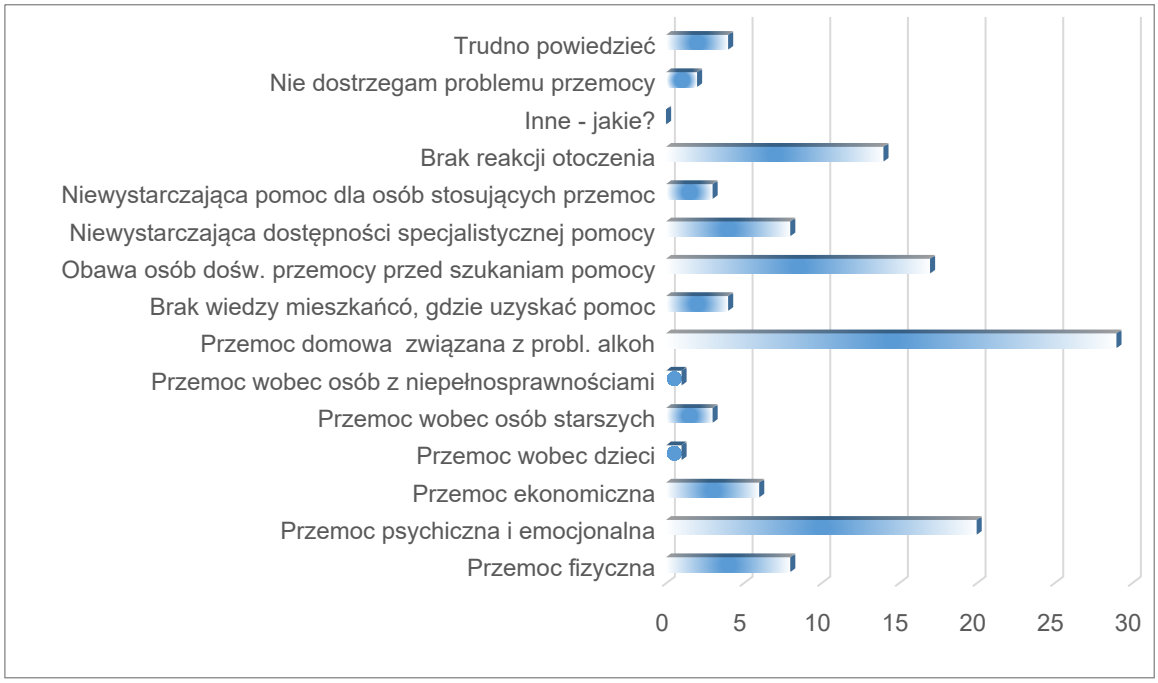
Pozostałe odpowiedzi uzyskały mniejszą liczbę wskazań. Uzależnienie od hazardu wskazały 3 osoby (5,3%), podobnie jak niewystarczający dostęp do leczenia i terapii uzależnień. Brak wystarczającej wiedzy mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy wskazały 2 osoby (3,5%). Jedna osoba (1,8%) zadeklarowała, że nie dostrzega istotnych problemów związanych z uzależnieniami. Dwie osoby (3,5%) wybrały odpowiedź „trudno powiedzieć”. Nikt nie wskazał uzależnienia od zakupów lub innych zachowań kompulsywnych ani odpowiedzi „inne”.

Wyniki wskazują, że w opinii mieszkańców najbardziej zauważalnym problemem pozostaje uzależnienie od alkoholu, przy czym istotne miejsce zajmują również współczesne formy uzależnień związane z nadmiernym korzystaniem z telefonu, internetu, mediów społecznościowych i gier komputerowych. Zwraca uwagę także liczba wskazań dotyczących konsekwencji uzależnienia dla funkcjonowania rodziny oraz występowania przemocy i konfliktów rodzinnych. Oznacza to, że problem uzależnień jest postrzegany nie tylko jako kwestia dotycząca osoby uzależnionej, ale również jako zjawisko mogące wpływać na sytuację i relacje całej rodziny.

Wyniki tego pytania stanowią jeden z elementów diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Stara Dąbrowa. Wskazują jednocześnie na potrzebę uwzględniania w działaniach profilaktycznych zarówno problemu uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych, jak i nowych form zachowań uzależniających, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Istotnym kierunkiem pozostaje również wzmacnianie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz dostępności wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.

Pytanie nr 8. Jakie problemy związane z przemocą są, Pani / Pana zdaniem, najbardziej widoczne na terenie Gminy Stara Dąbrowa? *(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)*

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
PRZEMOC FIZYCZNA	8
PRZEMOC PSYCHICZNA I EMOCJONALNA	20
PRZEMOC EKONOMICZNA	6
PRZEMOC WOBEC DZIECI	1
PRZEMOC WOBEC OSÓB STARSZYCH	3
PRZEMOC WOBEC OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	1
PRZEMOC DOMOWA ZWIĄZANA Z PROBLEMEM ALKOHOLOWYM LUB INNYM UZALEŻNIENIEM	29
BRAK WIEDZY MIESZKAŃCÓW, GDZI EMOŻNA UZYSKAĆ POMOC W SYTUACJI PRZEMOCY	4
OBAWA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY PRZED SZUKANIEM POMOCY	17
NIEWYSTARCZAJĄCA DOSTĘPNOŚĆ SPECJALISTYCZNEJ POMOCY DLA OSÓB DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY	8
NIEWYSTARCZAJĄCA POMOC DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC	3
BRAK REAKCJI OTOCZENIA NA PRZEYPADKI PRZEMOCY W RODZINIE	14
INNE – JAKIE?	0
NIE DOSTRZEGAM ISTOTNEGO PROBLEMU PRZEMOCY NA TERENIE GMINY	2
TRUDNO POWIEDZIEĆ	4

Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło problemów związanych z uzależnieniami, które – w ocenie mieszkańców – są najbardziej widoczne na terenie Gminy Stara Dąbrowa. Respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, dlatego liczba wskazań nie sumuje się do liczby 57 osób uczestniczących w badaniu.

Najczęściej wskazywanym problemem było uzależnienie od alkoholu – 34 osoby, co stanowi 59,6% respondentów. Na drugim miejscu znalazło się uzależnienie od telefonu, internetu i mediów społecznościowych, wskazane przez 30 osób (52,6%). Istotną grupę wskazań stanowiło również uzależnienie od gier komputerowych – 23 osoby (40,4%) oraz negatywny wpływ uzależnienia członka rodziny na funkcjonowanie całej rodziny – również 23 osoby (40,4%).

Uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych wskazało 19 osób (33,3%). Z kolei 14 respondentów (24,6%) zwróciło uwagę na uzależnienia występujące wśród dzieci i młodzieży. Przemoc i konflikty rodzinne związane z uzależnieniem wskazało 13 osób (22,8%), natomiast uzależnienie od nikotyny – 10 osób (17,5%).

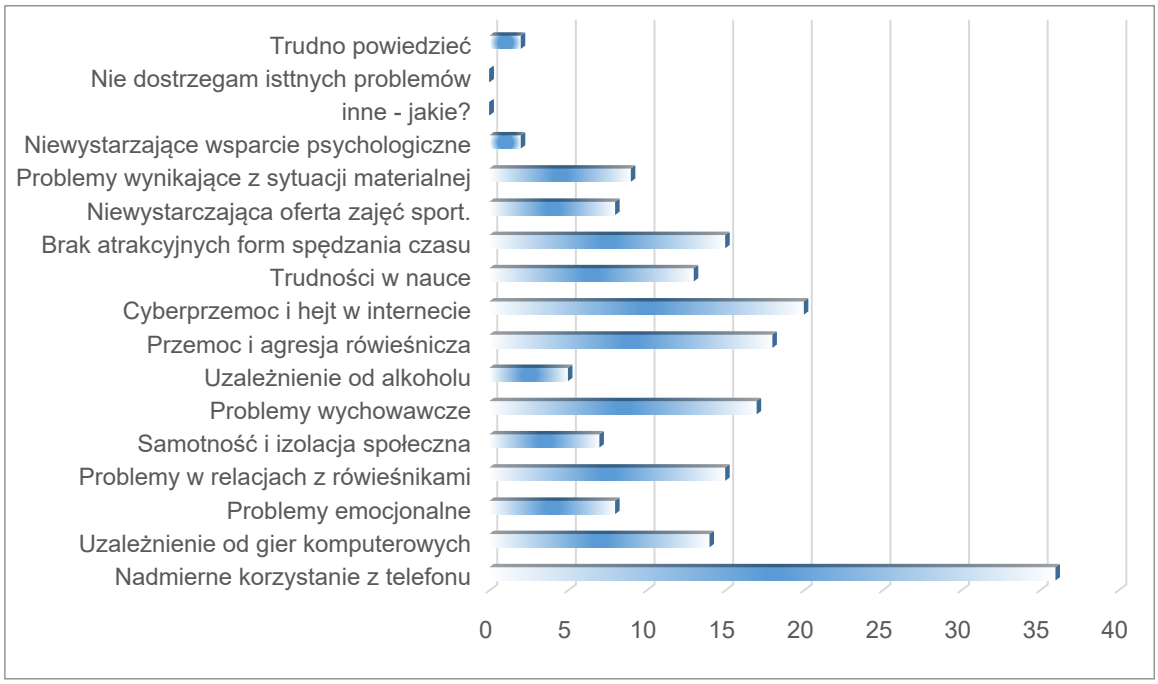
Pozostałe odpowiedzi uzyskały mniejszą liczbę wskazań. Uzależnienie od hazardu wskazały 3 osoby (5,3%), podobnie jak niewystarczający dostęp do leczenia i terapii uzależnień. Brak wystarczającej wiedzy mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy wskazały 2 osoby (3,5%). Jedna osoba (1,8%) zadeklarowała, że nie dostrzega istotnych problemów związanych z uzależnieniami. Dwie osoby (3,5%) wybrały odpowiedź „trudno powiedzieć”. Nikt nie wskazał uzależnienia od zakupów lub innych zachowań kompulsywnych ani odpowiedzi „inne”.

Wyniki wskazują, że w opinii mieszkańców najbardziej zauważalnym problemem pozostaje uzależnienie od alkoholu, przy czym istotne miejsce zajmują również współczesne formy uzależnień związane z nadmiernym korzystaniem z telefonu, internetu, mediów społecznościowych i gier komputerowych. Zwraca uwagę także liczba wskazań dotyczących konsekwencji uzależnienia dla funkcjonowania rodziny oraz występowania przemocy i konfliktów rodzinnych. Oznacza to, że problem uzależnień jest postrzegany nie tylko jako kwestia dotycząca osoby uzależnionej, ale również jako zjawisko mogące wpływać na sytuację i relacje całej rodziny.

Wyniki tego pytania stanowią jeden z elementów diagnozy sytuacji społecznej w Gminie Stara Dąbrowa. Wskazują jednocześnie na potrzebę uwzględniania w działaniach profilaktycznych zarówno problemu uzależnienia od alkoholu i substancji psychoaktywnych, jak i nowych form zachowań uzależniających, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Istotnym kierunkiem pozostaje również wzmacnianie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz dostępności wsparcia dla osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnienia.

Pytanie nr 9. Jakie problemy dotyczące dzieci i młodzieży są, Pani / Pana zdaniem, najbardziej widoczne na terenie Gminy Stara Dąbrowa? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
NADMIRNE KORZYSTANIE Z TELEFONU, INTERNETU I MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH	36
UZALEŻNENIE OD GIER KOMPUTEROWYCH	14
PROBLEMY EMOCJONALNE I TRUDNOŚCI W RADZENIU SOBIE ZE STRESEM	8
PROBLEMY W RELACJACH Z RÓWIEŚNIKAMI I POCZUCIE ODRZUCENIA	15
SAMOTNOŚĆI I IZOLACJA SPOŁECZNA	7
PROBLEMY WYCHOWAWCZE I TRUDNOŚCI W RELACJACH Z RODZICAMI	17
UZALEŻNIENIE OD ALKOHOLU, NIKOTYNY LUB INNYCH SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	5
PRZEMOC I AGRESJA WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY	18
CYBERPRZEMOC I HEJT W INTERNECIE	20
TRUDNOŚCI W NAUCE I BRAK MOTYWACJI DO NAUKI	13
BRAK ATRAKCYJNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO	15
NIEWYSTARCZAJĄCA OFERTA ZAJĘĆ SPORTOWYCH, KULTURALNYCH I EDUKACYJNYCH	8
PROBLEMY WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI MATERIALNEJ RODZINY	9
NIEWYSTARCZAJĄCE WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE I SPECJALISTYCZNE	2
INNE – JAKIE?	0
NIE DOSTRZEGAM ISTOTYCH PROBLEMÓW DOTYZĄCYCH DZIECI I MŁODZIEŻY	0
TRUDNO POWIEDZIEĆ	2

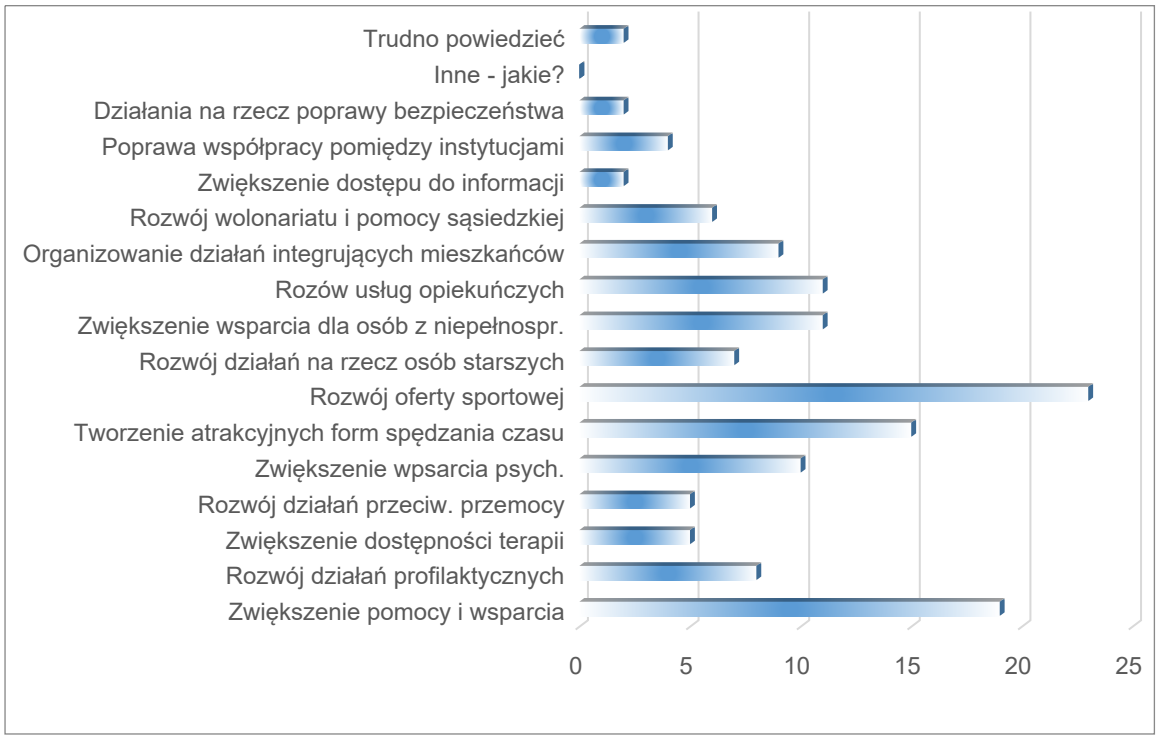
Najczęściej wskazywanym problemem było nadmierne korzystanie z telefonu, internetu i mediów społecznościowych (36 wskazań). W dalszej kolejności wymieniano cyberprzemoc i hejt w internecie (20 wskazań), przemoc i agresję wśród dzieci i młodzieży (18 wskazań) oraz problemy wychowawcze i trudności w relacjach z rodzicami (17 wskazań). Istotne znaczenie miały również problemy w relacjach z rówieśnikami i poczucie odrzucenia oraz brak atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego (po 15 wskazań). Uzależnienie od gier komputerowych uzyskało 14 wskazań, a trudności w nauce i brak motywacji do nauki – 13.

Pozostałe odpowiedzi dotyczyły m.in. sytuacji materialnej rodziny (9 wskazań), problemów emocjonalnych i trudności w radzeniu sobie ze stresem oraz niewystarczającej oferty zajęć sportowych, kulturalnych i edukacyjnych (po 8 wskazań), a także samotności i izolacji społecznej (7 wskazań). Uzależnienia od alkoholu, nikotyny lub innych substancji psychoaktywnych wskazano 5 razy. Niewystarczające wsparcie psychologiczne i specjalistyczne oraz odpowiedź „trudno powiedzieć” uzyskały po 2 wskazania. Nie odnotowano wskazań w kategoriach „inne” oraz „nie dostrzegam istotnych problemów dotyczących dzieci i młodzieży”.

Wyniki tego pytania wskazują, że w opinii respondentów szczególnej uwagi wymagają zagrożenia związane z funkcjonowaniem dzieci i młodzieży w środowisku cyfrowym, a także przemoc, agresja i trudności w relacjach interpersonalnych. Dane mogą stanowić podstawę do planowania działań profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających, w tym promowania bezpiecznego korzystania z internetu, rozwijania kompetencji społecznych, wzmacniania relacji rodzinnych oraz poszerzania możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

Pytanie nr 10. Jakie działania, Pani / Pana zdaniem, należy podjąć na terenie Gminy Stara Dąbrowa w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i poprawy jakości życia mieszkańców? *(można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)*

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY I WSPARCIA DLA OSÓB I RODZIN ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	19
ROZWÓJ DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH DOTYCZĄCYCH UZALEŻNIEŃ	8
ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TERAPII I SPECJALISTYCZNEJ POMOCY DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN	5
ROZÓW DZIAŁAŃ PRZECIWDZIŁAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ	5
ZWIĘKSZENIE WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO I PEDAGOGICZNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	10
TWORZENIE ATRAKCYJNYCH FORM SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	15
ROZÓW OFERTY SPORTOWEJ, KULTURALNEJ I RKREACYJNEJ DLA MIESZKAŃCÓW	23
ROZWÓJ DZIAŁĄŃ NA RZECZ OSÓB STARSZYCH I PRZECIWDZIAŁANIE ICH SAMOTNOŚCI	7
ZWIĘKSZENIE WSPARCIA DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I ICH RODZIN	11
ROZÓW USŁUG OPIEKUŃCZYCH I ŚRODOWISKOWYCH	11
ORGANIZOWANIE DZIAŁAŃ INTEGRUJĄCYCH MIESZKAŃCÓW I WZMACNIAJĄCYCH WIĘXI SPOŁECZNE	9
ROZWÓJ WOLONTARIATU I POMOCY SĄSIEDZKIEJ	6
ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO INFORMACJI O DOSTĘPNYCH FORMACH POMOCY I WSPARCIA	2
POPRAWA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI DZIAŁAJĄCYMI NA RZECZ MIESZKAŃCÓW	4
DZIAŁANIA NA RZECZ POPRAWYN BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW	2
INNE – JAKIE?	0
TRUDNO POWIEDZIEĆ	2

W badaniu ankietowym zwrócono również uwagę na działania, które – w opinii mieszkańców – powinny być podejmowane na terenie Gminy Stara Dąbrowa w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i poprawy jakości życia mieszkańców. Respondenci mogli zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, dlatego liczba wskazań nie sumuje się do liczby 57 osób uczestniczących w badaniu.

Najczęściej wskazywanym działaniem był rozwój oferty sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej dla mieszkańców – 23 osoby, co stanowi 40,4% respondentów. Na drugim miejscu znalazło się zwiększenie dostępności pomocy i wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej – 19 wskazań (33,3%). Istotną liczbę wskazań uzyskało również tworzenie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – 15 osób (26,3%).

11 osób (19,3%) wskazało na potrzebę zwiększenia wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz rozwoju usług opiekuńczych i środowiskowych. Zwiększenie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla dzieci i młodzieży wskazało 10 osób (17,5%), natomiast 9 osób (15,8%) wskazało na potrzebę organizowania działań integrujących mieszkańców i wzmacniających więzi społeczne.

Rozwój działań na rzecz osób starszych i przeciwdziałanie ich samotności uzyskał 7 wskazań (12,3%), a rozwój wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej – 6 wskazań (10,5%). Po 5 osób (8,8%) wskazało na potrzebę rozwoju działań przeciwdziałających przemocy domowej oraz zwiększenia dostępności terapii i specjalistycznej pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin.

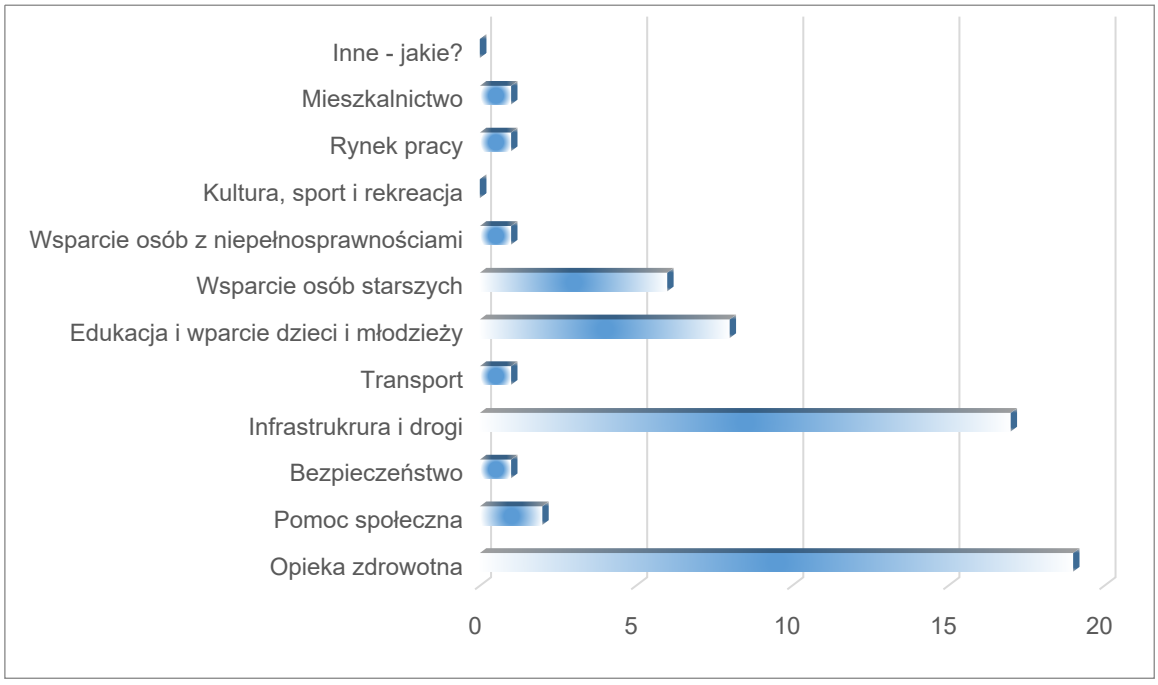
Rozwój działań profilaktycznych dotyczących uzależnień wskazało 8 osób (14,0%). Mniejszą liczbę wskazań uzyskały: poprawa współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz mieszkańców – 4 osoby (7,0%), zwiększenie dostępu do informacji o dostępnych formach pomocy i wsparcia – 2 osoby (3,5%) oraz działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców – 2 osoby (3,5%). Dwie osoby (3,5%) wskazały odpowiedź „trudno powiedzieć”. Nikt nie wskazał odpowiedzi „inne”.

Analiza odpowiedzi pokazuje, że mieszkańcy w największym stopniu dostrzegają potrzebę rozwoju lokalnej oferty aktywności, sportu, kultury i rekreacji, a także zwiększenia dostępności pomocy dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Istotne miejsce zajmują również działania skierowane do dzieci i młodzieży, w tym tworzenie atrakcyjnych form spędzania czasu oraz zwiększenie dostępu do wsparcia psychologicznego i pedagogicznego.

Wśród wskazań mieszkańców widoczna jest również potrzeba rozwijania działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami, osób wymagających usług opiekuńczych oraz wzmacniania integracji mieszkańców. Wyniki wskazują zatem na oczekiwanie działań obejmujących zarówno wsparcie osób znajdujących się w trudniejszej sytuacji życiowej, jak i rozwój działań o charakterze profilaktycznym, integracyjnym i aktywizującym.

Pytanie nr 11. Który z powyższych obszarów wymaga, Pani / Pana zdaniem największej poprawy w najbliższych latach?

WARIANT ODPOWIEDZI	LICZBA WSKAZAŃ
OPIEKA ZDROWOTNA	19
POMOC SPOŁECZNA	2
BEZPIECZEŃSTWO	1
INFRASTRUKURA I DROGI	17
TRANSPORT	1
EDUKACJA I WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY	8
WSPARCIE OSÓB STARSZYCH	6
WSPARCIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	1
KULURA, SPORT I REKREACJA	0
RYNEK PRACY	1
MIESZKALŃCWO	1
INNE, JAKIE?	0

W badaniu ankietowym poproszono mieszkańców o wskazanie obszaru, który ich zdaniem wymaga największej poprawy w najbliższych latach. W przeciwieństwie do wcześniejszych pytań, w tym przypadku respondenci wskazywali jeden obszar, dlatego suma wszystkich odpowiedzi wynosi 57.

Najwięcej wskazań uzyskała opieka zdrowotna – 19 osób, co stanowi 33,3% respondentów. Niewiele mniej osób, bo 17 (29,8%), wskazało infrastrukturę i drogi jako obszar wymagający największej poprawy. Na uwagę zasługuje również edukacja i wsparcie dzieci i młodzieży, wskazane przez 8 osób (14,0%), oraz wsparcie osób starszych – 6 wskazań (10,5%).

Pozostałe obszary uzyskały pojedyncze wskazania. Pomoc społeczną wskazały 2 osoby (3,5%), natomiast po 1 osobie (1,8%) wskazało: bezpieczeństwo, transport, wsparcie osób z niepełnosprawnościami, rynek pracy oraz mieszkalnictwo. Nikt nie wskazał kultury, sportu i rekreacji ani odpowiedzi „inne”.

Wyniki pokazują, że mieszkańcy w największym stopniu oczekują poprawy w obszarze opieki zdrowotnej oraz infrastruktury i dróg. Wskazania te są spójne z wynikami wcześniejszych pytań ankietowych, w których mieszkańcy zwracali uwagę m.in. na dostępność usług ochrony zdrowia oraz stan infrastruktury drogowej. Istotne miejsce zajmują również kwestie związane z edukacją i wsparciem dzieci i młodzieży oraz wsparciem osób starszych.

Wyniki tego pytania stanowią jeden z elementów diagnozy sytuacji społecznej i potrzeb mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa. Mogą być wykorzystane przy określaniu priorytetowych kierunków działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2027–2035, przy jednoczesnym uwzględnieniu pozostałych wyników badania ankietowego oraz danych dotyczących sytuacji społecznej, infrastrukturalnej i demograficznej gminy.

W ramach prac diagnostycznych prowadzonych na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027–2035 przeprowadzono badanie ankietowe skierowane do mieszkańców gminy. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców na temat wybranych warunków życia, występujących problemów społecznych oraz oczekiwanych kierunków działań służących poprawie jakości życia i ograniczaniu negatywnych zjawisk społecznych.

Ankieta była dostępna dla mieszkańców w dwóch formach – elektronicznej, poprzez profil Facebook Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie, oraz w formie tradycyjnej, papierowej. W badaniu wzięło udział 57 mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa, w tym 44 kobiety i 13 mężczyzn. Oznacza to, że kobiety stanowiły 77,2% respondentów, natomiast mężczyźni 22,8%.

Pod względem wieku największą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 41–50 lat – 21 osób (36,8%). Kolejną grupą były osoby w wieku 51–60 lat – 17 osób (29,8%), następnie osoby w wieku 31–40 lat – 11 osób (19,3%). W badaniu uczestniczyło 6 osób w wieku 61 lat i więcej (10,5%) oraz 2 osoby w wieku 18–30 lat (3,5%). Struktura wieku wskazuje zatem na wyraźną przewagę osób w wieku średnim i starszym. Łącznie osoby w wieku 41 lat i więcej stanowiły 44 osoby, czyli 77,2% wszystkich respondentów.

Analizując poziom wykształcenia, największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym – 23 osoby (40,4%), następnie osoby z wykształceniem średnim – 19 osób (33,3%). Wykształcenie zawodowe posiadało 11 respondentów (19,3%), natomiast podstawowe – 4 osoby (7,0%). Oznacza to, że 42 osoby, czyli 73,7% respondentów, posiadały wykształcenie średnie lub wyższe.

Przedstawiona struktura respondentów ma znaczenie przy interpretacji wyników. Badanie nie było badaniem reprezentatywnym w rozumieniu statystycznym, dlatego jego wyników nie należy bezpośrednio utożsamiać z opinią wszystkich mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa. Stanowią one natomiast istotny materiał jakościowy i ilościowy pozwalający rozpoznać, jakie problemy i potrzeby są dostrzegane przez mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu.

Ocena wybranych warunków życia

Jedno z pytań ankietowych obejmowało ocenę wybranych obszarów mających znaczenie dla warunków życia mieszkańców w skali od 1 do 5. Analiza odpowiedzi wskazuje na znaczne zróżnicowanie ocen poszczególnych obszarów.

Najkorzystniej oceniono dostęp do pomocy i wsparcia społecznego. Średnia ocena wyniosła 3,89, a 38 osób, czyli 66,7% respondentów, oceniło ten obszar dobrze lub bardzo dobrze. Może to wskazywać na stosunkowo pozytywny odbiór funkcjonowania dostępnych form pomocy społecznej i wsparcia.

Relatywnie korzystnie oceniono również transport publiczny i możliwość przemieszczania się – średnia 3,33 – oraz stan środowiska naturalnego – średnia 3,32. Dostęp do usług i handlu uzyskał średnią 3,16, natomiast dostęp do kultury i rekreacji – 3,13.

Jednocześnie mieszkańcy zdecydowanie słabiej ocenili stan dróg i infrastruktury drogowej, dla którego średnia wyniosła zaledwie 2,00. Aż 39 osób, czyli 68,4% respondentów, oceniło ten obszar źle lub bardzo źle. Jest to jeden z najbardziej wyraźnych sygnałów wskazujących na obszar wymagający poprawy.

Niskie oceny uzyskały także możliwość spędzania czasu wolnego – średnia 2,67 – oraz bezpieczeństwo mieszkańców – średnia 2,70. Dostęp do miejsc pracy oceniono średnio na 2,86, podobnie jak ogólną jakość życia na terenie gminy – 2,86.

W odniesieniu do opieki zdrowotnej średnia ocena wyniosła 2,96. Wynik ten wskazuje na ocenę zbliżoną do poziomu przeciętnego, jednak rozkład odpowiedzi pokazuje istotne niezadowolenie części mieszkańców. W dalszych pytaniach dotyczących ochrony zdrowia problem ten został wskazany jeszcze wyraźniej.

Problemy dotyczące osób z niepełnosprawnościami

W opinii respondentów jednym z najistotniejszych problemów osób z niepełnosprawnościami jest utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji – wskazało go 21 osób (36,8%). Tyle samo osób zwróciło uwagę na problemy z transportem i dojazdem do lekarzy, urzędów i innych instytucji.

20 osób (35,1%) wskazało na samotność i izolację społeczną, natomiast 18 osób (31,6%) na trudności w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia. Istotne znaczenie przypisano również ograniczonemu dostępowi do aktywności kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych – 14 wskazań – oraz niewystarczającemu wsparciu finansowemu – 13 wskazań.

Wskazania mieszkańców pokazują więc, że sytuacja osób z niepełnosprawnościami postrzegana jest szerzej niż tylko przez pryzmat świadczeń czy pomocy opiekuńczej. Zwrócono uwagę na mobilność, dostęp do usług zdrowotnych, aktywność społeczną, możliwość podejmowania zatrudnienia oraz przeciwdziałanie izolacji.

Ocena dostępności i jakości pomocy dla osób z niepełnosprawnościami

W pytaniu dotyczącym dostępności i jakości pomocy oferowanej osobom z niepełnosprawnościami i ich rodzinom 26 osób oceniło ją jako przeciętną. Pozytywnie oceniło ją 12 osób, a negatywnie 7 osób. 12 respondentów nie było w stanie dokonać oceny.

Wśród osób, które dokonały oceny, średnia wyniosła około 3,13, co wskazuje na ocenę zbliżoną do poziomu przeciętnego. Jednocześnie stosunkowo duża liczba odpowiedzi „trudno powiedzieć" lub wskazujących na brak korzystania z usług może świadczyć o ograniczonej wiedzy części mieszkańców na temat dostępnych form wsparcia lub niewielkim bezpośrednim kontakcie z tego rodzaju pomocą.

Dostępność ochrony zdrowia

Jednym z najbardziej wyraźnych obszarów wskazanych w badaniu była opieka zdrowotna.

W pytaniu dotyczącym dostępności placówek i usług ochrony zdrowia 51 osób dokonało oceny, natomiast 6 osób nie potrafiło jej dokonać. Wśród osób oceniających aż 28 osób, czyli 54,9%, wybrało odpowiedź „źle" lub „bardzo źle". Pozytywnie dostępność ochrony zdrowia oceniło 9 osób (17,6%). Średnia ocena wyniosła około 2,84, co oznacza poziom poniżej oceny przeciętnej.

Szczegółowe odpowiedzi pokazują, że największej poprawy mieszkańcy oczekują przede wszystkim w zakresie dostępu do lekarzy specjalistów – 30 wskazań (52,6%). Następnie wskazywano dostęp do rehabilitacji – 23 wskazania (40,4%), dostęp do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej oraz możliwość uzyskania pomocy w nagłych przypadkach – po 22 wskazania (38,6%).

Istotne znaczenie przypisano także dostępności badań diagnostycznych – 16 wskazań (28,1%) – oraz możliwości dojazdu do placówek medycznych – 14 wskazań (24,6%).

Wyniki te jednoznacznie wskazują, że dostęp do ochrony zdrowia jest jednym z istotniejszych obszarów wymagających uwzględnienia w dalszej diagnozie i planowaniu działań. Należy jednak podkreślić, że część problemów dotyczących organizacji świadczeń zdrowotnych znajduje się poza bezpośrednimi kompetencjami gminy. Z perspektywy polityki społecznej gminy znaczenie mogą mieć natomiast działania informacyjne, organizowanie lub wspieranie transportu, działania profilaktyczne, współpraca z podmiotami leczniczymi oraz rozwój lokalnych form wsparcia i rehabilitacji.

Problemy związane z uzależnieniami

W zakresie problemów związanych z uzależnieniami mieszkańcy najczęściej wskazywali na uzależnienie od alkoholu – 34 osoby (59,6%). Drugim najczęściej wskazywanym problemem było uzależnienie od telefonu, internetu i mediów społecznościowych – 30 wskazań (52,6%).

Istotne były również wskazania dotyczące uzależnienia od gier komputerowych oraz negatywnego wpływu uzależnienia członka rodziny na funkcjonowanie całej rodziny – po 23 wskazania (40,4%).

19 osób (33,3%) wskazało na uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, a 14 osób (24,6%) na uzależnienia występujące wśród dzieci i młodzieży. Przemoc i konflikty rodzinne związane z uzależnieniem wskazało 13 osób (22,8%).

Analiza odpowiedzi wskazuje na współwystępowanie tradycyjnych problemów uzależnień, przede wszystkim alkoholu, oraz nowych form zachowań uzależniających związanych z technologiami cyfrowymi. Szczególnej uwagi wymaga perspektywa dzieci i młodzieży, w przypadku których problem nadmiernego korzystania z telefonu, internetu i gier może łączyć się z trudnościami w funkcjonowaniu społecznym, edukacyjnym i rodzinnym.

Wyniki wskazują również, że problem uzależnień jest postrzegany przez mieszkańców jako zjawisko oddziałujące na całe rodziny. Ma to znaczenie dla planowania działań profilaktycznych, terapeutycznych, edukacyjnych oraz działań skierowanych do członków rodzin osób uzależnionych.

Problemy związane z przemocą

W obszarze przemocy najczęściej wskazywanym problemem była przemoc domowa związana z problemem alkoholowym lub innym uzależnieniem – 29 wskazań (50,9%). Wynik ten pozostaje spójny z odpowiedziami dotyczącymi uzależnień i pokazuje, że mieszkańcy dostrzegają związek pomiędzy problemem uzależnień a funkcjonowaniem rodzin.

20 osób (35,1%) wskazało na przemoc psychiczną i emocjonalną, a 17 osób (29,8%) na obawę osób doświadczających przemocy przed szukaniem pomocy. 14 osób (24,6%) wskazało na brak reakcji otoczenia na przypadki przemocy w rodzinie.

Istotne znaczenie ma również 8 wskazań dotyczących niewystarczającej dostępności specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy.

Wyniki sugerują, że problem przemocy powinien być analizowany nie tylko poprzez liczbę formalnie ujawnionych przypadków, ale również w kontekście barier w zgłaszaniu przemocy, obawy przed poszukiwaniem pomocy, reakcji otoczenia oraz dostępności specjalistycznego wsparcia.

Działania na rzecz osób starszych

W odpowiedzi na pytanie dotyczące działań poprawiających jakość życia osób starszych i przeciwdziałających ich samotności oraz wykluczeniu społecznemu najwięcej osób – 30 (52,6%) – wskazało na rozwój i tworzenie klubów seniora oraz innych miejsc spotkań.

25 osób (43,9%) wskazało na potrzebę organizowania spotkań i zajęć integracyjnych dla seniorów. Istotne były również działania związane z codziennym funkcjonowaniem – 21 osób (36,8%) wskazało na pomoc osobom samotnym i niesamodzielnym.

20 osób (35,1%) wskazało na potrzebę zapewnienia transportu lub pomocy w dotarciu do lekarza, urzędu i innych instytucji. Po 19 osób (33,3%) wskazało na zwiększenie dostępu do opieki zdrowotnej i rehabilitacji oraz działania zapobiegające samotności i izolacji osób starszych.

Wyniki wskazują, że mieszkańcy oczekują wobec polityki senioralnej nie tylko pomocy opiekuńczej, ale również tworzenia warunków do aktywności, integracji i uczestnictwa społecznego.

Priorytetowe działania na rzecz poprawy jakości życia

W pytaniu dotyczącym działań, które należy podejmować w celu ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych i poprawy jakości życia mieszkańców, najwięcej wskazań uzyskał rozwój oferty sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej – 23 osoby (40,4%).

19 osób (33,3%) wskazało na zwiększenie dostępności pomocy i wsparcia dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. 15 osób (26,3%) wskazało na tworzenie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Po 11 wskazań uzyskały działania dotyczące wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin oraz rozwoju usług opiekuńczych i środowiskowych. 10 osób wskazało na potrzebę zwiększenia wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dla dzieci i młodzieży.

Wyniki pokazują, że mieszkańcy oczekują równoległego rozwijania usług społecznych oraz działań profilaktycznych, aktywizacyjnych, integracyjnych i rekreacyjnych.

Obszary wymagające największej poprawy

Szczególnie istotne jest pytanie, w którym mieszkańcy mieli wskazać jeden obszar wymagający największej poprawy w najbliższych latach.

Najwięcej wskazań uzyskała opieka zdrowotna – 19 osób (33,3%), a następnie infrastruktura i drogi – 17 osób (29,8%). Kolejne miejsca zajęły edukacja i wsparcie dzieci i młodzieży – 8 osób (14,0%) oraz wsparcie osób starszych – 6 osób (10,5%).

Pozostałe obszary uzyskały pojedyncze wskazania.

Wynik ten jest szczególnie istotny w zestawieniu z wcześniejszymi odpowiedziami. Problemy związane z ochroną zdrowia oraz infrastrukturą drogową pojawiają się bowiem w kilku niezależnych częściach ankiety, co wzmacnia ich znaczenie diagnostyczne.

Podsumowanie wyników badania

Przeprowadzone badanie ankietowe pozwala wskazać kilka głównych obszarów, które w opinii uczestniczących w nim mieszkańców wymagają uwzględnienia w diagnozie i planowaniu działań na kolejne lata.

Pierwszym z nich jest dostęp do ochrony zdrowia. Obszar ten uzyskał relatywnie niskie oceny, a w pytaniu o najważniejszy obszar wymagający poprawy został wskazany przez największą liczbę respondentów. Mieszkańcy szczególnie zwracali uwagę na dostęp do specjalistów, rehabilitacji, lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, badań diagnostycznych oraz możliwość uzyskania pomocy w nagłych przypadkach.

Drugim wyraźnym obszarem jest infrastruktura drogowa i stan dróg. Ocena tego obszaru była najniższa spośród wszystkich ocenianych warunków życia, a infrastruktura i drogi znalazły się na drugim miejscu w pytaniu dotyczącym obszaru wymagającego największej poprawy. Wynik ten wskazuje na istotne znaczenie infrastruktury dla postrzeganej jakości życia mieszkańców.

Kolejnym obszarem jest oferta spędzania czasu wolnego, aktywności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej. Mieszkańcy wskazywali zarówno na potrzebę jej rozwoju, jak i tworzenia atrakcyjnych form spędzania czasu dla dzieci i młodzieży. Wskazuje to na znaczenie działań, które poza funkcją rekreacyjną mogą pełnić funkcję profilaktyczną, integracyjną i wychowawczą.

Istotną grupę problemów stanowią również uzależnienia i przemoc domowa. W przypadku uzależnień zdecydowanie dominowały wskazania dotyczące alkoholu, ale jednocześnie bardzo wyraźnie zaznaczyły się nowe problemy związane z nadmiernym korzystaniem z telefonu, internetu, mediów społecznościowych i gier komputerowych. W przypadku przemocy szczególnie silnie wskazywano na jej związek z uzależnieniami, przemoc psychiczną i emocjonalną, obawę przed poszukiwaniem pomocy oraz brak reakcji otoczenia.

Badanie wskazuje także na potrzebę wzmacniania wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami. Mieszkańcy zwracali uwagę przede wszystkim na dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji, transport, samotność i izolację społeczną, aktywizację zawodową oraz możliwość uczestnictwa w życiu społecznym.

Wyraźnie zaznaczyły się również potrzeby dotyczące osób starszych. Respondenci wskazywali przede wszystkim na rozwój klubów seniora i miejsc spotkań, działania integracyjne, pomoc w codziennym funkcjonowaniu, transport oraz dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji. Oznacza to, że polityka senioralna powinna obejmować zarówno usługi opiekuńcze, jak i działania przeciwdziałające samotności i wykluczeniu społecznemu.

Na uwagę zasługuje również stosunkowo korzystna ocena dostępu do pomocy i wsparcia społecznego. Jest to jeden z najwyżej ocenionych obszarów w badaniu. Wynik ten może wskazywać na pozytywny odbiór funkcjonowania lokalnego systemu pomocy społecznej, choć nie należy na jego podstawie oceniać całościowo skuteczności systemu – jest to bowiem opinia uczestników badania i jeden z elementów szerszej diagnozy.

Najważniejsze kierunki wynikające z badania

Na podstawie całości odpowiedzi można wskazać następujące obszary, które powinny być brane pod uwagę przy formułowaniu celów i kierunków działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027–2035:

1. Poprawa dostępności do ochrony zdrowia, w szczególności poprzez działania pozostające w kompetencjach i możliwościach samorządu, współpracę z podmiotami leczniczymi, działania profilaktyczne, informacyjne i wspierające dostęp do rehabilitacji oraz transportu.
2. Podejmowanie działań na rzecz poprawy dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej, ze szczególnym uwzględnieniem stanu dróg oraz możliwości przemieszczania się mieszkańców.
3. Rozwijanie oferty aktywnego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego, szczególnie dla dzieci i młodzieży, ale również dla osób dorosłych i seniorów.
4. Wzmacnianie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień, obejmujących zarówno alkohol i substancje psychoaktywne, jak i problem nadmiernego korzystania z internetu, telefonu, mediów społecznościowych i gier komputerowych.
5. Rozwijanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym działań informacyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych oraz wsparcia osób doświadczających przemocy i rodzin dotkniętych tym problemem.
6. Wzmacnianie wsparcia osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, szczególnie w zakresie dostępności usług, rehabilitacji, transportu, aktywizacji społecznej i zawodowej oraz przeciwdziałania izolacji.
7. Rozwijanie działań na rzecz osób starszych, obejmujących zarówno usługi opiekuńcze, jak i aktywizację, integrację, przeciwdziałanie samotności oraz tworzenie miejsc i przestrzeni sprzyjających uczestnictwu społecznemu.

8. Rozwijanie wsparcia dla dzieci i młodzieży, w tym pomocy psychologicznej i pedagogicznej, działań profilaktycznych oraz atrakcyjnych, dostępnych lokalnie form spędzania czasu wolnego.
9. Wzmacnianie integracji społecznej i więzi lokalnych, w tym poprzez rozwój inicjatyw sąsiedzkich, wolontariatu, działań międzypokoleniowych i lokalnych form aktywności.
10. Utrzymywanie i rozwijanie dostępnych form pomocy społecznej, przy jednoczesnym zwiększaniu wiedzy mieszkańców o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia.

Wnioski końcowe

Całościowa analiza wyników badania pokazuje, że mieszkańcy uczestniczący w ankiecie zwracają uwagę zarówno na problemy infrastrukturalne i dostępność podstawowych usług, jak i na problemy społeczne wymagające działań profilaktycznych, pomocowych i integracyjnych.

Najsilniej zaznaczyły się dwa obszary o charakterze ogólnym – opieka zdrowotna oraz infrastruktura i drogi. Jednocześnie analiza szczegółowych pytań wskazuje na istotne znaczenie problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, samotnością osób starszych, sytuacją osób z niepełnosprawnościami oraz potrzebami dzieci i młodzieży.

Istotnym wnioskiem jest również to, że mieszkańcy nie ograniczają oczekiwań wobec polityki społecznej wyłącznie do świadczeń i pomocy materialnej. W wielu odpowiedziach wskazywali na potrzebę tworzenia miejsc spotkań, rozwijania aktywności społecznej, sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej, integracji mieszkańców, przeciwdziałania samotności oraz tworzenia atrakcyjnych i bezpiecznych warunków spędzania czasu wolnego. Pokazuje to potrzebę postrzegania polityki społecznej szerzej – jako działań obejmujących zarówno reagowanie na istniejące problemy, jak i ich profilaktykę oraz tworzenie warunków sprzyjających aktywności i integracji mieszkańców.

Wyniki ankiety mogą zatem stanowić ważny materiał pomocniczy przy wyznaczaniu celów i kierunków działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027–2035. Nie powinny być jednak traktowane jako samodzielna podstawa do oceny całej sytuacji społecznej gminy. Ich znaczenie wzrasta w połączeniu z analizą danych statystycznych, informacji przekazywanych przez lokalne instytucje i organizacje, danych dotyczących korzystania z pomocy społecznej, sytuacji demograficznej, rynku pracy, ochrony zdrowia, edukacji, bezpieczeństwa oraz pozostałych elementów diagnozy.

W tym ujęciu przeprowadzone badanie stanowi istotne uzupełnienie diagnozy o perspektywę mieszkańców, pozwalając wskazać problemy i potrzeby, które są przez nich bezpośrednio dostrzegane oraz określić oczekiwane kierunki działań na najbliższe lata.

Zgodnie z dokonaną charakterystyką Gminy oraz przeprowadzonymi badaniami społecznymi wśród mieszkańców Gminy zdiagnozowano następujące problemy społeczne występujące w Gminie Stara Dąbrowa.

Problemy społeczne w Gminie Stara Dąbrowa mają charakter wielowymiarowy i systemowy:

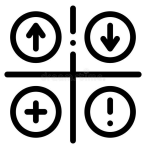
1. demograficzny (starzenie się ludności, migracje młodych),
2. ekonomiczny (bezrobocie, ubóstwo),
3. zdrowotny (ograniczony dostęp do oferty z zakresu ochrony zdrowia, choroby przewlekłe, uzależnienia),
4. infrastrukturalny (zły stan dróg oraz infrastruktury drogowej),
5. społeczne (niewystarczająca integracja i niskie zaangażowanie obywatelskie).

Schemat nr 1. Główne problemy społeczne na terenie Gminy Stara Dąbrowa

	NISKA JAKOŚĆ DRÓG I NIEWYSTARCZAJĄCA INFRASTRUKTURA TOWARZYSZĄCA
	NIEWYSTARCZAJĄCY POZIOM ZABEZPIECZENIA POTRZEB ZDROWOTNYCH
	ZAGROŻENIA SPOŁECZNE ZWIĄZANE Z UZALEŻNIENIAMI I PRZEMOCĄ DOMOWĄ
	ROSNĄCE POTRZEBY OPIEKUŃCZE I SPOŁECZNE OSÓB STARSZYCH
	NIEWYSTARCZAJĄCE ZASOBY FINANSOWE GOSPODARSTW DOMOWYCH I POTRZEBA WSPARCIA SOCJALNEGO
	BARIERY W INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
	BIERNOŚĆ ZAWODOWA CZĘŚCI MIESZKAŃCÓW ORAZ BARIERY UTRUDNIAJĄCE PODJĘCIA I UTRZYMANIE ZATRUDNIENIA
	ZAGROŻENIE DLA ROZWOJU PSYCHOSPOŁECZNEGO DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ ROSNĄCE POTRZEBY W ZAKRESIE WSPARCIA WYCHOWAWCZEGO I SPECJALISTYCZNEGO
	NIEDOSTATECZNY ROZWÓJ PODMIOTÓW EKONOMII SPOŁECZNEJ I OGRANICZONE MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA JEJ POTENCJAŁU W AKTYWIZACJI OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT (Strenghts, Weakness, Opportunities, Threats)

Analiza SWOT stanowi jedno z podstawowych narzędzi wykorzystywanych w procesie planowania strategicznego. Jej zastosowanie pozwala na kompleksową ocenę sytuacji społecznej jednostki samorządu terytorialnego poprzez identyfikację najważniejszych mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń wpływających na możliwość rozwiązywania problemów społecznych i rozwijania lokalnego systemu wsparcia.

Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich określeń: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse oraz Threats – zagrożenia. Mocne i słabe strony odnoszą się przede wszystkim do czynników wewnętrznych, związanych z potencjałem, zasobami oraz funkcjonowaniem gminy. Szanse i zagrożenia dotyczą natomiast czynników zewnętrznych, pozostających w znacznym stopniu poza bezpośrednim wpływem władz lokalnych, które mogą sprzyjać realizacji działań strategicznych lub stanowić dla nich barierę.

Analiza SWOT przeprowadzona na potrzeby niniejszej Strategii pozwala uporządkować najważniejsze wnioski wynikające z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej Gminy Stara Dąbrowa. Uwzględnia ona zarówno istniejące zasoby i potencjał lokalnej społeczności, jak również obszary wymagające wzmocnienia oraz uwarunkowania zewnętrzne, które mogą wpływać na skalę i charakter występujących problemów społecznych.

Wyniki analizy SWOT stanowią istotną podstawę do formułowania celów strategicznych i operacyjnych oraz planowania kierunków działań na lata 2027–2035. Pozwalają również wskazać te obszary, w których należy wykorzystać istniejące zasoby i pojawiające się możliwości, a jednocześnie ograniczać skutki zidentyfikowanych słabości i przeciwdziałać potencjalnym zagrożeniom.

Analiza SWOT Gminy Stara Dąbrowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych została opracowana na podstawie wniosków wynikających z diagnozy sytuacji społecznej, analizy dostępnych danych dotyczących funkcjonowania Gminy, informacji zawartych w raportach o stanie Gminy Stara Dąbrowa, a także ustaleń Strategii Rozwoju Gminy Stara Dąbrowa na lata 2023–2030. Uwzględniono również specyfikę gminy jako jednostki o charakterze wiejskim, jej zasoby instytucjonalne, społeczne, gospodarcze, przyrodnicze i kulturowe oraz najważniejsze wyzwania stojące przed lokalną społecznością.

Celem analizy jest wskazanie czynników, które mogą sprzyjać skutecznemu rozwiązywaniu problemów społecznych, a także tych, które ograniczają możliwości prowadzenia skutecznej polityki społecznej. Szczególne znaczenie przypisano czynnikom związanym z sytuacją rodzin, dzieci i młodzieży, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, problemem ubóstwa i wykluczenia społecznego, dostępem do usług społecznych i zdrowotnych, aktywnością mieszkańców oraz możliwościami rozwoju lokalnego.

MOCNE STRONY

1. Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako podstawowej instytucji lokalnego systemu pomocy i wsparcia mieszkańców.
2. Funkcjonowanie lokalnych instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej, edukacji, kultury, sportu i aktywizacji mieszkańców.
3. Istnienie lokalnych zasobów umożliwiających prowadzenie działań skierowanych do rodzin, dzieci, młodzieży i osób starszych.
4. Funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego, stanowiącej ważny element systemu wsparcia dzieci i rodzin oraz profilaktyki problemów opiekuńczo-wychowawczych.
5. Działalność Gminnej Biblioteki Publicznej oraz innych instytucji kultury, które mogą pełnić nie tylko funkcje kulturalne, ale również integracyjne i edukacyjne.
6. Funkcjonowanie świetlic, obiektów sportowych i innych miejsc umożliwiających organizację aktywności mieszkańców oraz zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
7. Rozwijanie działań skierowanych do seniorów i tworzenie warunków do ich aktywizacji oraz integracji społecznej.
8. Aktywność lokalnych organizacji, grup mieszkańców, sołectw i innych podmiotów zaangażowanych w życie lokalnej społeczności.
9. Istniejąca współpraca Gminy i jej jednostek z organizacjami pozarządowymi, instytucjami publicznymi oraz innymi partnerami.
10. Doświadczenie lokalnych instytucji w realizacji projektów społecznych finansowanych ze środków zewnętrznych.
11. Możliwość wykorzystywania środków krajowych i europejskich do rozwijania usług społecznych, działań profilaktycznych, aktywizacyjnych i integracyjnych.
12. Potencjał lokalnej społeczności do podejmowania inicjatyw oddolnych oraz organizowania przedsięwzięć integrujących mieszkańców.
13. Istnienie silnych więzi lokalnych charakterystycznych dla społeczności wiejskiej, które mogą stanowić podstawę wzajemnej pomocy i aktywności sąsiedzkiej.
14. Rolniczy charakter gminy i znaczenie gospodarstw rolnych dla lokalnej gospodarki oraz utrzymania części mieszkańców.
15. Korzystne położenie Gminy w północnej części powiatu stargardzkiego oraz relatywnie niewielka odległość od większych ośrodków miejskich, co zwiększa możliwości korzystania przez mieszkańców z części usług, rynku pracy i oferty edukacyjnej poza terenem Gminy.
16. Walory przyrodnicze i krajobrazowe Gminy, które mogą być wykorzystywane do rozwoju aktywności rekreacyjnej, turystycznej i integracyjnej.
17. Istniejące zasoby kulturowe i zabytkowe, które mogą wzmacniać lokalną tożsamość oraz stanowić podstawę działań edukacyjnych i integracyjnych.
18. Podejmowanie przez Gminę działań inwestycyjnych i rozwojowych, które mogą pośrednio wpływać na poprawę warunków życia mieszkańców.
19. Istnienie Strategii Rozwoju Gminy Stara Dąbrowa na lata 2023–2030, która tworzy ramy dla prowadzenia długofalowej polityki rozwoju i może stanowić punkt odniesienia dla działań z zakresu polityki społecznej.

SŁABE STRONY

1. Ograniczona dostępność części specjalistycznych usług społecznych i zdrowotnych bezpośrednio na terenie Gminy.
2. Konieczność korzystania przez część mieszkańców z usług medycznych, specjalistycznych, rehabilitacyjnych, edukacyjnych i innych poza terenem Gminy.
3. Ograniczona dostępność transportu publicznego charakterystyczna dla obszarów wiejskich, która może utrudniać mieszkańcom dostęp do usług, pracy, edukacji i aktywności społecznej.
4. Rozproszenie miejscowości i zabudowy, zwiększające trudności w zapewnieniu mieszkańcom równomiernego dostępu do usług społecznych.
5. Ograniczona oferta specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i

profilaktycznego dostępnego bezpośrednio w miejscu zamieszkania.
6. Rosnące znaczenie problemów związanych z samotnością i ograniczeniem aktywności społecznej części osób starszych.
7. Ryzyko wykluczenia społecznego osób starszych, samotnych, z niepełnosprawnościami oraz osób mających ograniczoną mobilność.
8. Potrzeba dalszego rozwoju usług społecznych świadczonych w miejscu zamieszkania, w tym usług opiekuńczych i innych form wsparcia środowiskowego.
9. Problemy rodzin związane z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczych i wychowawczych.
10. Występowanie problemów związanych z uzależnieniami oraz konieczność prowadzenia stałych działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych.
11. Ryzyko występowania przemocy domowej i potrzeba stałego wzmacniania systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin.
12. Problemy dzieci i młodzieży związane z nadmiernym korzystaniem z urządzeń elektronicznych, ograniczeniem aktywności fizycznej i bezpośrednich relacji rówieśniczych.
13. Potrzeba dalszego rozwijania oferty alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.
14. Ograniczone możliwości lokalnego rynku pracy w stosunku do większych ośrodków miejskich.
15. Rolniczy charakter gospodarki, który ogranicza zróżnicowanie lokalnych miejsc pracy.
16. Ograniczona liczba podmiotów gospodarczych mogących tworzyć atrakcyjne miejsca pracy dla osób młodych i wysoko wykwalifikowanych.
17. Ryzyko odpływu młodych i aktywnych mieszkańców do większych ośrodków w poszukiwaniu pracy, edukacji i szerszej oferty usług.
18. Ograniczone możliwości finansowe Gminy w stosunku do skali potrzeb społecznych i inwestycyjnych.
19. Konieczność konkurowania o zewnętrzne środki finansowe oraz uzależnienie części przedsięwzięć społecznych od możliwości pozyskania dofinansowania.
20. Zróżnicowany poziom aktywności mieszkańców poszczególnych miejscowości i możliwość występowania obszarów o mniejszym poziomie zaangażowania społecznego.
21. Potrzeba dalszego wzmacniania współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie wczesnego rozpoznawania problemów społecznych i prowadzenia działań profilaktycznych.
22. Ograniczona możliwość zapewnienia wszystkich specjalistycznych form wsparcia na poziomie jednej niewielkiej gminy, co wymaga współpracy z powiatem i innymi jednostkami.

SZANSE

1. Dostępność funduszy europejskich i krajowych przeznaczonych na rozwój usług społecznych, wsparcie rodzin, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
2. Możliwość dalszego rozwijania usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym i w miejscu zamieszkania mieszkańców.
3. Rozwój usług skierowanych do osób starszych w związku ze zmianami demograficznymi i rosnącym zapotrzebowaniem na wsparcie.
4. Możliwość rozwijania działań wspierających rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
5. Rozwój profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy poprzez współpracę szkół, GOPS, placówek wsparcia, służb, ochrony zdrowia i innych podmiotów.
6. Możliwość rozwijania programów skierowanych do dzieci i młodzieży, obejmujących sport, kulturę, edukację, rozwój kompetencji społecznych i bezpieczne formy spędzania czasu wolnego.

7. Rozwój wolontariatu i inicjatyw sąsiedzkich jako uzupełnienia formalnego systemu pomocy społecznej.
8. Wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz wykorzystywanie ich doświadczenia w realizacji działań społecznych.
9. Możliwość tworzenia partnerstw między Gminą, Powiatem Stargardzkim, instytucjami publicznymi, organizacjami pozarządowymi i podmiotami prywatnymi.
10. Możliwość wykorzystywania potencjału sołectw i lokalnych liderów do prowadzenia działań integracyjnych.
11. Rozwój cyfrowych usług publicznych może ułatwiać mieszkańcom kontakt z instytucjami i dostęp do informacji.
12. Możliwość wykorzystania potencjału przyrodniczego Gminy do rozwoju aktywności rekreacyjnej, sportowej i integracyjnej.
13. Możliwość wykorzystywania lokalnego dziedzictwa kulturowego do budowania tożsamości mieszkańców i wzmacniania integracji międzypokoleniowej.
14. Rozwój współpracy międzygminnej i powiatowej w zakresie usług, których zapewnienie samodzielnie przez niewielką gminę jest utrudnione.
15. Możliwość wykorzystania działań wskazanych w Strategii Rozwoju Gminy 2023–2030 do wzmacniania jakości życia mieszkańców oraz tworzenia warunków sprzyjających aktywności społecznej.
16. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości i działalności pozarolniczej może przyczynić się do zwiększenia liczby miejsc pracy i ograniczenia ekonomicznych przyczyn korzystania z pomocy społecznej.
17. Wykorzystanie potencjału rolniczego Gminy do rozwoju działalności gospodarczej, usług okołorolniczych i działalności pozarolniczej.
18. Możliwość dalszej modernizacji infrastruktury technicznej i społecznej, co może wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców.
19. Rozwój działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób pozostających poza rynkiem pracy, w tym poprzez współpracę z instytucjami rynku pracy.
20. Wykorzystanie badań ankietowych mieszkańców i konsultacji społecznych do lepszego dopasowania działań strategicznych do rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności.

ZAGROŻENIA

1. Postępujące zmiany demograficzne, w szczególności wzrost udziału osób starszych w strukturze mieszkańców i związany z tym wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze.
2. Możliwość dalszego odpływu młodych mieszkańców do większych ośrodków miejskich i poza Gminę.
3. Zmniejszanie się lokalnego potencjału ludnościowego może w przyszłości ograniczać zasoby rynku pracy oraz możliwości rozwoju lokalnej gospodarki.
4. Wzrost liczby osób wymagających długookresowego wsparcia w związku ze starzeniem się społeczeństwa.
5. Ryzyko pogłębiania się samotności i izolacji społecznej osób starszych.
6. Wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, rehabilitacyjne i zdrowotne przy ograniczonej dostępności tych usług na poziomie lokalnym.
7. Możliwość pogłębiania się problemów ekonomicznych części gospodarstw domowych w przypadku wzrostu kosztów utrzymania.
8. Ryzyko utrwalania się dziedziczenia problemów społecznych w rodzinach, w których występują jednocześnie trudności ekonomiczne, wychowawcze, uzależnienia lub przemoc.
9. Rozprzestrzenianie się zachowań uzależniających, w tym uzależnień behawioralnych i problemowego korzystania z urządzeń cyfrowych przez dzieci i młodzież.
10. Ryzyko wzrostu problemów psychicznych dzieci i młodzieży oraz ograniczonej dostępności specjalistycznej pomocy.
11. Możliwość zwiększania się skali przemocy domowej i innych problemów rodzinnych

wymagających interwencji wielu służb.
12. Ograniczona dostępność transportowa może pogłębiać wykluczenie społeczne osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców mniej dostępnych komunikacyjnie miejscowości.
13. Rosnące koszty realizacji zadań publicznych przy ograniczonych możliwościach finansowych samorządu.
14. Uzależnienie realizacji części przedsięwzięć od dostępności środków zewnętrznych i zmian zasad ich przyznawania.
15. Zmienność przepisów prawnych dotyczących pomocy społecznej, świadczeń, ochrony zdrowia, edukacji i polityki społecznej może utrudniać długofalowe planowanie.
16. Pogorszenie sytuacji gospodarczej może negatywnie wpływać na sytuację rodzin, poziom zatrudnienia i dochody mieszkańców.
17. Konkurencja większych ośrodków w zakresie rynku pracy, edukacji, usług, kultury i oferty spędzania czasu wolnego może sprzyjać odpływowi młodych mieszkańców.
18. Możliwość narastania nierówności w dostępie do usług pomiędzy mieszkańcami poszczególnych miejscowości.
19. Rosnące oczekiwania mieszkańców dotyczące jakości i dostępności usług publicznych przy ograniczonych możliwościach ich zapewnienia przez małą jednostkę samorządową.
20. Zmiany klimatyczne i związane z nimi zjawiska ekstremalne mogą w przyszłości wpływać na bezpieczeństwo mieszkańców, sytuację gospodarstw rolnych oraz warunki życia lokalnej społeczności.

Podsumowanie analizy SWOT

Przeprowadzona analiza SWOT wskazuje, że Gmina Stara Dąbrowa dysponuje istotnymi zasobami pozwalającymi na rozwój lokalnej polityki społecznej. Szczególne znaczenie mają funkcjonujące instytucje i podmioty społeczne, aktywność części mieszkańców, istniejąca infrastruktura społeczna, potencjał sołectw, zasoby przyrodnicze i kulturowe oraz doświadczenie w realizacji projektów i pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

Jednocześnie istotnymi wyzwaniami pozostają ograniczona dostępność części usług społecznych i specjalistycznych, rozproszenie przestrzenne miejscowości, problemy rodzin w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożenia związane z uzależnieniami i przemocą, a także potrzeba zapewnienia odpowiedniego wsparcia rosnącej grupie osób starszych.

Szczególnego znaczenia nabierają uwarunkowania demograficzne. Starzenie się mieszkańców oraz odpływ części osób młodych mogą w kolejnych latach zwiększać zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i jednocześnie ograniczać lokalny potencjał aktywności zawodowej. Z tego względu działania w zakresie polityki społecznej powinny łączyć wsparcie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji z działaniami profilaktycznymi, aktywizacyjnymi i integracyjnymi.

Ważną szansą dla Gminy pozostaje możliwość wykorzystywania środków zewnętrznych oraz rozwijania współpracy międzyinstytucjonalnej. Strategia Rozwoju Gminy Stara Dąbrowa na lata 2023–2030 wskazuje na znaczenie efektywnego wykorzystywania zasobów Gminy, w tym zasobów ludzkich, infrastrukturalnych, środowiskowych i finansowych, a także na znaczenie środków zewnętrznych w realizacji przedsięwzięć rozwojowych.

Analiza wskazuje zatem na potrzebę prowadzenia polityki społecznej opartej nie tylko na reagowaniu na już występujące problemy, ale przede wszystkim na **profilaktyce, wczesnym rozpoznawaniu zagrożeń, wzmacnianiu rodzin, aktywizacji mieszkańców, rozwoju usług środowiskowych oraz budowaniu lokalnej sieci współpracy**. Takie podejście powinno stanowić podstawę formułowania celów strategicznych i kierunków działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027–2035.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy uwarunkowań społecznych oraz zasobów infrastrukturalnych Gminy Stara Dąbrowa, a także na podstawie przeprowadzonych badań społecznych wśród mieszkańców Gminy stwierdza się, że w zakresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 należy zwrócić szczególną uwagą na realizację następujących działań:

I. Zmiany demograficzne	
Prognoza	**Konsekwencje**
1. Utrzyma się spadek liczby ludności – głównie z powodu ujemnego przyrostu naturalnego i migracji młodych ludzi do większych miast lub za granicę. **2.** Struktura wiekowa mieszkańców ulegnie dalszemu starzeniu się. **3.** Wzrośnie liczba osób samotnych i niesamodzielnych, zwłaszcza wśród seniorów. **4.** Malejąca liczba dzieci w wieku szkolnym może skutkować koniecznością reorganizacji sieci placówek oświatowych.	**1.** Zwiększone zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i zdrowotne. **2.** Konieczność rozwoju polityki senioralnej i infrastruktury społecznej. **3.** Potrzeba aktywizacji osób starszych i zachęcanie młodych do powrotu.

II. Zmiany na rynku pracy i w sferze ekonomicznej	
Prognoza	**Konsekwencje**
1. Mimo poprawy koniunktury w regionie, w Gminie Stara Dąbrowa utrzyma się niskie zatrudnienie lokalne, zwłaszcza wśród kobiet i osób 50+. **2.** Wzrośnie znaczenie zatrudnienia sezonowego (rolnictwo, usługi). **3.** Coraz więcej osób będzie podejmować pracę zdalną lub hybrydową, co może sprzyjać osiedlaniu się w Gminie osób spoza regionu. **4.** Powoli, lecz systematycznie, będzie rozwijać się ekonomia społeczna – tworzenie spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą, partnerstw lokalnych.	**1.** Konieczność dopasowania oferty szkoleniowej i aktywizacji do potrzeb rynku. **2.** Rozwój współpracy OPS-PUP-NGO. **3.** Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia jako form przeciwdziałania bezrobociu.

III. Zmiany w strukturze społecznej i jakości życia	
Prognoza	**Konsekwencje**
1. Rosnąca liczba seniorów będzie wymagać rozwoju infrastruktury społecznej – Klubów Seniora, punktów opieki dziennej, transportu dla osób niepełnosprawnych. **2.** Zwiększy się liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu chorób, niepełnosprawności, wieku i niskich dochodów. **3.** Nastąpi wzrost znaczenia organizacji pozarządowych i wolontariatu jako partnerów w realizacji usług społecznych. **4.** Możliwe będzie wprowadzenie nowych form pomocy – teleopieki, rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, wsparcia środowiskowego.	**1.** Potrzeba rozwoju sieci wsparcia formalnego i nieformalnego. **2.** Integracja usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych. **3.** Rosnące znaczenie działań integracyjnych i profilaktycznych.

IV. Zmiany w obszarze zdrowia i profilaktyki	
Prognoza	**Konsekwencje**
1. Utrzyma się wysoka zachorowalność na choroby przewlekłe (układ krążenia, cukrzyca, choroby układu ruchu). **2.** Wzrośnie zapotrzebowanie na rehabilitację, pomoc psychologiczną i psychiatryczną. **3.** Nadal obecne będą problemy uzależnień – głównie alkohol, leki, środki psychoaktywne. **4.** Wzrośnie świadomość mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej dzięki programom edukacyjnym i cyfryzacji usług zdrowotnych.	**1.** Konieczność rozwoju lokalnych programów zdrowotnych. **2.** Zwiększenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień w funkcjonowanie szkół i GKRPA. **3.** Rozwój telemedycyny i dostępności porad specjalistycznych online.

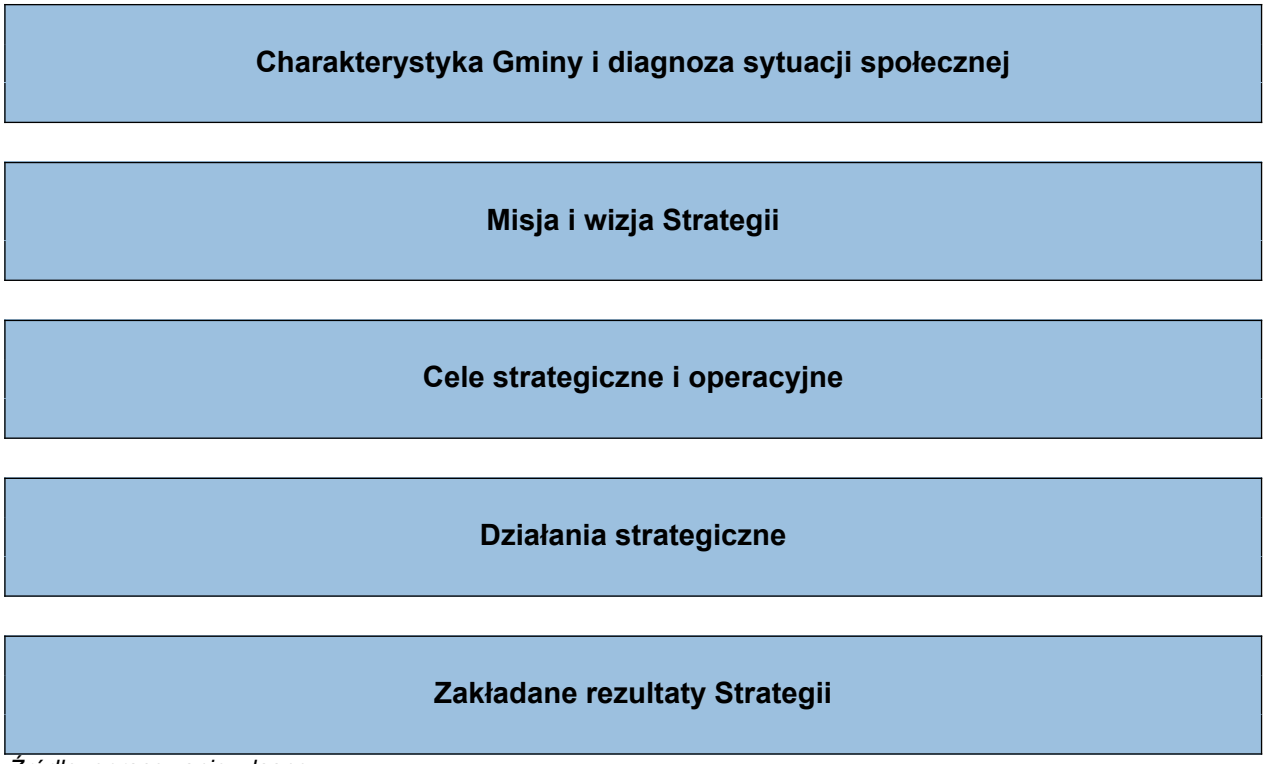
V. Zmiany w obszarze wykluczenia społecznego	
Prognoza	**Konsekwencje**
1. Grupy zagrożone wykluczeniem – osoby starsze, z niepełnosprawnością, długotrwale bezrobotne – będą wymagały coraz szerszego wsparcia. **2.** Rosnące koszty utrzymania mogą zwiększać ubóstwo energetyczne i potrzebę świadczeń socjalnych. **3.** Ograniczony transport publiczny nadal będzie ograniczał mobilność mieszkańców, pogłębiając izolację miejscowości peryferyjnych.	**1.** Konieczność rozwijania usług „blisko ludzi” (mobilne punkty pomocy, doradztwo lokalne). **2.** Rozwój inicjatyw wspólnotowych – ekonomii współdzielenia, wolontariatu sąsiedzkiego.

VI. Zmiany technologiczne i cyfryzacji usług społecznych	
Prognoza	**Konsekwencje**
1. Do 2035r. większość usług publicznych (świadczenia, wnioski, komunikacja) będzie dostępna online. **2.** Cyfryzacja usprawni pracę OPS i komunikację z mieszkańcami, ale może też pogłębić cyfrowe wykluczenie seniorów. **3.** Możliwe jest wprowadzenie e-konsultacji, e-poradnictwa i platform społecznych integrujących mieszkańców.	**1.** Konieczność edukacji cyfrowej mieszkańców. **2.** Możliwość zabezpieczenia i usprawnienia informatycznego w OPS. **3.** Budowanie kompetencji cyfrowych pracowników instytucji.

W latach 2027-2035 Gmina Stara Dąbrowa stanie przed koniecznością przekształcenia systemu wsparcia społecznego z reaktywnego na aktywizujący. Oznacza to większy nacisk na integrację i samopomoc mieszkańców, rozwój ekonomii społecznej i usług środowiskowych, profilaktykę zdrowotną i edukacyjną, a także cyfryzację usług i dostęp do pomocy online oraz współpracę z NGO i sektorem prywatnym w realizacji zadań społecznych.

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Schemat nr 2. Elementy procesu planowania strategicznego.

Źródło: opracowanie własne

Określenie wizji w Strategii pozwala wskazać docelowy wizerunek Gminy w obszarze zintegrowanej polityki społecznej oraz określić cele i kierunki działań w perspektywie kilku lat. Wizja ukazuje kluczowe wyzwania i obszary priorytetowe, w których gmina powinna przyjąć aktywną postawę na rzecz przemian zarówno społecznych, jak i gospodarczych. Wizja pomaga też instytucjom wspierającym działania, które mają służyć poprawie jakości życia mieszkańców. Wizja jest pożądanym obrazem przyszłości Gminy – wskazuje sposoby rozwiązywania problemów społecznych z wykorzystaniem jej zdiagnozowanych potencjałów. Przedstawia stan, do którego chcemy dążyć.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Stara Dąbrowa została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznych oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie misji, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza. Misja Gminy w obszarze zintegrowanej polityki społecznej wyraża dalekosiężne zamierzenia i aspiracje Gminy. Misja koresponduje z wizją, stanowiąc jej wyraz na potrzeby realizacji strategii.

Realizacja misji będzie odbywać się poprzez:

1. Ustalenie celów strategicznych oraz operacyjnych (w oparciu o określone na podstawie diagnozy obszary interwencji), a w dalszej kolejności: określenie działań, poprzez realizację których zostaną osiągnięte ustalone cele, podzielenie zadań zgodnie z kompetencjami i możliwościami poszczególnych realizatorów działań strategicznych.
2. Ustalenie wskaźników, których monitoring pozwoli na ocenę na ile i czy w ogóle, są realizowane cele.
3. Określenie źródeł finansowania zadań.

WIZJA:

Gmina Stara Dąbrowa to otwarta wspólnota, która skutecznie odpowiada na potrzeby mieszkańców, zapewniając dostęp do wysokiej jakości usług społecznych dla wszystkich grup społecznych oraz tworząc warunki sprzyjające rozwojowi, integracji i wzmacnianiu więzi lokalnej. Gmina, w której system pomocy społecznej zapewnia poczucie stabilności i bezpieczeństwa oraz stwarza warunki dla rozwoju rodziny i jednostki.

MISJA:

Tworzenie dostępnego i skutecznego systemu wsparcia społecznego, który odpowiada na realne potrzeby mieszkańców, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu i sprzyja aktywizacji oraz integracji lokalnej – w oparciu o współpracę z mieszkańcami i partnerami społecznym.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

Cele strategiczne:

I. Wzmacnianie samodzielności i uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój dostępnych form wsparcia, aktywizacji i integracji, a także zapewnienie pomocy odpowiadającej ich indywidualnym potrzebom w codziennym funkcjonowaniu.

II. Wzmocnienie potencjału rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozwijanie ich kompetencji rodzicielskich oraz budowanie bezpiecznego i wspierającego środowiska, w którym dzieci mogą harmonijnie się rozwijać i realizować swój potencjał.

III. Wzmacnianie samodzielności życiowej i ekonomicznej mieszkańców poprzez rozwijanie działań aktywizujących społecznie i zawodowo, przeciwdziałanie ubóstwu, wykluczeniu społecznemu oraz tworzenie warunków sprzyjających przezwyciężaniu trudności życiowych i odzyskiwaniu niezależności w codziennym funkcjonowaniu.

IV. Rozwijanie zintegrowanego systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, ukierunkowanego na ograniczanie ich społecznych skutków, wczesne rozpoznawanie zagrożeń oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób współuzależnionych. Wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy, podejmowanie działań wobec osób ją stosujących oraz rozwijanie współpracy służb i instytucji na rzecz bezpieczeństwa rodzin.

V. Budowanie środowiska sprzyjającego zdrowiu psychicznemu mieszkańców poprzez zwiększanie świadomości społecznej, rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz poszerzanie dostępu do pomocy psychologicznej i innych form wsparcia odpowiadających na potrzeby różnych grup społecznych.

Tabela nr 36. Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027–2035

Cel strategiczny	Cel operacyjny
Wzmacnianie samodzielności i uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój dostępnych form wsparcia, aktywizacji i integracji, a także zapewnienie pomocy odpowiadającej ich indywidualnym potrzebom w codziennym funkcjonowaniu.	**1.** Diagnoza potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami – rozpoznanie zakresu oraz specyfiki ich problemów, oczekiwań i poziomu samodzielności. **2.** Ograniczenie samotności, wykluczenia społecznego i wspieranie aktywności – wzmacnianie relacji międzyludzkich i tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu wspólnoty. **3.** Rozszerzenie oferty usług i wsparcia w miejscu zamieszkania. **4.** Wzmocnienie systemu informacji i poradnictwa dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i ich rodzin. **5.** Udoskonalanie przestrzeni publicznej i zapewnienie dostępności dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami.
Wzmocnienie potencjału rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozwijanie ich kompetencji rodzicielskich oraz budowanie bezpiecznego i wspierającego środowiska, w którym dzieci mogą harmonijnie się rozwijać i realizować swój potencjał.	**1.** Diagnozowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem – identyfikacja i charakterystyka potrzeb rodzin, w których występują trudności wychowawcze, ekonomiczne lub społeczne. **2.** Wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju społecznymi stwarzanie warunków dla odpowiedniego rozwoju. **3.** Rozwój systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi, wzmacnianie umiejętności rodzicielskich w zakresie wychowania, komunikacji. **4.** Aktywizacja rodzin i ich integracja ze społecznością lokalną – zachęcanie do udziału w życiu społecznym, wydarzeniach i inicjatywach wspólnotowych. **5.** Zwiększenie dostępności i rozwoju miejsc wspierających rodziny w wychowaniu dzieci poprzez m.in. Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających wsparcia.
Wzmacnianie samodzielności życiowej i ekonomicznej mieszkańców poprzez rozwijanie działań aktywizujących społecznie i zawodowo, przeciwdziałanie ubóstwu, wykluczeniu społecznemu oraz tworzenie warunków sprzyjających przezwyciężaniu trudności życiowych i odzyskiwaniu niezależności w codziennym funkcjonowaniu.	**1.** Rozpoznawanie grup i jednostek zagrożonych marginalizacją społeczną – systematyczne monitorowanie sytuacji osób narażonych na wykluczenie, w tym bezrobotnych, niepełnosprawnych, seniorów i rodzin w kryzysie. **2.** Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej, rozwijanie oferty działań pomocowych – pomoc w powrocie na rynek pracy, odbudowie samodzielności życiowej oraz włączeniu w życie lokalnej wspólnoty. **3.** Inicjowanie i wspieranie lokalnych działań społecznych – promowanie i wspomaganie oddolnych inicjatyw mieszkańców sprzyjających integracji, współpracy i budowaniu więzi międzyludzkich.

	4. Podnoszenie umiejętności społecznych i edukacyjnych osób zagrożonych marginalizacją – wspieranie rozwoju kompetencji interpersonalnych, zawodowych i poznawczych umożliwiających pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym. **5.** Zacieśnianie współpracy między instytucjami działającymi w obszarze integracji społecznej – koordynacja działań pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, szkołami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami rynku pracy w celu skutecznego przeciwdziałania wykluczeniu.
Rozwijanie zintegrowanego systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, ukierunkowanego na ograniczanie ich społecznych skutków, wczesne rozpoznawanie zagrożeń oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób współuzależnionych. Wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy, podejmowanie działań wobec osób ją stosujących oraz rozwijanie współpracy służb i instytucji na rzecz bezpieczeństwa rodzin.	**1.** Diagnozowanie skali i trendów zjawisk uzależnień oraz przemocy na terenie gminy – systematyczne monitorowanie i analiza problmu w celu dostosowania działań profilaktycznych i pomocowych do rzeczywistych potrzeb mieszkańców. **2.** Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin – rozwój oferty terapii, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i pomocy prawnej dla osób uzależnionych. **3.** Wspieranie osób z rodzin z problemem przemocy. **4.** Profilaktyka przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy domowej – upowszechnianie wiedzy o skutkach uzależnień i przemocy, promowanie zdrowego stylu życia oraz postaw opartych na szacunku i odpowiedzialności. **5.** Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy – usprawnianie komunikacji i koordynacji działań pomiędzy służbami społecznymi, oświatowymi, medycznymi i mundurowymi w celu skuteczniejszej pomocy osobom zagrożonym.
Budowanie środowiska sprzyjającego zdrowiu psychicznemu mieszkańców poprzez zwiększanie świadomości społecznej, rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz poszerzanie dostępu do pomocy psychologicznej i innych form wsparcia odpowiadających na potrzeby różnych grup społecznych.	**1.** Podejmowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i promujących zdrowy styl życia. **2.** Rozwój infrastruktur społecznej.

Źródło: opracowanie własne

Spójność z lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i europejskimi dokumentami strategicznymi

Strategia jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przezwyciężenie problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie konieczne jest zachowanie jego spójności z dokumentacji strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju gminy, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. Dotyczy to dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. W poniższym zestawieniu uwzględniono najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 zachowują zgodność.

Poziom gminny		
Strategia Rozwoju Gminy Stara Dąbrowa na lata 2023-2030		
Cel strategiczny	**Cele szczegółowe**	**Kierunki działań**
III. Wymiar społeczny – Wysoka jakość życia mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa	1. Rozwinięta oferta edukacyjna oraz opiekuńcza dla dzieci i młodzieży.	1. Zapewnienie nowoczesnej bazy infrastrukturalnej i lokalowej w obszarze edukacji i wychowania poprzez rozbudowę, modernizację, doposażenie obiektów oraz dostosowanie ich do osób ze specjalnymi potrzebami, 2. Utworzenie publicznego żłobka na terenie Gminy Stara Dąbrowa, 3. Doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej, np. poprzez kursy i szkolenia dla nauczycieli, 4. Zapewnienie opieki psychologicznopedagogicznej dla uczniów i wychowanków na każdym etapie nauczania, 5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do zainteresowań i potrzeb dzieci i młodzieży, 6. Wsparcie uczniów z problemami w nauce, np. poprzez dodatkowe zajęcia ogólnorozwojowe, 7. Wsparcie uczniów zdolnych umożliwiające im dalszy rozwój poza podstawą programową, np. poprzez program stypendialny, 8. Promowanie organizacji zajęć w terenie.

	2. Wysoka jakość funkcjonowania usług zdrowotnych oraz społecznych.	1. Modernizacja Przychodni na terenie Gminy Stara Dąbrowa, 2. Zwiększenie dostępu do opieki specjalistycznej, w szczególności usług rehabilitacyjnych, 3. Rozwój infrastruktury związanej z usługami społecznymi, 4. Rozbudowa spółdzielni socjalnej, 5. Rozwój gminnej polityki senioralnej oraz działalności miejsc dedykowanym seniorom, 6. Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez Gminę, 7. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie walki z uzależnieniami i promocja zdrowia, w tym aktywnego trybu życia, 8. Zwiększenie dostępności mieszkań komunalnych i socjalnych, w tym budowa mieszkań komunalnych i socjalnych wkładem własnym mieszkańców w Starej Dąbrowie, 9. Wsparcie i rozwój działalności GOPS w Starej Dąbrowie oraz zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym doszkalanie kadry opiekunów i asystentów, 10. Organizacja systemu opieki dla osób z potrzebami (organizacja mieszkania chronionego, dziennego domu pobytu, transportu osób niepełnosprawnych. 11. Zapewnienie dostępności cyfrowej oraz informacyjnej placówek publicznych m.in. poprzez dostosowanie stron internetowych, mediów społecznościowych, aplikacji, odtwarzaczy multimedialnych do osób ze szczególnymi

	3. Aktywni oraz zintegrowani mieszkańcy.	potrzebami. 1. Rozbudowa, wspieranie oraz promowanie działań Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie, 2. Rozbudowa i modernizacja obiektów infrastruktury kulturalnej oraz sportowej (w tym powiększenie Biblioteki), 3. Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dostosowanej do potrzeb wszystkich grup wiekowych, w tym organizacja zajęć, wydarzeń, imprez, 4. Wykorzystanie budynków pełniących rolę świetlic wiejskich w rozwoju kulturalno-sportowym sołectw poprzez organizację zajęć dla dzieci i dorosłych oraz budowa świetlicy w Tolczu, 5. Zachęcanie do uczestnictwa w gminnych wydarzeniach oraz działalności w ramach organizacji pozarządowych, 6. Powołanie Młodzieżowej Rady Wolontariatu, 7. Działania mające na celu zorganizowanie kształcenia dla dorosłych na terenie Gminy Stara Dąbrowa, 8. Wsparcie organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki zewnętrzne oraz zapewnienie im zaplecza lokalowego, a także powierzanie szerszego spektrum zadań własnych Gminy organizacjom pozarządowym.

Poziom powiatowy	
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Stargardzkim na lata 2026-2032	
Cel strategiczny	**Cele szczegółowe**
I. Wsparcie potencjału rodziny: wzmacnianie więzi, eliminacja patologii, profilaktyka zagrożeń.	**1.** Wspieranie rodzin we właściwym pełnieniu jej funkcji. **2.** Rodzina bez uzależnień i przemocy. **3.** Powiat bez problemu sieroctwa – optymalna piecza zastępcza. **4.** Poprawa funkcjonowania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
II. Dzieci i młodzież w bezpiecznym środowisku lokalnym.	**1.** Wysoka jakość edukacji. **2.** Wsparcie dzieci i młodzieży w rozwiązywaniu problemów. **3.** Aktywizacja dzieci i młodzieży – wolny czas w kontakcie bezpośrednim.
III. Aktywizacja lokalnej społeczności, przeciwdziałanie wykluczeniom i patologiom, niwelowanie deficytów społecznych.	**1.** Wysoki poziom aktywności zawodowej. **2.** Powiat aktywnych seniorów. **3.** Powiat dostępny dla osób z niepełnosprawnościami. **4.** Powiat wspierający rozwój usług społecznych.
IV. Wyższa jakość usług publicznych	**1.** Profesjonalna opieka medyczna. **2.** Większy dostęp do usług medycznych. **3.** Większy dostęp do usług opiekuńczych.

Poziom wojewódzki	
Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030	
Cel strategiczny	**Cele szczegółowe**
I. Otwarta społeczność	**1.** Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny. **2.** Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu. **3.** Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego.
III. Sprawny samorząd	**1.** Rozwój głównych ośrodków miejskich. **2.** Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych. **3.** Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych. **4.** Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania regionem.

Kierunki działań w ramach polityki społecznej

Elementem rozwiązywania problemów społecznych jest wdrażanie polityki społecznej, zwanej też polityką socjalną. Polityka ta polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich. Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. Polityka społeczna dotyczy między innymi: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywiania, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, wali z patologiami społecznymi.

W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie Gminy Stara Dąbrowa, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych.

I. Wzmacnianie samodzielności i uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami poprzez rozwój dostępnych form wsparcia, aktywizacji i integracji, a także zapewnienie pomocy odpowiadającej ich indywidualnym potrzebom w codziennym funkcjonowaniu.		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Diagnoza potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami – rozpoznanie zakresu oraz specyfiki ich problemów, oczekiwań i poziomu samodzielności.	**1.** Systematyczne monitorowanie potrzeb osób starszych, schorowanych, samotnych i z niepełnosprawnością.	- liczba osób monitorowanych (>10/rok)
	2. Monitorowanie potrzeb w zakresie mieszkań wspomaganych/treningowych.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
Ograniczenie samotności, wykluczenia społecznego i wspieranie aktywności – wzmacnianie relacji międzyludzkich i tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu wspólnoty.	**1.** Organizacja spotkań i grup wsparcia.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	2. Działania aktywizujące (warsztaty, zajęcia ruchowe, itp.).	- liczba przeprowadzonych działań (>3/rok)
	3. Integracja międzypokoleniowa.	- liczba przeprowadzonych działań (>2/rok)
	4. Rozwój wolontariatu dla osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz z udziałem seniorów.	- liczba usług (>1/rok)
	5. Rozwój umiejętności cyfrowych osób starszych i samotnych.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	6. Organizacja Klubu Seniora, innych form opieki i miejsc aktywności dla	- liczba miejsc aktywności (>1/rok)

	seniorów.	
	7. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze.	- liczba działań (>1/rok)
Rozszerzenie oferty usług i wsparcia w miejscu zamieszkania.	**1.** Zapewnienie dostępu do usług opieki wytchnieniowej.	- liczba osób objętych wsparciem/liczba godzin usług (>2/rok)
	2. Zapewnienie dostępu do usług asystenta osobistego osobom z niepełnosprawnościami.	- liczba osób objętych wsparciem/liczba godzin usług (>2/rok)
	3. Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	- liczba zrealizowanych godzin usług (>4/rok)
	4. Realizacja innych działań i projektów wdrażających innowacyjne formy opieki i pomocy w miejscu zamieszkania np. teleopieka na odległość, pomoc sąsiedzka.	- liczba osób objętych wsparciem (>1/rok)
	5. Zwiększenie dostępności do usług rehabilitacyjnych/pielęgniarskich w miejscu zamieszkania.	- liczba usług (>1/rok)
	6. Wsparcia transportowe do placówek medycznych.	- liczba usług (>1/rok)
Wzmocnienie systemu informacji i poradnictwa dla osób starszych, z niepełnosprawnościami i ich rodzin.	**1.** Organizacja kampanii promujących zdrowy styl życia.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	2. Realizacja działań prozdrowotnych wśród osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnością.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	3. Opracowanie i rozpowszechnianie broszur dotyczących możliwości uzyskania wsparcia i pomocy.	- liczba opracowanych broszur/ulotek - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	4. Rozwój poradnictwa indywidualnego.	- liczba udzielonych porad
	5. Podnoszenie kompetencji zawodowych osób pracujących z osobami starszymi oraz z osobami ze szczególnymi potrzebami.	- liczba osób biorąca udział w szkoleniach, spotkaniach, warsztatach, konferencjach
	6. Udzielanie pomocy finansowej (świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki	- liczba osób objętych wsparciem, liczba

	pielęgnacyjne, zasiłki stałe i inne).	świadczeń
Udoskonalanie przestrzeni publicznej i zapewnienie dostępności dla osób starszych i ze szczególnymi potrzebami.	**1.** Podejmowanie działań w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok), liczba dostępnych gminnych stron internetowych dla osób ze szczególnymi potrzebami, liczba zlikwidowanych barier architektonicznych (>1/rok)
	2. Rozwój infrastruktury i poprawa dostępności komunikacyjnej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.	- liczba nowych dostępnych obiektów, miejsc (>1/rok)
	3. Zwiększenie dostępności do mieszkań o najmie socjalnym, komunalnych i treningowych/wspomaganych.	- liczba mieszkań (>1/rok)
Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie Urząd Gminy w Starej Dąbrowie	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet Gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka, placówki ochrony zdrowia.	
Efekty realizacji celów:	Zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu wsparcia na rzecz osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających pomocy w codziennym funkcjonowaniu poprzez rozwój i poszerzanie dostępności usług społecznych, opiekuńczych i wspierających. Podejmowane działania będą ukierunkowane na zwiększenie aktywności społecznej seniorów, przeciwdziałanie ich izolacji, wzmacnianie integracji międzypokoleniowej oraz poprawę jakości życia osób wymagających szczególnego wsparcia. Istotnym kierunkiem działań będzie stworzenie warunków umożliwiających jak najdłuższe pozostawanie w środowisku zamieszkania, z zachowaniem możliwie największej samodzielności i poczucia bezpieczeństwa. Realizacja celu przyczyni się do poprawy dostępności i jakości usług dostosowanych do potrzeb osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób zależnych.	
Ramy finansowe:	➢ 1 000 000zł/rok	
Czas realizacji działań:	2027-2035	

II. Wzmocnienie potencjału rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rozwijanie ich kompetencji rodzicielskich oraz budowanie bezpiecznego i wspierającego środowiska, w którym dzieci mogą harmonijnie się rozwijać i realizować swój potencjał.		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Diagnozowanie sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem – identyfikacja i charakterystyka potrzeb rodzin, w których występują trudności wychowawcze, ekonomiczne lub społeczne	**1.** Diagnozowanie środowisk rodzin i dzieci zagrożonych kryzysem.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	2. Współpraca z instytucjami (żłobek, przedszkola, szkoły) w zakresie diagnozowania potrzeb	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
Wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju społecznymi stwarzanie warunków dla odpowiedniego rozwoju.	**1.** Działalność placówek wsparcia dziennego.	- liczba dzieci korzystających z ofert placówek (>10/rok)
	2. Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, wzmacniania własnej wartości, empatii, pobudzenia społecznego, a także profilaktyki uzależnień.	- liczba przeprowadzonych działań (>2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>20/rok)
	3. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do dzieci i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne).	- liczba i rodzaj udzielonego wsparcia (>2/rok) - liczba dzieci korzystających z różnych form zajęć
	4. Propagowanie wśród młodzieży pozytywnych wzorców spędzania wolnego czasu, w tym poprzez aktywizację sportową.	- liczba przeprowadzonych działań (>2/rok) - liczba uczestników (>20/rok)
	5. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.	- liczba przyznanych stypendiów (>5/rok)
	6. Organizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży.	- liczba zorganizowanych warsztatów (>1/rok) - liczba uczestników (>40/rok)

Rozwój systemu wsparcia dla rodzin z dziećmi, wzmacnianie umiejętności rodzicielskich w zakresie wychowania, komunikacji	**1.** Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców, którzy borykają się z trudnościami opiekuńczymi.	- liczba porad (>15/rok) - liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną (>10/rok) - liczba udzielonych porad (>20/rok)
	2. Włączanie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno – psychologicznego.	- liczba przeprowadzonych działań (>2/rok) - liczba spotkań z rodzicami (>1/rok) - liczba indywidualnych rozmów z rodzicami w szkołach (>15/rok)
	3. Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów.	- liczba osób objętych wsparciem (>20/rok) - liczba rodzin objętych wsparciem (>5/rok)
	4. Udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej.	- liczba udzielonych porad psychologiczno - pedagogicznych (>20/rok)
	5. Objęcie wsparciem asystenta rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.	- liczba rodzin objętych wsparciem (>1/rok) - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem (>1/rok)
	6. Organizacja warsztatów dla rodziców podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze.	- liczba warsztatów (>1/rok) - liczba uczestników (>5/rok)
	7. Stworzenie informatora dla rodziców dotyczącego możliwości i miejsc uzyskania wsparcia specjalistycznego.	- liczba opracowanych broszur/ulotek (>1/rok)
	8. Udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	- liczba rodzin objętych pomocą (>20/rok)
	9. Podnoszenie kompetencji kadry pracującej z rodziną i dzieckiem poprzez udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach.	- liczba osób przeszkolonych (>5/rok)
Aktywizacja rodzin i ich integracja ze społecznością lokalną – zachęcanie do udziału w życiu	**1.** Realizacja działań ukierunkowanych na integrację w tym międzypokoleniową.	- liczba organizowanych działań (>1/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>20/rok)
	2. Tworzenie grup wsparcia dla	- liczba

społecznym, wydarzeniach i inicjatywach wspólnotowych	rodziców. **3.** Tworzenie warunków dla rozwoju funkcji rodziny wspierającej.	przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
Zwiększenie dostępności i rozwoju miejsc wspierających rodziny w wychowaniu dzieci poprzez m.in. Poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających wsparcia	**1.** Działalność punktu informacyjno – konsultacyjnego. **2.** Organizacja miejsc integracji społecznej i opieki nad dzieckiem (np. Placówki Wsparcia Dziennego, świetlice wiejskie, miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, itp.). **3.** Współpraca z innymi podmiotami w celu zbudowania spójnego systemu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (zajęcia pozalekcyjne, dodatkowe warsztaty, imprezy plenarne, zajęcia sportowe, itp.) **4.** Zapewnienie pomocy specjalistycznej – psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej w placówkach oświatowych.	- liczba udzielonych porad (>20/rok) - liczba funkcjonujących placówek (>1/rok) - liczba miejsc w przedszkolach, żłobku (>40/rok) - liczba i rodzaj współpracy (>2/rok) - liczba godzin pracy psychologa / pedagoga / logopedy szkolnego (>3/tygodniowo) - liczba dzieci korzystających ze wsparcia specjalistów w szkołach (>15/rok)

Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie Urząd Gminy w Starej Dąbrowie
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet Gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka, placówki ochrony zdrowia.
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, zapewniający dostęp do zróżnicowanych form pomocy, dostosowanych do rozpoznanych potrzeb. Działania będą ukierunkowane na zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinach, ochronę praw dziecka oraz wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców i opiekunów. Rozwijanie wsparcia środowiskowego i specjalistycznego, a także wczesne rozpoznawanie trudności pozwolą ograniczać ryzyko pogłębiania się problemów rodzinnych i konieczności umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Istotnym elementem będzie również wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, poprawa dostępu do informacji o dostępnych usługach społecznych oraz systematyczne upowszechnianie wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy, w tym specjalistycznej. Podejmowane działania mają przyczynić się do poprawy funkcjonowania rodzin, zwiększenia ich samodzielności oraz wzmocnienia ich roli i pozycji w społeczności lokalnej.

Ramy finansowe:	➢ 1 000 000zł/rok
Czas realizacji działań:	2027-2035

III. Wzmacnianie samodzielności życiowej i ekonomicznej mieszkańców poprzez rozwijanie działań aktywizujących społecznie i zawodowo, przeciwdziałanie ubóstwu, wykluczeniu społecznemu oraz tworzenie warunków sprzyjających przezwyciężaniu trudności życiowych i odzyskiwaniu niezależności w codziennym funkcjonowaniu.		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Rozpoznawanie grup i jednostek zagrożonych marginalizacją społeczną – systematyczne monitorowanie sytuacji osób narażonych na wykluczenie, w tym bezrobotnych, niepełnosprawnych, seniorów i rodzin w kryzysie	**1.** Przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów społecznych i mapowania problemów wykluczenia. **2.** Identyfikacja grup marginalizowanych (np. osoby samotne, bezrobotne, migranci, bezdomni)	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba osób wykluczonych (>10/rok)
Wspieranie reintegracji zawodowej i społecznej, rozwijanie oferty działań pomocowych – pomoc w powrocie na rynek pracy, odbudowie samodzielności życiowej oraz włączeniu w życie lokalnej wspólnoty	**1.** Wsparcie na rzecz osób bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym (pomoc finansowa i niefinansowa). **2.** Udzielenie pomocy psychologicznej dla osób znajdujących się w kryzysie. **3.** Szkolenia dla osób bezrobotnych. **4.** Organizacja prac społecznie użytecznych, staży, robót publicznych, prac interwencyjnych. **5.** Wsparcie instytucjonalne dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, praca socjalna, wsparcie psychologiczne, rzeczowe, finansowe, w formie schronienia. **6.** Zwiększenie dostępności do mieszkań komunalnych/socjalnych. **7.** Organizacja wydarzeń integrujących mieszkańców.	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>5/rok) - liczb osób objętych wsparciem (>10/rok) - liczba osób objętych wsparciem, zarejestrowanych w PUP, liczba osób przebywających w schroniskach dla osób bezdomnych - liczba nowych lokali socjalnych (>1/rok) - liczba wydarzeń (>1/rok)
Inicjowanie i wspieranie lokalnych działań	**1.** Organizacja współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok)

społecznych – promowanie i wspomaganie oddolnych inicjatyw mieszkańców sprzyjających integracji, współpracy i budowaniu więzi międzyludzkich	społecznej na rzecz lokalnej społeczności. **2.** Wolontariat na rzecz osób potrzebujących w gminie. **3.** Propagowanie aktywności społecznej w wieku poprodukcyjnym. **4.** Realizacja projektów ukierunkowanych na wzrost aktywności społecznej osób starszych i zagrożonych izolacją. **5.** Wspieranie rozwoju nowych podmiotów ekonomii społecznej.	- liczba wolontariuszy (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok) - liczba zrealizowanych projektów (>1/rok) - liczba zrealizowanych działań (>1/rok)
Podnoszenie umiejętności społecznych i edukacyjnych osób zagrożonych marginalizacją – wspieranie rozwoju kompetencji interpersonalnych, zawodowych i poznawczych umożliwiających pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym i zawodowym	**1.** Tworzenie miejsc integracji. **2.** Rozwijanie pozaszkolnych form wsparcia dla dzieci i młodzieży. **3.** Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	- liczba miejsca integracji (>2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>10/rok) - liczba zorganizowanych działań (>1/rok)
Zacieśnianie współpracy między instytucjami działającymi w obszarze integracji społecznej – koordynacja działań pomiędzy jednostkami pomocy społecznej, szkołami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami rynku pracy w celu skutecznego przeciwdziałania wykluczeniu	**1.** Podejmowanie działań na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych z terenu Gminy. **2.** Współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z terenu Gminy. **3.** Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych. **4.** Upowszechnianie ofert pracy, informacji o szkoleniach, stażach i innych.	- liczba osób objętych wsparciem (>1/rok) - liczba i rodzaj współpracy (>1/rok) - liczba przeprowadzonych projektów (>1/rok) - liczba informacji (>2/rok)
Wspomaganie rozwoju i integracji społecznej dzieci oraz młodzieży z	**1.** Działalność świetlic wiejskich. **2.** Rozwijanie pozaszkolnych form	- liczba świetlic (>1/rok) - liczba uczestników - liczba

grup podwyższonego ryzyka	wsparcia dzieci i młodzieży. **3.** Organizacja wypoczynku dla dzieci i młodzieży.	przeprowadzonych projektów (>1/rok) - liczba uczestników wypoczynku
Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie Urząd Gminy w Starej Dąbrowie	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet Gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka, placówki ochrony zdrowia.	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, uwzględniający potrzeby osób bezrobotnych, ubogich, starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób zagrożonych bezdomnością oraz dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach wymagających wsparcia. Podejmowane działania będą ukierunkowane na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzmacnianie samodzielności mieszkańców oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Istotnym kierunkiem działań będzie wspieranie aktywizacji zawodowej i zwiększanie możliwości zatrudnienia, a także poprawa warunków życia mieszkańców poprzez ułatwianie zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych i rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Zakłada się ograniczanie skali bezrobocia i ubóstwa, zmniejszanie ryzyka utrwalania się trudności życiowych oraz wzmacnianie zdolności osób i rodzin do samodzielnego funkcjonowania.	
Ramy finansowe:	➢ 1 000 000,00zł/rok	
Czas realizacji działań:	2027-2035	

IV. Rozwijanie zintegrowanego systemu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, ukierunkowanego na ograniczanie ich społecznych skutków, wczesne rozpoznawanie zagrożeń oraz zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób współuzależnionych. Wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy, podejmowanie działań wobec osób ją stosujących oraz rozwijanie współpracy służb i instytucji na rzecz bezpieczeństwa rodzin.		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Diagnozowanie skali i trendów zjawisk uzależnień oraz przemocy na terenie gminy – systematyczne monitorowanie i analiza problemu w celu dostosowania działań profilaktycznych i pomocowych do	**1.** Prowadzenie analizy lokalnych danych. **2.** Monitorowanie zgłoszeń do ośrodka pomocy społecznej, Policji, placówek oświatowych.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (>1/rok) - liczba zgłoszeń (>1/rok)

rzeczywistych potrzeb mieszkańców		
Wspieranie osób uzależnionych i ich rodzin – rozwój oferty terapii, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i pomocy prawnej dla osób uzależnionych	**1.** Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemem uzależnień – działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok) - liczba wniosków o leczenie odwykowe (>2/rok) - liczba i rodzaj pomocy (>5/rok)
	2. Organizowanie pomocy specjalistycznej dla członków rodzin, które borykają się z problemem uzależnień i przemocy domowej.	- liczba rodzin objętych wsparciem (>5/rok)
	3. Wspieranie osób uzależnionych, organizowanie dla nich pomocy specjalistycznej.	- liczba i rodzaj pomocy (>2/rok)
	4. Udzielanie pomocy finansowej dla osób i rodzin z problemem uzależnień.	- liczba osób objętych wsparciem (>20/rok)
Wspieranie osób z rodzin z problemem przemocy	**1.** Inicjowanie działań profilaktycznych i prewencyjnych mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występuje problem przemocy domowej poprzez np. organizację zajęć, świetlice środowiskowe, zajęcia integracyjne, warsztaty, itp.	- liczba osób objętych wsparciem (>20/rok)
	2. Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy domowej.	- liczba osób, którym udzielono schronienia (>2/rok)
	3. Zapewnienie dostępu do pomocy specjalistycznej dla osób, rodzin i dzieci.	- liczba udzielonych porad (>5/rok)
	4. Prowadzenie pracy socjalnej.	- liczba rodzin / osób objętych wsparciem (>10/rok)
	5. Tworzenie i realizacja programów profilaktyczno – edukacyjnych, informacyjnych.	- liczba programów (>1/rok)
	6. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin z problemem przemocy.	- liczba osób objętych programem (>5/rok) - liczba osób objętych pomocą (>5/rok)
	7. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty” jako elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w	- liczba Niebieskich Kart (>10/rok)

	środowisku lokalnym. **8.** Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla psychologiczno – terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok)
Profilaktyka przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy domowej – upowszechnianie wiedzy o skutkach uzależnień i przemocy, promowanie zdrowego stylu życia oraz postaw opartych na szacunku i odpowiedzialności	**1.** Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy (ulotki, plakaty). **2.** Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy dla osób uzależnionych, osób z problemem przemocy i ich rodziny za pośrednictwem materiałów drukowanych czy spotkań mieszkańców ze specjalistami. **3.** Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców gminy w zakresie problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych. **4.** Realizacja programów profilaktycznych w szkołach. **5.** Organizacja lokalnych kampanii społecznych i udział w ogólnopolskich kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy oraz uzależnień.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (>1/rok) - liczba i rodzaj podejmowanych działań (>1/rok) - liczba i rodzaj podejmowanych działań (>1/rok) - liczba zrealizowanych działań (>5/rok), liczba uczestników (>50/rok) - liczba przeprowadzonych akcji (>1/rok)
Zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy – usprawnianie komunikacji i koordynacji działań pomiędzy służbami społecznymi, oświatowymi, medycznymi i mundurowymi w celu skuteczniejszej pomocy osobom zagrożonym	**1.** Realizacja programów profilaktycznych oraz wspieranie ofert alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin borykających się z problemem alkoholizmu, narkomanii i przemocy domowej. **2.** Podejmowanie działań o charakterze interwencyjny w sytuacji nadużywania napojów alkoholowych oraz stosowania przemocy. **3.** Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy domowej.	- liczba przeprowadzonych programów (>1/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>2/rok) - liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)

	4. Podnoszenie kompetencji osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz uzależnień.	- liczba osób przeszkolonych (>3/rok) - liczba zorganizowanych wspólnych spotkań (>1/rok)
Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie Urząd Gminy w Starej Dąbrowie	
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet Gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.	
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka, placówki ochrony zdrowia.	
Efekty realizacji celów:	Sprawnie funkcjonujący system wsparcia osób i rodzin doświadczających problemów uzależnień i przemocy, obejmujący działania profilaktyczne, interwencyjne oraz pomoc osobom uzależnionym, osobom stosującym przemoc domową i członkom ich rodzin. Podejmowane działania będą ukierunkowane na ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych, ochronę dzieci i młodzieży przed demoralizacją oraz wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodzin. Systematyczna diagnoza problemów społecznych, monitorowanie ich skali oraz ocena stopnia zaspokojenia rozpoznanych potrzeb pozwolą na lepsze dostosowanie form wsparcia do sytuacji mieszkańców. Istotnym elementem będzie również rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej, zwiększanie zaangażowania podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz usprawnianie przepływu informacji i koordynacji podejmowanych działań. Celem tych działań jest ograniczenie skali uzależnień i przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności udzielanej pomocy.	
Ramy finansowe:	➢ 1 000 000 zł/rok	
Czas realizacji działań:	2027-20235	

V. Budowanie środowiska sprzyjającego zdrowiu psychicznemu mieszkańców poprzez zwiększanie świadomości społecznej, rozwijanie działań profilaktycznych i edukacyjnych oraz poszerzanie dostępu do pomocy psychologicznej i innych form wsparcia odpowiadających na potrzeby różnych grup społecznych.		
Cel operacyjny	Nazwa zadania	Wskaźniki
Podejmowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb zdrowotnych i promujących zdrowy styl życia	**1.** Zwiększenie dostępności do świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań (>1/rok)
	2. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.	- liczba programów zdrowotnych (>1/rok)
	3. Realizacja programów zdrowotnych.	– liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
	4. Prowadzenie działań zmierzających do zwiększenia zakresu usług medycznych na terenie Gminy.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)
Rozwój	**1.** Zachęcanie do tworzenia podmiotów	- liczba podmiotów

infrastruktur społecznej	ekonomii społecznej. **2.** Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa – zwiększenie liczby patroli policji, remonty dróg, oświetlenia, chodników. **3.** Utrzymanie i rozwój lokalnej infrastruktury spędzania czasu wolnego i rekreacji.	ekonomii społecznej (>1/rok) - liczba przeprowadzonych patroli oraz interwencji - liczba nowych dróg, oświetlenia, chodników - liczba miejsca wypoczynku i rekreacji (>5/rok)

Realizatorzy celów i działań:	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie Urząd Gminy w Starej Dąbrowie
Środki finansowe na realizację celów:	Budżet Gminy, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, europejskich.
Partnerzy w realizacji celów:	Placówki oświatowe, Gminne Centrum Kultury, organizacje pozarządowe, biblioteka, placówki ochrony zdrowia.
Efekty realizacji celów:	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępności do opieki zdrowotnej oraz realizację działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia. Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i przestrzeni sprzyjających aktywnemu spędzaniu czasu wolnego będzie wspierać integrację społeczną, wzmacniać więzi między mieszkańcami oraz tworzyć warunki do podejmowania różnorodnych form aktywności i wypoczynku.
Ramy finansowe:	➢ 3 000 000zł/rok
Czas realizacji działań:	2027-2035

Źródło: opracowanie własne

System zarządzania, monitoringu i ewaluacji

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie będzie pełnił funkcję koordynatora Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2027-2035. Do jego zadań należeć będzie prowadzenie regularnych działań związanych z monitorowaniem i oceną wdrażanych rozwiązań, w celu sprawdzenia skuteczności podejmowanych inicjatyw oraz oceny, czy zaplanowane cele odpowiadają aktualnym potrzebom i priorytetom społecznym. Celem tych działań będzie również identyfikacja i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze gminy.

Proces monitoringu opierać się będzie na zbieraniu i analizie danych dotyczących zrealizowanych lub trwających działań oraz ich wpływu na założone cele strategii. Zgromadzone informacje pozwolą na wczesne wykrywanie potencjalnych trudności, wdrażanie działań naprawczych oraz ocenę skuteczności przyjętego kierunku działań. Obserwacja realizacji poszczególnych wskaźników umożliwi dokładne określenie osiągniętych rezultatów i ich wpływu na zmniejszenie skali lokalnych problemów społecznych.

Roczne sprawozdanie z realizacji strategii przygotuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie i przedstawi Wójtowi Gminy do dnia 31 maja każdego roku.

Raport powinien zawierać:

1. analizę wskaźników realizacji celów,
2. opis działań podjętych w poprzednim roku,
3. wnioski dotyczące potrzeb aktualizacji strategii lub modyfikacji działań.

Wskaźniki monitorujące powinny określać:

1. wartość bazową (rok 2026),
2. wartość docelową (rok 2035),
3. źródło danych (GOPS, PUP, GUS, ankiety lokalne),
4. częstotliwość pomiaru – raz w roku.

W procesie oceny stopnia wdrożenia dokumentu zostaną wykorzystane wskaźniki zawarte w Strategii, jak również dane pochodzące z publicznych baz statystycznych i systemów informacyjnych jednostek realizujących strategię. Jeśli zajdzie taka potrzeba, przyjęte wskaźniki mogą być aktualizowane, by lepiej odzwierciedlały rzeczywisty przebieg działań. Podsumowując, działania związane z systematycznym monitoringiem i ewaluacją Strategii mają na celu zapewnienie, że dokument pozostaje aktualny i zgodny z rzeczywistymi wyzwaniami społecznymi występującymi w Gminie Stara Dąbrowa.

Budżet planowany na Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 będzie oszacowany w okresach rocznych. W 2025r. wydatki na działania związane z polityką społeczną zawarte w następujących działach budżetu Gminy Stara Dąbrowa:

851 - Ochrona Zdrowia,

852 – Pomoc społeczna,

854 – Edukacyjna opieka wychowawcza,

855 – Rodzina

osiągnęły wartość 6 155 580,01zł. Przyjmuje się, że przyszłe wydatki na realizację celów strategicznych mieścić się będą corocznie w granicach zbliżonych do wydatków w 2025 roku, uwzględniając jednak planowany wzrost wydatków 3,5% związanych ze zwiększaniem się kosztów realizacji usług, możliwością pozyskania funduszy zewnętrznych na realizację projektów, zwiększeniem wykorzystania świadczeń społecznych, zmianami przepisów w zakresie udzielania świadczeń czy zwiększeniem zakresu zadań zleconych.
Ramy finansowe, stanowią oszacowanie kosztów realizacji niniejszej Strategii, które są trudne do określenia i zależą od wielu zmiennych czynników zewnętrznych. Natomiast wszelkie zmiany w budżecie (uchwale budżetowej) niezbędnym do osiągania celów niniejszej Strategii podlegają zatwierdzeniu przez Radę Gminy, w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu Gminy.

Podsumowanie – prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wraz z badaniami dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założeniem są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokojenia.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych niż osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stara Dąbrowa na lata 2027-2035, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Gminy. Będzie ona podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa i przepisami prawa. Wielkość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określenie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągniecie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

1. podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowania dzieci,
2. dostosowaniu ofert usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
3. Podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
4. wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,

5. promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
6. doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badania opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
7. zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,
8. interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągniecie założonych rezultatów.

Spis map, tabel, wykresów i schematów

Mapy

Mapa nr 1 Położenie Gminy Stara Dąbrowa na tle województwa zachodniopomorskiego

Mapa nr 2 Gmina Stara Dąbrowa na tle Gmin sąsiadujących

Mapa nr 3 Sołectwa Gminy Stara Dąbrowa

Tabele

Tabela nr 1 Etap opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Tabela nr 2 Realizacja planu wydatków Programów w latach 2020-2025

Tabela nr 3 Wykaz jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu Gminy Stara Dąbrowa wraz z liczbą druhów w latach 2020-2025

Tabela nr 4 Wykaz liczebności uczniów w poszczególnych szkołach w latach 2020-2025

Tabela nr 5 Wykaz liczebności uczniów w oddziałach przedszkolnych w latach 2020-2025

Tabela nr 6 Wyniki testów ósmoklasistów w skali województwa zachodniopomorskiego, powiatu stargardzkiego oraz Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Tabela nr 7 Liczba uczniów posiadających opinie i orzeczenia w szkołach Gminy Stara Dąbrowa

Tabela nr 8 Liczba dzieci dowożonych do szkół (w tym Szkoła Filialna w Parlinie) i przedszkoli w latach 2020-2025

Tabela nr 9 Działania Centrum Kultury i Rekreacji w Starej Dąbrowie w latach 2020-2025

Tabela nr 10 Wielkość księgozbioru Gminnej Biblioteki Publicznej w Starej Dąbrowie w latach 2020-2025

Tabela nr 11 Użytkownicy biblioteki według form korzystania z księgozbioru w latach 2020-2025

Tabela nr 12 Liczba czytelników z podziałem na płeć w latach 2020-2025

Tabela nr 13 Zabytki Gminy Stara Dąbrowa ujęte w poszczególnych formach ewidencji i ochrony konserwatorskiej

Tabela nr 14 Liczba wydanych kart wspierających rodziny wielodzietne i osoby starsze w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Tabela nr 15 Stan bezrobocia w województwie zachodniopomorskim, powiecie stargardzkim oraz w Gminie Stara Dąbrowa (stan na grudzień 2025r.)

Tabela nr 16 Wskaźnik bezrobocia według gmin województwa zachodniopomorskiego w latach 2020-2025

Tabela nr 17 Stan bezrobocia w powiecie stargardzkim w latach 2020-2025

Tabela nr 18 Podstawowe dane o bezrobociu w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Tabela nr 19 Analiza bezrobotnych objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie z podziałem na pozycję na rynku pracy oraz niepełnosprawność w latach 2020-2025

Tabela nr 20 Liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Tabela nr 21 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w 2025r.

Tabela nr 22 Liczba rodzin i liczba osób objętych pomocą w formie zasiłków w latach 2020-2025

Tabela nr 23 Kwota wypłacanych zasiłków w latach 2020-2025

Tabela nr 24 Rodzaj świadczeń, z których korzystały poszczególne typy rodzin w 2025r.

Tabela nr 25 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Tabela nr 26 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2025r.

Tabela nr 27 Liczba osób korzystających z pomocy w formie dożywiania w latach 2020-2025

Tabela nr 28 Zestawienie osób korzystających z pomocy żywnościowej w ramach programu Fundusz Europejskie na Pomoc Żywnościową (wcześniej: Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa)

Tabela nr 29 Liczba świadczeń opiekuńczych w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Tabela nr 30 Realizacja programu Korpus Wsparcia Seniorów

Tabela nr 31 Zestawienie rodzin

Tabela nr 32 Liczba dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020-2025

Tabela nr 33 Wykaz działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Stara Dąbrowa (GKRPA) w latach 2020-2025

Tabela nr 34 Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty" w latach 2020-2025

Tabela nr 35 Zestawienie form wsparcia psychologicznego oraz liczby osób korzystających z pomocy psychologa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Starej Dąbrowie

Tabela nr 36 Cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Stara Dąbrowa na lata 2027-2035

Wykresy

Wykres nr 1 Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały w Gminie Stara Dąbrowa

Wykres nr 2 Liczba ludności zameldowanej na pobyt stały według płci w Gminie Stara Dąbrowa

Wykres nr 3 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 4 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w latach 2020-2025

Wykres nr 5 Przyrost naturalny w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 6 Saldo migracji mieszkańców Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 7 Liczba akcji podjętych przez Ochotnicze Straże Pożarne z terenu Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 8 Struktura przestępczości na terenie Gminy Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 9 Stan bezrobocia w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 10 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności w gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 11 Liczba podmiotów wykreślonych z rejestru REGON w latach 2020-2025

Wykres nr 12 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Stara Dąbrowa w latach 2020-2025

Wykres nr 13 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w latach 2020-2025

Wykres nr 14 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2020-2025

Wykres nr 15 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2020-2025

Wykres nr 16 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2020-2025

Wykres nr 17 Kwota odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej w latach 2020-2025

Zdjęcia

Zdjęcie nr 1 Witacz w miejscowości Stara Dąbrowa

Zdjęcie nr 2 Budynek Urzędu Gminy w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 3 Budynek Zespołu Szkolno Przedszkolnego w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 4 Budynek Zespołu Szkolno Przedszkolnego w Starej Dąbrowie - Szkoła Filialna w Parlinie

Zdjęcie nr 5 Budynek Zespołu Szkolno Przedszkolnego w Starej Dąbrowie - Oddział Przedszkolny

Zdjęcie nr 6 Budynek Publicznej Szkoły Podstawowej w Chlebówku

Zdjęcie nr 7 Budynek Gminnego Centrum Kultury w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 8 Budynek Żłobka „Dąbrusiowa Przygoda” w Parlinie

Zdjęcie nr 9 Budynek Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Parlinie

Zdjęcie nr 10 Budynek Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 11 Budynek Placówki Wsparcia Dziennego w Storkówku

Zdjęcie nr 12 Budynek Placówki Wsparcia Dziennego w Chlebowie

Zdjęcie nr 13 Świetlica wiejska w Nowej Dąbrowie

Zdjęcie nr 14 Kościół Parafialny św. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 15 Kościół Parafialny Miłosierdzia Bożego w Parlinie

Zdjęcie nr 16 Kościół pw. Świętego Michała Archanioła i Świętej Rodziny w Białuniu

Zdjęcie nr 17 Dwór w Łęczynie

Zdjęcie nr 18 Dworek w Tolczu - ruiny

Zdjęcie nr 19 Dworzec kolei wąskotorowej w Starej Dąbrowie

Zdjęcie nr 20 Gminna legenda o Dąbrusiu

Zdjęcie nr 21 Jezioro i plaża w Parlinie

Zdjęcie nr 22 Rzeka Krąpiel

Schemat

Schemat nr 1 Główne problemy społecznej na terenie Gminy Stara Dąbrowa

Schemat nr 2 Elementy procesu planowania strategicznego